

FLORENCE BARCLAY

CHUỐI TRẮNG HẠT

nhà văn

nhà văn

docsearch

CHUỖI TRÀNG HẠT

Florence L. Barclay

Dịch thuật: Mai Thế Sang

Nhà xuất bản Phụ Nữ - 1988

Số trang:231

Đánh máy: thuy_trang89 ; dinhrij ; memory88204 ; nhan ngan han

Sửa chính tả: nguoiimedocsach

Ngày hoàn thành: Tháng 9/2010

<http://www.e-thuvien.com>

Xin cảm ơn các thành viên của TVE đã tham gia nhiệt tình để hoàn thành ebook.

MỤC LỤC

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11
- 12
- 13
- 14.
- 15
- 16
- 17
- 18
- 19
- 20
- 21
- 22
- 23
- 24
- 25
- 26

27

28

29

30

31

32

1.

Cảnh bình yên trong sáng của một buổi chiều nước Anh lơ lửng trên những cánh vườn và trên công viên Overdene. Những tia nắng phản chiếu cuối cùng lúc mặt trời lặn lướt trên thảm cỏ hứa hẹn một không khí mát mẻ dễ chịu dưới bóng những cây bách hương to lớn.

Một ngôi nhà cổ, chắc chắn, đồ sộ, không trang trí, đầy tiện nghi, tuy xấu xí nhưng gỡ lại bởi những cây trường xuân và giàn nho xanh leo khắp bề mặt chiều dài của ngôi nhà, lốm đốm những nhánh hoa trắng và những chùm hoa đỏ tía vui mắt.

Một mặt bằng trải khắp chiều dài của ngôi nhà, đầu này là vườn ươm cây, đầu kia là chuồng nuôi chim. Những bậc thềm bằng đá cách đều nhau và dốc thoải thoải dẫn đến một bãi đất phẳng có thảm cỏ xanh rì và mịn màng. Phía xa là công viên rộng lớn với rừng cây cổ thụ thoáng bóng những con hươu nhút nhát và những con nai khoác bộ áo màu hung. Qua hàng cây, người ta trông thấy con sông, dải bạc hẹp của nó uốn éo một cách duyên dáng giữa những đám cỏ dài lốm đốm hoa vàng và hoa cúc.

Đồng hồ điểm bốn giờ. Tiếng chim im bật, không còn một giọng hót nào xen vào tiếng lá rì rào. Một sự im lặng đến khó chịu. Đốm sáng độc nhất là ở một con vẹt kỳ diệu nằm ngủ trên cành cây bách hương.

Có tiếng cửa mở và trên bãi bằng xuất hiện cái bóng kỳ dị của một bà già. Bà ta đi về phía bên phải để tới vườn hồng.

Bà quận chúa Vetma đi hái hoa hồng. bà đội chiếc mũ rơm kiểu cổ có tên là “cái nấm”, buộc vào cằm bởi những dải băng đen. Bà mặc áo dài bằng loại vải mùa đông, một chiếc váy ngắn bằng len, đi đôi giày leo núi và đeo găng cũng kiểu cổ. Cánh tay bà treo một cái giỏ, trong đựng một chiếc kéo cắt cây to tướng.

Bà quận chúa sống độc thân, không thích ở với anh này, chị nọ, càng không thích những nụ cười và những lời nịnh hót của bầu bạn. Cô con gái xanh xao của bà mà bà quả trách một cách cố chấp, đã đi lấy chồng. Cậu con trai mà bà chiều chuộng đến hư hỏng đã chết sớm, chết trước bố. Chồng bà, Thomas Meldrum, quận công thứ năm, đã chết một cách đột ngột hoàn toàn phù hợp với tính nết ông, vào hôm sinh nhật lần thứ sáu mươi hai. Trong bộ quần áo hào nhoáng: áo đỏ, mũ cao, quần nhung, ông cưỡi một con ngựa cái, bắt nó phải vượt qua một chướng ngại vật quá sức nó. Con ngựa dừng lại đột ngột, ông bị hất lộn đầu xuống và không bao giờ trở dậy nữa.

Cuộc sống đang sôi nổi và ấm ỉ ấy bị ngừng đột ngột, đem đến sự thay đổi hoàn toàn trong sinh hoạt của bà quận chúa. Giờ đây bà buộc lòng phải nhân nhượng những người bạn vui vẻ, có cảm tình với ông quận công. Mặc dù bà quận chúa có cái vẻ bề ngoài của một viên kim cương còn thô sơ, dòng máu xanh nhất chảy trong mạch máu bà, và mặc dù hành vi của bà đôi khi đột ngột, bà vốn sẵn có tình cảm tế nhị, ta có thể tin được là ở chỗ nào cần nói bà đều nói lên lẽ phải...

Lúc đầu bà thích làm vườn, bà cho xây dựng một chuồng chim và thu thập đủ các loại chim và súc vật kỳ lạ, bà trút lên chúng những tình thương còn lại do không có lối thoát trong những năm gần đây.

Nhưng về sau, do bản tính hiếu khách, cái thú vui tinh nghịch mà bà vẫn thường tìm thấy ở nhược điểm của những kẻ khác, và cũng là cái tính thích

được người ta khen ngợi của cái của mình, bà mời đến Overdene bao nhiêu là khách khứa. Chẳng bao lâu Overdene có tiếng là một câu lạc bộ, nơi ta có thể tìm thấy nhiều thú tiêu khiển, và chắc chắn là được gặp những người bạn mà ta mong gặp. Mùa hè ở đây ta được hưởng những ngày tuyệt diệu, và mùa đông, những tuần lễ rất vui...

Trong thâm tâm, bà quận chúa chia khách ra làm ba loại: loại hoa hòe, thông thường và chọn lọc.

Buổi chiều tháng sáu đẹp trời hôm đó đang có đợt khách “chọn lọc”. Sau một giấc ngủ trưa dài, bà quận chúa đi làm vườn và hái hoa hồng.

Khi bà mở cánh cửa hàng rào sắt để vào vườn hoa, con Tomy, tức con vẹt màu đỏ của bà, mở mắt ra và gởi tới bà chủ của nó một tiếng tắc lưỡi thay cho tiếng động của một cái hôn, xong rồi nó cất tiếng cười một mình và lại nhắm mắt ngủ. Trong số những con vật được bà ưa thích, Tomy đứng hàng đầu. Nó là đại biểu nhận được sự nhượng bộ độc nhất của bà quận chúa cho một tình cảm bệnh hoạn.

Sau khi quận công mất, bà cảm thấy mệt mỏi vì mình là mục tiêu của những sự trọng nể ngọt ngào của các bạn bè và các gia nhân trong nhà. Nếu như người quản gia đã có thể cầu nhàu, hoặc ông thầy trợ tế có buột mồm nói ra một vài danh từ kém ca tụng, bà quận chúa còn thấy vui vẻ hơn. Nhưng theo cái kiểu mọi việc đã được sắp xếp sẵn, bà cảm thấy một mối ưu phiền đè nặng trong lòng, cho đến cái ngày bà đọc thấy trong một tờ quảng cáo đăng tin bán một con vẹt, sau khi chủ nhân của nó đã chết, bảo đảm nói được hơn một trăm từ.

Ngay lập tức bà quận chúa đi Luân Đôn, tìm tới người bán hàng, nghe con vẹt nói và mua luôn, mang về Overdene. Chiều hôm đó nó hờn dỗi, không chịu nói một câu nào. Cả buổi tối bà quận chúa ở ngoài chuồng

chim, hết ở gần lại ra ngồi ở một góc xa khuất sau tấm bình phong, quay lưng đi, đọc sách làm ra vẻ không để ý đến nó. Tomy chỉ tặc lưỡi mỗi khi thấy bà nhô ra từ chỗ nấp. Hễ người hầu hoặc người quản gia đi qua, nó liền gọi theo một tràng tiếng hôn rồi cười lên như người nói giọng bụng. Buồn phiền, bà quận chúa thử thì thầm nhắc lại với con vẹt vài điều bà còn nhớ được lúc ở cửa hàng, nhưng Tomy chỉ nháy mắt và đặt một chân lên mỏ. Dù sao thì bộ lông hào nhoáng của con vẹt cũng làm bà thích, bà về buồng riêng và tỏ ra không hề tiếc tiền mua...

Sáng hôm sau, mọi người trong nhà đều cho rằng qua một đêm ngủ ngon, con Tomy sẽ nhớ lại những gì nó nói được. Mười phút sau tiếng keng, bà quận chúa đi xuống và thấy con Tomy tức giận đang vỗ cánh hét vang: “ Bà già! Bà lại đây, lại đây nào!” Sáng hôm đó bà quận chúa ăn một bữa điểm tâm ngon hơn bao giờ hết kể từ nhiều tháng nay.

2.

Người bà con được coi như cùng sống với bà quận chúa là cô cháu gái, trước đây vốn là con nuôi của bà. Thực chất cuộc sống chung đó là cô cháu gái muốn đến đây lúc nào thì đến, muốn ở đây bao lâu thì ở, muốn mời bạn bè nào đến thì mời. Khi cha cô mất, cũng là lúc tuổi thiếu niên của cô vừa chấm dứt, Jên vui lòng làm nhiệm vụ một cô gái hầu cận bà quận chúa. Nhưng bà quận chúa không cần đến một cô gái, nhất là khi cô gái ấy lại có một quan điểm, một ý chí, một thân hình đẹp nhưng bộ mặt không được xinh. Điều này có nghĩa là cô Jên được hoàn toàn tự do, không có một trách nhiệm nào đối với bạn bè của bà cô. Bà thích thú tiếp khách của bà theo quan điểm riêng.

Hiện giờ Jên đang ở tuổi ba mươi. Một nhân vật thông thái đã có lần mô tả cô như là một phụ nữ tuyệt đẹp trong một cái vỏ xấu xí, và cho đến lúc này chưa có người đàn ông nào đã thử phát hiện xem dưới cái vỏ không hoàn hảo đó có một người phụ nữ hoàn hảo không. Cô có thể tạo ra một thiên đường trên trái đất cho một người yêu mù mắt, mù mắt để không nhìn thấy những thiếu sót trên bộ mặt cô, để tận hưởng tình yêu của một phụ nữ hiếm hoi, và tận hưởng hạnh phúc đã chinh phục được nàng và lấy nàng làm vợ. Nhưng chưa có một người mù nào có cái nhìn nội tâm xuất hiện trên con đường đi của Jên, và hình như do số phận đã đặt định, cô luôn giữ vai trò thứ yếu, ngay cả trong những trường hợp mà cô có thể đóng vai chính một cách xuất sắc. Cô đã từng là phù dâu cho những cô dâu xinh đẹp, một thứ sắc đẹp bề ngoài không có lấy được một nửa những đức tính cần có cho một người vợ, trong khi đó thì Jên lại có đầy đủ. Cô đã từng làm bảo mẫu cho những đứa trẻ của các bạn cô, mà tình mẫu tử đáng để ta phải học tập. Cô có một giọng hát tuyệt vời, nhưng cái tài năng trời phú đó chỉ được

rất ít người biết đến, và vì cô đệm đàn tuyệt vời nên thường người ta đề nghị cô đệm cho những người khác hát.

Nói tóm lại, trong suốt cuộc đời mình, Jên đã hoàn thành những vai trò phụ và hoàn thành với một tấm lòng đầy nhiệt tình. Cô chưa bao giờ được hưởng niềm vui sướng làm vai chính hoàn toàn trong trái tim một người. Mẹ cô đã mất từ thời cô còn thơ ấu và cô không còn giữ được chút kỷ niệm nào, dù chỉ là mơ hồ, về tình mẫu tử mà nhiều khi cô đã cố gắng hình dung, nhưng không thu được kết quả.

Người hầu phòng của mẹ cô, một con người trung thành và tận tụy đã nghỉ việc sau khi bà chủ mất. Nhưng mười hai năm sau tình cờ lại được ở gần đây, bà tìm đến trang viên với hy vọng có người trong nhà còn nhớ đến bà. Sau khi đã uống chè, bà được người ta dẫn vào buồng học để gặp Jên. Bà mang trong lòng mình hình ảnh một nàng tiên nhỏ của người chủ thân yêu mà bà đã chăm sóc triu mến biết bao, nhưng bà chỉ gặp một cô gái xấu xí cao lớn với những điệu bộ con trai (sau này bà kể lại) có vẻ như muốn dọa nạt người trò chuyện, kết quả là làm khô cạn mất làn sóng hồi tưởng của bà, buộc bà phải ngơ ngác nhìn ra xung quanh với cặp mắt đăm lệ. Bà nhớ lại, bà đã cùng với bà chủ quá cố lựa chọn những tấm giấy dán tường, bà chủ thân yêu ấy đã sung sướng biết bao lúc thấy em bé chú ý đến màu hồng và cứ đòi lấy, “Và thưa cô, bây giờ tôi có thể chỉ cho cô thấy bông hồng nào mà cô cứ đòi lấy hồi đó!”.

Trước khi bà hầu phòng cũ của mẹ ra về, Jên đã biết được nhiều điều không ngờ tới, trong đó có việc bà mẹ đã hôn những bàn tay nhỏ nhắn của mình “Vâng thưa cô, bà đã làm như thế luôn, bà đã gọi chúng là những cánh hoa hồng và hôn chúng, hôn lấy hôn để”. Hoàn toàn không quen với những cử chỉ tỏ tình, Jên nhìn bàn tay mình vừa to lại vừa nâu, rồi cô cười, đơn giản chỉ vì cô xấu hổ, thấy buồn buồn ở cổ họng và vì những giọt nước mắt đã xuất hiện trên mi mắt.

Bà hầu phòng cũ ra về với cảm tưởng là Jên đã trở thành cô gái ít tình cảm. Nhưng Fraulein và Jibb là hai người hầu hiện nay lại không hiểu tại sao bắt đầu từ buổi hôm đó, cô Jên trước đây rất cầu thả về hai bàn tay đến làm họ phải thắc mắc, bây giờ cô chăm sóc chúng không chê vào đâu được. Buổi tối hôm sinh nhật cô, một mình trong bóng tối, cô bé đã hôn trong chần chừ đôi bàn tay mình để tìm ở đó sự trìu mến của cặp môi người mẹ quá cố.

Sau này khi đã trưởng thành, việc đầu tiên của cô là đăng tin lên báo tìm bà Mathew, người hầu phòng cũ của mẹ cô, để mượn bà vào phục vụ riêng cho cô với những điều kiện để bà có được khoản lợi tức trọn đời.

Jên ít khi được gặp cha. Cha cô khó mà tha thứ được cho cô vì trước hết, cô là gái trong khi ông đang mong một đứa con trai, thứ nữa là con gái chỉ thừa hưởng cái xấu chứ không có được những nét đẹp của mẹ cô. Những người trong họ cũng thường không công bằng khi thấy những biểu hiện về thể xác cũng như về tinh thần không vừa ý mà chính họ đã truyền lại cho con cháu họ.

Người hùng của thời thơ ấu của Jên, người bạn tuổi thanh xuân của cô là Êdêrych, con trai độc nhất của ông mục sư, một chàng trai hơn cô mười tuổi. Nhưng ngay cả trong tình cảm ấy cô cũng chưa bao giờ nhận thấy vai chính của mình trong trái tim người bạn trai. Là một sinh viên trường thuốc, Êdêrych cảm động trước sự tận tâm của cô bạn gái, sự phát triển về trí tuệ và thái độ của cô làm anh phải chú ý. Sau này anh lấy một cô gái xinh đẹp, khác hẳn với Jên, nhưng tình bạn của họ vẫn giữ được nguyên vẹn, có khi lại còn tiến thêm về chiều sâu. Và bây giờ Êdêrych tiến nhanh lên hàng đầu của nghề nghiệp, sự đánh giá của Jên về công lao của anh, sự thông cảm dễ thương của cô về những cố gắng và mục tiêu của anh là những biểu hiện

quý giá đối với anh hơn cả những đặc ân mà đức Vua vừa ban thưởng cho anh.

Trong số các bạn gái quen biết, Jên không có người thân. Tuổi thanh xuân đơn độc đã phát triển trong cô một sự chân thành đối với bản thân mình và đối với những người khác, và làm cho cô khó mà hiểu được và chiêm chước cho những thủ đoạn xã giao và những nhược điểm trong giới tính của mình. Các bà mà cô có một mối cảm tình đặc biệt, và số này rất đông, giữ trước mặt cô thái độ khâm phục và biết ơn chuyển thành im lặng dè dặt, còn khi vắng mặt cô người ta lại khá chuyện về cô. Còn các bạn trai của cô, đông nhất là đám vừa tốt nghiệp đại học, những chàng trai đáng yêu viết thư kể cho cô nghe những câu chuyện phiêu lưu, và những chuyện buồn mà họ không dám viết cho mẹ họ. Cô biết rõ là giữa họ với nhau, họ gọi cô là “chị Jên già của chúng ta” hoặc “cái bắp cải già Jên ấy” hoặc “chị Jên đáng mến ấy” nhưng cô tin tưởng ở sự ngây thơ và tình bạn của họ, ở sự chân thành của một tình cảm mà cô cũng đền đáp lại bằng sự độ lượng.

Buổi chiều hôm bà quận chúa đi hái hoa ở vườn hồng, Jên đang mãi chơi golf với một thanh niên mà từ lâu cô đã muốn dành cho anh một lời nhắc nhở. Nhưng Jên thấy khó nói trước một con người luôn luôn bày vẽ cách điều khiển quả bóng vào lỗ như thế nào.

Thực lòng Jên coi như buổi chiều đó mất toi. Tối đến, trong phòng hút thuốc, anh chàng ấy lại giải thích về cách chơi golf với một vài người bạn, rồi nói thêm:

- Và chị Jên ấy thật là tuyệt vời! Một “cú tiu” đáng phục! Đạt 7- 3 mà chẳng hề khoe khoang! Tôi đã toan thôi không gửi hoa cho Tou Tou của tôi nữa...

3.

Khoảng thời gian tĩnh lặng đã trôi qua. Chim bắt đầu hót và trong khu rừng bên cạnh, một con gáy chốc chốc lại cất lên những tiếng gù.

Ngôi nhà bừng thức dậy. Người ta nghe những tiếng cửa mở và đóng. Hai gia nhân đi nhanh qua khoảng đất trống, mang theo những chiếc bàn gập, đặt bên cạnh những chiếc bàn cổ dưới các cây bách hương. Một người quay về, còn người kia trải trên mặt bàn những chiếc khăn trắng muốt.

Con vẹt Tomy tỉnh dậy, nó vỗ cánh rồi vừa leo lên leo xuống trên cái giá đỡ, vừa quan sát anh gia nhân với vẻ tinh quái. Một phút sau, trên bàn đã được bày biện đủ loại bánh kẹo cho một bữa uống trà vào buổi chiều: cái ấm đun nước bằng bạc đồ sộ, những ấm trà lấp lánh trên tủ chè, đằng sau tủ, một người quản gia già ngồi chễm chệ. Những chiếc bát pha lê to đựng đầy mức quả tạo nên một điểm sẫm màu giữa toàn cảnh trắng và bạc. Khi tất cả đã sẵn sàng, người quản gia giơ cánh tay lên và nện thật mạnh vào chiếc cồng treo dưới cành cây bách hương.

Từ bến sông, từ các sân bãi, từ trong nhà và từ các nẻo vườn, các vị khách của bà quận chúa đổ về, họ vui vẻ trước viễn cảnh khoan khoái của một buổi uống trà và nghỉ ngơi dưới bóng cây. Những phụ nữ duyên dáng mặc toàn trắng và che nắng dưới những chiếc mũ rộng vành hoặc dưới những chiếc dù. Những thiếu nữ quyến rũ không thích màu trắng cho nước da mình, cứ để đầu trần đi về, vừa đi vừa vung vẩy chiếc vạt và tranh luận về sét bóng vừa rồi với bạn trai, những thanh niên da cháy nắng, mặc quần flanen, vừa nói chuyện vừa cười đùa vui vẻ.

Đám người đó tản vào các bóng cây lập thành từng nhóm. Vài ba người buông mình một cách mệt mỏi vào những chiếc ghế mây, những người khác ngồi lên thảm cỏ.

Sau khi đã được phục vụ tùy theo sở thích: chè, cà phê, hoặc các thứ uống lạnh, những câu chuyện lại tiếp tục và sôi nổi ngay lập tức.

- Vậy là, - một người nói, - bà quận chúa sẽ tổ chức một buổi hòa nhạc tối nay. Nên treo ở đây những cái đèn kiểu Tàu tổ chức ngoài trời. Dồn nhau trong phòng khách kín bưng vào thời tiết này thì gay lắm đấy!

- Chuyện đó, - Đan nói, - xin chớ có bận tâm. Tôi làm trưởng ban tổ chức buổi lễ, tôi cam đoan với các bạn là tất cả cửa sổ lớn trông ra sân đều sẽ được mở rộng. Các bạn sẽ không được nhìn thấy nhiều, nhưng được nghe một cách hoàn hảo.

- Ô! - Một thiếu nữ kêu lên. - Nhưng một nửa là ở cái nhìn. Những ai ở ngoài sân sẽ không được thưởng thức sự mô phỏng mà bà quận chúa thân yêu của chúng ta sẽ diễn giải sau đó. Nóng, tôi cũng chẳng cần, xin giữ cho tôi một chỗ ở hàng ghế đầu.

- Cái món bất ngờ ấy là tiết mục gì thế? bà Myra hỏi.

- “Vetma” đấy, - Mary đáp. - Bà ấy đến vào cuối tuần. Có được bà ấy đến thì tuyệt! Ngoài bà quận chúa của chúng ta ra, chẳng còn ai có thể làm bà ấy di chuyển đâu! Thế giới này chỉ có Overdene đây là quyến rũ được bà. Bà sẽ hát một bài, nhưng sau đó chắc còn những bài khác nữa. Chúng mình sẽ đề nghị chị Jên đệm dương cầm và chơi các khúc dạo đầu của những bài sở trường của bà Vetma, lập tức sau đó chúng ta sẽ được nghe giọng hát mê ly, bà ấy không bao giờ cưỡng nổi một người đệm đàn hoàn hảo.

- Tại sao lại gọi tiết mục biểu diễn của bà Vetma là món bất ngờ? - Một thiếu nữ chưa biết những tập quán ở Overdene hỏi.

- Đó là một trò chơi giải trí của quận chúa đấy! - Bà Myra đáp. - Cuộc hòa nhạc hằng năm này được tổ chức để các vị khách vui chơi và để biểu dương những danh nhân của địa phương. Tất cả mọi vùng xung quanh đều được mời đến dự. Chỉ những người có tiếng của địa phương mới được mời lên hát. Họ tự lập lấy chương trình sao cho họ được thỏa mãn và thỏa mãn cả gia đình họ... và cũng là để giải trí cho chúng ta theo kiểu của quận chúa. Những trò chơi của quận chúa quả là vô giá.

- Chị Jên đáng mến của chúng ta không thích những trò chơi đó đâu! - Một thanh niên nói. - Vì thế thường chị ra đi trước buổi hòa nhạc. Nhưng vì không ai có thể đẽm được cho bà Vetma hoàn hảo bằng chị ấy, nên chị ấy đã được lệnh ở lại đêm nay. Nhưng tôi tin là tiết mục hôm nay sẽ không được đậm đà lắm vì người ta đã thấy chị Jên bất đồng với bà quận chúa. Tất nhiên là phần thắng không thuộc về chị nhưng dù sao thì cũng sẽ bớt vui.

- Tôi cho là chị Jên có lý! - Một cô gái Mỹ xinh xắn nói. - Ở bên nước chúng tôi, những ai coi thường khách của mình, phải hát vì bị kêu nài sẽ bị thiên hạ gán cho tội hẹp hòi đấy.

- Cô bạn thân mến ơi! - Myra nói, - nhưng mà ở bên nước cô không có quận chúa.

- Đúng là như vậy! - Cô gái Mỹ đáp, - nhưng chúng tôi cũng đã cung cấp cho Châu Âu một thứ tương xứng rồi.

Nói xong cô thản nhiên nhấm nháp món kem mà anh Đan vừa tặng cô.

Một tiếng cười tán thưởng câu đối đáp hay và người ta lại bàn sang vấn đề hợp tác Anh Mỹ.

- Chị Jên đáng mến đâu rồi nhỉ? - Một người hỏi

- Đang chơi golf với Billy, - Ronald đáp. - A! Kia, họ về kia rồi!

Cái bóng cao lớn của Jên xuất hiện trên sân, cùng với Billy, cả hai đang sôi nổi tranh luận. Họ dựng cái gậy ở hiên rồi đi đến với mọi người.

Jên mặc bộ màu tro, chiếc sơ mi cộc tay màu trắng và xanh, chiếc mũ dạ mềm có trang trí giản dị. Cô có một dáng đi thoải mái và uyển chuyển chứng tỏ dồi dào sức khỏe và tính tự chủ. Trông cô khác hẳn với tất cả những phụ nữ xinh đẹp ngồi dưới bóng cây. Tuy vậy cô cũng không có vẻ đàn ông, trái lại con người cô toát lên nữ tính để cô có thể mặc một bộ quần áo hết sức giản dị mà vẫn không làm thương tổn đến bộ mặt và dáng người.

Khi Jên đi tới vòng người tụ tập quanh các bàn, có đến một tá người đứng lên nhường chỗ, cô ngồi xuống một cách đàng hoàng, phân biệt hẳn với các phụ nữ khác. Cô nói:

- Thôi, xin anh Billy, đừng nói nữa! Ở đây chỉ có mỗi hai chúng ta say mê món đó, chẳng ai tán thưởng chiến công của chúng ta đâu. Bà cô tôi đâu rồi nhỉ? Tội nghiệp anh chàng Simon tìm bà khắp nơi để đưa một tờ điện báo.

- Tại sao chị không mở ra xem? - Myra hỏi.

- Vì cô tôi không cho phép bất cứ ai mở các thư tín của bà. Cô tôi thích những gì đột xuất, và một bức điện tín bao giờ cũng có khả năng chứa đựng

một biến cố. Bà từng tuyên bố rằng vấn đề sẽ hồng bát nếu có kẻ nào biết tin, chỉnh đốn lại rồi mới thông báo cho bà.

- Bà quận chúa đến kia rồi! - Đan nói, vì từ chỗ anh ngồi có thể trông thấy hàng rào nhỏ của vườn hồng.

- Đừng ai nói gì về bức điện nhé! - Jên nói, - được tin ấy bà sẽ không vui đâu. Thật đáng tiếc khi có một thời tiết như thế này mà lại mất vui vì một bức điện tín, trong lúc mọi người lại cứ yên trí là chẳng có gì đột xuất xảy ra.

Mọi người nhìn bà quận chúa đang đi tới, nhìn cái bóng dáng kỳ cục kia, người đang cho họ được hưởng những ngày êm đẹp. Chính ý muốn của bà gọi họ đến đây, nhưng điều đó không ngăn được họ vừa thưởng thức chè và bánh kẹo của bà, vừa tự do tranh luận về những lỗi bịch của bà. Lúc bà tới nơi, đám đàn ông đứng cả lên nhưng không nhanh nhẩu như đối với cô cháu gái bà.

Bà quận chúa mang đến giỏ hoa hồng, bông nào cũng đẹp và được hái đúng lúc.

4.

Bà quận chúa đặt phịch giỏ hoa xuống giữa bàn rồi vừa thở vừa nói:

- Nào các bạn trẻ thân mến, mời các bạn lấy đi! Tôi muốn rằng buổi tối nay mỗi bạn đều có một bông hồng. Chúng ta sẽ gọi buổi hòa nhạc là ngày hội hoa hồng... Không, cảm ơn Benni, nước chè này đã được pha cách đây hơn nửa giờ rồi, chị có yêu tôi thì xin đừng mời tôi uống. Vả lại tôi cũng không uống nước chè. Buổi trưa ngủ dậy tôi uống uytky xôđa và tôi chịu được đến bữa ăn chiều. Ô, phải chị Mary yêu quý! Tôi biết là tôi đã đến dự buổi họp quan trọng của các anh các chị về bài trừ nạn rượu, và tôi đã ký vào bản tuyên ngôn tuyệt vời ấy để khuyến khích những kẻ khác... Nhưng vừa ra khỏi buổi họp tôi đi thẳng đến bác sĩ của tôi, ông ta đã cho tôi một tờ giấy chứng nhận là tôi được phép dùng tí chút lúc nào tôi cảm thấy cần, và lúc cần đó tôi luôn cảm thấy vào buổi trưa sau khi ngủ dậy... Này, thực đấy anh Đan ạ! Trừ lúc lên sân khấu, còn thì anh không được phép mỹ miều như thế kia trong bộ flanen trắng, áo sơ mi màu hoa cà với chiếc cavát màu tím sẫm đâu nhé. Nếu tôi là bà anh, tôi sẽ bảo anh đi thay quần áo ngay. Nếu anh quay mặt đi khỏi những người quả phụ già như tôi, thì những con gà mái tơ này bị phơi ra trước bao nhiêu hiểm nguy! Im đi Tomy, mày vừa nói một câu xấu lắm đấy, không được ghen tỵ với Đan, tao còn khen ngợi mày hơn. Anh Đan này, anh vẽ cho tôi con vẹt này màu lửa nhé!

Người họa sĩ trẻ trong năm vừa qua đã có những bức tranh trưng bày ở Viện Hàn Lâm và gây chấn động trong giới nghệ thuật, có cái áo màu hoa cà vừa bị chỉ trích, anh ngửa đầu ra sau chiếc ghế bành, hai bàn tay chắp vào gáy, cặp mắt nâu có vẻ tinh nghịch, anh nói:

- Thưa bà quận chúa kính mến! Cháu trân trọng xin phép bà cho được bày tỏ lời từ chối của cháu. Cần phải có một Landseer để đem lại công lý cho Tomy. Vả lại xin bà cũng nên công nhận với cháu rằng đối với một thanh niên con nhà gia giáo như cháu mà lại để hàng giờ để đánh bạn với Tomy thì thật là một sự phá hoại luân thường đạo lý. Cháu xin trình bày với bà rằng công việc của cháu sẽ là... Cháu sẽ vẽ bà, vẽ bà quận chúa thân mến, cùng với cái mũ này bằng bất cứ giá nào. Từ thời cháu còn thơ ấu, cứ trông thấy cái mũ trắng bằng rơm buộc xuống cằm với những sợi dây cương đen là cháu đã phát ốm lên. Nếu cháu nghe theo bản tính tự nhiên thì cháu đã đi vùi mặt vào đầu gối chị Jên, và cháu vừa hú vừa đá hất chân lên cho đến khi nào bà nhắc cháu ra. Cháu sẽ vẽ bà với áo dài đen mà bà mặc tối qua, với cái cổ Medicis với dây đăng ten và những hạt kim cương trong bộ tóc. Tay bà cầm một cái gương bằng bạc...

Trong khi tả bức tranh với một giọng nói như tiếng nhạc, chàng nghệ sĩ lim dim đôi mắt và tất cả mọi người đều lắng nghe. Khi Đan phác họa bức tranh của mình bằng lời nói, người ta nhìn thấy. Và năm sau, khi bước vào Viện Hàn Lâm người ta nhận ra bức tranh đó.

“... Bàn tay trái bà cầm một cái gương, nhưng bà lại không nhìn vào đó vì, thưa bà quận chúa thân mến, không bao giờ bà soi gương, ngay cả khi bà đội cái mũ này, bà buộc những dải băng này (chị Jên, xin chị hãy nắm lấy tay tôi), không bao giờ bà cần đến gương cả. Bà cầm nó trong bàn tay trái, khuỷu tay tỳ lên cái bàn gỗ mun khảm xà cừ... Trong cái gương, cháu sẽ vẽ ánh lên con vệt của bà một cách tỷ mỉ hoàn toàn trong tất cả mọi chi tiết. Chúng ta sẽ đặt tên cho bức tranh đó là Trầm Ngâm, bởi vì bao giờ cũng phải cho một cái nhãn vớ vẩn vào bức tranh, nhưng nếu bức tranh sẽ đi vào hậu thế, như một tác phẩm nghệ thuật danh tiếng có tên trong danh sách của Viện bảo tàng, dưới tiêu đề: “Bà quận chúa, cái gương và con vệt”.

- Hoan hô! - Bà quận chúa hớn hờ kêu lên. - Anh sẽ về nhé, anh Đan, sang năm anh sẽ gửi nó lên Viện Hàn Lâm và chúng ta sẽ đến đó xem. Kìa! Simson có cái gì trong khay. Gì thế? Trời ơi! Một bức điện tín à? Có biến cố gì xảy ra vậy? Thử đoán xem nào! Tôi mong rằng có kẻ ngốc nghếch nào đó đã lỡ tàu.

Trong sự im lặng đầy xúc cảm, bà quận chúa bóc bức điện. Rất rõ ràng có hiệu quả đột ngột ngay. Sắc mặt bà vẫn thường đỏ chuyển sang màu tím, và cơn giận như làm bà không nói được. Jên liền đứng lên và cúi đầu trên vai bà để đọc bức điện dài. Sau đó cô bình tĩnh quay lại và ngồi xuống chỗ cũ. Cuối cùng bà quận chúa kêu lên:

- Người với ngợm! Ôi, người với ngợm! Là bạn thân mà đối xử với nhau như thế đấy! Ấy thế mà tôi đã để dành cho bà ta một chuỗi hạt ngọc tuyệt đẹp cơ đấy! Đời thuở nào lại lỗi hẹn vào giây phút cuối cùng kia chứ!...

- Thừa cô thân mến! Jên nói. Nếu như bà Vetma tội nghiệp ấy đột nhiên bị viêm thanh quản thì bà ấy chẳng thể nào hát được dù chỉ một câu, ngay cả Đức Hoàng Hậu có ra lệnh cũng vậy thôi. Bức điện của bà ấy bày tỏ nỗi ân hận chân thành.

- Jên, đừng có cãi với tôi! Và đừng có lôi Hoàng Hậu vào đây. Tôi vốn rất ghét cái thói không hợp lý này. Tại sao bà ta lại mắc cái bệnh khi mà bà ta phải đến nhà tôi để hát? Vào thời niên thiếu của tôi, người ta không biết đến những mảnh khoe này. Đó là những phát minh mới như đau ruột thừa để mà phanh thít con người ta ra. Ở thời buổi tôi người ta gọi đó là mắc bệnh đi ngoài và người ta cho uống cây đại hoàng.

Myra ngệt thở vì cười sau chiếc mũ làm vườn cô dùng để che mặt. Đan nói thầm vào tai Jên:

- Tôi không thích người ta không hợp lý!

Nhưng Jên lắc đầu từ chối, không mỉm cười. Đột nhiên con vẹt lên tiếng kêu:

- Tomy muốn một trái phúc bồn tử!

Bà quận chúa liền ra lệnh:

- Nhân danh Chúa, cho nó một quả!

- Nhưng thưa cô, Jên đáp, nhà không có phúc bồn tử ạ!

- Không cãi nữa! - Bà quận chúa cau kinh nói. - Khi nó nói phúc bồn tử là nó muốn cái gì đó, ai mà chả biết thế!

Lập tức có đến nửa tá người đi phục vụ con Tomy, Jên giả vờ không biết những dấu hiệu của Đan.

- Simon! - Bà quận chúa nói, - không cần trả lời bức điện. Vấn đề là biết làm gì bây giờ. Một nửa lãnh địa sắp kéo tới đây, theo lời mời của tôi, để nghe bà Vetma hát, mà Vetma thì còn ở Luân Đôn với cái cố là đau ruột thừa... À không, tôi muốn nói cái mảnh khoe kia. Quý nó bắt bà ấy đi, như con vẹt vui tính kia thường nói.

- Cái trại! - Con vẹt la.

Bà quận chúa mỉm cười và đồng ý ngồi xuống. Đan bắt đầu nói với một giọng êm dịu nhất:

- Nhưng thưa quận chúa, trong lãnh địa chưa ai biết chuyện đời bà Vetma tối nay. Đó là một điều rất bí mật, quận chúa chỉ tiết lộ vào giây phút cuối cùng. Bà Myra đã gọi nó là một bất ngờ của quận chúa.

- Hoàn toàn đúng! - Quận chúa nói. - Đó là cái gì đẹp đẽ nhất trong vấn đề. Ôi! Người với ngợm!

- Vậy là, thưa quận chúa, Đan nói tiếp, lãnh địa không biết ta chuẩn bị tiết mục gì, lãnh địa sẽ không bị thất vọng. Các vị khách của quận chúa sẽ lần lượt nghe nhau hát, thưởng thức bánh kẹo và các món giải khát. Chương trình đó vẫn cứ tồn tại, họ ra về với niềm hân hoan và say sưa về sự tinh ý của bà quận chúa vì đã biết khai thác những tài năng của địa phương.

- Làm sao bây giờ? - Bà quận chúa nhắc lại. - Vetma sẽ phải hát bài Chuỗi tràng hạt. Tôi trông cậy vào tiết mục ấy lắm. Phòng khách đã được trang trí sao cho phù hợp với bản tình ca tuyệt vời ấy, nào là những tràng hoa hồng trắng và một chữ thập đỏ to tướng ở cuối bậc, Jên!

- Thưa cô gọi cháu ạ!?

- Đừng có nói câu “thưa cô” với cái giọng vụng về như thế. Cháu có ý kiến gì đóng góp với cô không?

- Người ngợm! Người ngợm! - Con Tomy bỗng la lên.

- Hãy nghe con chim thân mến này! - Bà quận chúa nói tiếp rồi đột nhiên bà trở nên vui vẻ. - Có ai cho con vẹt một quả dâu nào. Thế nào Jên, cháu có ý kiến gì giúp cô không?

Jên đang ngồi gần như quay lưng lại với bà quận chúa. Hai đầu gối cô bắt chéo nhau, đôi bàn tay to và ân cần khéo léo của cô ôm lấy chân, cô từ từ quay lại, cặp mắt sắc của cô, dưới cái mũ hình nấm, chăm chú nhìn bà cô, hơi có vẻ lo lắng và cầu cứu. Một nụ cười từ từ nở trên cặp môi Jên, một lát sau cô điềm nhiên nói:

- Thưa cô, tối nay cháu sẽ hát bài Chuỗi tràng hạt thay cho bà Vetma, nếu cô thực sự muốn thế.

Một cảm xúc ngạc nhiên sâu sắc xuất hiện trên bộ mặt các vị khách, nhưng chỉ biểu lộ một cách lặng lẽ. Trong số những người có mặt ở đây chỉ có một mình bà quận chúa đã nghe Jên hát, bà nhặt bức điện tín và cái giỏ rỗng lên nói:

- Cháu có bản nhạc ấy chưa?

- Rồi ạ! Lần vừa rồi ở Luân Đôn cháu có đến thăm bà Blanche và ở lại với bà vài giờ. Bà ấy không thích những bản tình ca mới cho lắm, chỉ bài đó là chinh phục được bà. Bà đã hát cho cháu nghe và cho phép cháu đệm đàn. Cháu cũng đã có một bản.

- Tốt lắm! - Bà quận chúa nói. - Vậy là cô trông cậy ở cháu nhé! Bây giờ cô còn phải gởi cho bà Vetma tội nghiệp ấy một bức điện bày tỏ tình cảm. Chắc bà ấy sẽ buồn lắm nếu không nhận được điện của cô. Thôi xin tạm biệt các bạn trẻ, Nhớ bữa ăn chiều vào tám giờ đấy nhé và hòa nhạc vào lúc chín giờ! Ronnie cháu ngoan, hãy mang con vẹt này vào nhà kéo thấy bà đi nó sẽ la diếc tai mọi người. Con chim đáng yêu thật.

Phần lớn các vị khách đều đưa mắt nhìn theo Ronnie đang giang thẳng cánh tay mang cái sào đậu. Trong khi đó con Tomy vừa nhào lộn tiến lại

gần anh thanh niên, ghé vào tai anh thầm thì mấy điều bí mật. Bà quận chúa đi trước, tất nhiên là bà rất hài lòng về sự tiến triển của tình hình.

Có vài người quan sát Jên. Sau cùng Myra nói với cô:

- Dám nhận hát, chị Jên can đảm thật! Tôi không dám đề nghị đệm đàn cho chị. Vì tôi chỉ mới chơi được bài dưới ánh trăng bằng một ngón tay.

- Còn tôi, - Đan nói, - tôi chơi cả mười ngón, và nếu chị Jên phải hát bài Allerseelen tôi sẽ xin đệm đàn, không dám khoe khoang, tôi chơi cũng khá. Nhưng tôi đã nhìn thấy bản nhạc Chuỗi tràng hạt, tôi chưa dám lao vào đấy. Nếu buộc phải đệm đàn bản đó, tôi cũng buộc lòng phải bắt chước ông tá điền già khi người ta mời ông xơi món bánh bột gạo (pudding) đến lần thứ ba, ông phải thốt lên: “Thưa bà, tôi không thể được”.

- Thôi xin anh Đan đừng có giễu cợt nữa! - Jên nói, - anh chơi hoàn hảo phần đệm bài Chuỗi tràng hạt nếu tôi cần đến anh. Nhưng quả thực là tôi muốn tự đệm cho mình.

- A! - Myra duyên dáng nói, - tôi hiểu chị rồi. Chắc đó phải là do một nguồn an ủi khi cảm thấy sự việc không ổn, người ta có thể nhảy một đoạn hoặc cho ra một nốt la.

Hai nhà nhạc sĩ độc nhất có mặt ở đây trao đổi với nhau một nụ cười tinh nghịch.

- Tất nhiên rồi! - Jên nói, - điều đó rất có ích lúc cần.

- Cùng lắm thì tôi cho chị nốt la chứ sao! - Đan nói thêm.

- Tôi cũng tin như thế! - Jên đáp. - Anh lúc nào cũng đùa được. Nhưng một lần nữa tôi muốn tự mình lo liệu lấy.

- Chị có thấy rằng lên được giọng trong căn phòng rộng lớn như thế này là rất khó không?

Đan nói với vẻ hơi lo lắng, Jên hoàn toàn là người bạn gái của anh, thấy bạn bị thất bại anh không thể vui lòng. Cũng cái nụ cười kín đáo đã soi sáng cặp mắt của Jên lúc cô đề nghị thay bà Vetma lướt trên môi. Jên nhìn quanh mình. Phần lớn các vị khách đã phân tán thành những nhóm hai ba người, nhóm ra sông, nhóm về nhà. Chỉ còn lại Jên, Đan và Myra. Cặp mắt của Jên có vẻ nghịch ngợm lúc gặp ánh nhìn lo âu của Đan. Cô trả lời câu hỏi của anh:

- Vâng, tôi biết! Nhưng âm hưởng của gian phòng lại rất là tuyệt và tôi đã học được cách phóng đại giọng của tôi rồi. Có lẽ anh không biết, quả thực anh làm sao mà biết được, tôi có cái lợi là đã làm việc ở Paris với bà Marchesi và đã luyện tập ở Luân Đôn với con gái bà ta, một người có tài. Do đó tôi biết cách phóng âm.

Những điều này Myra đều mù tịt, tiếng tăm của bà giáo sư thanh nhạc bậc nhất thời bấy giờ cũng chẳng có ý nghĩa gì với Myra. Nhưng Đan đứng phắt lên nói:

- Chị nói vậy tôi đủ hiểu rồi! Ngay cả bà Vetma cũng là học trò của bà Marchesi trứ danh.

- Chính vì thế tôi quen biết Vetma. Hôm nay tôi ở lại đây là để đệm đàn cho bà ta mà ily

- Tôi hiểu! - Đan nói. - Nhưng thường chị vẫn thích đệm cho người khác hát.

Nụ cười của Jên lại xuất hiện:

- Tôi thích hát, nhưng thấy người đệm đàn có ích hơn.

- Rất đúng! - Đan nói. - Nhiều người hát được, nhưng rất ít người đệm được đàn.

Myra quay bộ mặt lơ dờ về phía Jên, hỏi:

- Chị Jên, chị biết hát, chị hát những bản tình ca, thế tại sao đã từ lâu bà quận chúa không để chị hát cho chúng tôi nghe?

- Vì một lý do buồn thảm. Chị cũng đã biết, con trai bà quận chúa đã chết, mới cách đây có tám năm, một thanh niên đẹp trai và có tài. Nó và tôi đã thừa hưởng được của ông chúng tôi năng khiếu về âm nhạc. Hai chúng tôi đã cùng nhau say sưa học nhạc. Nó đã hứa hát cho một dàn nhạc từ thiện ở Luân Đôn trong dịp nghỉ lễ Noel. Nó vừa bị cúm mà đã phải ra ngoài trời sớm quá để giữ lời hứa. Bệnh tái phát, kèm theo chứng bệnh sưng phổi, năm ngày sau nó mất. Bà cô tôi phát điên lên vì đau đớn, và từ đó bà không thể không đau đớn mỗi khi thấy tôi chơi nhạc. Rất hiếm khi tôi dám chơi đàn và hát ở đây.

- Nhưng tại sao lại không ở nơi khác? - Đan hỏi. - Chúng ta thường ở với nhau trong cùng một nhà, thế mà tôi không biết là chị biết hát cơ đấy.

- Tôi không biết nhiều, - Jên chậm rãi trả lời. - Âm nhạc bày tỏ hộ tôi nhiều vấn đề quá... như Thánh của các vị Thánh trên bàn thờ trong linh hồn chúng ta. Và vén màn lên không phải là dễ.

- Màn sẽ vén lên tối nay! - Myra nói.

- Phải, - Jên nói có vẻ như tiếc rẻ, - tôi nghĩ là thế.

- Và chúng ta sẽ đi qua bên kia, - Đan nói.

Bóng cây trái dài trên thảm cỏ. Đồng hồ điểm sáu giờ chiều. Myra đứng lên, những tia nắng của buổi hoàng hôn chiếu thẳng vào người chị, chị giơ hai tay lên quá đầu. Chàng họa sĩ ngẩng cái bóng duyên dáng và mềm mại của thân hình chị. Myra ngáp rồi nói:

- Ôi! Ở đây thú vị quá, thế mà tôi phải về buồng để giam mình vào hai bàn tay người hầu. Jên! Chị nên cảnh giác khi còn kịp. Đừng bao giờ bắt đầu xoa bóp mặt mũi, sẽ trở thành nô lệ nó và hao phí mất nhiều thời gian trong ngày. Để mặc quần áo, tôi phải lên buồng từ lúc bảy giờ, và bây giờ thế là phải bỏ phí mất cái khoảnh khắc thú vị này.

- Có điều gì xảy ra thế? - Jên hỏi. - Tôi chẳng hiểu cách thức như thế nào cả.

- Không thể đi vào chi tiết được, nhưng nếu bây giờ mà tôi không đi tìm chị hầu phòng của tôi, tôi sẽ rất khó chịu vào lúc ăn tối và trong buổi dạ hội tối nay, tôi có cảm giác mình già đi đến mười tuổi.

- Chị vẫn cứ là xinh đẹp lắm rồi! - Jên nói một cách thành thật. - Tại sao chị lại sợ phải xuất hiện đúng với tuổi của mình?

- Bạn thân mến ơi! Một người đàn ông có cái tuổi mà người ấy cảm thấy nó, còn người đàn bà thì lại ở chỗ cái tuổi ấy biểu lộ ra.

- Tôi cảm thấy tôi lên bảy, - Đan nói.

- Anh thì có vẻ mười bảy. - Myra cười nói.

- Tôi hai mươi bảy đấy. - Đan nói, - thế mà bà quận chúa gọi tôi là đứa trẻ con lỗ bịch. Chị Myra này, nếu phải rút ngắn cái lễ nghi bí mật đang đợi chị mà lại làm giảm mất một phần sắc đẹp của chị tối nay thì xin mời chị đi ngay cho, nếu không chị sẽ làm hỏng buổi tối nay của tôi, tôi sẽ khóc nức lên đấy, mà bà quận chúa thì lại rất ghét cảnh tượng đó.

Lúc đi qua, Myra đập nhẹ vào vai Đan bằng cái mũ làm vườn cầm ở tay và nói:

- Im lặng trẻ ranh! Ai bảo nghe những lời tâm sự của tôi với Jên. Anh sẽ phải vẽ chân dung tôi vào mùa thu này đấy nhé. Sau đó tôi sẽ bỏ cái món xoa bóp, tôi sẽ đi du lịch và lúc trở về tôi sẽ là một bà già rồi.

Myra ném lời đe dọa đó qua vai mình và đi xa dần.

- Chị ấy xinh quá nhỉ! - Đan nói. - Tôi tự hỏi có cái gì thành thật trong lời chị ấy nói với chúng ta không?

- Tôi chẳng có ý kiến gì. - Jên nói, - đó là những vấn đề mà tôi hoàn toàn dốt nát.

- Chắc cũng có đúng đôi chút, nếu không chị ấy đã chẳng dám nói ra với chúng ta.

- Ôi! - Jên vội vàng nói. - Anh lầm rồi, Myra thành thật một cách kỳ lạ, kể cả với những nhược điểm của mình. Chị ấy được một nền giáo dục khác thường, bao giờ cũng bị đối xử như một con cừu đen giữa một bầy anh chị

em đông đúc và bị bà mẹ bỏ rơi. Khi ngài Ingleby xin cưới chị ấy làm vợ, ngài không thể làm thế nào cho người trong gia đình chị hiểu được mình vì bà mẹ quá ngạc nhiên. Cuộc hôn nhân đó là một chùy giáng lên đầu bà mẹ.

- Con mụ phù thủy già! - Đan nói. - Tại sao người ta lại cho phép một con người như thế được mang tên là mẹ? Chúng ta có những người mẹ dịu hiền và hoàn hảo, chúng ta cần phải đề xuất ra một đạo luật để người ta khỏi làm nhục danh từ “người mẹ”.

Jên im lặng. Cô biết câu chuyện cảm động về Đan và bà mẹ góa của anh, cô biết sự sùng bái của người con đối với kỷ niệm tôn kính ấy. Cô quý mến Đan khi anh tiết lộ điều bí mật trong trái tim dưới một bề mặt xã giao, và cô cũng không hề cho anh biết là về phần mình cô cũng chưa bao giờ được bập bẹ cái tên dịu dàng đó.

Đan đứng lên và vươn dài cái bóng lịch lãm của anh. Jên nhìn anh. Cái đẹp thể xác cũng làm cô xúc động nhưng không thể ảnh hưởng đến sự quý trọng của cô đối với bạn bè. Trong số này Đan không phải là người cô ưa chuộng nhất. Anh lớn tuổi hơn nhưng đồng thời tính tình anh rất trẻ, nhiều khi Jên thấy anh như đứa trẻ con. Tuy vậy, người ta không thể có hai ý kiến khác nhau về con người anh, và lúc này đây Jên nhìn anh với lòng mến phục của một nghệ sĩ.

Đan tuy chải chuốt trong sắc phục nhưng không có vẻ lên mặt. Vì bị ánh mặt trời chiếu vào mắt, anh không nhận thấy cái nhìn của Jên, anh mỉm cười nói:

- Chị Jên này, họ về hết cả rồi kìa! Đã từ lâu tôi muốn được thoải mái nói chuyện với chị. Tôi đang buồn, chẳng biết làm gì, chị lại đây, chúng ta xuống bờ sông và lấy một chiếc thuyền. Mãi tám giờ mới đến bữa ăn và tôi tin chắc rằng để đóng vai Vetma, chị chỉ cần thay quần áo trong nửa giờ là

cùng, tôi đã có dịp thấy chị chỉ cần có mười phút. Chúng ta có đủ thời gian đến bãi giữa, và chúng ta có thể vừa chèo vừa nói chuyện...

Nhưng Jên không đứng lên, cô nói:

- Anh Đan thân mến! Anh sẽ chẳng còn hơi sức đâu mà nói chuyện sau khi đã chèo một quãng đường như thế với trọng tải của một người to lớn như tôi! Vả lại tôi cũng chẳng phải là người phụ nữ chịu ngồi yên trong thuyền, tôi thích chèo, và vì đã chơi golf cả ngày hôm nay rồi, tôi không còn thích món ấy nữa. Thế rồi anh cũng chẳng thích thú gì ngắm nhìn tôi trong suốt chặng đường bơi...

Đan ngả người trên ghế, duỗi hai tay về phía sau và nhìn Jên với cặp mắt sáng như anh đã nhìn bà quận chúa. Anh dịu dàng nói:

- Trông chị có vẻ buồn bực thế nào ấy, và khó chịu nữa, sao vậy?

Jên chìa tay ra cho anh và nói:

- Bạn thân mến, anh quả là có tâm hồn đáng quý. Tôi không muốn có cái vẻ khó chịu nữa. Thực tế là tôi không ưa những buổi hòa nhạc của bà quận chúa, và tôi cũng cảm thấy không một chút vui thích nào khi phải đóng cái vai bất ngờ ấy.

- Tôi thấy, - Đan nói, - giọng đầy thiện cảm. Thế tại sao chị lại tình nguyện?

- Cần phải thế anh ạ. Bà cô tôi thật tội nghiệp, bà không mấy khi yêu cầu tôi điều gì, và cặp mắt bà đầy vẻ van lơn. Anh không biết rằng người ta mong muốn được làm một cái gì đó cho người của mình. Tôi sẵn sàng đánh giày cho bà nếu bà muốn. Ở đây hết tuần này đến tuần khác mà cứ như

cách biệt nhau, thật là nặng nề. Nếu cặp mắt kiêu hãnh của bà một lần nào đó yêu cầu tôi, liệu tôi có từ chối được không?

- Không, tất nhiên là chị không thể từ chối. Chị chả nên băn khoăn về cái trò chơi lố lăng bất ngờ ấy làm gì. Tôi không hề nghi ngờ là chị hát hay hơn rất nhiều so với bất kỳ ai trong bọn họ, nhưng họ chẳng biết thế đâu. Phải có một Vetma chính cống mới thức tỉnh được họ. Họ sẽ nhận thấy rằng Chuỗi tràng hạt là một bản tình ca thật đẹp, sẽ vỗ tay tán thưởng chị không quá mức, sẽ chỉ có thể thôi. Chị chẳng nên bức bối mà làm gì.

Jên có vẻ suy nghĩ rồi nói:

- Với lại, anh Đan này, tôi không thích phải hát trước một cử tọa loại này, như phải trao tâm hồn mình cho họ. Tôi rùng mình khi nghe bản tình ca ấy, tuy nhiên vào lúc cần thiết, tôi không thể không đem hết sức mình. Tôi sẽ cố quên thính giả. Anh để tôi kể anh nghe một bài học mà bà Blanche đã dạy tôi. Tôi hát bài hát Ấn độ của Bemberg, lời cầu nguyện say sưa của một phụ nữ Ấn Độ với Brahma. Tôi bắt đầu: “Brahma! Thượng Đế của các tín đồ!” Tôi hát câu ấy như tôi hát đồ rê mi. Brahma chẳng là gì với tôi cả. Thế là bà Blanche quát lên một cách nghiêm nghị: “Dừng lại! A! Chị là người Anh, Brahma là ông Thánh. Có thể không phải là Thánh của chị cũng như của tôi, nhưng là Thánh của ai đó, Thánh của bài hát này. Hãy nghe đây. Bà ngẩng đầu lên hát: “Brahma, Thượng Đế của các tín đồ, thầy của các thành phố thánh!” Cả bộ mặt đẹp của bà ánh lên một niềm thành kính có thể xuyên thẳng vào trái tim mọi người. Tôi không bao giờ quên được bài học ấy. Từ đó tôi không bao giờ hát bài hát nào nhạt nhẽo nữa.

- Tốt lắm! - Đan nói. - Tôi rất thích lòng nhiệt tình trong tất cả các hình thức nghệ thuật. Tôi không bao giờ muốn vẽ một bức chân dung mà tôi không mến người tôi vẽ.

Jên mỉm cười. Câu chuyện đang hướng theo đúng mong muốn của cô. Cô nói:

- Anh bạn trẻ thân mến! Anh lần lượt yêu mến biết bao là người. Còn chúng tôi, những người bạn cũ của anh xứng đáng có chỗ trong trái tim anh thì lại sợ rằng anh không bao giờ yêu vì một mục đích tốt đẹp cả....

- A! Chị cũng giống như những người khác. - Đan cười nói. - Vậy chị cho rằng yêu mến và khâm phục nhất thiết là hôn nhân à? Thế mà tôi cứ ngỡ rằng chị có những ý nghĩ hợp lý hơn, đàn ông hơn kia đấy.

- Các bạn của anh đã quyết định anh phải lấy vợ. Anh chỉ có một mình. Anh lại có một ngôi nhà tuyệt diệu. Anh đang bị hư đi bởi các cô gái đại dốt chạy theo anh. Tất nhiên chúng tôi biết rằng vợ anh phải là một trang tuyệt sắc. Nhưng mỗi một giai nhân mới mà anh vẽ chân dung có vẻ như có đủ mọi sự hoàn hảo và có thể anh lấy nàng, lẽ ra chỉ vẽ nàng, những người như thế cứ tiếp tục có.

Đan hình như cân nhắc trước câu nói đó, lông mày cau lại. Anh đáp:

- Sắc đẹp, nói tóm lại là cái bề ngoài, tôi nhìn thấy nó và tôi chiêm ngưỡng nó, tôi ham muốn nó và tôi vẽ nó. Khi tôi đã vẽ xong, tôi đã làm cho nó thành của tôi rồi, tôi nhận thấy rằng tôi không cần giữ nó làm gì nữa. Trong thời gian tôi vẽ người phụ nữ, tôi tìm tâm hồn nàng để biểu lộ nó lên mặt vải. Và chị Jên, chị có biết không, tôi phát hiện ra một vấn đề: một người phụ nữ đẹp không phải bao giờ cũng có một tâm hồn đẹp.

Jên giữ im lặng, cô không muốn thảo luận chút nào về tâm hồn những phụ nữ khác. Đan nói tiếp:

- Tôi thấy có một người thật là hoàn hảo. Mùa thu này tôi sẽ vẽ chị ấy. Tôi có một niềm tin là tâm hồn chị ấy cũng đẹp như sắc đẹp của chị ấy.

- Ai đấy? - Jên hỏi.

- Chị Flaoe, vợ bác sĩ Êderych.

- Vợ bác sĩ Êderych à! - Jên kêu lên.

- Vâng! Chị ấy thật là mê hồn. - Đan nói vẻ trang nghiêm. - Không được phép nói đến danh từ hoàn toàn, chị Jên có biết không, một sắc đẹp hoàn toàn làm cho tôi đau khổ.

- Tôi thấy vợ một người khác không có tác động ấy đối với anh.

- Bạn thân mến! - Đan ngạc nhiên kêu lên. - Không thể có vấn đề vợ người khác trong tình cảm này được. Một cánh đồng đầy hoa dưới ánh mặt trời đang lên cho tôi cảm giác như thế. Khi nào tôi vẽ xong chân dung của chị ấy, khi nào tôi đã thừa nhận sắc đẹp của chị ấy, như mắt tôi đã nhìn thấy chị ấy, tôi sẽ cảm thấy nhẹ nhõm. Cho đến bây giờ tôi chỉ có thể vẽ chị ấy trong trí nhớ. Đến tháng Mười này chị ấy sẽ ngồi mẫu cho tôi.

- Vẽ trong trí nhớ? - Jên hỏi.

- Vâng, tôi đã vẽ rất nhiều bằng trí nhớ. Khi nào tôi nhìn thấy một khuôn mặt, một ánh mắt nào làm cho tôi hiểu được cái gì đó sâu xa hơn, tôi có thể để ra hàng tuần phác lại khuôn mặt đó qua trí nhớ. Có rất nhiều những thể nghiệm xuất sắc của tôi được tiến hành theo kiểu đó. Sự sùng bái sắc đẹp là một vấn đề tôn nghiêm đối với tôi.

- Một vấn đề tôn nghiêm không có Chúa. - Jên góp ý.

- Ô không! Mọi cái đẹp chân chính đều xuất phát từ Chúa và trở về với Chúa. Một người bạn cũ của tôi nói rằng bệnh tật xuất phát từ con quỷ. Tôi không bao giờ tin và những năm cuối cùng của đời mẹ tôi đã cho tôi biết sự đau khổ có thể trở thành một ân huệ đối với những người khác và phải được chịu đựng với niềm vinh quang cao nhất của Chúa. Nhưng tôi phải công nhận rằng mọi cái đẹp chân chính đều có nguồn gốc thiêng liêng, do đó vấn đề sùng bái cái đẹp đối với tôi là một vấn đề tôn nghiêm. Không có cái gì xấu lại hoàn toàn không đẹp, không có cái gì đẹp lại không thực sự xấu.

Mỉm cười nhìn Đan tắm trong ánh nắng buổi chiều tà, Jên thấy Đan là mẫu mực của một vẻ đẹp nam giới. Nhưng không phải là con người tự kiêu tự đại, anh có thể tha hồ nói về một vấn đề như vậy với người phụ nữ ít được thiên nhiên ưu đãi về sắc đẹp trong số những người bạn gái của anh, và trong đó có cô, trở trêu thay, điều này lại có thể làm cho Jên thấy vui. Cô liền cất tiếng hỏi:

- Anh Đan này, vậy là những người không có sắc đẹp đồng thời cũng thiếu luôn cả đạo đức phải không anh?

- Thiếu sắc đẹp không phải là xấu. Tôi hiểu được điều này từ khi tôi còn là một em bé. Một hôm mẹ tôi dắt tôi đi nghe một giáo sĩ trứ danh giảng đạo. Thoạt nhìn thấy ông ta, tôi cho rằng ông là người xấu xí nhất mà tôi chưa từng thấy, tôi trông ông có cái vẻ của một con đười ươi ghê tởm và tôi lo sợ lúc ông đứng lên và nhìn chúng tôi. Nhưng đến khi ông bắt đầu nói, bộ mặt ông như biến đổi hẳn. Lòng tốt và nguồn cảm hứng của ông làm khuôn mặt ông sáng lên trông như một thiên thần. Không bao giờ tôi còn thấy ông xấu nữa. Cái đẹp của tâm hồn ông tỏa ánh sáng ra ngoài làm thay đổi thể chất. Mặc dù còn rất bé, tôi cũng đã hiểu được như thế. Lẽ tất nhiên vẻ xấu của những đường nét không thể thay đổi được, nhưng nụ cười thần

tiên đã rọi sáng chúng. Chắc chắn đó không phải là loại khuôn mặt mà người ta mong muốn được nhìn thấy hàng ngày trước mặt mình trong những bữa ăn, và như vậy đối với tôi, tôi xin thú thật, là một nỗi thống khổ... Từ thời ấy, con người ông giáo sĩ là một dẫn chứng cho tôi thấy lòng tốt không bao giờ xấu được, tình yêu thiêng liêng và nguồn cảm hứng tỏa sáng những nét không đồng nhất và ban cho chúng một sắc đẹp nhất thời, những kỷ niệm tồn tại mãi.

- Tôi hiểu, - Jên nói, - kinh nghiệm có trong giờ phút tốt đẹp như vậy đối với anh rất có ích. Nhưng chúng ta hãy trở lại vấn đề quan trọng là khuôn mặt mà anh ước mong có hàng ngày trước mặt anh trong bữa ăn. Không thể là của chị Flaoe, cũng như không thể là của chị Myra, nhưng anh cũng biết rằng chỉ một bộ mặt xinh đẹp mới có được cái vinh dự ấy.

- Xin chị đừng nói đến tên ai! - Đan vội nói. - Tôi có một phản kháng rất mạnh khi thấy đưa tên một thiếu nữ vào loại chuyện này.

- Tốt thôi! Tôi xin tôn trọng tính chu đáo của anh. Anh đã làm cho người phụ nữ này nổi danh vì bức họa của anh, và người ta nói rằng đến mùa thu này anh sẽ kết thúc nó hoàn hảo hơn. Đan ạ! Anh cũng biết rằng anh tán phục người phụ nữ đó lắm. Cô ấy xinh đẹp và duyên dáng. Bản thân anh cũng là độc đáo trong giới của anh, cần phải có một người phụ nữ đặc sắc. Tôi không biết dư luận của các bạn anh có ảnh hưởng ngần nào đến anh, nhưng chắc chắn là anh sẽ rất thú vị thấy các bạn anh tán thành người đẹp của anh dưới lá cờ có nhiều sao.

Đan cầm túi thuốc lá, lấy ra một điếu rồi vôn vê nó trong mấy ngón tay, vẽ mặt mơ màng.

- Anh cứ hút đi, - Jên nói.

- Cảm ơn! - Đan nói, rồi im lặng một lát. - Vì tình nghĩa thăm thiết nên chị mới cất công suy nghĩ và nói với tôi tất cả điều này. Tôi có thể tỏ lòng biết ơn bằng cách giải thích với chị những khó khăn của tôi không? Bản thân tôi chưa bao giờ suy xét kỹ, nhưng tôi có thể giải thích cho chị được.

Lại im lặng một lúc lâu nữa, Đan hút thuốc, Jên chờ đợi. Một sự im lặng thăm thiết đầy hứa hẹn. Sau cùng Đan nói:

- Hai người đàn bà đáng kể trong cuộc đời tôi, hình thành một lý tưởng đối với tôi mà tôi không thể nào quên được. Một là mẹ tôi, một kỷ niệm thiêng liêng. Người kia là bà Mac, người vú già đã nuôi tôi từ hồi còn nhỏ và bây giờ là quản gia, đồng thời là cố vấn cho tôi. Lòng trung thành và tận tụy của bà làm tôi nhớ đến hình ảnh thân yêu của người mà tôi cảm thấy thiếu thốn lúc tôi đã trở thành một con người. Mac hiện nay đang ở lâu đài Gleneesh, mỗi khi tôi về đấy, bà bao giờ cũng là người đầu tiên tôi trông thấy lúc cửa lâu đài mở. Tôi tưởng như tôi mới lên bảy tuổi, tôi nhảy lên ôm cổ bà. Lúc đó, chị Jên chả thích đâu, nhưng bà Mac thì thích lắm. Ngày mà tôi sẽ đưa người yêu của tôi về và giới thiệu với bà ấy, cặp mắt già nua của bà chắc chắn là sẽ nhìn cô ấy với mọi điều tốt lành. Trái tim bà chỉ mong muốn được mến yêu và phục vụ cô ấy. Nhưng tôi muốn rằng bà sẽ thấy vợ tôi xứng đáng với ý nghĩ của bà và của tôi: một người nối dõi được mẹ tôi. Đã nhiều lần, khó mà tin được, ý nghĩ về Mac đã ngăn tôi lại và tôi chịu một ảnh hưởng gần như quyết định đến số phận tôi. Đã hơn một lần, tôi nghe thấy tiếng nói của người xưa kia đã dìu dắt những bước đi chập chững của tôi: “Thế nào, cậu Đan, đây là người mà cậu chọn để thay thế bà nhà thân yêu của chúng ta đấy à?” Chắc chắn đây là một điều đáng nực cười đối với phần đông các bạn thân của tôi, nhưng bà Mac là một hiện thân sống của của lương tâm tôi, khi mà tôi không quá mù quáng trong say đắm, hoặc nó không bị cùn đi vì sùng bái sắc đẹp. Trái lại, bà ấy thấy đó là điều bắt buộc đối với vợ tôi, tôi biết thế. Chị Jên ạ, thật là kỳ dị, tôi lại đi kể hết cho chị nghe tất cả. Đó là những điều mà tôi chỉ vừa mới đề cập đến với

bản thân, và lần đầu tiên tôi cho nó một hình dáng. Lòng tốt của chị đã làm tôi xúc cảm, những lời khuyên của chị chứng tỏ tình bạn chân thành.

Đan thôi không nói nữa và sự im lặng tiếp theo đó làm Jên bàng hoàng, cô thấy như đứng trước một bức tường khó mà trèo qua được, bên phải bên trái đều không có lối thoát. Khó mà trả lời được những điều tâm sự bất ngờ ấy. Lòng tin của Đan làm cô xúc cảm và sự xúc cảm bao giờ cũng làm Jên khó nói nên lời. Những điều tâm sự làm cô phát hiện thấy Đan hoàn toàn mới, và dùng một cái cô hiểu anh như chưa bao giờ hiểu trước đây. Cô không tìm thấy gì khác hơn là nói:

- Tôi mong được biết bà già Mac.

Cặp mắt nâu của Đan sáng lên niềm vui sướng:

- A! Tôi rất muốn chị biết bà ấy, và tôi mong rằng chị sẽ có dịp đến lâu đài Gleneesh. Chị sẽ được thưởng thức phong cảnh từ sân nhà đến tận dãy núi tím. Chị Jên này, chị cho biết tôi có thể tổ chức được “một cuộc họp bạn chọn lọc” vào tháng chín này không? Tôi có thể mời bà quận chúa đến chủ tọa. Vậy là chị sẽ đến nhé. Và chị muốn mời bạn bè nào tùy thích. Có thể ta sẽ mời cả “người đẹp dưới cờ nhiều sao” và bác cô ta cũng sẽ đến một thể. Và người ta sẽ thấy bà Mac nghĩ thế nào về cô ta...

- Tốt lắm, tôi rất vui lòng. Và đúng ra mà nói, Đan ạ, cô thiếu nữ ấy có một tâm hồn rất tế nhị. Anh còn có thể làm hơn được không? Bề ngoài như vậy là hoàn toàn rồi và chắc chắn là tâm hồn cũng phù hợp...Vâng, cứ mời chúng tôi, ta sẽ xem điều gì sẽ xảy đến.

- Thế là thỏa thuận rồi nhé! - Đan sung sướng reo lên. - Và rồi xem bà Mac sẽ có ý kiến thế nào về bà bác.

- Không quan trọng đâu, - Jên nói một cách quả quyết. - Khi anh đã cưới cô cháu rồi thì bà bác lên đường về Mỹ thôi.

- A! Tôi cầu Chúa cho bố mẹ cô ta không phải là triệu phú.

- Cũng chẳng ích gì đâu! Người Mỹ rất dễ thương, ta phải tha thứ cho họ về những bạc triệu của họ.

- Tôi muốn cô Pôlin và bà bác có mặt ở đây kia đấy. Nhưng họ sẽ đến nhà chị Myra và đợi tôi ở đấy vào ngày thứ ba. Chị có đến đấy không, chị Jên?

- Có chứ! Trước hết tôi sẽ đến nhà bác sĩ Êderych mấy ngày đã. Nhưng tôi đã hứa với Myra sẽ đến Shenatone vào cuối tuần này. Tôi thích ở đây lắm. Đó là một cặp uyên ương cân xứng.

- Tất nhiên rồi, - Đan nói. - Bất kỳ ai cũng có thể trở thành một cặp uyên ương với một người vợ như Myra.

- Lại “hình dung pháp” rồi! - Jên kêu lên. - Nhưng tôi hiểu anh định nói gì. Myra là một nhân vật thăm thiết, anh chỉ việc vẽ chân dung chị ấy nhanh lên để rồi không còn nghĩ đến chuyện ấy nữa và còn được tự do cho Pôlin.

Đồng hồ điểm bảy giờ. Đàn quạ bay quanh những cây du to lớn rồi trở về tổ, Jên đứng lên nói:

- Thôi, chúng ta về. Tôi rất vui lòng về cuộc nói chuyện của chúng ta hôm nay. Cảm ơn Đan về tất cả những gì anh đã nói với tôi.

Lúc về buồng riêng, Jên nhận thấy còn nhiều thì giờ tự do trước khi phải thay quần áo. Cô liền mở quyển nhật ký thân thiết của mình ra và ghi lại câu chuyện với Đan. Sau đó cô kéo chuông gọi người phòng vào mặc quần áo, chuẩn bị cho bữa ăn tối và buổi hòa nhạc sau đó.

5.

- Chị Jên! A! Chị đây rồi, đến lượt chị rồi đấy. Đang đến bài cuối cùng. Sau đó bà quận chúa ra tiết lộ chuyện viêm thanh quản, mong rằng bà đừng nói là bệnh đau ruột thừa. Rồi thì tôi sẽ ra giới thiệu chị. Chị đã sẵn sàng chưa?

Đan với danh nghĩa trưởng trò đã đi tìm Jên ngoài sân và đứng trước mặt chị trong ánh sáng dịu của những chiếc đèn tàu. Bông hoa cẩm chướng đỏ rực cài ở cúc áo, và đôi bít tất lục đồng màu điểm thêm vẻ lịch sự cho bộ đồ dạ hội của anh.

Ngồi lút trong chiếc ghế mây, Jên ngược nhìn anh và mỉm cười với bộ mặt lo lắng đang nhìn mình.

- Tôi đã sẵn sàng! - Jên đáp và đứng lên. - Mọi việc ổn cả chứ? Công chúng có tốt không?

- Tuyệt, - Đan nói, - và bà quận chúa vui lắm. Những cái dính của buổi dạ hội đã đến. Bản nhạc của chị đâu?

- Cảm ơn, tôi thích chơi thuộc lòng, như thế tránh được vấn đề khó chịu là cứ phải lật trang.

Hai người đi vào buồng hòa nhạc, đứng sau một tấm bình phong và một tấm màn, rất gần bậc lên bậc. Đan thì thầm:

- Hãy nghe xem, bà quận chúa đang nói gì kìa! “Cháu gái tôi có lòng tốt nhận đi vào đấu trường” có nghĩa là chỉ trong vòng hai phút nữa chị lên bục. Giá mà bà ấy nói in ít đi sẽ tốt hơn cho chị, nhưng cũng chẳng cần, họ được chuẩn bị để say mê với tất cả những gì họ sắp được nghe. Đây, bệnh đau ruột thừa. Tôi đã nói với chị rồi mà. Tội nghiệp cho bà Vetma, miễn là họ đừng có đăng lên báo. Trời ơi! Bà ấy lại phát triển sang những bệnh mới rồi. Thôi thì cũng cho chúng ta được ít phút hoãn binh này. Này chị Jên! Lúc này người ta chế giễu tôi về khả năng âm nhạc, nhưng tôi có thể chơi phần đệm cho chị nếu chị muốn... Không à! Tùy chị thôi. Nhưng chị nên nhớ là phải có một giọng thật khỏe thì mới làm cho người ta nghe được trong một cái phòng như phòng này, và trong phòng thì chật ních người. Bây giờ đến lượt chúng ta đây rồi, bà quận chúa đã kết thúc bài quảng cáo. Lại đây, cẩn thận bậc cuối cùng nhé. Sau tấm màn sao mà tối đen thế này!

Đan đưa tay ra giúp Jên trèo lên bục và cô đã thấy mình đứng trước một đám đông thính giả trong phòng hòa nhạc của lâu đài. Vì Jên chỉ có một mình trên bục nên thân hình cô vốn cao lại có vẻ cao lớn hơn lúc bình thường. Cô mặc một chiếc áo dạ hội bằng vải đen mềm, cổ đeo chuỗi hạt ngọc.

Lúc Jên xuất hiện, người ta tò mò nhìn cô, đón chào cô bằng những tiếng vỗ tay kín đáo và dè dặt. Tên Vetma trên chương trình đã gọi lên nhiều hy vọng lớn lao, nhưng đây lại là cô Jên, cô có thể có một số tài năng nào đó, nhưng làm sao mà hát thay cho Vetma được! Một cử tọa tốt hơn có thể dành cho Jên một sự đón tiếp nồng nhiệt hơn để tán thưởng sự cố gắng của cô và chúc cô thành công. Nhưng công chúng Overdene, trái lại, biểu lộ vẻ ngạc nhiên bằng sự đón tiếp lạnh nhạt và kém tin tưởng vào khả năng của cô.

Jên mỉm cười niềm nở với các thính giả. Cô ngồi vào đàn dương cầm, ngắm nghía một dãy những cành hoa hồng trắng và hoa cẩm chướng đỏ, rồi

không có giáo đầu gì khác, cô bập ngay vào đoạn mở đầu trên các phím đàn và cất tiếng hát.

Giọng hát sâu xa và tuyệt vời tràn ngập căn phòng. Thính giả lặng im một cách kính cẩn. Từng âm thanh một thấm sâu vào im lặng, ngân nga bằng một giọng hát hiền dịu và ngọt ngào, làm cho những trái tim thờ ơ cũng phải ngạc nhiên vì bị cảm hóa. Những ai có thể thưởng thức được một cách mạnh mẽ đều rung mình trước sức cảm dỗ của âm nhạc:

Những giờ phút em trải qua với anh, hồi tâm hồn yêu mến,

Đối với em là những chuỗi hạt ngọc;

Em lần từng hạt, từng hạt một...

Chuỗi tràng hạt của em...Chuỗi tràng hạt của em...

Nhẹ nhàng, kính cẩn, dịu dàng, những câu cuối cùng này được tung vào trong không gian, mang theo biết bao là kỷ niệm, cộng hưởng trung thành của một trái tim phụ nữ với sự hồi tưởng lại những giờ phút dịu dàng của quá khứ.

Cử tọa nín thở. Người ta đang nghe đây không chỉ là một bản tình ca, mà là những tiếng đập của trái tim, mỗi một tiếng đập nghe xót xa đến độ làm nước mắt phải trào ra.

Và giọng hát ấy đã phát ra những dòng đầu tiên một cách bình thản, nay lại cất lên trong một cung bậc cao hơn, nhanh hơn, hải hùng và đau đớn:

Mỗi giờ một hạt ngọc, mỗi hạt ngọc một câu kinh...

Để làm dịu một trái tim đau đớn vì sự vắng mặt,

Em đếm từng hạt ngọc, cho đến hạt cuối cùng

Và ở đó

Treo một thập giá

Bốn câu cuối cùng được phát ra bằng một giọng rất mạnh mẽ và say sưa, như truyền điệu vào các thánh giá. Trong khoảng thời gian tạm ngưng sau đó, người ta có thể đo được cường độ của tác động đã xảy ra.

Nhưng một phút sau giọng hát lại tiếp tục với một âm điệu biểu lộ niềm hăng say không bao giờ giảm sút, không sợ một khổ đau nào:

Ôi, những kỷ niệm thiêu đốt và an ủi!

Ôi, kết thúc nhỏ nhoi và hối hận chua xót!

Em hôn từng hạt ngọc và em thử học cách

Hôn cái Thập giá.... Hôn cái Thập giá!

Trong cách Jên hát câu “em hôn từng hạt ngọc” có một niềm ngọt ngào khó tả, biểu lộ sự say mê yếu ớt của một mối tình rất phụ nữ, rất trong sáng, rất đẹp đẽ, rất dịu dàng, mà người hát như bị lu mờ đi.

Cách đệm đàn, bắt đầu với một hòa âm, kết thúc với một nốt độc nhất, Jên bấm vào nó một cách chậm rãi, như luyến tiếc, rồi cô đứng lên, toan rời khỏi dương cầm thì tiếng vỗ tay nổi lên như sấm, Jên lưỡng lự, ngừng một

lát, nhìn các thánh giả và như có vẻ ngạc nhiên vì nhìn thấy họ ở đây. Rồi một nụ cười sáng trên cặp mắt và chuyển xuống cặp môi. Cô đứng một lát ở giữa bục, hơi ngượng nghịu, gần như bị dọa nạt, rồi quay đi. Mọi người kêu lên: “Nửa đi! Nửa đi!” và Jên đã bước xuống một bậc.

Bên dưới, đằng sau sân khấu trong bóng tối, một bất ngờ mới đang đợi cô, lạ lùng hơn cả sự nhiệt thành của các thánh giả.

Dưới chân bục. Đan đứng đấy, mặt tái nhợt như xác chết và cặp mắt sáng như hai ngôi sao. Anh đứng yên lặng cho đến khi Jên bước tới gần anh. Thế là anh chộp lấy hai vai cô và buộc cô phải quay lại nửa vòng. Và bằng một giọng áp chế mà tiếng rung của nó làm Jên phải kinh ngạc và ngược mắt nhìn anh trong im lặng. Anh nói:

- Chị phải quay lại, quay lại lên trên kia và tiếp tục nửa đi. Từ đầu đến cuối, từng nốt một, từng câu một. Đừng có đứng đấy mà đợi nữa. Tôi nói chị quay lại đi! Chị không hiểu rằng cần phải như thế à?

Jên nhìn cặp mắt sáng ngời của anh và thấy có cái gì như xin lỗi về sự cộc lốc của lời nói đầy vẻ mệnh lệnh. Không nói một câu, Jên lại lên bậc, đi qua bục và ngồi vào đàn.

Jên cảm nhận một thể nghiệm mới và kỳ lạ. Chưa bao giờ trong đời, cô lại phải thi hành một mệnh lệnh mà không dám cãi lại. Hồi còn bé, các bà vú nuôi cô đã phát hiện ra rằng muốn cô nghe theo thì phải có những cách thức hoặc những lời kêu gọi cảm động đối với những tình cảm tốt đẹp của Jên, và tính cách ấy cho đến nay vẫn không hề thay đổi. Đến bà quận chúa cũng phải nói với Jên “nếu cháu thích”. Đẳng này thì một chàng thanh niên nước da tái, cặp mắt nồng nàn, không một chút lễ nghi, đã bắt cô phải quay lại, đã ra lệnh cho cô phải trèo lên bục, phải hát bài tình ca một lần nữa, và cô đã tuân theo.

Tiếng vỗ tay vẫn còn tiếp diễn, lại tăng lên gấp bội khi thấy Jên quay lại, nhưng cô ngồi xuống không nghĩ gì về thính giả.

Trong thâm tâm, Jên đã không định hát bài Chuỗi tràng hạt một lần nữa. Trong danh mục của cô còn nhiều bài khác. Các thính giả đang chờ, tại sao lại làm cho họ thất vọng?

Cô bắt đầu một khúc dạo tuyệt diệu của Handel. Nhưng trong khi chơi, ý thức của cô lại xen vào. Không, khi trở lại để hát không phải cô vâng phục tính ngông cuồng của một đứa trẻ bị xúc động, mà là theo ý muốn của người đàn ông bị cảm xúc một cách sâu sắc, và cảm xúc đó không hẳn đã bình thường.

Đan xúc động đến độ quên mất cả phong thái lịch sự của mình, điều làm người ta kính trọng anh. Trong khi Jên chơi khúc dạo của Handel, người ta tưởng như cả một dàn nhạc đáp lời kêu gọi của những ngón tay cô. Cô nhận thức được câu “chị phải” của Đan, và cảm thấy cần phải làm theo. Dạo hết khúc nhạc, cô ngừng một lát rồi lại cho nổi lên đoạn mở đầu của bản Chuỗi tràng hạt và nghe theo lời Đan, cô cất tiếng hát:

Những giờ em trải qua với anh, hồi tâm hồn yêu mến...

Lúc Jên bước xuống bục, Đan vẫn đứng im lặng phía dưới, mặt anh vẫn cứ tái xanh, nhưng cặp mắt anh không còn vẻ phiến não chưa nguôi đã buộc Jên phải vâng phục. Lúc này một ánh sáng kỳ diệu soi sáng hai người, một thứ ánh sáng thân thương làm Jên phải hồi hộp vì chưa bao giờ được nhìn thấy. Cô mỉm cười, từ từ bước xuống và đưa hai bàn tay cho Đan với một cử chỉ thân mật và duyên dáng, Đan tiến lại, nắm lấy tay Jên và giữ trong bàn tay mình.

Sau một giây im lặng, Đan nói bằng một thứ giọng ngân vang:

- Chúa tôi! Ôi, Chúa tôi!

- Đan! Đừng nên nói suông câu đó!

- Suông? Ô không! Chưa bao giờ tôi nói đúng đắn hơn “Mọi tài năng hoàn hảo đều từ trên Trời xuống”. Khi những lời nói không đủ để ngợi ca một tài năng, chị lấy làm lạ thấy tôi phải kêu gọi đến Chúa sao?

Jên trịnh trọng nhìn vào cặp mắt Đan, và một vẻ vui sướng ánh lên trong cặp mắt cô.

- Vậy là anh hài lòng về bản tình ca của tôi chứ?

- Hài lòng về bản tình ca của chị ư? - Đan nhắc lại, - tôi không biết nữa.

- Thế tại sao lại có những lời tặng bốc ấy? - Jên cười hỏi.

- Vì rằng, - Đan nói rất khẽ, - chị đã vén tấm màn lên và tôi đã bước qua ngưỡng cửa.

Anh còn giữ hai bàn tay Jên trong tay anh, lúc nói những câu sau cùng này anh nhẹ nhàng lật chúng lên và cúi xuống trịnh trọng hôn vào hai lòng bàn tay, rồi bỏ chúng xuống, anh biến đi và để Jên một mình đi ra ngoài sân.

6.

Jên ở lại không lâu trong phòng khách. Những câu chuyện tào lao không hợp với cô và những tiếng ngợi khen làm cô khó chịu. Hơn nữa cô đang cần được một mình trong buồng riêng để suy nghĩ về sự kiện vừa xảy ra giữa cô và Đan sau cuộc biểu diễn. Jên nhận thấy trong đó có chứa đựng một nhân tố mà cô không thể không đào sâu, và hành động cuối cùng của Đan đã thức tỉnh trong cô những tình cảm chưa hiểu được. Cái cách anh hôn hai lòng bàn tay cô làm cô khó chịu, tuy nhiên anh đã đưa vào hành động của anh một niềm say mê kính cẩn. Cô không thể nào xóa được cảm giác mà cặp môi anh đã để lại trên lòng bàn tay mình. Cô thấy hình như có cái gì có thể sờ mó được nó ở đấy...

Bà quận chúa đang ngồi ở đàn dương cầm, bà bị che lấp trong đám khách đứng vây quanh bà và đang vui đùa ầm ĩ. Jên uể oải quay lại và tiến ra phía cửa. Mặc dù cô đi ra một cách kín đáo, Đan cũng đã có mặt ở cửa trước cô, cô không hiểu nổi làm sao anh đã đến được đấy vì lúc đứng lên, cô trông thấy cái đầu tóc nâu của anh bên cạnh Myra, đằng sau nhóm của bà quận chúa.

Đan mở cửa và Jên bước ra. Cô rất muốn nói với anh: “Tại sao anh lại hành động kỳ vậy?” hoặc là “Anh nói cho tôi biết anh muốn tôi làm gì tôi sẽ làm!”

Cô chẳng cần hỏi câu nào. Đan đi theo cô vào trong hiên, anh đốt một cây nến rồi đưa cho Jên. Anh có vẻ sung sướng một cách vô lý, Jên khó chịu vì thấy anh phô trương một hạnh phúc mà cô không thể chia sẻ được. Hơn nữa, cô cảm thấy cần phải phá tan sự im lặng thân thiết này, nó bộc lộ

những gì không vững chắc vì không nói được nên lời, Jên cầm lấy cây nến với một cử chỉ hơi hung hăng, bước đến bậc thứ hai, cô quay lại nói:

- Chào anh Đan, anh không thấy rằng bà quận chúa đang rất cần anh à?

Anh nhìn cô. Cặp mắt anh lấp lánh dưới ánh sáng ngọn nến cô cầm trên tay. Anh cãi:

- Không, chẳng ai cần đến tôi cả. Tôi chỉ đứng đợi chị ở đây cho đến khi chị đi lên. Tôi không quay lại phòng khách nữa đâu. Tôi đi đến công viên hít thở không khí trong lành của ban đêm. Trước buổi tối hôm nay tôi không biết là tôi đã có một chuỗi tràng hạt, nhưng tôi đã có một chuỗi tràng hạt, một chuỗi tràng hạt.

- Tôi tưởng rằng anh đã có đến hàng tá! - Jên nói một cách khô khan.

- Vậy là chị nhầm rồi đấy. Tôi chỉ có đúng một nhưng nó có rất nhiều hạt ngọc, tôi sẽ đếm khi nào chỉ có một mình tôi.

- Thế còn cái thập giá?

- Chưa có, chưa có cái thập giá ở chuỗi tràng hạt của tôi.

- Đan ạ, chuỗi tràng hạt nào cũng có cái thập giá, - Jên nhẹ nhàng nói. - Và tôi e rằng sẽ xảy ra nhiều điều không hay khi anh tìm thấy cái của anh.

Nhưng Đan đầy tin tưởng, anh nói:

- Khi tôi tìm thấy cái của tôi, tôi hy vọng rằng tôi sẽ có thể...

Vô tình Jên nhìn vào đôi bàn tay mình, Đan trông thấy cái nhìn ấy và mỉm cười, mặc dù cùng lúc ấy, dưới làn da rám nắng, anh hơi đỏ mặt. Anh tiếp lời:

-... tính đến cái thập giá của tôi.

Jên bắt đầu bước lên cầu thang nhưng Đan ngăn cô lại và nói:

- Chị Jên, hãy khoan đã! Có vấn đề tôi cần phải hỏi chị, có được không? Chị có thấy tôi hỗn xược, liều lĩnh, tò mò không?

- Có thể. Nhưng có điều là tối nay tôi thấy anh hơi lạ lùng, đến nỗi hai hay ba hình dung từ thêm vào hoặc bớt đi cũng không có nghĩa lý gì. Anh cứ hỏi đi.

- Chị Jên, chị đã có *chuỗi tràng hạt* chưa?

Jên nhìn anh gần như lưỡng lự, rồi bỗng nhiên cô hiểu vấn đề muốn đi đến đâu, cô đáp:

- Anh bạn thân mến, chưa. Nhờ Trời tôi đứng xa những “kỷ niệm thiêu đốt và an ủi”. Những vấn đề đó không đi được vào cuộc sống hợp lý và trật tự của tôi. Và tôi cũng chẳng thích chúng đi vào.

- Vậy thì làm sao chị có thể hát bài *Chuỗi tràng hạt* mỗi lời, mỗi niềm vui, nỗi khổ cứ như biểu lộ kinh nghiệm của bản thân chị? Một kỷ niệm có thể là xa xưa, nhưng là của bản thân.

- Vì rằng bao giờ tôi cũng nhất thời sống trong điều tôi hát. Cho nên trong khi tôi hát buổi tối nay chắc chắn là tôi có chuỗi tràng hạt. Nhưng ngoài lúc đó ra và trong cái ý nghĩa mà anh hiểu, thì nhờ Trời, tôi không có.

Đan trèo lên hai bậc và cặp mắt anh ngang tầm cây nển. Anh thì thảo rất nhỏ:

- Nhưng nếu chị yêu?

Jên suy nghĩ rồi nói:

- Phải, nếu tôi yêu, tôi thiết tưởng tôi sẽ được thưởng thức theo kiểu đó và sẽ cảm thấy điều mà tôi đã cảm thấy trong ít phút ấy.

- Vậy là chính chị trong bản tình ca ấy mặc dù tình tiết không giống của chị có đúng không?

- Tôi nghĩ là đúng, nếu như lúc nào chúng ta cũng hoàn toàn tách được chúng ta ra khỏi những phần riêng của mình. Nhưng tất cả đều vô ích. Thôi, chào anh Đan.

- Một câu nữa thôi, chị Jên. Ngày mai chị có vui lòng hát cho tôi nghe không? Chị có vui lòng đến phòng nhạc và hát tất cả những bài tuyệt tác mà tôi muốn nghe không? Và chị có vui lòng cho phép tôi được chơi phần đệm một số bài của chị không? Ôi, chị hứa với tôi sẽ đến đi! Hứa với tôi sẽ hát cho tôi tất cả những bài tôi muốn, tôi sẽ không dám làm phiền chị tối nay nữa.

Đan nhìn cô chờ đợi lời hứa hẹn và trong cặp mắt anh chan chứa tình thương làm Jên phải bối rối. Rồi bỗng nhiên hình như tìm thấy lời giải thích, cô vội vàng trả lời cho cô và cho anh:

- Ôi, bạn thân mến, anh nghệ sĩ quá đấy. Đối với chúng tôi, những con người bình thường khó mà hiểu được tâm hồn nghệ sĩ. Đầu tôi tuy vững

chắc thế mà anh đã làm cho nó phải nghiêng ngả vì những ngây ngất của anh đối với cái mà anh cho là thứ giọng hoàn hảo cũng như hàng ngày anh phải gói ghém những hình dáng hoàn hảo đối với anh. Tôi bắt đầu hiểu vì sao anh làm điên đầu được những người phụ nữ mà anh vẽ. Cuối cùng, mặc dù anh rất dễ thương trong tấm lòng nhiệt tình của anh, tôi cũng đã thấy mệt lắm rồi và chỉ muốn đi ngủ. Vậy là tôi hứa ngày mai tôi sẽ hát cho anh nghe tất cả những gì anh thích, và cũng xin anh giữ lời, tối nay đừng quấy nhiễu tôi nữa. Anh cũng đừng nên đi suốt đêm trong công viên và cố gắng đừng làm cho những con hươu nhút nhát phải kinh động. Không, tôi không cần ai giúp cả, tôi đã có cây nến đây. Thôi anh đi đi, đi mà đếm những hạt ngọc của anh. Và nếu bỗng nhiên anh rơi vào một cái thập giá, anh nên nhớ rằng nếu anh không cẩn thận, “thập giá” ấy có thể sẽ lên đường về Mỹ đấy!

Về đến buồng, Jên còn mỉm cười, cô đặt cây nến lên mặt bàn trang điểm.

Ở Overdene người ta không còn biết kiểu thắp sáng nào khác ngoài đèn dầu và nến. Bà quận chúa từ chối không chịu hiện đại hóa, thắp sáng bằng điện. Nhưng nến có thừa thãi và Jên thích ánh sáng từng bừng, cô liền đốt các ngọn ở gương, các ngọn áp tường ở cây đèn bạc cao để trên bàn viết. Thắp sáng xong, Jên ngồi vào một chiếc ghế bành, rút ngăn kéo và lấy ra quyển nhật ký, cái bút máy và chuẩn bị kết thúc những điều đã ghi trong ngày.

Jên viết: “Đã hát bài *Chuỗi tràng hạt* trong buổi hòa nhạc thay cho bà Vetma không đến được vì bị viêm thanh quản” và kết thúc bằng một cái chấm. Cảnh tượng xảy ra với Đan rất khó ghi. Jên ngồi không nhúc nhích ngẫm nghĩ tình thế, và trang giấy vẫn còn trắng nguyên. Sự say mê cái đẹp của Đan có phần thái quá không phải bằng mắt mà bằng tai. Đến khi cô dành cho anh phần hát của cô, anh sẽ thỏa mãn và sự biểu lộ tình cảm mạnh mẽ sẽ tắt dần trong cặp mắt nâu đẹp của anh. Trong khi chờ đợi, nghĩ đến ngày mai thấy thật là thú vị, nhưng cần nhất phải nhớ rằng mọi sự thán

phục không có là gì đối với cô cả. Đan cũng có thể có được niềm ngây ngất tương tự đối với bà Blanche, bà cũng có cùng một loại giọng, một phương pháp. Đan cần phải được nghe bà ấy hát vì âm nhạc làm anh say mê. Rồi cô nghĩ đến Pôlin, cô gái Mỹ kiều diễm, mà tên tuổi cô suốt trong mùa đó đã gắn liền với tên của Đan. Jên cũng nhận thấy đó là người phụ nữ rất thích hợp với Đan: sắc đẹp của cô ấy sẽ đem lại hạnh phúc lâu dài cho anh. Sau khi cưới nhau xong, anh sẽ thôi không ca tụng một cách vô lý Myra và Hoa nữa và sẽ thôi không hôn bàn tay người ta một cách... vô nghĩa như thế nữa!

Jên hơi cúi mình, hai khuỷu tay chống lên đầu gối, ngắm nghía hai lòng bàn tay, nhớ lại những cảm giác của mình vào cái lúc lạ lùng ấy. Rồi bỗng nhiên cô trấn tĩnh lại: “Jên, đừng có ngốc nghếch nữa, đừng có làm anh chàng nghệ sĩ đẹp trai ấy phải lăm lăm nếu mi cho đó là đúng đắn. Hãy chỉ nên thỏa mãn thành công về mặt nghệ thuật của mi thôi, chớ nên làm hỏng thành công đó bởi một tình cảm ngu đần. Bây giờ hãy đi rửa cái cằm to tướng của mi để mà đi ngủ”. Jên tự nói với mình như vậy.

Dưới những cây sến, Đan đứng trong đám cỏ. Những con hươu đang ngủ quanh đấy không để ý đến sự có mặt của anh. Những ngôi sao như những ngọn đèn treo lơ lửng trên bầu trời xanh thẫm, Đan mơ màng. Anh lẩm bẩm: “Ta đã tìm thấy rồi, người vợ lý tưởng, người bạn hoàn toàn về tâm hồn và thể xác cho kẻ nào chinh phục được nàng, Jên! Jên! Mình thật là một thằng mù. Biết nàng đã bao nhiêu năm nay thế mà không hiểu được nàng!... Nhưng nàng đã vén tấm màn lên và ta đã bước vào. Ôi, tâm hồn cao cả! Không bao giờ nàng lại có thể vén tấm màn lên giữa trái tim nàng và ta. Và nàng chưa có chuỗi tràng hạt. Ta cảm ơn Chúa. Chưa người nào làm chủ được cái mà ta ước vọng nhất trên đời này: tình yêu Jên, lòng triu mến của nàng. Ôi! Ta sẽ ra sao? “Tôi đếm từng hạt ngọc!” Phải, một ngày kia nàng sẽ đếm của nàng và của ta. Xin Chúa hãy tránh cho chúng con cái Thập giá! Nếu buộc phải có nó cho mỗi chuỗi tràng hạt, xin rằng cái gánh

nặng nhất sẽ dành cho con, và cùng vác nó, chúng con sẽ gần nhau hơn. Ôi, những bàn tay thân yêu! Ôi, cặp mắt chân thành và trung hậu!... Jên! Jên! Chắc chắn là Jên luôn ngự trị trong ta, mặc dù ta chẳng biết gì, ta là thằng mù, thằng ngốc. Nhưng nếu trước kia ta mù, bây giờ ta không mù nữa. Cặp mắt ta đã mở to rồi. Ta đã nhìn thấy rồi. Và bắt đầu từ đêm nay Jên sẽ là bất diệt”.

Một ngọn gió lùa trên trán anh và cặp mắt anh ngược lên long lanh dưới ánh trăng sao. Jên đang nửa ngủ nửa thức bỗng giật mình vì tiếng tấm màn va vào cửa sổ, cô thì thầm: “Đan, anh muốn gì xin cứ nói đi... em sẽ làm theo tất cả!” Và đột nhiên nhận thức được điều mình vừa nói, cô vươn người lên trong bóng tối và nghiêm khắc tự nhắc mình: “Ôi, mi đã quá cái tuổi ngông cuồng rồi! Tưởng mi đã biết suy nghĩ và khôn ngoan, thế mà chỉ vài câu phỉnh phờ của một thằng bé con đã làm mi phải điên đầu! Hãy mau mau quay về với lẽ phải, hãy rời bỏ ngay Overdene này vào sáng sớm ngày mai bằng chuyến tàu đầu tiên!”

7.

Những ngày tiếp theo là những ngày đẹp đẽ đối với Jên. Không có ngẫu nhiên đến quấy rối niềm vui trong một tâm trạng rất mới đối với cô. Không có gì trong thái độ của Đan làm cô ngạc nhiên và cảm động như buổi tối hôm trước, anh tỏ ra bình tĩnh hơn. Rất hiếm khi thấy anh quay lại với những cử chỉ của đứa trẻ lên bảy, ngay cả đối với bà quận chúa. Khi có người vừa cười vừa hỏi có phải anh đang tập đóng vai trò tương lai của một người có vợ không, anh thản nhiên đáp:

- Vâng, đúng là vai trò mà tôi đang cố gắng.

- Liệu có được thấy nàng ở Shenstone không? - Ronald hỏi. - Nhiều khách của Bà quận chúa đã được Myra mời đến vào cuối tuần này.

- Vâng, - Đan nói, - nàng sẽ có mặt.

Jên ngồi ngay cạnh đấy có vẻ như chăm chú đọc báo, cô nói rất khẽ chỉ vừa đủ để Đan nghe thấy:

- Ôi! Đan, tôi sung sướng quá! Anh đã quyết định tối qua rồi chứ?

- Vâng, tối qua! - Đan nói cũng để mình Jên nghe thấy.

- Trong câu chuyện buổi trưa hôm qua có gì cần phải làm thêm đối với quyết định của anh không?

- Không, chẳng có gì cả.

- Vậy đó là *Chuỗi tràng hạt*?

Đan lưỡng lự một lát rồi không nhìn Jên, nói:

- Sự phát hiện ra *Chuỗi tràng hạt*, vâng.

Jên tự cắt nghĩa được ngay sự xáo động của Đan và hoàn toàn đi vào giai đoạn mới của tình bạn đối với Đan. Những giờ hòa nhạc của hai người với nhau đem lại cho họ niềm vui thực sự. Khả năng âm nhạc của Đan khá hơn là Jên tưởng, cô rất thích lối chơi cả quyết, rõ ràng và tế nhị của anh.

Được nghe giọng hát của Jên là những giờ tuyệt diệu, Đan không tỏ ra bằng lời nói, sau cái đêm đầu tiên ấy, anh hết sức dè dặt. Dưới bóng những cây sến, anh hứa với mình chờ một tuần lễ nữa để nói, anh chờ đợi.

Nhưng thứ cảm giác mới mẻ đối với Jên là thấy mình hoàn toàn giữ vai chính trong một trái tim. Đan làm cô cảm nhận điều đó một cách bí ẩn. Không ai để ý, nhưng Jên nhanh chóng nhận thấy rằng không một phòng nào cô bước vào mà Đan không được bí mật báo trước, và lúc cô đã ra rồi, không thể không để lại một khoảng trống cho anh. Sự chú ý của anh khéo léo, kín đáo, không biểu lộ gì trước mặt mọi người, không làm bà quận chúa phải nghĩ ngợi.

Tuy vậy Jên vẫn cảm thấy mình được bao bọc trong một bầu không khí trìu mến. Lần đầu tiên trong đời, Jên cảm thấy mình là ý nghĩ thứ nhất của một người. Cô cảm thấy mình là của anh ấy, sung sướng và tự hào về tất cả những gì anh làm, về tất cả những câu anh nói.

Trong những lúc hai người chơi nhạc với nhau ở phòng khách, cô tìm hiểu anh như chưa bao giờ cô hiểu được bản tính nhiệt thành và say mê cái

đẹp của anh.

Cuộc sống tràn ngập nỗi hân hoan, tuy nhiên trong những giờ phút không gì có thể so sánh được ấy, chưa bao giờ ý nghĩ về tình yêu, theo nghĩa thường tình, lại xuất hiện trong đầu óc Jên. Không hiểu biết gì về tình yêu không phải do thiếu kinh nghiệm, mà là từ kinh nghiệm tầm thường của tấn hài kịch tình yêu, đã có sự ngăn cản không để cô phân biệt tình yêu chân chính đang tới gần, tình yêu khoác tấm áo đẹp lý tưởng.

Đối với một phụ nữ được thừa hưởng gia tài, được làm chủ hành động của mình, không còn phụ thuộc vào cha mẹ, vào người bảo hộ nào, lại có quan hệ với nhiều gia đình tốt, một lá đơn cầu hôn không phải là chuyện không xảy ra. Những người đàn ông đứng tuổi, hói trán, mệt mỏi vì chơi bời, có những lâu đài đẹp, nhưng lại không có nhiều tiền để tu bổ, đã từng vờ vĩnh tỏ tình với Jên, nhưng tất cả đều bị từ chối với cùng một kiểu ấy. Có hai hoặc ba chàng trai mà Jên giúp đỡ thoát khỏi cảnh bối rối, thấy cũng thích có chị Jên bên cạnh để giúp mình đừng làm bậy, họ đã nắm lấy tay Jên và lần lượt cầu hôn, Jên chỉ trả lời bằng cái vỗ vai thân thiện.

Những kinh nghiệm và tình cảm của Jên là như thế. Chưa ai vì cô mà yêu cô. Và bây giờ sự triu mến say sưa của một người đàn ông đang lặng lẽ bao trùm cô. Cô không hiểu được nguồn gốc của niềm hạnh phúc mà mình được hưởng. Cô thấy Đan là người tình của một phụ nữ khác trẻ, đẹp mà cô không bao giờ coi là tình địch của mình, cô coi sự thân mật của cô với Đan chỉ là biểu lộ của tình bạn thanh tao mà cô chưa bao giờ được hưởng.

Sự việc cứ tiếp diễn như vậy cho đến hôm thứ ba, ngày mãn cuộc vui ở Overdene. Jên đi Luân Đôn và ở đó ba ngày với vợ chồng bác sĩ Êderych, Đan đi thẳng đến nhà Myra ở Shenstone, anh được mời đến đây để gặp cô Pôlin và bác cô là bà Pack. Jên hẹn có mặt ở Shenstone vào thứ sáu.

8.

Chuyến tàu mang Jên rời khỏi ga Luân Đôn. Cô ngồi nép mình trong một góc toa và thở một hơi dài khoan khoái. Ba ngày ở Luân Đôn đối với cô như dài vô tận. Trong thời gian ở đó cô luôn bận bịu. Tại sao cô lại thấy bức mình và cô đơn? Việc gì đã xảy ra trong ba ngày đó? Hoa rất đáng yêu, Êrêch tốt và thân ái, mấy đứa trẻ tuyệt diệu. Vậy cô đã thiếu thốn gì?

Jên tự nhủ thầm: “Ta biết rồi, ta thiếu âm nhạc. Ở Overdene những ngày cuối cùng ta luôn chơi nhạc. Chính là vì đột ngột thiếu âm nhạc đã gây ra thứ cảm giác trống rỗng và buồn tẻ đó. Chắc chắn là ta sẽ được chơi nhạc ở nhà Myra, Đan sẽ ở đó để yêu cầu”.

Một nụ cười sung sướng nở trên cặp môi Jên. Cô chăm chú đọc một tờ báo.

Myra đang đợi cô ở sân ga rồi đưa cô lên cỗ xe hai ngựa và lướt nhanh qua những cánh đồng làng.

Cánh đồng và rừng cây đều cùng một màu xanh dễ chịu, Jên say sưa hít thở không khí trong lành, rồi bỗng nhiên reo lên:

- Ôi, ở đây thích quá!

- Bạn thân mến, - Myra nói, - tôi có cảm giác là có bạn ở đây mọi việc đều trôi chảy.

Hai người bạn gái đi qua hàng rào sát những bụi hoa kim ngân, Jên giơ tay ngắt một bông cài vào cúc áo. Myra nói tiếp:

- Các vị khách của tôi vui vẻ lắm, và chị Jên biết không, chẳng còn nghi ngờ gì về dự tính của anh chàng Đan nữa. Tôi sẽ rất vui sướng nếu chuyện đó chín muồi ở ngay dưới mái nhà tôi. Cô thiếu nữ Mỹ tuyệt đẹp, nhanh nhẹn và duyên dáng quá. Đan cũng chẳng còn ngốc nghếch nữa đâu nhé! Không còn là cậu thiếu niên như chị thường nhận xét. Anh ấy bình tĩnh và trầm tư. Tôi có cảm giác là Đan sẽ đệ đơn cầu hôn với Pôlin tối nay. Tôi không hiểu tại sao anh ấy lại không quyết định từ ngày hôm qua. Họ đi chơi thuyền với nhau trên mặt hồ. Trăng sáng tuyệt đẹp, Đan còn tơ tưởng gì hơn nữa? Trăng, hồ và một thiếu nữ tuyệt trần.

- Tôi rất vui được biết tình hình về Đan và Pôlin. Đó chính là người phụ nữ rất thích hợp với anh...

- Vâng, đúng thế! Nếu tối qua mà chị được trông thấy cô ấy trong bộ satin trắng với những bông hồng cài trên mái tóc. Tôi lấy làm lạ tại sao không thấy Đan tán tụng cô ấy? Nhưng có lẽ sự bình tĩnh của anh là một điềm tốt. Tôi đoán là anh ấy còn bận quyết định.

- Không đâu! - Jên nói. - Tôi tin là anh ấy đã quyết định từ hồi còn ở Overdene rồi. Nhưng anh ấy quan niệm vấn đề hôn nhân một cách rất nghiêm túc. Chị có những vị khách nào ở Shenstone?

Myra nêu tên từng người một, Jên quen biết hết, cô reo lên:

- Hay quá! Ôi, tôi thấy ở đây thích quá. Luân Đôn ngọt ngào và buồn tẻ lắm. A, ngôi nhà thờ nhỏ kia rồi! Tôi rất muốn được nghe đàn organ.

Đôi bạn gái đi qua ngôi nhà thờ phủ đầy cây trường xuân, và một phút sau họ vượt qua hàng rào khu vườn rồi đi vào dưới bóng những cây du. Họ xuống xe và Myra dẫn Jên lên gác.

- Chị Jên lên đây, chúng tôi đã dành cho chị buồng cây mộc lan vì tôi biết chị thích được trông ra hồ. Ôi, tôi quên không nói để chị biết lúc này đang có cuộc thi đấu quần vợt. Bây giờ tôi phải đi đến đấy ngay. Đan và Ronnie được vào chung kết đơn nam. Chị thay quần áo nhanh lên rồi ra xem nhé!

- Vâng, tôi chỉ cần rũ ít bụi đường rồi đi theo chị ngay.

Mười phút sau, lần theo những tiếng hò reo, Jên tới sân quần vợt. Mọi người tụ tập dưới bóng những cây trường xuân. Lúc Jên tới gần, cô đã nhận thấy ngay bóng dáng nhanh nhẹn, mềm mại của Đan trong bộ flanel trắng và sơ mi màu hoa cà, và anh thanh niên Ronnie cao lớn và mạnh mẽ, tin tưởng vào sức khỏe lực sĩ của mình để cân bằng cặp mắt chính xác và cánh tay nhẹ nhàng của Đan.

Cuộc đấu rất hào hứng, Đan đã thắng sét đầu và đang dẫn điểm, Jên tiến đến một cái ghế trống bên cạnh Myra. Mọi người vồn vã chào đón cô, nhưng không vì thế mà họ ngừng ra khỏi trận đấu.

Bỗng nhiên một tiếng rú nổi lên: Đan vừa mắc hai lỗi nặng. Gần như ngay lập tức những tiếng reo và tiếng kêu ngạc nhiên lại nổi lên: Đan lại giao liên mấy quả bóng vào lưới và ra ngoài vạch. Sét này Ronnie thắng

- Này! - Billy nói, - tôi chưa bao giờ thấy anh chàng Đan chơi như thế. Nhưng dù sao chúng ta cũng thích thú được xem một sét khác. Hai đấu thủ đều thể hiện được một cách xuất sắc: Đan là tia chớp, Ronnie là sấm sét.

Các đấu thủ tiến lên, Đan hơi tái dưới nước da rám nắng. Anh lấy làm khó chịu vì đã bị yếu đi vào lúc đang gay go, không phải là anh lo thua, mà anh thấy hình như ai cũng nhận thức được lý do về sự lúng túng của anh, trùng hợp với sự xuất hiện của cô gái mặc áo màu ghi đang bình tĩnh tiến đến một cái ghế, nhìn thấy cô tất cả đã mờ đi đối với Đan. Nhưng thực tế chỉ có một trong số những người có mặt ở đây là thiết lập được mối quan hệ giữa sự thất bại của Đan với sự xuất hiện của Jên, đó là cô thiếu nữ xinh đẹp ngồi ngay trước cái lưới mà Đan đã trao đổi một câu nói và một nụ cười khi anh đi sang phía bên kia sân.

Cuối cùng Đan giành được thắng lợi.

Bọn thanh niên rủ nhau rời sân bóng, vọt cặp nách, và sự hăng say của một trận đấu quyết liệt đã làm nóng bừng bộ mặt đẹp của họ. Pôlin vẫn còn ngồi nguyên tại chỗ, cái áo veste của Đan để trên đầu gối, anh đã gọi cô cả đồng hồ và dây đeo. Anh đứng lại một lúc để lấy đồ và nhận những lời khen của cô thiếu nữ, rồi khoác áo veste vào người, bỏ đồng hồ vào túi, đi thẳng đến chỗ Jên.

- Chị có khỏe không, chị Jên?

Cặp mắt anh háo hức tìm cặp mắt Jên, nỗi vui trong chị làm anh sung sướng và tin tưởng. Trong mấy ngày qua anh thấy thiếu thốn Jên biết bao nhiêu. Thứ ba, thứ tư, thứ năm là vô tận. Anh lấy làm lạ rằng thiếu vắng có một người mà ảnh hưởng như vậy, nhưng như thế là tốt, và cả hai đều có một nhận thức là bây giờ thời cơ đã đến để anh thú nhận niềm mong ước mãnh liệt được có Jên bên cạnh. Cuộc thử thách ấy đã cho họ thấy ý nghĩa của hai chữ “bên nhau” và để chấm dứt mãi mãi sự chia ly.

Những ý nghĩ đó xuyên qua đầu óc Đan lúc anh hỏi Jên, một câu hỏi vô vị mà bình thường người ta không trả lời. Nhưng vì xuất phát từ Đan nên

nó không vô tri đối với Jên và cô trả lời một cách chân thành. Jên muốn nói cho Đan hay tình hình về mình và muốn biết tình hình về Đan, so sánh cảm giác của hai người trong ba ngày dài vô tận ấy và nói lại tình bạn giữa hai người đúng như lúc họ đã từ biệt nhau. Cô đặt hai bàn tay cô trong bàn tay anh với sự quyết định chân thành làm cho cái bắt tay của Jên thực sự là bày tỏ tình bạn.

- Tốt lắm anh Đan ạ! Cảm ơn anh. Nhưng tôi còn thấy khá hơn lúc tôi đến đây.

Anh tựa cây vọt vào ghế bành của Jên rồi nằm dài xuống bãi cỏ dưới chân cô.

- Ở Luân Đôn có gì không ổn phải không Jên?

- Ổn cả thôi! - Jên thành thật đáp. - Tất nhiên là nóng và bụi, nhưng dù sao Luân Đôn vẫn là tuyệt. Không, chỉ có tôi là có chuyện trái khoáy thôi. Và anh Đan này, anh sẽ xấu hổ cho tôi nếu tôi tâm sự với anh điều đó.

Đan không nhúc nhích, anh chỉ nhặt những nhánh cỏ và bỏ vào giày của Jên. Câu chuyện đó có thể đến vừa đúng lúc nếu chỉ có riêng hai người. Và bằng giọng trong trẻo, Jên sẽ thổ lộ điều bí mật êm đềm do sự xa cách đã đè nặng lên hai người.

Jên nhìn trừng trừng vào bà Pack ngồi cách đấy không xa, rồi quay mặt về phía Đan đang cúi đầu xuống bãi cỏ:

- Ở đây tôi buồn lắm! Cho mãi đến khi lên tàu tôi mới phát hiện ra lý do vì sao tôi buồn. Anh có nghe thấy tôi nói không, anh Đan?

Đan ngẩng đầu lên nhìn Jên, trong giây phút đó anh hiểu rằng có lẽ điều mà anh cho là có đi có lại, chỉ đúng ở một phía thôi. Cặp mắt bình tĩnh của Jên sáng lên niềm vui vẻ của tình bạn, cô nói:

- Lỗi là ở anh đấy, anh bạn thân mến ạ!

Mặc dù cặp mắt nâu của anh đổi sang màu thẫm, giọng nói của anh cũng chỉ có tính chất hỏi:

- Ở tôi?

- Vì rằng trong những ngày gần đây anh đã lôi cuốn tôi vào một sinh hoạt quá quắt về âm nhạc mà tôi chưa từng biết, và tôi đã cảm thấy thiếu thốn với một mức đáng sợ. Tôi đã bắt đầu lo ngại cho sự cân bằng của bộ óc mình.

Myra đột nhiên xuất hiện từ dưới bóng một cái dù lớn, nói xen vào:

- Vậy thì ở đây, chị Jên và anh Đan có đủ điều kiện để tha hồ mà lao vào một cuộc truy hoan khác về âm nhạc nếu hai anh chị muốn. Tôi có ba chiếc dương cầm.

- Cảm ơn Myra! - Jên đáp. - Mấy chiếc dương cầm của chị thừa đủ cho chúng tôi rồi.

- Nếu muốn hăng nữa, xin mời đến dự buổi lễ Thánh Ca được tổ chức để lạc quyền trả món nợ còn lại của đàn organ.

- Tôi thấy thà bỏ tiền ra mà trả còn hơn là đi dự lễ Thánh Ca! Jên trả lời một cách cả quyết.

Đan thấy vẻ thất vọng lộ rõ trên bộ mặt Myra, anh vội can thiệp:

- Ô, không! Người ta lao động để trả nợ và để sắm sửa cho Nhà thờ là đúng chứ. Chị Jên, chị sẽ đi với tôi đến cuộc biểu diễn nhé?

- Có nên không?

Jên hỏi, cô không nhận thấy có sự trù mẫn trong nụ cười của Đan, mà chỉ thấy trời dậy kỷ niệm của tối nhạc ở Overdene. Cô đã toan nói với anh: “Anh cứ nói đi, tôi phải làm gì, tôi sẽ làm theo!”

- Pôlin thích đi với anh lắm đấy. Bà Pack nói. Nó rất yêu âm nhạc đồng quê.

Pôlin đã đến ngồi cạnh Myra, vội nói:

- Bác nói đùa cháu đấy thôi. Cháu tán thành ý kiến của chị Jên, cháu chỉ thích những bản nhạc hay.

Jên vội quay lại với một nụ cười thân mật và thăm thiết nói:

- Vậy thì cô nên đến đấy. Chúng ta cùng nhau chịu đựng. Anh Đan sẽ cho chúng ta những lời giải thích. Anh ấy có can đảm với lòng tin.

Cô gái Mỹ bắt đầu kể sôi nổi về một cuộc hòa nhạc trên tàu Arabic, Jên chăm chú nghe, cô say mê cử chỉ và thái độ của Pôlin xinh đẹp, và nghĩ đến niềm vui sướng mà Đan cảm thấy khi nghe cô nói. Nhưng anh chàng này lại đang cúi đầu xuống vẽ nghịch những cái vòng tròn tưởng tượng trên bãi cỏ bằng một cành cây con. Jên nhìn anh một lúc rồi cảm thấy phật ý trước vẻ thiếu quan tâm lộ liễu của anh.

Mọi người đứng lên, Jên nhìn Đan và Pôlin bên nhau dưới ánh chiều tà, hai người hợp thành một đôi tuyệt diệu. Thiên nhiên đã ưu đãi cả hai người. Chỉ một phê phán nhỏ mà người ta có thể có được đối với cuộc hôn nhân ấy là hai người giống nhau đến độ người ta dễ dàng coi như hai anh em ruột. Nhưng Jên lại không có ý nghĩ ấy. Càng nhìn, Jên càng ngợi khen Pôlin, và cô phải công nhận rằng mình có ý kiến tốt nhất đối với Đan về hạnh phúc của anh.

Một lúc sau, khi sánh đôi nhau trên đường về, Jên chỉ nói:

- Đan, anh đừng bực mình về câu hỏi của tôi nhé! Anh quyết định rồi chứ?

- Không có gì làm tôi phải bực mình cả, nhưng xin chị hãy nói rõ hơn một chút, về vấn đề gì?

- Anh đã cầu hôn với Pôlin chưa?

- Không, cái gì đã làm chị tin là như thế?

- Chính anh đã nói với tôi hôm thứ ba ở Overdene...

- “Thứ ba”. Tôi thấy hình như đã có nhiều tuần lễ trôi qua kể từ ngày hôm đó.

- Anh nên nghĩ đến vấn đề đó đứng đắn một chút!

- Hàng năm ấy chứ! Và tôi mong rằng chị cho tôi là đứng đắn. Dù thế nào đi nữa tôi cũng chưa cầu hôn với Pôlin, và tôi muốn có một buổi được tâm sự với chị về vấn đề đó. Tối nay, sau bữa ăn, nếu chị đồng ý, trong khi những trò chơi đang tiến hành, chúng ta có thể chuẩn được. Chị có vui lòng

ra ngoài sân với tôi, ở đó chúng ta sẽ không bị ai quấy rầy. Trăng sáng vằng vặc trên mặt hồ cũng bỏ công đến đây thưởng thức. Tối hôm qua tôi đã ở đây một giờ đồng hồ. À, không, chỉ lại lầm rồi, chỉ có một mình tôi thôi và tôi đã suy nghĩ đến... buổi tối nay, chúng ta sẽ nói chuyện với nhau.

- Chắc chắn tôi sẽ đến, và anh không được nói lấp lửng với tôi đấy nhé! Anh phải hứa với tôi để cho tôi khuyên nhủ anh và giúp đỡ anh hết lòng.

- Tôi sẽ xin thú thật hết với chị, và chị sẽ khuyên nhủ tôi như chỉ có một mình chị là làm được.

Về đến buồng riêng, ngồi cạnh cửa sổ, Jên thưởng thức phong cảnh tuyệt đẹp của buổi hoàng hôn, cô sung sướng có được nửa giờ yên tĩnh trước khi nghĩ đến việc rung chuông gọi người hầu phòng. Dưới cửa sổ buồng cô là cái sân bằng, rộng, xung quanh có bao lơn bằng đá. Phía dưới sân là khu vườn kiểu cổ có những lùm cây to, những lối đi ngoằn ngoèo và những máng nước. Xa hơn chút nữa là bãi cỏ trống, dốc thoải xuống đến tận bờ hồ, lúc này mặt hồ trông như một tấm gương bạc. Bốn phía xung quanh im lặng hoàn toàn, Jên cầm một quyển sách lên nhưng không đọc, cô ngắm những khu rừng phía bên kia hồ, rồi ngắm bầu trời màu xám cừ trên đó lơ lửng những đám mây hồng có lẫn các dải vàng. Tâm hồn cô tràn đầy một niềm vui khoan khoái.

Một lát sau Jên nghe thấy có tiếng bước chân nhẹ trên cát, cúi nhìn, Đan từ trong phòng hút thuốc đi ra, anh đi đi lại lại rồi ném mình xuống một chiếc ghế mây. Mùi thơm của điếu thuốc là anh hút bay lên tận chỗ Jên. Đan ném mẩu thuốc đi, bắt đầu ngâm nga rồi cất cao giọng hơn một chút, anh lên tiếng hát:

Không phải anh cất lên lời ân huệ,

Linh hồn đang rọi sáng người tôi yêu...

Âm điệu rung động và say mê làm cho Jên có cảm giác là mình thóc mách, cô cầm lấy một chiếc lá to và thả nó xuống đầu Đan. Anh chàng giật mình ngẩng lên và reo to:

- O kìa, chị đấy à?

- Vâng! - Jên cười và nói nhỏ để các cửa sổ khác khỏi mở ra. - Tôi ở đây. Anh đã lăm cửa sổ cho “ Khúc nhạc chiều” của anh rồi đấy, anh bạn trẻ si tình ạ!

- Sao chị tinh thế?

- Vậy có đúng không nào? Vắng mặt bà Mac tôi phải được phép làm cố vấn cho anh chứ?

- Tôi có thể trèo lên đấy không? Tôi có nhiều vấn đề muốn nói với chị. Chả nhẽ lại gào lên trước cửa nhà à?

- Không được đâu! Tôi không muốn có một Romeo nào ở cửa sổ buổi tối.

- Thôi vậy, nhưng tối nay chị phải nhớ đến nhé! Và chị sẽ phải dành cho tôi tất cả thời gian mà tôi đã xin đấy.

- Tôi sẽ đến ngay khi nào có thể đến được. Tôi cũng sốt ruột muốn được nghe vấn đề của anh. Ôi, mùi thơm của hoa mộc lan! Anh có thấy những nụ trắng này không? Anh có thích một bông để cài vào cúc áo không?

Đan mỉm cười rồi quay vào nhà.

“Tại sao ta lúc nào cũng muốn châm chọc anh ấy? Đúng, ta là một con ngốc. Anh ấy tỏ ra rất đứng đắn. Còn cô ấy... ta mong rằng cô ấy sẽ thực sự yêu anh”. Ngẫm nghĩ xong, Jên lên tiếng gọi bà hầu phòng, người hầu phòng cũ của mẹ cô:

- Bà Mathew vào đi, bà lấy cho cháu cái áo cháu mặc hôm hòa nhạc ở Overdene ấy nhé! Nhanh lên, chúng ta chỉ còn có hai mươi phút.

9.

Bữa ăn tối ở Shenstone bao giờ cũng như một bữa tiệc kéo dài, và hai vị khách ăn có tiếng nhất ấy không thể thoát đi mà không bị chú ý, nên lúc Jên và Đan đặt chân lên được sân bằng thì đồng hồ phía xa cũng đã điểm mười giờ. Đan nhặt một chiếc khăn quàng lúc đi ra và cẩn thận đóng cửa hành lang sau lưng anh. Hai người với nhau, lần đầu tiên kể từ ngày chia tay mà họ cho là quá lâu đối với cả hai.

Họ lặng lẽ đi bên nhau dọc theo chiều dài của lan can khu vườn cổ. Ánh trăng bạc rọi sáng toàn cảnh. Họ phân biệt được các hàng cây, lề đường và phía xa, mặt hồ phẳng lặng phản chiếu ánh trăng.

Đan trải chiếc khăn quàng lên bờ tường lan can và Jên ngồi xuống. Anh đứng gần cô, hai tay khoanh vào nhau, đầu ngẩng cao, Jên ngồi hơi né sang phía bên cạnh, tựa lưng vào con sư tử đá ngồi cạnh trên bao lơn. Cô ngoảnh nhìn ra phía hồ và thấy hình như Đan cũng nhìn về phía ấy.

Nhưng Đan nhìn Jên. Cô mặc chiếc áo đen và mềm đã mặc hôm hòa nhạc ở Overdene, chỉ khác là cô không đeo chuỗi hạt ngọc ở cổ và không có đồ trang sức nào khác ngoài một bông hoa hồng đỏ. Ở Jên toát lên vẻ thanh tao và sức mạnh bình thản làm rung động trái tim người đàn ông nào nhìn cô. Tất cả tình yêu, tình quý mến tràn đầy trái tim Đan, trào lên cặp mắt anh và chói sáng trong đó. Lúc này không còn gì phải giấu nữa. Cuối cùng giờ phút của anh đã điểm, anh không còn muốn che đậy gì đối với người mà anh yêu nữa.

Một lúc sau, ngạc nhiên vì chưa thấy anh đã động gì đến vấn đề Pôlin, Jên quay lại và cặp mắt cô gặp mắt Đan...

- Đan! - Jên kêu lên và nhồm người lên. - Ô, không... Đan!...

Anh nhẹ nhàng ấn Jên ngồi xuống và nói:

- Đừng nói nữa em yêu! Anh cần phải nói hết với em, và em hứa là sẽ nghe anh, giúp đỡ anh và khuyên nhủ anh. Ôi, Jên, Jên! Anh cần có sự giúp đỡ của em và anh rất cần không phải chỉ có sự giúp đỡ của em mà chính em, Jên ạ! Chính bản thân em. Ôi, anh cần có em biết bao nhiêu. Ba ngày vừa qua là cả một nỗi đau khổ triền miên vì không có em ở đây, và cuộc sống chỉ lại bắt đầu khi em đến. Thật khổ tâm biết bao cho anh trong những giờ chờ đợi trước khi được nói. Anh có biết bao điều cần phải nói với em, Jên ạ! Về tất cả những gì em đã trở nên đối với anh từ buổi tối hôm hòa nhạc. Tất cả đời anh cho đến bây giờ đều tầm thường, hời hợt. Lòng ước ao em, cần có em là mệnh mông, nó làm cho tất cả những gì trước đó đều trở thành hẹp hòi, nhỏ mọn. Ôi, Jên! Anh đã mê say nhiều phụ nữ, đã mơ tưởng họ, đã vẽ chân dung họ và đã quên họ. Nhưng anh chưa yêu một người phụ nữ nào cho đến nay. Anh chưa bao giờ hiểu ý nghĩa của một người đàn bà đối với một người đàn ông, cho đến lúc anh nghe thấy tiếng hát của em ngân vang trong im lặng: “*Em đếm từng hạt ngọc*”. Ôi, em thân yêu! Từ lúc đó anh đã học được cách đếm những hạt ngọc, những giờ quý báu của quá khứ đã bị quên đi từ lâu và đến bây giờ mới có giá trị: “*Mỗi một viên ngọc một câu kinh*”. Ôi, sao cho quá khứ và hiện tại hòa hợp với nhau trong một chuỗi tràng hạt hoàn hảo và tương lai không còn cầm giữ lại đau khổ và khả năng phải xa nhau nữa... Ôi, Jên, Jên! Có bao giờ anh có thể làm cho em hiểu được hết, hiểu hết... Jên?

Đan quỳ một đầu gối xuống đất trước mặt Jên, và lúc nói những câu cuối cùng này, anh giơ tay lên quàng vào người cô và giấu mặt anh vào vai cô. Anh đột nhiên nguôi khuây, mọi phấn đấu để làm cho Jên hiểu được ngưng lại là một sự im lặng hoàn toàn nhất trí bao trùm cả hai người.

Jên không cử động, cũng không nói: “Có anh ở đây thật là vui sướng lạ lùng!”... Trận bão cảm xúc dịu lại, tâm hồn cô hoàn toàn yên tĩnh. Bỗng nhiên cô hiểu rằng sự vắng mặt của anh đã làm cho ba ngày ấy rất trống rỗng và hiểu như vậy vô tình cô ôm lấy anh. Những cảm giác lạ lùng trôi dạt trong lòng cô, một cảm xúc tuyệt diệu là không còn biết nỗi cô đơn nữa. Mọi sự việc độc nhất bao trùm: anh và chị cùng nhau. Lúc Jên nghĩ vậy Đan ngẩng đầu lên, tay vẫn ôm cô, mắt nhìn nhau anh nói:

- Em và anh cùng nhau. Của anh... của anh!

Nhưng Jên không chịu đựng được cái nhìn trừng trừng vào mặt mình. Cảm giác thấp kém về thể xác của cô làm tim cô thắt lại và cặp mắt đầy yêu thương kia như là luồng ánh sáng phát hiện thấy vấn đề ấy. Không có ý định gì khác là che giấu mặt mình, Jên ép đầu Đan vào ngực cô... trong mười, hai mươi, ba mươi giây hạnh phúc, tâm hồn Jên hồi hộp một niềm vui khôn tả. Sau Đan gỡ tay ra, ngẩng đầu lên, nhìn thẳng vào mặt Jên và thì thầm:

- Vợ anh!

Trong cặp mắt chân thành của Jên biểu hiện một vẻ ngạc nhiên, rồi như tất cả máu cô đều dồn lên cặp má làm chúng nóng bừng. Cô cảm thấy trái tim mình xủi đi.

Jên gỡ tay Đan ra, đứng lên và lặng lẽ nhìn ra chân trời, ở đó bầu trời phẳng lặng lấp lánh dưới ánh trăng.

Đan đứng bên Jên. Anh không chạm vào người cô và cũng không nói gì. Anh chắc là đã chinh phục được nàng rồi và tâm hồn anh tràn đầy hạnh

phúc. Sự im lặng như có ý nghĩa hơn bất cứ một lời nói nào. Sau cùng Jên lên tiếng:

- Đan, có đúng vậy không? Anh định hỏi em làm... làm... của anh?

- Phải, em yêu! - Đan dịu dàng trả lời giọng đầy xúc động. - Ít nhất anh tới đây là để cầu xin em. Nhưng anh không còn gì để mà xin em nữa, em yêu ạ! Em là vợ anh rồi! Không một nghi lễ nào, không một lời hứa hẹn nào còn có thể làm cho em là của anh hơn những giây phút kỳ diệu này.

Jên từ từ quay lại nhìn Đan. Cô chưa bao giờ trông thấy gì ngời sáng hơn bộ mặt Đan lúc này, nhưng cặp mắt sáng chói kia xuyên vào cô như một lưỡi gươm, cô muốn lấy tay che đậy nó hoặc bảo anh ngoảnh mặt đi lúc anh nói.

Jên đặt một đầu gối lên ghế đá, tỳ cánh tay lên lan can và lấy bàn tay làm một màn che. Thế rồi cô trả lời, cố gắng thật bình tĩnh:

- Anh làm tôi ngạc nhiên quá! Đúng là tôi có nhận thấy anh có những quan tâm đáng mến từ buổi hòa nhạc và sở thích chung về âm nhạc của chúng ta đã làm tăng tiến tình bạn bè, đem lại cho chúng ta một sự tâm đắc giống như một tình bạn khăng khít và quý báu. Xin thú thực là tôi đánh giá nó hơn mọi tình bạn khác, nhưng điều đó còn do anh, anh Đan ạ! Thành thật mà nói, tôi tưởng tối nay anh muốn tâm sự với tôi về Pôlin. Tất cả mọi người đều tin rằng sắc đẹp của cô ấy đã quyến rũ anh, và thực sự là tôi cũng tin như thế.

Jên ngừng lại. Một giọng nói bình tĩnh chứa đựng một niềm vui của Đan cất lên dịu dàng:

- Vậy thì bây giờ em biết rõ rồi đó.

- Anh Đan, anh làm tôi kinh ngạc và bất ngờ quá! Tôi không thể trả lời anh ngay tối nay được, tôi cần được suy nghĩ đến sáng mai.

- Nhưng em yêu ạ! - Đan dịu dàng nói. - Cần gì phải trả lời anh nữa! Anh cũng chẳng cần phải hỏi gì nữa. Em không nhận thấy là hỏi và trả lời đã được tiến hành từ lúc này rồi à? Ôi, em yêu! Hãy lại gần anh và ngồi xuống đây.

Nhưng Jên vẫn cứ cương quyết:

- Không! Tôi không thể cho phép anh coi vấn đề như đã được kết thúc. Anh làm cho tôi bị bất ngờ, bị rối trí một cách không thể tha thứ được, xin thành thực mà nói như vậy. Nhưng bạn thân mến, hôn nhân là một vấn đề nghiêm túc, không phải là chỉ riêng vấn đề tình cảm. Đặc tính của nó là lâu dài, vì vậy cần phải có một cơ sở vững chắc, có khả năng cùng chịu đựng được tất cả những thử thách của cuộc sống hàng ngày. Tôi quen thân với nhiều cặp vợ chồng, đã ở với họ nhiều ngày, đã nhận làm mẹ đỡ đầu cho các con họ, và biết họ như vậy, tôi đã thề là đến vấn đề của tôi, tôi phải có ý thức. Vậy anh không nên lấy làm lạ khi tôi chỉ xin anh có mười hai giờ để suy nghĩ.

Đan lặng lẽ nghe, anh ngồi lên lan can, quay lưng ra hồ, anh lùi lại và tìm cách nhìn mặt Jên, nhưng bàn tay giơ lên của chị đã che lấp. Anh khoanh hai đầu gối vào nhau và hai bàn tay bó lấy chúng, anh đu đưa người về đằng trước và đằng sau một lúc để giảm bớt sự kích động có thể làm anh nói hoặc hành động quá đáng. Để lấy lại bình tĩnh, anh phải cố gắng tập trung chú ý vào những sự việc vô nghĩa bày ra trước mắt anh: anh nhận thấy điểm nổi bật của màu bút tất anh mang giữa màu trắng của những viên đá lát nền và tự nhủ là về sau buổi tối anh chỉ nên mang bút tất màu đỏ. Anh

tự hỏi không biết Jên có dành cho anh không? Anh đếm những khung cửa sổ mặt trước lâu đài và cửa sổ nằm ở khoảng giữa buồng anh và buồng Jên.

Sau cùng cảm thấy đã tự chủ được, anh mới lên tiếng nhẹ nhàng hỏi:

- Em yêu mến, vậy là lúc này em chưa hiểu sao?

- Ồ! - Jên nói với vẻ gần như khắc nghiệt, - xin anh đừng đòi hỏi tôi phải phân tích tình cảm của tôi. Hôn nhân là một việc đứng đắn chứ không phải là một tình cảm. Nếu anh thật sự mong muốn hành động tốt nhất cho cả hai chúng ta thì xin anh về ngay đi và đừng nói gì thêm với tôi tối nay nữa. Lúc này anh nói mười một giờ sáng mai anh sẽ đến nhà thờ chơi thử đàn organ, tôi sẽ đến nghe anh thử đàn, đến trưa anh có thể cho người phụ về và tôi sẽ trả lời anh. Còn bây giờ, tôi van anh, tôi không còn có thể... tôi cần phải được ở một mình.

Đan buông tay bó gối ra, Jên cảm thấy một bàn tay anh cầm lấy gấu áo của mình, rồi đột nhiên Đan cúi xuống và thầm thì: “ Anh hôn cái thập giá”, rồi bằng một cử chỉ thật dịu dàng và kính trọng, anh hôn gấu áo của Jên.

... Một giây sau chỉ còn mình Jên. Cô lắng nghe bước chân xa dần, Cô nghe thấy tiếng cửa hành lang mở ra rồi đóng lại. Thế rồi, từ từ Jên ngồi vào chỗ lúc Đan cúi xuống hôn gấu áo cô. Jên hoàn toàn một mình. Nỗi căng thẳng trong những giây phút cuối cùng đã hết. Cô ghì hai tay vào trước ngực, nơi mà cái đầu thân yêu của Đan đã tì vào, Jên có hiểu Đan đã hỏi gì cô không? Ôi, còn hiểu gì nữa! Jên không dễ gì khóc được, nhưng tối hôm nay được nghe gọi cô bằng cái tên cô tưởng không bao giờ được nghe. Những giọt nước mắt to tướng lặng lẽ chảy xuống hai bàn tay, cuối cùng tính tự chủ rất đàn ông của Jên cũng đành phải rút lui. Người phụ nữ không thể làm chủ được mình mà không phải trả giá bằng những giọt nước mắt.

Xung quanh dưới chân Jên rải rác những cánh hoa hồng.

Một lúc không lâu sau, Jên đi về. Ngoài hiên đầy những nhóm người nhộn nhịp và vang lên những câu chúc nhau ngủ ngon. Cánh phụ nữ trèo lên cầu thang lớn nhưng còn ngoái lại nói một vài câu bông đùa hoặc hò hẹn có liên quan đến ngày mai. Đan đứng ở cuối những bậc dưới và đang trò chuyện với Pôlin và bà Pack.

Bước vào hiên, Jên đã nhận ra ngay bóng dáng lịch sự và cái đầu tóc nâu của Đan. Anh đứng quay mặt về phía cô, và mặc dù lúc cô tiến đến rất gần, không có gì tỏ ra là anh nhận biết sự có mặt của cô. Nhưng niềm vui đột nhiên thể hiện trong giọng nói của anh như bí mật làm anh trở lại là anh. Chỉ có mình Jên hiểu được âm điệu vui vẻ ấy. Cô lắng nghe, bàn tay vô tình để lên ngực.

- Thưa các bà xinh đẹp, - Đan nói, - rất lấy làm tiếc. Nhưng sáng mai thì tôi không thể được. Tôi đã có một lời hứa với một người trong làng, vắng, đúng vào lúc mười một giờ.

- Lại là một món đồng quê thú vị đây. - Bà Pack nói. - Anh Đan, sao anh không đưa bác cháu tôi đến đây nhân thế? Pôlin và tôi chưa được trông thấy một trại sữa nào cũng như chưa được gặp một cô thôn nữ nào và chưa biết một thứ gì như người ta vẫn diễn tả trong những cuốn tiểu thuyết về nông thôn...

- Có thể chúng ta sẽ là thừa trong trang trại sữa đấy! - Pôlin thì thầm một cách tinh nghịch.

Cô gái thật là đẹp trong bộ satin màu kem, từ cô toát lên vẻ kiêu diễm hào nhoáng của những cô gái Mỹ. Cô không dùng trang sức nào khác ngoài

một chuỗi hạt ngọc hoàn toàn đều nhau, nhưng trên đôi vai cô những hạt ngọc lấp lánh. Tất cả những quyến rũ ấy là để cho Đan, chúng vượt qua đầu anh và đập vào mắt Jên đang đứng ở phía sau. Jên nhìn thấy tất cả các chi tiết. Chưa bao giờ sắc đẹp của Pôlin được đánh giá đúng mức như thế.

- Khốn thay! - Đan nói, - cuộc hẹn hò của tôi lại không có liên quan gì đến một trại sữa hay một bể bơi nào. Tôi hẹn với một anh con trai khá là cục cằn mà vẻ đẹp đồng quê gồm một bộ tóc đỏ và rất nhiều nốt tàn nhang.

- Vậy là việc từ thiện sao, - Pôlin hỏi.

- Vâng, sáu xu một giờ.

- Đúng là chơi golf rồi! - Bà Pack nói. - Tại sao phải lăm bí mật với một việc bình thường ấy? Đợi chúng tôi đến xem nhé.

- Cảm ơn lòng nhiệt tình của bà... Một cuộc đi bộ xuyên rừng thật là thú vị, tôi sẽ vui lòng đi hộ tống các bà, nhưng nhiệm vụ của tôi buộc tôi phải đi ngược chiều vào cùng một thời gian.

Bà Pack muốn nài nữa, nhưng Pôlin ngắt lời, giọng cá quyết:

- Thôi bác ơi, đừng quấy rầy anh ấy nữa. Vả lại chúng ta đang làm tắc nghẽn giao thông trên cầu thang đây này, chị Jên muốn đi lên đã phải đứng đợi một lúc lâu rồi đấy!

Đan né sang một bên, Jên bắt đầu bước lên thang. Anh không nhìn Jên, nhưng Jên thấy hình như anh nhìn vào gấu áo mình lúc cái váy dài sát vào người anh. Jên dừng lại bên cạnh Pôlin. Cô biết là cô sẽ tạo nên một tương phản rõ rệt với sắc đẹp trắng toát của cô thiếu nữ Mỹ. Cô quả quyết quay người lại, mục đích để cho Đan trông thấy hai bộ mặt sát nhau. Cô muốn

cho anh chàng nghệ sĩ ấy phải phán xét được sự khác nhau ác nghiệt ấy. Jên chờ đợi. Cặp mắt của Đan vẫn cứ cúi xuống, anh ngẩng lên dần dần, ngừng lại một giây rồi lại cúi xuống.

- Thế nào! - Bà Pack lại tiếp tục nói. - Cô Jên, ngày mai cô đấu với anh Đan chứ?

Jên tím mặt lại, rồi cô bực mình với bản thân là đã đỏ mặt và rất ghét những trường hợp làm cho cô phải có hành vi trái với bản chất mình. Cô lưỡng lự một lúc lâu. Làm sao Đan lại có hành động như vậy? Mọi người lại tưởng cô có gì lạ. Rồi cô cố gắng lấy lại bình tĩnh và trả lời hơi đột ngột:

- Ngày mai cháu không chơi golf, nhưng buổi sáng bác và cô nên đi vào rừng để hít thở không khí là tốt hơn cả. Xin chào bác, cô Pôlin, chúc ngủ ngon. Chào anh Đan.

- Chào chị Jên! - Đan nói, - anh đứng lại ở bậc dưới chị.

Cặp mắt của hai người gặp nhau một lát, nhưng anh không đưa tay ra bắt, có vẻ như không nhìn thấy tay Jên đã đưa ra đến nửa chừng

Ba người phụ nữ cùng nhau lên thang gác. Pôlin rẽ sang hành lang bên phải, bà bác lẽo đẽo theo sau, bà nói:

- Có lẽ là họ giận nhau.

- Tội nghiệp chị ấy, Pôlin thở dài nói. Cháu mến chị ấy quá. Chị ấy là một phụ nữ tốt, cháu cho là chị ấy khôn ngoan hơn chúng ta nhiều.

- Với một diện mạo thật là lạ!

- Chị ấy không sửa bộ mặt thật của chị ấy đâu.

- Không, cô ấy chẳng chịu mất tiền cho ai sửa bộ mặt của cô ấy. Cứ như nhà văn Walter Scott gọi là: “Thiên nhiên trong tất cả cái thô kệch của nó!”

- Thưa bác, - Pôlin uể oải nói, - xin bác đừng có trích dẫn những nhà văn cổ điển Anh khi chỉ có chúng ta với nhau. Có ích gì đâu, ai chả biết bác đọc nhiều. Mời bác nằm xuống chiếc ghế bành này, cháu có mấy lời cần thiết nói về chị Jên. Chị ấy con nhà nề nếp và cháu rất có cảm tình. Không thể nói là chị ấy xinh nhưng thân hình chị ấy đẹp và chị ấy biết cách ăn mặc. Chị ấy có rất nhiều tiền và có thể sắm được những hạt ngọc đẹp hơn của cháu nhiều nhưng chị ấy thừa thông minh để hiểu rằng ngọc không có tác dụng mấy trên nước da nâu của chị. Cháu rất thích người phụ nữ thông minh. Tất cả mọi người đàn ông đều mến chị ấy, không phải vì hình dáng bề ngoài mà là vì thực thể của chị. Tóm lại, cháu cho điều ấy mới là bền vững, là món quà trang sức quý giá của chị ấy. Trong mười năm nữa, chị Jên đáng mến vẫn như ngày nay, còn cháu thì không thể được. Anh Đan yêu mến tất cả chúng cháu nhưng trái tim anh chưa thuộc về ai cả. Những câu nói, những cái nhìn mến phục không có nghĩa là hôn nhân, vì anh là một trong những người có ước vọng về một người vợ lý tưởng và anh không muốn lấy một người kém thế. Anh sẽ không kết hôn vì tiền tài, vì bản thân anh cũng đã có thừa. Anh cũng không đòi hỏi sắc đẹp ở người phụ nữ mà anh muốn cưới, vì anh đã yêu mến biết bao bộ mặt xinh đẹp mà hai mươi bốn giờ sau anh chẳng còn nhớ đến ai nữa. Anh sẽ không lấy người tốt, người có tài năng, người có đạo đức vì về những điểm này chị Jên là đại biểu cho lý tưởng của anh. Chị thừa hiểu biết để liên hệ vẻ xấu xí của chị với anh chàng thờ chủ nghĩa Epicure^[1] như anh ấy. Vả lại chị tự coi như là bà của anh ấy. Nhưng anh chàng thanh niên ấy lại vô ý thức về vấn đề đó đến nỗi không ngờ là mình không đạt được lý tưởng của mình. Anh chàng tưởng đã vớ được rồi. Anh sẽ phải thất vọng cay đắng một cách tàn nhẫn khi được chị ấy trả lời không, vì chắc chắn là chị sẽ làm như vậy bởi những

lý do đã nói ở trên. Trong ba ngày vừa qua anh ấy vo ve quanh cháu, bác và mọi người khác đều cho là chúng cháu mê nhau lắm, tưởng là anh ấy yêu mến chỗ cháu đã đặt chân lên và anh đếm từng phút những lúc phải xa cháu. Có những lúc anh ấy thích ở bên cháu, duy nhất chỉ vì cháu hiểu và giúp anh ấy bằng cách nói chuyện về chị Jên. Đó là tất cả những gì đã xảy ra giữa Đan và cháu. Nếu bác có lòng chiều cổ đến trái tim non trẻ của cháu thì xin bác tìm cho một lý do khẩn cấp để sáng mai chúng ta chuồn sớm... Và bác thân mến, xin bác đừng ngồi đây mà lý luận nữa, đi ngủ cho nó khỏe...

Sau khi bà bác đi rồi, Pôlin tắt đèn, ra mở cửa sổ. Cô đứng rất lâu ngăm nhìn phong cảnh bình thản của nước Anh tắm trong ánh trăng. Sau cùng cô dịu dàng thì thầm: “ Đan, tôi đã bênh vực anh nhiều lắm rồi, nhưng anh không xứng đáng. Đã nhiều tuần nay tôi phải nghe nói về Jên... Nói tóm lại là điều đó sẽ làm tắt ngấm những dị nghị về chúng ta. Còn anh, anh cứ việc mà than thở với trăng và khi nào anh phát hiện thấy người ta không thể tới đó được, anh sẽ không có ý nghĩ đi tìm sự đền bù bên cạnh một ánh sáng khác trần tục hơn!...”

Trong thời gian đó, Jên sau khi rẽ về phía bên trái, đi về buồng riêng. Đan đã không nắm lấy bàn tay mà cô chìa ra cho anh, cô hiểu rõ tại sao. Anh không nhận bắt tay cô như một người bạn bình thường nếu cô từ chối trao nó hoàn toàn cho anh, cô sẽ mất cái xiết chặt thân ái của tình bạn.

Lúc ở ngoài sân một mình với Đan, lần đầu tiên Jên hiểu thế nào là một trái tim đàn ông, cô đã thăm dò chiều sâu, cô đã nhìn thấy cái đáy man rợ cổ xưa giấu dưới một lớp son văn minh. Cô đã thấy được nguyện vọng thầm kín, lòng khát khao quyền bá chủ: “Tôi phải cầm lấy, chiếm lấy, giữ lấy. Và ta sẽ giết chết kẻ nào tranh chấp!” và tâm hồn kiên nghị của cô đã sẵn sàng trả lời có... có...!

Nhưng sự việc không thể mãi mãi như trước kia. Không một tình cảm tinh tế nào, không một cống hiến tình bạn thăm thiết nào thỏa mãn được con người mà cô đã ép đầu vào ngực mình. Jên hiểu Đan lắm.

Anh đã tự chủ được một cách đáng khen, nhưng cô đoán rằng anh mới chỉ thỏa thuận với cô một thời gian hòa hoãn. Anh coi cô như đã là của anh và niềm tin tưởng chắc chắn vào một tương lai rất gần đã cho anh lòng kiên nhẫn trong hiện tại. Tuy nhiên lúc này, trong khi câu trả lời của cô còn treo đó, anh không muốn trao đổi với cô cái bắt tay của người bạn.

Jên đóng và khóa cửa buồng lại. Cô cần phải suy xét chuyện tương lai của hai người. Ôi! Giá cô có thể đóng cửa với tất cả những ý nghĩ không phải độc nhất về Đan, nếu cô có thể chấp nhận một cách đơn giản mỗi tình tuyệt đẹp mà anh đã đặt dưới chân cô...

Trong một thời gian ngắn, Jên có thể làm như thế. Cô có quyền có một giờ hạnh phúc, nhưng sau đó cô phải quyết định tham gia vào gánh nặng ấy, phải suy xét đến những hậu quả của cuộc hôn nhân có thể mang lại cho hai người. Điều gì có ý nghĩa với cô thì không cần suy xét đến. Jên hiểu mình, cô nhận thức được giá trị của mình nhưng cô không ích kỷ.

Jên lần từng bước trong bóng tối, mở cửa sổ và kéo ghế ngồi xuống. Hai khuỷu tay để trên thành cửa sổ và cằm tỳ lên hai bàn tay, cô cúi xuống nhìn khoảng sân vẫn tràn ngập ánh trăng. Cửa sổ của cô gần như trông xuống đúng nơi Đan và cô đã ngồi. Cô phân biệt được con sư tử đá và cái vạt đầy hoa đỏ. Những kỷ niệm lại trôi dạt và xao động lòng cô.

Jên thả mình theo dòng gợi nhớ. Cô cho là mình có quyền. Trong tư tưởng, cô hy sinh quyền tự do mà cô rất tự hào với tất cả sức mạnh của bản thân, cô hứa với Đan yêu anh, kính trọng anh và tuân lệnh anh. Cô cam

chịu sự quý mến của cặp mắt yêu đương. Cô không còn phần xác nữa, chỉ còn phần hồn và phần hồn đó đẹp, đủ đẹp ngay cả với anh.

Những năm cô đơn biến mất trong cặp mắt Jên. Cuộc sống có mục đích rồi. Đan sẽ còn có Jên mãi mãi và mãi mãi cô có đó để trả lời tiếng gọi của anh “Có phải thế không hỡi anh yêu?” Và giọng nói vui vẻ của Đan trả lời: “Đúng rồi!”

Jên mỉm cười trong bóng tối. Trong chiều sâu trong trẻo của cặp mắt cô, chập chờn một trực giác mới và nụ cười dịu dàng của cô bộc lộ một sự hiểu biết khó tả về hạnh phúc thật sự của người phụ nữ “Anh ấy là của mình là mình là của anh ấy!” Trái tim cô sẵn sàng hiến dâng tất cả và trái tim nhân hậu ấy phập phồng niềm vui vì được hiến dâng. Rồi người mẹ trời dậy trong Jên và cô hiểu tình mẹ xen lẫn vào tình yêu của người phụ nữ, đã trở thành không thể thiếu được cho anh.

Jên thì thầm: “Đan, em hiểu, anh bé nhỏ tội nghiệp của em, anh mà bị hắt hủi thì khốc liệt biết bao cho anh, nhưng trong giây phút ngắn ngủi ấy anh đã có em!... Không một cái đầu nào khác sẽ được tỳ vào chỗ anh đã tỳ. Tối nay em là của anh, mãi mãi và vĩnh viễn!”

Jên tỳ trán lên cửa sổ, ánh trăng chiếu vào bộ tóc dày của cô. Mùi thơm của hoa mộc lan bay lên và tỏa ra xung quanh cô một hương thơm êm dịu. Một con họa mi líu lo trong cánh rừng bên cạnh. Những năm cô đơn u buồn của quá khứ, những thắc mắc hiện tại, viễn cảnh bấp bênh của tương lai, tất cả đều tan biến. Jên đi trên con thuyền buồm lộng gió cùng với Đan trên một đại dương mê ly, xa các bờ bến của thời gian. Vì tình yêu là vĩnh viễn và sự nảy nở một mối tình chân chính giải phóng con người khỏi ách nô lệ của xác thịt.

Phía xa, tiếng chuông đồng hồ điểm nửa đêm. Mười hai tiếng chuông dội lại trong công viên. Một ngày mới đã bắt đầu, ngày mà Jên đã hứa sẽ trả lời Đan. Khi mà đồng hồ lại đánh mười hai tiếng nữa, cô đã cùng với anh trong nhà thờ và cần phải có câu trả lời sẵn sàng.

Jên rời cửa sổ, buông rèm xuống, bấm nút điện, thay áo ngủ, đem cái ghế tựa đến bàn viết rồi rút trong ngăn kéo ra quyển sổ tâm tình và từ từ lướt qua. Cô lật các trang, dừng lại, giở lại phía sau, cuối cùng cô tìm được trang muốn đọc. Cô ngẫm nghĩ rất lâu, hai tay ôm lấy đầu. Đó là những trang ghi lại buổi nói chuyện với Đan hôm hòa nhạc ở Overdene, Jên đọc lại đoạn anh nói về vẻ xấu xí của ông mục sư già giảng đạo mà mẹ anh dắt anh đến nghe. “Bộ mặt ông biến đổi hẳn. Lòng tốt và nguồn cảm hứng của ông làm khuôn mặt ông sáng lên trông như một thiên thần. Không bao giờ tôi còn thấy ông xấu nữa. Cái đẹp của tâm hồn ông tỏa sáng ra ngoài làm thay đổi vật chất. Tôi nhớ mãi ánh hào quang xung quanh nụ cười của ông. Lẽ tất nhiên đó không phải là loại gương mặt mà người ta mong muốn nhìn thấy hàng ngày trước mặt mình trong bữa ăn, và như vậy đối với tôi, xin thú thật là một nỗi thống khổ...”

Jên tiếp tục đọc, nhưng tâm trí cô tập trung vào câu cuối cùng ấy. Sau cùng cô đứng lên thắp những chum đèn đặt hai bên chiếc gương cạnh bàn trang sức, cô ngồi xuống và lạnh lùng ngẫm nhìn bộ mặt mình trong gương...

Lúc đồng hồ trong làng điểm một giờ, Đan đứng trước cửa sổ buồng, anh nhìn một lần cuối cùng vào đêm tối, đêm ấy có tầm quan trọng rất lớn đối với anh.

Với một nụ cười tinh nghịch trên môi, anh nhớ lại, để tự trấn tĩnh, anh đã phải nghĩ đến những cửa sổ giữa buồng anh và buồng Jên. Có năm cái. Anh nhận ra cửa sổ của buồng Jên ngay bên dưới có cây hoa mộc lan và anh cúi

ra ngoài để nhìn cho rõ hơn. Những tấm rèm cửa đã buông xuống nhưng có chút ánh sáng lọt ra ngoài. Trong khi anh đang quan sát, đèn bỗng tắt phụt. Anh đưa mắt nhìn dọc theo sân và phân biệt được con sư tử đá cũng như cái vại đầy hoa đỏ. Phải, đúng là nơi anh đã ngồi lúc... Thế là anh quỳ một đầu gối xuống và ngược cặp mắt lên trời đầy sao.

Bà mẹ Đan đã dạy con điều bí mật từng giúp bà kiên nhẫn và chịu đựng. Trong những lúc xúc động mạnh, những câu trong Thánh kinh lại đến trong tâm trí anh. Nhìn lên trời Đan thầm thì: “Tất cả những tài năng hoàn hảo đều từ phía trên xuống...”

Đan đứng lên, và một lần nữa anh lại đưa mắt tìm con sư tử đá dưới sân. Trái tim anh đang hát. Anh khoanh tay trước ngực, nói: “Vợ tôi! Ôi! Vợ tôi...”

Lúc đồng hồ trong làng điểm một tiếng là lúc Jên quyết định... Jên đứng lên, tắt đèn, rồi lần đến giường, cô quỳ xuống và vùi đầu trong chăn khóc nức nở, tuyệt vọng.

10.

Jên từ trong công viên đi ra. Nhà thờ làng ở men bờ mảnh đất công cộng hiện ra, tắm trong ánh nắng mặt trời. Đồng hồ điểm mười một giờ. Jên không cần phải vội vã vì biết là cô được đợi vào lúc mười hai giờ. Cánh cổng đồ sộ của Nhà thờ hé mở, Jên đứng lại dưới vòm cửa phủ đầy dây trường xuân và cô nghe ngóng. Tiếng đàn organ từ xa vẳng tới, giống như tiếng thở và hơi thở của nó phát ra thành tiếng nhạc.

Jên đẩy cửa bước vào. Đột nhiên cô thấy thanh thản trong tâm hồn. Cảm giác về sự có mặt vô hình của ai đó mà người ta cảm thấy rất mạnh khi một mình bước vào nhà thờ trống rỗng, làm dịu bớt những mối băng khuâng ray rút trong lòng. Đôi lúc cô quên mất lý do đến đây, Đan đang chơi bài *Veni Créator Spiritus*, tiếng đàn vang lên rất to và mạnh.

Jên đến ngồi trong một cái ghế gỗ cổ bao quanh chỗ hát kinh trong Thánh đường. Cô nhìn xung quanh, thấy chòm tóc nâu của Đan trên chiếc đàn.

Jên lo sợ lúc Đan quay lại và nhìn thấy mình. Anh chấp nhận câu trả lời ra sao? Cô có đủ sức chịu đựng những lời trách móc của anh không? Anh có tranh luận không? Có van nài, có chi phối ý chí của cô không? Cô có dám kháng cự lại lòng quyết tâm của Đan không? Hai người khi ra khỏi cuộc đấu tranh ác liệt này có ai bị tổn thương khắc nghiệt không? Ôi, cô biết nói thế nào? Cô trả lời ra sao? Lấy lý do gì biện bạch cho lời từ chối của cô để Đan chấp nhận không phản kháng?

Thế rồi, sau một vài nhịp hòa âm ứng biến, đề tài chuyển hướng trên cây đàn organ. Tim Jên ngừng đập: Đan chơi bài *Chuỗi tràng hạt*. Anh không

hát nhưng tiếng đàn êm ái tinh vi như tung vào khoảng không những lời hơn hẳn giọng hát. Những hạt ngọc quý báu của kỷ niệm được lần từng hạt một với tất cả tinh khiết của chúng. Thế rồi hòa khúc trở nên buồn rầu, chứng tỏ người ta đã nhận được cái thập giá. Tất cả đối với Jên đều có một ý nghĩa mới, cô hốt hoảng đưa mắt nhìn ra xung quanh mong tìm được cách nào để thoát khỏi sự quyến rũ kỳ diệu của khúc nhạc đang tràn ngập nhà thờ nhỏ bé.

Bỗng nhiên tất cả đều im bật. Đàn đứng lên, quay lại và trông thấy Jên. Mặt anh bừng sáng một niềm vui. Anh nói:

- Thôi đủ rồi Jimmy, thế là đủ cho buổi sáng nay. Và sáu xu đây, em điều khiển bộ phận thối khéo lắm. Này, một hào nữa đây thưởng cho em vì hôm nay là một ngày đẹp. Chưa bao giờ có một ngày đẹp như thế này! Jimmy, anh cũng muốn cho em được vui sướng. Thôi bây giờ em chuẩn đi và đóng cửa nhà thờ lại khi đi nhé, nhớ nhé!

Ôi! Giọng nói âm vang đó làm rung chuyển cả tâm hồn Jên.

Đan đứng lặng im gần cây đàn không nhìn Jên, và bây giờ hoàn toàn chỉ có hai người trong nhà thờ, anh không cử động và cứ như vậy trong một lúc khá lâu. Những lúc đó đối với Jên tưởng như những ngày, những tuần, những năm, như không bao giờ hết! Rồi Đan xuất hiện giữa giáo đường, đầu ngẩng cao, mắt sáng ngời. Tất cả thái độ của anh là của kẻ đi chinh phục đã nắm chắc phần thắng trong tay. Anh tiến đến trước bàn thờ, ngừng lại và làm hiệu cho Jên tiến đến đó. Anh nói:

- Lại đây, em yêu! Ta thực hiện ở đây.

Jên tiến lại gần và trong một lát hai người đứng bên nhau, quay mặt về phía bàn thờ. Chỗ đó tối hơn tất cả các chỗ khác trong nhà thờ vì ánh sáng

chiếu vào đó chỉ qua ba cái lỗ nhỏ lắp kính. Rồi Đan quay lại Jên và nói:

- Em yêu, chúng ta hiện đang đứng ở một nơi thiêng liêng, nhưng không có một nơi nào đủ linh thiêng cho vấn đề của chúng ta sắp nói và Đức Chúa mà chúng ta tin tưởng cũng có mặt ở đây để ban phúc lành và thừa nhận những câu nói của chúng ta. Anh đợi câu trả lời của em.

Jên đút hai bàn tay vào hai cái túi rộng của chiếc áo khoác rồi nói:

- Anh Đan, câu trả lời của tôi là một câu hỏi. Anh bao nhiêu tuổi?

Cô nhận thấy ở Đan có một cử chỉ ngạc nhiên ghê gớm. Cô nhận thấy ánh sáng vui vẻ trên bộ mặt anh đột nhiên biến mất. Sau một phút do dự, Đan đáp:

- Anh tưởng là em yêu đã biết rồi, anh hai mươi bảy tuổi.

Jên liền nói một cách cương quyết:

- Vậy thì tôi ba mươi, trông có vẻ như ba mươi lăm và tôi tự cảm thấy bốn mươi. Còn anh, Đan ạ! Anh hai mươi bảy, trông có vẻ mười chín và nhiều khi tôi tưởng anh mới lên bảy. Tôi đã nghĩ kỹ rồi, tôi nhận thấy là tôi... không thể kết hôn với... một em bé...

Im lặng hoàn toàn. Hoảng sợ, Jên ngược mắt nhìn Đan, mặt anh tái mét đến tận đôi môi, nhưng rất rảnh rỗi và bình tĩnh, cái bình tĩnh lạnh lẽo của một tảng băng. Sau cùng anh chậm rãi nói:

- Tôi đã không nghĩ đến bản thân tôi. Tôi không hiểu vì sao. Nhưng từ ngày tâm trí tôi đầy hình ảnh Jên, tôi không nghĩ gì đến tôi cả đến nỗi tôi không lường được có rất ít điều gì đó trong tôi để khiến chị có thể yêu được

tôi. Tôi tưởng rằng Jên đã cảm thấy như tôi, rằng chúng ta đã là... của nhau.

Một giây, Đan đưa tay ra như muốn chạm vào Jên nhưng rồi lại để nó nặng nề rơi xuống. Anh nói tiếp:

- Jên nói đúng, Jên không thể kết hôn với một người đàn ông mà Jên coi như một đứa trẻ.

Đan quay mặt và nhìn thẳng vào bàn thờ, lặng ngắm cây Thánh giá mà Chúa Giêsu đã hấp hối trên đó, chừng một phút sau anh nói tiếp:

- Tôi chấp nhận cây Thập giá.

Và quay trở lại, Đan từ từ bước khỏi Giáo đường. Cánh cổng nhà thờ mở ra rồi đóng lại với tiếng động âm thầm, để lại một mình Jên. Cô lão đảo đi đến cái ghế mà cô vừa rời bỏ và quỳ lên đó. Cô thốn thức:

- Ôi! Lạy Chúa, xin Người hãy làm cho anh ấy trở lại, hãy trả anh ấy lại cho con... Ôi! Đan. Chính em không xứng đáng, không có sức quyến rũ, chứ không phải anh. Ôi! Đan! Hãy trở lại đại anh! Trở lại! Trở lại! Em sẽ tin tưởng, em sẽ không sợ nữa. Hỡi anh yêu... quay lại đi anh!

Jên nghe ngóng, cô dỏng tai lên... Jên nghe ngóng cho đến khi các dây thần kinh trong người phải rung lên vì đau đớn. Cô quyết định sẽ nói thế nào khi cánh cửa sẽ lại mở ra và cô sẽ lại nhìn thấy Đan xuất hiện trong những tia sáng. Cô chờ đợi trong im lặng và sự chờ đợi như làm tăng thêm sự im lặng, siết chặt lấy Jên như một bức tường khắc nghiệt, nó chỉ mở ra để cô nhìn thấy cảnh cô đơn trong tương lai. Một lần nữa Jên phá tan im lặng:

- Ôi, anh yêu! Xin anh hãy quay lại!

Nhưng không nghe thấy tiếng bước chân nào. Jên vẫn quỳ, vùi mặt vào hai lòng bàn tay. Bỗng nhiên cô hiểu rằng Đan đã chấp nhận sự quyết định cuối cùng của cô, không thể vãn hồi và sẽ không trở lại nữa.

Jên không biết cô đã quỳ ở đó bao lâu nữa nhưng sau cùng niềm an ủi lại đến. Cô có cảm tưởng là mình đã hành động đúng. Vài giờ phiền não trong hiện tại còn hơn nhiều năm vỡ mộng trong tương lai. Từ nay trở đi, cuộc đời của Jên sẽ trống rỗng, và với sự mất mát hạnh phúc vừa rồi cô phải trả một giá không thể tưởng tượng được. Nhưng Jên thành thật thừa nhận hành động của cô là vì lợi ích của Đan, như vậy thì nỗi đau buồn của cô có nghĩa lý gì? Bằng cách đó Jên cảm thấy được an ủi.

Gần công viên, một nhóm trẻ đang chuẩn bị thả diều, vai chính trong đó là Jimmy, chủ nhân của chiếc diều. Quả thật hôm đó đối với Jimmy là một ngày đẹp và cậu bé hoàn toàn sung sướng, “cũng sung sướng” Đan đã nói với cậu bé như vậy. Và cặp mắt Jên lại ướt đẫm, nghĩ đến lời và giọng nói khi anh thốt lên câu đó.

Lúc Jên ngược lên cái dốc gần đó, một chiếc xe đi xuống, Đan ngồi điều khiển xe, đằng sau anh là cái vali. Lúc đi qua Jên, anh cất mũ lên chào, nhưng cặp mắt anh nhìn thẳng. Chỉ một giây sau anh đã biến mất. Nếu Jên có muốn gọi lại cũng chẳng được nhưng cô không gọi vì cô tin chắc rằng đau khổ thực sự chỉ thuộc về cô, và cô đã vì lợi ích của anh mà hành động. Còn anh, trong một tương lai gần thôi, anh sẽ gặp một người vợ xứng đáng với anh. Còn Jên, những năm tới sẽ chỉ có cô đơn.

Về đến hiên cô gặp Pôlin, cô thiếu nữ Mỹ reo lên:

- A! Chị Jên. Chị đã biết tin gì chưa? Anh Đan đột nhiên nhận được điện gọi về Luân Đôn, anh đi chuyển tàu 1h15'. Còn bà bác em thì gặp một tai biến về răng phải đi về nhà chữa. Chúng em đi chuyển 2h38'. Trên thế giới này biết bao là bất bênh! Xin vĩnh biệt chị Jên!

Chị Jên đáng mến đang đứng trên đỉnh Kim Tự Tháp nhìn chân trời. Bốn người Ả Rập đã khiêng chị lên đấy, họ đang ngồi nghỉ xung quanh chị theo phong tục của dân tộc họ.

Ba năm đã trôi qua kể từ cái đêm bất hạnh ở Shenstone mà Jên đã có một quyết định. Chị rùng mình nghĩ đến cảnh cô đơn đã bao trùm chị từ buổi đó.

Ôi! Sẽ ra sao nếu Đan đáp lại lời kêu gọi ghen ngào của chị trong những buổi đầu tiên của một nỗi đau khổ không sao chịu nổi? Nhưng Đan không phải là hạng người đứng lại ở ngưỡng cửa khi người ta đóng ập nó vào anh. Khi anh đã thấu hiểu ý nghĩa của lời từ chối, anh đã cương quyết bước ra khỏi đời Jên. Anh đã ra đến ga trước khi Jên về đến nhà, và từ ngày đó đến giờ phút này hai người không hề gặp nhau. Trong một hoặc hai trường hợp Jên đã đến nhà bạn mà chị biết có Đan ở đấy, nhưng lần nào lúc chị vừa tới, anh cũng vừa ra đi. Anh sắp xếp để tránh một cuộc gặp gỡ bất ngờ ngoài ra, buộc anh phải trao đổi một cái chào lúng túng. Sự chịu đựng cao cả của anh sau cái quyết định của chị tiếp tục làm chị phải ngạc nhiên. Jên đã không lường được bề sâu của sự khuất phục và lòng kính trọng của anh đối với chị.

Tài năng của Đan ngày càng được xác định. Bức chân dung Pôlin vẽ sáu tháng sau cuộc đến thăm Shenstone, đã lập tức nổi tiếng. Cô thiếu nữ Mỹ dịu dàng xinh đẹp trong bộ sa tanh màu trắng sữa, đứng trên các bậc của một cầu thang cổ bằng gỗ sến, một bàn tay cầm hoa hồng vàng tỳ lên thành, còn bàn tay kia dang lên cho một người vô hình. Đằng sau và trên đầu cô tỏa ra một ánh sáng màu vàng phản chiếu từ những tấm kính cổ có mang

phù hiệu và ấn tín của một gia đình quý tộc là chủ nhân của ngôi nhà. Họa sĩ đã nắm được một cách tuyệt diệu vẻ duyên dáng và nhanh nhẹn của thiếu nữ, cô tân thời và đúng là một cô gái Mỹ từ đỉnh đầu đến đôi mũi giày sa-tanh. Rất nhiều người cho là một cuộc hôn nhân sắp sửa hòa hợp họa sĩ và cô người mẫu, nhưng thực tế là chủ nhân ngôi nhà đã nắm được vận mệnh cô gái xinh đẹp ấy.

Jên đã có dịp được nghe người ta nhiều lần kể về câu chuyện đó. Người ta kể rằng cô Pôlin ngồi làm mẫu vẽ, lúc đầu cổ cô có đeo một chuỗi hạt ngọc mà Đan đã bỏ ra hàng giờ để đánh bóng từng hạt một. Anh đã họa được nó một cách tuyệt diệu. Nhưng bỗng một hôm anh cầm bút vẽ xóa hết các viên ngọc và tuyên bố với Pôlin là muốn có sự hài hòa của màu sắc, cô phải đeo những viên hoàng ngọc màu hồng. Lúc Jên xem bức họa ở viện Hàn Lâm, những viên hoàng ngọc màu hồng nổi bật một cách duyên dáng trên nước da trắng ngần của cổ cô gái. Nhưng những ai đã được ngắm tác phẩm của Đan trước khi vẽ xong, đều bảo đảm là ảnh đã hủy bỏ mất một mảnh họa tuyệt vời. Người ta còn nói thêm rằng chính cô Pôlin cũng phát biểu: “Sự hài hòa của màu sắc chỉ là cái cớ. Sự thực của việc anh ấy xóa những hòn ngọc là vì có một người nào đó, khi đến thăm xưởng vẽ đã ngân nga một ca khúc. Tôi sẵn sàng tặng một món tiền thưởng cho ai phát hiện ca khúc đó là gì.”

Jên đã nghe câu chuyện đó trong một buổi uống trà tại nhà bác sĩ Êdêrych một năm sau cuộc cắt đứt giữa hai người, và cũng là lần đầu tiên chị nghe thấy nói về Đan. Chị hiểu ngay ca khúc đó là *Chuỗi tràng hạt*.

Jên còn như nghe thấy Đan nói với chị trên sân: “Em yêu, anh đã học được cách đếm những hạt ngọc”. Trái tim Jên tê tái, trống rỗng. Câu chuyện xảy ra trong xưởng vẽ đã thức tỉnh chị và sưởi ấm chị trong chốc lát, nhưng sự thức tỉnh kèm theo một nỗi đau đớn ác liệt. Khi những người khách đã rút lui và bà Êdêrych đã lên buồng với các con, chỉ còn một mình

Jên, chị đi lại bên đàn dương cầm, ngồi xuống và chơi nhẹ phần đệm bài *Chuỗi tràng hạt*.

Bỗng sau lưng chị, một giọng nói:

- Hát bài ấy đi, chị Jên!

Chị giật mình quay lại. Bác sĩ vừa mới đi vào và nằm trên chiếc ghế bành gần chị. Anh nhắc lại: “Hát bài ấy đi, chị Jên!”

Jên vẫn tiếp tục làm run rẩy những phím đàn dưới ngón tay, chị trả lời:

- Không thể được, anh Êrých ạ! Đã nhiều tháng nay tôi không hát.

- Từ nhiều tháng nay đã xảy ra việc gì vậy?

Bàn tay Jên rời khỏi những phím đàn, chị đáp:

- Bạn ạ, tôi đã làm phí phạm cả cuộc đời mình! Tuy nhiên tôi biết, tôi cứ hành động. Tôi sẽ làm lại nếu cần, ít ra tôi cũng mong như vậy.

Bác sĩ không trả lời. Anh nhìn Jên và ngẫm nghĩ đến những câu nói dứt ngùn của chị. Anh chờ đợi những lời tâm sự khác, biết rằng chúng sẽ đến dễ dàng hơn nếu anh im lặng. Chúng đến thật:

- Tôi đã từ chối một việc có ý nghĩa hơn cả cuộc đời tôi. Tôi đã làm vì tình yêu của người khác, nhưng tôi không thể tự an ủi được. Tôi biết là tôi đã hành động đúng và tuy nhiên... tuy nhiên tôi không thể hồi phục được.

Bác sĩ bèn cúi xuống nắm lấy hai bàn tay của Jên và nói:

- Chị có thể nói cho tôi biết hết được không, chị Jên?

- Không, tôi không thể nói được, kể cả anh.

- Nếu bao giờ chị cảm thấy chị cần phải nói, chị hứa sẽ tìm tôi nhé!

- Rất vui lòng.

- Tốt lắm! Bây giờ, bạn thân mến, chị cần phải tuân theo đơn thuốc của tôi: đi du lịch, đi ra nước ngoài. Và chị nên nhớ rằng tôi không muốn chị chỉ đi sang Pari, Thụy Sĩ hay Riviera. Chị hãy đi hẳn sang Mỹ, sang Nhật, sang Palettin. Lúc về chị đi qua Ai Cập, trèo lên Kim tự tháp, rồi trở về, điện thoại cho tôi biết và hẹn đến gặp tôi, hoặc tùy chị luôn vào phòng khám bệnh của tôi giữa hai khách hàng, và nói cho tôi biết kết quả của đơn thuốc của tôi. Tôi tin chắc là tôi chưa thảo một đơn nào hay hơn thế và chị không cần phải trả tôi một đồng xu nào. Tôi chưa không mất tiền cho tất cả những người bạn cũ.

Jên cười và nắm chặt lấy hai bàn tay của bác sĩ lắc mạnh rồi nói:

- Ôi, bạn thân mến! Tôi cho rằng bạn nói rất đúng. Tất cả những ý nghĩ của tôi đều cô đọng vào bản thân tôi và những đau khổ của cá nhân tôi. Tôi sẽ tuân theo ý kiến của bạn và Chúa sẽ thưởng cho bạn những điều đã nói với tôi. Hoa đã xuống kìa!

Vợ bác sĩ uể oải bước vào, chị mặc một chiếc áo ngủ màu xanh lá cây. Lúc đi qua chị bấm nút bật đèn điện. Jên nói tiếp:

- Chị Hoa này, chị có thể tưởng tượng được rằng anh chàng bác sĩ này vừa mới khuyên tôi một cách nghiêm túc là nên đi trèo lên Kim tự tháp vĩ

đại để chữa cho tôi khỏi bệnh thần kinh không?

Hoa ngồi xuống cạnh chồng rồi dịu dàng nói:

- Chị Jên, vừa rồi tôi nghe chị chơi bài *Chuỗi tràng hạt*. Tôi thích bài tình ca ấy lắm. Đã từ mấy tháng nay tôi chưa được nghe. Đề nghị chị hát đi!

Jên gấp cặp mắt bác sĩ, đơn thuốc bắt đầu tác động, chị quay lại và làm theo lời đề nghị của Hoa...

Jên dùng đơn thuốc đã hai năm, và lúc này chị ngồi trên đỉnh Kim tự tháp, chị cười khi nghĩ đến bài tường thuật chị sẽ viết cho bác sĩ Êrých về chuyến leo núi này.

Nước da Jên nâu sạm lại vì mặt trời Phương Đông, nhưng chị thích được thế nên chẳng dùng mũ và dù. Cặp mắt chị chịu được ánh nắng chói chang mà không cần đến kính râm. Chị biết sắp xếp một cách vững chãi và duyên dáng bộ tóc dày của chị và chưa bao giờ chị thấy sung sức như ngày tháng ba này trên đỉnh Kim tự tháp. Nét không đều trên khuôn mặt chị được vẻ thiện cảm vui tươi bù lại, nụ cười đẹp và chân thành của chị để lộ hàm răng trắng bóng chứng tỏ sức khỏe chị tốt.

Đơn thuốc của bác sĩ đã có tác dụng. Sự đe dọa của cái già trước tuổi mà Êrých đã phải đau lòng nhận thấy, đã biến mất. Jên có vẻ một phụ nữ ba mươi tuổi bình tĩnh, đứng đắn, sẵn sàng đi đều bước tới tuổi bốn mươi dễ thương, và cũng không lo sợ tuổi năm mươi khi nó đến. Cặp mắt trong sáng

của chị thành khẩn nhìn đời, đức hạnh của chị cùng với trái tim độ lượng tạo nên những ý kiến đúng đắn và ôn hòa.

Lúc này Jên ngắm cảnh và phải công nhận là tuyệt vời: Một bên là đồng bằng màu mỡ với những hàng cây dừa, cây ô-liu, cây cam trên bờ sông Nil xanh tươi. Một bên là sa mạc với chân trời vô tận trải dài những tấm thảm cát cử động, không một bóng cây, không một ngọn cỏ, chỉ có sự tự do không giới hạn, một biển ánh sáng chói chang, vì mặt trời đang xuống và bầu trời đầy lửa.

Jên nghĩ thầm: “Một ngã tư đường, tới đây phải chọn. Sự lựa chọn thật là khó khăn: tự do hay giàu có. Mình phải tham khảo ý kiến của Quái Thần, Người bảo vệ các thời đại, người nắm giữ bí mật của thời đại, cặp mắt nhìn thẳng vào tương lai từ hàng thế kỷ!”

- Thôi, nào các bạn! Bây giờ đưa tôi đến chỗ Quái Thần. Tôi muốn hỏi một câu đúng vào lúc mặt trời sắp lặn ở chân trời.

Jên gọi một cốc cà phê rồi ngồi ngoài sân của khách sạn để không bị mất một chút nào cảnh đẹp huyền bí của ban đêm. Trong ánh sáng chói chang, những kim tự tháp như cao hơn và vững vàng hơn, và Quái Thần như được bao phủ nhiều bí mật hơn. Jên tự hứa với mình sẽ đi một vòng ra phía ấy trước khi lên buồng.

Trong lúc chờ đợi, Jên ngả lưng trên chiếc ghế mây, uống cà phê từng ngụm nhỏ và thả mình cho những cảm giác dễ chịu mơ màng thường theo sau một sự cố gắng về thể xác.

Những ý nghĩ êm đềm về Đan xuất hiện trong tâm trí Jên. Từ nơi sâu thẳm của đêm xanh, cặp mắt đẹp của Đan như nhìn chị, Jên nhắm mắt lại để được nhìn rõ hơn. Buổi tối hôm đó Jên không nghi ngờ gì cặp mắt của người mình yêu: Thật dịu dàng biết bao! Ôi! Vì lo sợ cho tương lai chị đã thóa mạ cặp mắt ấy. Tối hôm nay chị tràn đầy tin tưởng, tin tưởng vào Đan, tin tưởng vào bản thân mình. Jên tự nhủ thầm nếu có Đan ở đây, chị sẽ đi với anh trong đêm sáng này và không lo ngại vấn vợ, chị sẽ để anh nhìn mình. Chị sẽ nói với anh: “Anh Đan, bộ mặt này là của anh, em muốn nó xinh đẹp vì tình yêu anh, nếu nó là ý muốn của anh, anh yêu! Tại sao em lại tìm cách lột bỏ nó của anh?”

Lý do của sự thay đổi ý kiến này là thế nào? Có phải là do tác động của đơn thuốc của Êderych không? Cái quan điểm mới này phải chăng phù hợp hơn cái lý do thiêng liêng mà chị đã buộc phải chấp nhận để đi tới quyết định của chị với một giá biết bao đau khổ?...

Jên nghĩ thầm: “Tối hôm nay một vấn đề rất rõ ràng với mình. Nếu Đan còn yêu mình, còn cần thiết đến mình, mình không thể tiếp tục sống xa anh ấy, mình phải đến với anh!” Jên mở to cặp mắt nhìn Quái Thần... rồi lại nhắm mắt lại và nghĩ thầm: “Mình sẽ liều thử thách!” Và một niềm vui mạnh mẽ trỗi dậy trong lòng chị.

Lúc đó có một nhóm người Anh đi từ trong phòng ăn ẩm ỹ tiến ra sân. Họ mới đến lúc chiều và ăn tối muộn. Jên nhận thấy trong bọn họ có một thiếu phụ đẹp và cô con gái, hai chàng thanh niên và một ông đã đứng tuổi có vẻ nhà binh. Họ không chú ý đến Jên nhưng họ quấy rầy giấc mơ của chị. Họ ngồi quanh cái bàn gần chị và tiếp tục câu chuyện như chỉ có mình họ. Một vài người khách lạ đang ngồi uống cà phê và hút thuốc đứng lên đi tìm chỗ yên tĩnh hơn dưới gốc cây dừa. Jên muốn bắt chước họ nhưng không đủ can đảm làm gián đoạn giấc mộng đẹp. Người đứng tuổi cầm trong tay một bức thư và một tờ báo “Bưu điện buổi sáng.” Nhóm người đó đang bình luận về những tin tức trong bức thư và trong tờ báo mà người ta vừa đọc to lên một đoạn.

- Tội nghiệp cho anh thanh niên! - Thiếu phụ nói. - Thật buồn quá!

- Có tin rằng anh ta muốn chết ngay! - Cô con gái kêu lên. - Nếu là con, con chết quách cho rồi!

- Ô không! - Một thanh niên nói. - Dù sao thì đời cũng vẫn còn đẹp lắm!

- Ôi, nhưng mù mắt! Cô gái thở dài nói giọng rên rỉ. Mù cho đến trọn cuộc đời. Khủng khiếp quá!...

- Có phải do chính súng của anh ta không? Thiếu phụ hỏi. Nhưng tại sao họ lại đi săn vào giữa tháng Ba?

Jên mỉm cười hơi có vẻ chế giễu. Tình yêu say mê các con vật, sự kính trọng cuộc sống thấp hèn của chúng đối với chị là thiêng liêng, như sự sùng bái cái đẹp đối với Đan. Chị không bao giờ động lòng thương xót những tai nạn về săn bắn. Những kẻ nào thích gây ra những đau khổ tàn nhẫn, đến lượt họ cũng sẽ mắc phải. Những kẻ nào săn đuổi cuộc sống của những con vật rồi cũng sẽ mất mạng trong trò chơi đó. Jên tuyên bố đó là chuyện trả, vay đích đáng.

Người đứng tuổi có vẻ nhà binh sửa lại kính, giơ những tờ giấy của bức thư lên ánh sáng rồi nói:

- Không phải thế! Cuộc đi săn đã kết thúc, đó là điều đáng buồn nhất. Anh ta đã thôi không đi săn bắn từ mấy năm rồi, và không bao giờ anh ta thích cái trò tiêu khiển ấy vì anh ta rất ghét cái chết dưới bất kỳ hình thức nào. Anh ta lên đồn điền của mình ở phía Bắc và tình cờ thấy mấy người đang bắn thỏ mà anh ta cho là một trò chơi dã man. Anh vội nhảy qua hàng rào vào để phản đối và chính lúc đó xảy ra tai nạn. Một người trong số bọn đi săn, chắc vì hốt hoảng, đã vô tình tỳ vào cò và phát súng bắn ra, đạn trúng vào thân cây, cách đấy vài mét rồi dội lại. Một số viên đập vào mặt anh ta. Mặt và bộ óc không việc gì, chỉ sây sát đôi chút, nhưng con người của hai con mắt đều bị thủng và thị giác mất hẳn không thể lấy lại được.

- Thật là vận xui khủng khiếp! - Một thanh niên nói.

- Ôi, nếu các bạn hiểu được! - Ông nhà binh nói. - Nếu các bạn biết chàng trai trẻ ấy, anh ta đầy sức sống! Người ta không thể tưởng tượng được anh ta đang sống hay đang chết. Lòng yêu mến cái đẹp có tác dụng đối với anh ta như là một nhà đạo giáo. Anh ta biết phát hiện cái đẹp ở bất cứ đâu. Và bây giờ tội nghiệp cho anh, sẽ không bao giờ còn nhìn thấy gì nữa.

- Anh ta còn mẹ không? - Thiếu phụ hỏi.

- Không, anh ta không còn ai cả, độc thân! Chỉ có hàng tá bạn thân, tất nhiên là thế. Anh ta là một người xã giao rộng rãi bậc nhất ở Luân Đôn, khắp nơi người ta đang mở rộng tay đón tiếp anh. Nhưng không có gia đình tôi cho là anh ta không muốn lấy vợ... Tôi nghiệp anh chàng! Ngày nay anh ta cần phải có sự giúp đỡ để giảm bớt khó khăn. Cứ mỗi mùa anh ta đã có thể chọn trong số những cô gái xinh đẹp. Nhưng không, anh ta đã kết hôn với nghệ thuật. Và bây giờ, như bà Myra viết, anh ta ở trong bóng tối, cô đơn và hoàn toàn phó thác cho những người xung quanh...

- Ôi, ta nói sang chuyện khác! - Cô gái kêu lên và đứng dậy đẩy cái ghế ra. - Tôi muốn quên câu chuyện này đi, nó buồn thảm quá! Ôi đề nghị chúng ta hoạt động một chút và nói những chuyện vui.

Họ đứng lên rời khỏi sân băng, chỉ còn lại có ông nhà binh với tờ báo Bưu điện để trên mặt bàn. Ông yên lặng ngồi hút thuốc. Jên đứng lên đi lại gần ông và hỏi luôn không mào đầu:

- Thưa ông, tôi có thể nhìn một chút vào tờ báo của ông có được không ạ?

- Dạ, xin mời! - Ông đáp, vẻ lịch sự.

Jên đợi tất cả cho mọi người đi xa mới quay lại ghế bành của mình là nơi mà Đan đã có vẻ rất gần với chị. Chị nhìn lại Quái Thần và Kim tự tháp khổng lồ một lần nữa dưới ánh trăng. Rồi chị mở tờ báo ra đọc.

... Phải, đúng là Đan của chị rồi, Đan với cặp mắt sáng ngời, tình yêu, lúc này đây đang ở trong một ngôi nhà xa thẳm, mù lòa, cô đơn, yếu đuối...

Bờ biển cao của hải cảng Douvre nổi lên ở đường chân trời mỗi lúc một rõ nét, cho đến khi chúng xuất hiện như một bức tường thành từ dưới biển nhô lên. Rồi pháo đài Douvre hùng vĩ trong ánh sáng trắng đục cuối buổi trưa mùa xuân ấy. Jên ngắm cảnh với một niềm vui thích, nhưng bỗng nhiên nhớ lại, như bị một cơn choáng, chị nhắm mắt.

Từ lúc Jên đọc bài báo trên sân khách sạn Cairô, tất cả mọi cảnh đẹp làm cho tâm hồn chị tràn ngập sầu thương. Một giờ sau khi đọc bài báo đó, chị lên giường và hôm sau xuống tàu thủy ở Alexandria. Và đi ngày đi đêm, sau cùng chị tới bờ biển nước Anh. Trong vài phút nữa chị sẽ đặt chân xuống đây, và cuộc hành trình của chị chỉ còn có hai chặng nữa. Vì từ khi bắt đầu lên đường về, Jên xác định là mình phải đi về phía cái buồng trong đó có bóng tối và đau khổ đang tấn công dữ dội vào lòng can đảm của tinh thần, lý trí và tính bảo thủ của người mà chị yêu. Một cách không tính toán, chị đi về với Đan, chị cảm thấy không có khả năng phối hợp cách thức với biện pháp. Lương tri của chị báo trước cho chị thấy vấn đề sẽ rất phức tạp mặc dù tất cả con người chị đều kêu lên: “Lạy Chúa! Chỉ đơn giản thôi mà! Mù lòa và cô đơn! Đan của tôi!”

Jên hiểu rằng một sự suy xét quân bình hơn sẽ giải quyết được vấn đề, và cách tốt nhất để đi đến được với Đan là qua phòng khám bệnh của bác sĩ Êdêrych. Vì thế lúc đi qua Pari, chị sẽ đánh điện cho Êdêrych.

Đến Dourve, Jên mua một tờ báo và giở xem các trang rất nhanh. Trong cột tin tức xã giao, chị thấy điều chị cần:

“Chúng tôi lấy làm tiếc được tin họa sĩ Đan vẫn ở trong tình trạng bất bệnh sau tai nạn xảy ra cách đây 15 ngày. Thị giác của ông bị mất hẳn không còn hy vọng gì. Tuy nhiên các vết thương của ông đều tốt không đáng lo ngại đến bộ não, mặc dù trong những ngày gần đây có xảy ra những rối loạn xét thấy cần phải mời bác sĩ Êrých, chuyên gia nổi tiếng về bệnh tâm thần, cùng nghiên cứu với bác sĩ về mắt đang chữa bệnh cho nạn nhân. Trong các giới xã giao và nghệ thuật, ông Đan rất được nhiều người biết đến và thu được nhiều cảm tình. Từ khắp nơi người ta gửi đến những lời chia buồn...”

Jên tìm một chỗ ngồi trong khoang. Một em bé bán báo trong tàu rao: “Chị Jên đáng mến!” Jên nghe thấy tên mình bèn ra hiệu gọi:

- Lại đây em, của chị đây!

Jên vội vàng mở tờ Bưu điện ra đọc:

“Rất mong. Ở Êcốt về. Đợi chị ở Charing – Cross. Xin tận tâm giúp đỡ. Dùng cà phê ở Douvre.

“Êrých”

Jên như muốn khóc vì biết ơn những lời an ủi. Ôi! Sao lúc này chị rất cần một người bạn thông minh, khỏe khoắn và hảo tâm đến thế! Được một người bạn như Êrých thật là quý hóa!

Chị đọc lại bức điện và mỉm cười. Chị bỏ mũ ra và tựa đầu vào đệm ghế. Jên đã hành trình ngày đêm trong một cơn lốc vội vàng nóng bỏng, nhưng cuối cùng chị cũng đã sắp tới được tầm tay của Êrých, tới được sự giúp đỡ của người bạn thân. Nỗi xáo động trong tâm hồn chị lắng xuống dần, tiếp đó là yên lặng. Jên ngủ... Thượng Đế không bỏ rơi chị...

Lúc tàu về đến ga Charing – Cross, Jên đứng ra ngoài cửa toa. Êderych đã đến trước, ngay chỗ cửa toa tàu dừng, đấy chỉ là tình cờ, một sự tình cờ tốt lành, luôn luôn làm cho Êderych xuất hiện đúng nơi mà người ta cần đến anh nhất.

Chỉ trong một giây, Êderych đã vượt qua đám người khuôn vác nhốn nháo. Jên đưa mắt nhìn quanh vào bộ mặt gầy nhưng cương nghị sáng lên niềm vui chờ đón. Chị đọc trong cặp mắt của người bạn thời thơ ấu ấy một mối thịnh tình và một niềm thông cảm sâu sắc. Đàng sau bác sĩ, Jên còn nhận thấy có người nhà của bà quận chúa, người hầu phòng của chị. Chỉ một giây sau Jên đã đứng trên sân ga và tay cầm tay Êderych. Anh nói:

- Thế là chị đã ở đây rồi! Và như tôi thấy, chị còn khỏe mạnh nữa. Tôi đã gọi điện cho bà quận chúa phái người nhà đến nhận hành lý của chị và không đợi chị trước bữa ăn tối vì bữa trà đầu tiên phải là ở nhà chúng tôi. Tôi làm thế có được không? Ta đi đàng này, ra khỏi hàng rào... Sao mà đông thế này! Ai nấy đều muốn được loại trừ mình ra khỏi nội quy để được đứng lên hàng đầu. Đúng là lòng kiên nhẫn của những nhân viên hỏa xa là một bài học cho nhân loại.

Êderych vừa nói vừa lái Jên đi qua đám đông, anh mở cửa một cỗ xe ngựa, dắt chị lên, ngồi xuống cạnh chị và nhanh chóng rời khỏi ga.

- Thế nào? Êderych hỏi. Nicaragua vĩ đại lắm phải không? Và cảng New York chị có thấy đâu bằng không? Nhất là khi người ta đến đây lúc mặt trời lặn.

Bỗng nhiên Jên nức lên tiếng khóc, rồi quay cặp mắt ráo hoảnh lại:

- Anh ấy không còn hy vọng gì phải không, Êderych?

Bác sĩ đặt một bàn tay lên tay Jên, nói:

- Anh ấy sẽ bị mù mãi mãi. Nhưng cuộc sống của anh ấy mới là đáng kể. Chúng tôi không bao giờ được phép nói: không hy vọng.

- Anh ấy sẽ sống chứ?

- Không vì lý do gì mà anh ấy không sống cả. Nhưng cái giá của cuộc sống của anh ấy còn phụ thuộc vào điều mà người ta có thể làm được cho anh ấy trong những tháng thử thách đầu tiên. Anh ấy bị chấn động tinh thần hơn về thể chất.

Jên tháo găng tay ra khẽ rùng mình và đột nhiên đặt bàn tay chị lên đầu gối Dêrych rồi khẽ nói:

- Tôi yêu anh ấy!

Bác sĩ im lặng một lúc, ngẫm nghĩ về sự thổ lộ kỳ lạ ấy, rồi anh nâng bàn tay đẹp và khỏe ấy lên môi và kính cẩn hôn nó. Lòng kính trọng của người đàn ông đối với sự thật thà can đảm của người phụ nữ.

- Trong trường hợp ấy, đối với Đan, tôi cho là tương lai còn có nhiều cái vĩ đại đáng quý hơn là thị giác của anh ấy. Trong khi chờ đợi, chị có nhiều vấn đề phải nói với tôi, và chị có quyền được biết những gì tôi có thể cho chị biết. Ta đã về đến nhà rồi. Mời chị vào phòng khám bệnh của tôi.

14.

Phòng khám bệnh của bác sĩ là nơi hoàn toàn yên tĩnh và nghỉ ngơi. Jên ngồi vào chiếc ghế đầu, hai bàn tay nắm chắc vào hai thành ghế. Bác sĩ ngồi vào chiếc ghế có trụ xoay để anh có thể quay thẳng sang phía bệnh nhân hoặc xoay về bàn giấy để viết. Lúc này anh đang nhìn Jên. Anh vừa mới kể cho chị nghe chi tiết về cuộc đến thăm Đan ở lâu đài Gleneesh của anh hôm qua. Anh đã ở liên năm giờ bên cạnh Đan và thấy rằng tốt hơn hết là nên nói sự thật với Jên. Trong khi nói, anh nhìn thẳng vào Jên mà không nhận thấy những giọt nước mắt đang chảy thành hai vệt trên má chị.

- Chị nên hiểu rõ là vết thương tốt lắm rồi. Thật lạ lùng, hai đồng tử bị thủng mà không gây chấn thương lan ra xung quanh và bộ óc không việc gì hết. Mỗi nguy hiểm hiện nay xuất phát từ sự va chạm vào thần kinh và tinh thần hốt hoảng của nạn nhân khi biết được nỗi thống khổ của mình. Những đau đớn về thể xác và tinh thần trong những ngày đầu tiên phải là khủng khiếp lắm. Tội nghiệp anh thanh niên ấy, anh bị chấn động mạnh lắm. Nhưng anh có một thể chất tuyệt diệu và cuộc sống của anh luôn luôn trong sạch và bình thường nên anh có tất cả sự hành hạ về tinh thần tăng lên theo nhiệt độ giảm xuống của đau đớn về thể xác. Thị giác đối với anh có rất nhiều ý nghĩa: cái đẹp của hình dáng, cái đẹp của màu sắc, nó là tất cả của họa sĩ. Người ta kể với tôi rằng anh chẳng nói gì cả. Thật là một người can đảm và mạnh mẽ, nhưng nhiệt độ của anh ấy đã bắt đầu có những biến động đáng lo ngại. Do đó một nhà chuyên môn về thần kinh cần đến hơn một nhà chuyên môn về mắt. Chính vì vậy mà bây giờ anh ấy đang ở trong tay tôi.

Bác sĩ ngừng nói, sắp xếp lại những quyển sách để rải rác trên bàn và lùi về phía anh một bình hoa tím. Anh ngẫm nghĩ chúng một lúc rồi nói tiếp:

- Nói chung thì tôi hài lòng. Anh ấy cần có tiếng nói của người bạn để xuyên thủng bóng tối xung quanh. Anh ấy cần có bàn tay thân thiết để nắm lấy và làm cho anh ấy cảm thấy người ta hiểu mình. Anh ấy không yêu cầu lòng thương hại, và mặt khác, những ai nói với anh ấy nỗi thống khổ mà không thận trọng sẽ làm anh ấy sợ hãi. Cần phải có một người nào đó đến nói với anh ấy. “Đó là một cuộc đấu tranh, một cuộc đấu tranh dữ dội. Nhưng đội ơn Chúa, anh sẽ thắng. Tất nhiên là chết thì dễ dàng hơn nhiều, nhưng chết tức là thú nhận mình thua, ta sẽ phải sống để mà thắng. Và nhờ ơn Chúa anh sẽ thắng.” Tất cả những điều này tôi đã nói với anh ấy và còn hơn thế nữa. Và thế là xảy ra một hiện tượng lạ lùng và kỳ diệu. Tôi có thể tiết lộ với chị, và tất nhiên là cả với Hoa của tôi nữa, nhưng tuyệt đối không còn ai khác. Khó khăn là ở chỗ làm thế nào có được một câu trả lời của anh ấy. Tất cả các trường hợp ngoại lai đều vô tác dụng đối với anh. Nhưng câu nói “Nhờ ơn Chúa” như thấm vào người anh ấy và tìm thấy tiếng vang trong đáy lòng anh ấy. Anh ấy thì thầm: “Tôi nhớ lại những lời nói và những điệu nhạc.” Và thế là rất khẽ và rất rõ ràng anh hát đoạn thứ hai của bài Venis Créator Spiritus: “Hãy soi sáng cho tâm hồn chúng con.” Tôi chưa bao giờ được nghe nhạc mà lại cảm động hơn thế.

Bác sĩ ngừng lại vì thấy Jên áp hai tay lên mặt và nước nở khóc. Khi những tiếng khóc đã dịu, tiếng nói bình tĩnh của Êderych lại tiếp tục:

- Chị nên hiểu rằng điều đó đã cho tôi một điểm tựa. Khi biến cố như vậy xảy ra, con người ta không còn biết trông cậy vào đâu khác ngoài lòng một đạo. Tùy theo mặt tinh thần đã được phát triển, thể xác sẽ phải chịu gánh nặng hay không. Đan có những tình cảm sâu sắc hơn là chúng ta tưởng. Sau khi đã nói chuyện với nhau, chúng tôi đi đến một thỏa thuận. Anh ấy không có gia đình và rất bị cô đơn, trợ trợ ở đó. Tôi bắt đầu tự hỏi không biết trong chúng ta có ai biết con người thật của Đan, tâm hồn của con người dưới cái bề mặt ấy không?

Jên ngẩng mặt lên và nói một cách đơn giản:

- Tôi, tôi hiểu anh ấy.

- À! - Bác sĩ nói, - tôi hiểu. Để trở lại những chi tiết thực tiễn, anh ấy đã có ở bên cạnh một nam y tá và người hầu phòng. Anh đã cương quyết từ chối một nữ hộ lý của bệnh viện, người có thể mang đến cho anh ấy một không khí đầm ấm và tình cảm phụ nữ, anh ấy tuyên bố không muốn để cho bất cứ một bàn tay phụ nữ nào mó vào. Cuối cùng anh ấy đã chịu nhượng bộ. Bây giờ chúng ta không còn cần đến một nam y tá. Tôi đã nài nỉ Đan đề cử một phụ nữ do tôi chọn, một loại nữ thư ký để phục vụ anh ấy, đọc cho anh nghe và giữ trách nhiệm về thư tín. Những thư từ chưa mở còn chất đống đó, cần phải giúp anh ấy đi vào cuộc sống với tư cách một người mù. Đúng buổi trưa hôm nay tôi đã chọn được nhân vật cần thiết. Đó là một phụ nữ xuất thân từ một gia đình tốt, có đủ các khả năng mong muốn, hơn nữa lại là một phụ nữ nhỏ nhắn, xinh xắn, đúng là một nhân vật lịch sự sẽ làm vừa lòng Đan mặc dù anh ấy rất khó tính về ngoại quan và rất thành thạo về cái đẹp. Tôi đã viết một bài tả người hộ lý của tôi cho bác sĩ Rôby, người sẽ chuẩn bị cho bệnh nhân đón chị ta. Ngày kia chị ta sẽ lên đường, phát hiện được chị ta là một điều may mắn. Sau cùng, chị Jên, chị thấy là mọi việc đã sắp xếp ổn cả rồi chứ? Và bây giờ, bạn thân mến, bạn hãy kể cho tôi nghe câu chuyện về bạn. Tôi xin tập trung mọi sự chú ý. Nhưng trước hết để tôi gọi trà đã.

Trong khi bác sĩ chuẩn bị bữa trà, Jên thấy mình như trở lại những cảnh bạn bè hồi thơ ấu và cảm thấy sẵn sàng thổ lộ tâm tình. Chị nói:

- Êderych, tôi sẽ kể để anh biết hết. Tôi sẽ nói anh nghe về trái tim tôi, về những ý nghĩ của tôi, về những tình cảm của tôi như về mạch máu của tôi, về tim phổi tôi. Tôi đề nghị anh vừa là thầy thuốc vừa là bạn tâm giao.

Bác sĩ nhìn đầu những ngón tay của mình, nhìn nhanh người bạn gái và gật đầu tỏ vẻ đồng ý, rồi anh lại nhìn ngọn lửa.

- Anh Êrých, cuộc đời tôi là cô đơn. Tôi không bao giờ cần thiết cho một người nào, chẳng có ai thêm tìm hiểu thực chất đáy lòng tôi.

Êrých mở miệng toan nói, nhưng rồi anh lại ngậm miệng và chỉ gật đầu đáp lại.

- Tôi chưa bao giờ được yêu tuyệt đối, và bản thân tôi cũng chưa bao giờ yêu như vậy. Tôi đã có những tình cảm to lớn nhưng chưa phải là tình yêu. Tôi hiểu như vậy.

Êrých mỉm cười đáp:

- Rất đúng! Có một sự phân biệt và một sự khác nhau.

- Tôi có rất nhiều người bạn thân, thường thường là trẻ hơn tôi. Có mặt tôi họ gọi tôi là “Chị Ên đáng mến”, sau lưng tôi họ gọi tôi là “Chị Ên già.”

Êrých mỉm cười, bản thân anh cũng đã nhiều lần được nghe gọi như vậy, bao giờ cũng với một tình thân ái thực sự.

- Nói chung các bạn trai hòa hợp với tôi hơn các bạn gái. Các bạn gái coi tôi như một ý chí mạnh mẽ và sợ tôi. Đối với các bạn trai còn trẻ, tôi là một người bạn tâm tình, một người chị cả có thể tin cậy. Trong số các bạn trai có Đan... - Ên ngừng lại và bác sĩ im lặng chờ. - Tôi bao giờ cũng chú ý đến Đan, có lẽ vì anh có một tinh thần đặc biệt, một người nói chuyện xuất sắc và anh ấy rất đẹp trai nữa. Thế rồi trong chúng tôi có những cảnh ngộ

giống nhau: cả hai cùng mồ côi, cùng có tài sản và cũng không có ai chịu trách nhiệm cho mình. Dần dần chúng tôi rất thân nhau. Chúng tôi nói chuyện với nhau rất tự do về những người phụ nữ mà anh ấy thích, và tôi cũng thích đoán xem ai là người sẽ gắn bó với tương lai của anh ấy. Thế rồi một ngày kia, trong vòng nửa giờ, tất cả đều thay đổi. Chúng tôi cùng ở Overdene, giữa một đám đông khách mà bà cô tôi đã mời tới dự. Đến phút cuối cùng bà Vetma vắng mặt. Bà cô tôi như giẫm phải lửa. Cần phải làm một cái gì. Tôi tình nguyện thay bà Vetma và tôi đã hát.

- A! - Bác sĩ thốt lên.

- Tôi đã hát bài *Chuỗi tràng hạt*, bản tình ca mà Hoa đã đề nghị tôi hát lần cuối cùng tôi ở đây. Anh còn nhớ không?

- Tôi còn nhớ.

- Thế là tất cả đều thay đổi, giữa Đan và tôi. Lúc đầu tôi còn không hiểu. Tôi chỉ thấy âm nhạc đã làm anh ấy rất xúc động. Nhưng tôi nghĩ, cảm xúc đó ngày hôm sau sẽ biến hết. Không có gì cả, những ngày qua đi và không hề thay đổi. Nhưng bỗng nhiên tôi có cảm tưởng là lần đầu tiên trong đời tôi được có người cần đến. Tôi không thể vào một căn phòng mà không có một niềm tin chắc là anh đoán được ngay sự có mặt của tôi. Tôi hiểu tất cả tuy nhiên tôi không cho đó là tình yêu, mà chỉ coi là tình cảm sâu xa giữa hai chúng tôi. Chúng tôi cùng nhau ở trong phòng nhạc hàng giờ, và khi cặp mắt anh nhìn vào tôi, tôi cảm thấy sự tiếp xúc. Và tôi không nghĩ đến tình yêu. Tôi không đẹp và cũng sắp hết xuân rồi. Còn anh ấy đẹp biết bao! Trẻ biết bao! Một thiên thần trẻ mà sự có mặt sưởi ấm trái tim tôi... Đó là những ngày sau buổi hòa nhạc đối với tôi. Còn anh ấy, sau khi nghe tôi hát bài *Chuỗi tràng hạt*, anh ấy nói với tôi rằng cho đến nay mới chỉ thấy ở tôi người bạn tốt, nhưng cứ như là một tấm màn bị xé ra để lộ cho anh ấy thấy

một phụ nữ lý tưởng. Và từ giờ đó trở đi anh ấy chỉ có một ý nghĩ: làm cho tôi vĩnh viễn là của anh ấy, say mê tôi như chưa từng bao giờ say mê.

Jên ngừng nói và nhìn ngọn lửa đỏ rực trong lò sưởi. Bác sĩ cũng nhìn Jên. Đã từ lâu anh đã thấy được những tình cảm tiềm tàng trong con người chị, do đó anh đáp:

- Tôi không ngạc nhiên chút nào.

Jên đã quên mất bác sĩ, chị trở lại tình cảm trong lúc này.

- Tôi lấy làm sung sướng lắm. Nhưng trái lại tôi rất lấy làm ngạc nhiên. Ngay ngày hôm đó chúng tôi từ biệt Overdene. Tôi đến đây, còn anh ấy đến Shenstone. Hôm thứ sáu tôi cũng đến Shenstone. Sự xa cách nhau ngăn ngùi ấy làm cho cuộc gặp lại nhau thêm thăm thiết. Ở Shenstone có một cô thiếu nữ Mỹ rất xinh đẹp tên là Pôlin. Đan phấn khởi lắm, anh muốn vẽ chân dung cô. Tất cả mọi người đều tin chắc là Đan sẽ cầu hôn Pôlin. Và tôi, Êderych ạ, tôi cũng tin như những người khác, tôi lại còn khuyên anh ấy nên làm như vậy. Tôi hân hoan cho anh ấy, mặc dù tôi cảm thấy một ngày chỉ bắt đầu với tôi khi anh ấy xuất hiện và chấm dứt lúc anh ấy chào tôi với lời cầu chúc một đêm tốt lành. Về phần anh ấy, anh ấy luôn nghĩ làm sao cho cuộc sống của tôi có màu sắc hoàng kim. Tuy nhiên tôi vẫn chỉ thấy đó là một tình bạn tốt đẹp thanh tao. Nhưng buổi tối hôm tôi đến Shenstone, anh ấy đề nghị với tôi sau bữa ăn ra ngoài sân có câu chuyện muốn tâm sự với tôi.

Êderych ạ! Một lần nữa tôi vẫn tưởng vai trò tâm sự của tôi lại được nhờ đến. Và anh ấy sẽ cho tôi biết ý định của anh ấy đối với Pôlin. Thấm đây ý nghĩ ấy, tôi bình tĩnh đi ra, ngồi trên cái bao lơn, mặt trăng soi sáng kỳ diệu, tôi chờ. Thế rồi, Êderych ạ! Thế rồi... tôi không thể kể cho anh nghe từng chi tiết được. Đan trải tình yêu của anh ra trước mặt tôi như dát vàng lỏng.

Nỗi niềm dè dặt, lạnh lùng trong niềm tin chắc của tôi tan đi trước dòng nhiệt huyết của Đan. Tôi chỉ còn nhận thức được một điều: tình yêu của anh ấy là của tôi, là của tôi. Tôi không còn giải thích thế nào được nữa, Êderych ạ, tôi không hiểu nó xảy ra như thế nào, nhưng bỗng nhiên anh ấy quỳ xuống dưới chân tôi, tỳ đầu vào ngực tôi, tay anh ấy ôm lấy người tôi. Và chúng tôi cứ như vậy một lúc lâu, rồi anh ngẩng đầu lên nói với tôi. Đan chỉ nói có hai câu thôi, hai câu đó trả lại cho tôi năng lực của tôi. Đan đề nghị tôi “là vợ” anh ấy.

Jên ngừng lại, chờ đợi sự ngạc nhiên của Êderych, nhưng chẳng thấy gì cả, anh chỉ nói:

- Anh ấy còn có thể đòi hỏi gì khác? Thế còn chị?

- Tôi đứng lên, vì tôi biết là chừng nào anh ấy còn quỳ ở đó, anh ấy còn làm chủ được tinh thần và thể xác tôi. Linh tính báo trước cho tôi rằng một cuộc hôn nhân cần phải có sự đồng ý của lý trí.

- A, Jên! Chị đã thắm nhuần một chân lý vĩ đại!

- Có thể. Nhưng tôi đã phải trả một cái giá đắt. Tôi đẩy Đan ra và nói với anh ấy là tôi phải có 12 tiếng để suy nghĩ. Anh ấy rất tin tưởng, tin chắc vào tôi, tin chắc vào bản thân mình, nên đồng ý ngay. Theo đề nghị của tôi, anh ấy từ biệt tôi ngay. Tôi hứa là sẽ gặp anh ấy trong nhà thờ làng: 11 giờ trưa hôm sau anh phải đến đây để thử đàn organ. Chúng tôi biết là chúng tôi sẽ chỉ có một mình. Tôi đến. Đan cho người phụ nghỉ và gọi tôi đến chỗ cái bục của dàn đồng ca. Lòng tin ở hạnh phúc sáng ngời trong cặp mắt anh mặc dù anh cố nén. Anh không lại gần tôi trong lúc chờ đợi câu trả lời của tôi. Đó là lời từ chối dứt khoát dựa trên một lý do mà anh ấy không thể cãi được. Anh ấy liền quay đi, rời khỏi Nhà thờ và từ đó tôi không gặp lại anh ấy nữa.

Im lặng kéo dài. Trái tim thanh tao của người đàn ông thông cảm với những nỗi khổ của người đàn ông khác, cố gắng không để nổi giận trước khi biết rõ hết sự thật. Lòng quyết tâm của Jên căng thẳng như vào lúc giờ ác liệt ấy, và một lần nữa chị lại cho là mình đúng.

Sau cùng Đêrych nhìn thẳng vào mặt Jên nói:

- Với lý do nào mà chị từ chối anh ấy, chị Jên?

Tiếng nói của người bạn thân có vẻ cứng rắn. Jên giơ hai tay ra trong một cử chỉ cầu khẩn:

- Ôi Đêrych! Tôi phải cố làm anh hiểu. Tôi có thể làm sao khác được mặc dù như vậy là từ chối tất cả những gì là tốt đẹp mà cuộc sống có thể mang lại cho tôi? Anh biết khá đầy đủ về Đan để thấy rằng anh ấy say mê cái đẹp biết là chừng nào! Anh ấy cần thiết phải có nó xung quanh. Trước khi câu chuyện ấy xảy ra, Đan đã nhiều lần bày tỏ với tôi quan niệm đó. Một hôm anh ấy nói với tôi về một người xấu xí nhưng anh ấy lại khâm phục tinh thần người đó và cuối cùng anh ấy yêu mến bộ mặt đó. “Tuy nhiên, anh ấy nói, đó không phải là bộ mặt người ta thích sống với, hoặc người ta có hàng ngày trước mặt trong bữa ăn. Nhưng nhờ Chúa, người ta không bắt buộc phải như thế, đối với tôi đó là một nỗi thống khổ!”

Ôi Đêrych! Tôi có thể ràng buộc anh ấy vào bộ mặt vô duyên của tôi không? Tôi có thể nhận làm một gánh nặng cho bản chất yêu cái đẹp ấy không? Tôi biết người ta thường nói: “Tình yêu là mù quáng”, nhưng đó là giai đoạn trước khi đi vào vương quốc của nó. Tình yêu vợ chồng không mù quáng. Tôi đã sống khá nhiều với những cặp vợ chồng nên có thể hiểu được họ nhìn lẫn nhau như thế nào khi ảo tưởng mù quáng của tình yêu tan đi. Tôi biết rằng trong những ngày may mắn ấy, Đan đã mù quáng không

thấy tôi không có sắc đẹp vì anh ấy mê tôi dữ quá. Nhưng sau này, khi anh ấy đã no đủ về tất cả những gì mà cái đẹp tinh thần của tôi đã cung cấp, khi cuộc sống lại bắt đầu trở lại lối cũ, luôn luôn mang bộ mặt tôi lại trước cặp mắt anh ấy, nếu tôi thấy anh ấy chỉ lườm tôi một cái rồi quay mặt đi thì liệu tôi có chịu nổi không, hả Êrých?

Êrých quan sát Jên với vẻ nhà nghề và vừa nói vừa ngẫm nghĩ:

- Cuộc khám bệnh của tôi đúng biết bao nên tôi đã khuyên chị đi du lịch! Ấy là tôi chưa biết gì mấy về trường hợp của chị đấy!

- Ôi Êrých! Bạn thân mến của tôi! - Jên sốt ruột kêu lên, - đừng nói với tôi như nói với một bệnh nhân. Hãy nói với tôi như nói với một con người và với tất cả tấm lòng thành thật của anh. Anh hãy cho tôi biết tôi có thể rằng buộc Đan vào vẻ xấu xí của tôi không? Vì anh biết là tôi xấu xí...

Bác sĩ cất tiếng cười, anh rất dễ dàng chọc tức chị. Anh nói:

- Bạn thân mến! Nếu chúng ta nói chuyện với nhau như đàn ông với đàn ông, thì tôi có rất nhiều vấn đề hay ho để nói với chị. Nhưng vì tôi là một người đàn ông nói chuyện với một người phụ nữ, một người đàn ông đã từ lâu kính trọng chị, yêu mến chị, phục chị, tôi sẽ thành khẩn trả lời câu hỏi của chị. Chị không có sắc đẹp theo nghĩa thông thường của nó, và nếu người ta yêu chị người ta không thể nào trả lời khác được, vì người ta không thể nói dối chị được. Cùng lắm chúng ta cứ công nhận là chị xấu đi, mặc dù tôi dễ dàng tìm ra hàng tá bạn bè sẵn sàng từ chối không công nhận điều đó. Nhưng *chị là* chị. Và nếu như ta tranh luận về bộ mặt của chị, tôi có thể nói để chị biết là đã có thời tôi sẵn sàng đi bộ hàng chục cây số để được gặp bộ mặt chị đấy. Khi vắng chị tôi mong mỏi lại được nhìn thấy chị và bao giờ cũng tiếc khi thấy bộ mặt ấy biến đi.

- Nhưng Êderych, anh chưa bao giờ bị bắt buộc phải có bộ mặt ấy trong các bữa ăn!

- Than ôi, không! Nhưng bao giờ tôi cũng ăn ngon hơn khi có mặt chị...

Và Êderych cười.

- Ôi anh bạn! Tôi van anh, hãy nghiêm túc lại. Nếu anh không cho tôi được một lời khuyên tốt, cuộc thú nhận khó khăn này chỉ là vô ích.

Lập tức bác sĩ trở nên nghiêm trang. Anh cúi xuống và nắm lấy hai bàn tay chắp lại của Jên, rồi nói:

- Chị Jên, chị tha lỗi cho tôi. Lòng mong muốn đẹp đẽ nhất của tôi là được giúp đỡ chị. Chị cho phép tôi được hỏi chị mấy câu. Chị đã làm thế nào thuyết phục được Đan để một sự tầm thường như thế lại không thể vượt qua được cho sự đoàn tụ của hai người?

- Tôi không đưa ra lý do ấy.

- Thế lý do nào?

- Tôi đã hỏi tuổi anh ấy.

- Sao? Ở đó? Trên cái bục của dàn đồng ca, trong khi anh ấy đợi câu trả lời của chị?

- Vâng, mỗi khi nghĩ đến đó tôi hiểu là mình tàn nhẫn, nhưng tôi đã thành công.

- Tôi tin. Sau đó?

- Anh ấy trả lời: hai mươi bảy tuổi. Tôi nói là tôi ba mươi, tôi có vẻ ba mươi năm và tôi tự cảm thấy bốn mươi. Tôi nói thêm là anh ấy hai mươi bảy, nhưng có vẻ như mười chín và tôi thấy anh ấy thường nói anh lên bảy.

- Rồi sao nữa?

- Rồi tôi nói tôi không thể kết hôn với một em bé.

- Và anh ấy bằng lòng à?

- Đầu tiên còn sững sốt, rồi anh ấy trả lời là nếu quả thật tôi coi anh ấy như một đứa trẻ con thì tôi không thể lấy anh ấy được thật. Anh ấy chấp nhận quyết định của tôi. Anh ấy bước xuống khỏi giáo đường và đi ra ngoài. Từ đó chúng tôi không gặp nhau nữa.

- Jên! - Bác sĩ nói, - tôi lấy làm lạ là tại sao anh ấy không thấy là chị nói dối? Chị không quen nói dối, chị không thể nào nói dối với lòng tin tưởng vào người chị yêu.

- Êderych! - Jên đỏ mặt nói. - Đó không phải hoàn toàn là câu nói dối. Về tuổi tác, anh ấy là em tôi, về tính tình thì còn kém nữa! Sự già dặn của tôi sẽ đè nặng lên tâm hồn trẻ trung của anh ấy. Nhưng tôi đã chỉ nói dối tôi đã coi anh ấy như đứa trẻ con, anh ấy, người mà tôi cảm thấy hoàn toàn là bậc thầy của tôi. Bị bất ngờ anh ấy không biết trả lời tôi ra sao. Anh ấy chỉ nghĩ đến tôi. Còn tôi, tôi có nghĩ đến anh ấy nhưng tôi nghĩ cả đến tôi nữa.

- Jên, - bác sĩ nói, - chị xứng đáng với những nỗi khổ đau mà chị đã phải chịu đựng từ lúc ấy.

- Tôi biết, - Jên nói và cúi đầu xuống.

- Chị đã nói dối cả lòng mình và chị đã thiếu thẳng thắn đối với người yêu chị! Chị không thấy sai lầm của mình à? Chúng ta hãy suy xét đến trường hợp theo quan điểm tầm thường nhất. Đan một con người sùng bái cái đẹp đến đâu đi nữa cũng đã chán với những bộ mặt xinh đẹp. Anh ấy như một thanh niên làm bánh mà những chiếc bánh ngọt không còn hấp dẫn được nữa và chỉ một tuần lễ sau anh chỉ còn muốn nghe nói đến bánh mì thường. Chị đối với Đan là chiếc bánh mì. Nếu chị không thích sự so sánh đó, tôi rất lấy làm tiếc.

- Sự so sánh ấy làm tôi thích lắm! - Jên mỉm cười nói.

- Nhưng chị còn là cái khác đối với anh ấy, chị là lý tưởng phụ nữ của anh ấy. Đan tin tưởng vào sức lực của chị, vào tính dịu hiền của chị, vào nét thanh tao và sự chân thành của chị. Chị đã hạ thấp lý tưởng của anh ấy, chị đã thiếu lòng tin anh ấy như anh ấy đã có với chị. Bản tính nghệ sĩ của Đan đã tìm thấy ở chị cái bến đậu và thế là chỉ trong mười hai giờ chị đã quăng anh ấy ra biển. Chị Jên, chị đã phạm một tội ác. Cái giá trị tinh thần của Đan đã được thể hiện trong cách hành động của anh ấy từ dạo đó. Những tiến bộ về nghệ thuật của anh ấy không vì thế mà bị ngừng trệ. Những tác phẩm đẹp nhất của anh ấy là những bức cuối cùng. Anh ấy đã không kết hôn bữa bãi để trả thù chị. Khi tôi nghĩ rằng chàng thanh niên tội nghiệp mà tôi đã gặp hôm qua rất dũng cảm đã phải trải qua những thử thách như vậy do tại lỗi của chị. Jên, nếu chị là một người đàn ông, tôi sẽ đánh cho chị một trận.

- Như thế còn quá anh đánh. Những câu nói của anh đã quất tôi đau lắm rồi, nỗi đau ấy là tôi dễ chịu. Và lúc này tôi thấy cần phải nói với anh: hồi tôi ở Ai Cập, lúc tôi đứng trên đỉnh Kim tự tháp vĩ đại, bỗng nhiên tôi nhìn quá khứ dưới dạng một trạng thái khác. Tôi hiểu rằng rút cục lại, sống tự do

cho cá nhân của mình chỉ là một cảnh nô lệ đáng buồn. Tôi tự hiểu, tôi đã tự đầy đọa thân mình, cả anh ấy nữa, vào một cuộc sống trong bãi sa mạc. Tôi đã hỏi cặp mắt của Quái Thần, cặp mắt bình thản và sâu sắc biết được cả trong tương lai. Tôi thấy như chúng nói với tôi: “Yêu là sống.” Buổi tối hôm đó tôi đã quyết định ngưng cuộc hành trình và trở về ngay nước nhà, đến tìm Đan và đề nghị xóa bỏ quá khứ kể từ ngày gặp nhau ở Shenstone. Mười phút sau khi đã quyết định như thế, tôi được tin Đan bị nạn...

Bác sĩ một tay che mặt khẽ nói:

- Bánh xe thời gian cứ tiến lên mãi, không bao giờ lùi lại đằng sau, không bao giờ! Tôi biết mọi nguyên tắc đều có ngoại lệ, chị đã nhận ra sai lầm của mình trước khi biết Đan bị nạn không thể chữa được.

- Tôi không thấy rõ là tôi có sai lầm hay không, nhưng có điều chắc chắn là tôi không có Đan, và tôi sẵn sàng chịu thử thách tất cả để tìm thấy anh ấy, và bây giờ những nỗi đau khổ của người bạn tội nghiệp của tôi sẽ đơn giản hóa vấn đề giữa chúng tôi.

Bác sĩ dướn lông mày lên hỏi:

- Đơn giản hóa? Jên có thể cho tôi biết Jên định làm gì không?

- Tôi định làm gì à? Lẽ tất nhiên tôi sẽ đến thẳng với Đan. Tôi chỉ muốn được anh khuyên tôi phương pháp tốt nhất để báo trước cho anh ấy biết tôi sẽ đến, và anh bảo đảm cho tôi là Đan có đủ sức chịu đựng một cơn cảm xúc. Tôi cũng không muốn bị các bác sĩ và y tá bắt buộc phải xa Đan. Chỗ của tôi là bên cạnh Đan, đời tôi không còn gì mong hơn. Nhưng những người chăm sóc bệnh nhân có thể gây ra những phiền phức vô ích. Một bức điện của anh có thể san bằng tất cả.

- Tôi biết, - bác sĩ chậm rãi nói. - Vâng! Một bức điện của tôi sẽ mở đường cho chị đến với Đan. Nhưng một khi đã tới đó?

Một nụ cười hiền dịu nở trên cặp môi Jên, Êderych phải quay mặt đi, vì than ôi, người mà nụ cười đó được gửi đến sẽ không bao giờ nhìn thấy nó.

- Êderych ạ! Đến đây rồi tình yêu sẽ hướng dẫn tôi phải làm gì, tất cả những chướng ngại sẽ biến đi! Đan và tôi sẽ đoàn tụ.

Êderych đặt hai bàn tay lên nhau rồi từ tốn nói:

- Jên, Jên! Đó là một quan điểm nữ tính, đơn giản nhất và có thể là tốt nhất. Nhưng lúc tới đầu giường Đan phải chú ý đến quan điểm nam tính, và tôi sẽ không xứng đáng với lòng tin cậy của chị nếu tôi không báo cho chị biết trước là nếu chị đến Đan để tặng tình yêu của chị cho Đan – một của báu mà anh ấy khao khát một cách vô vọng từ ba năm nay – lẽ tất nhiên Đan sẽ kết luận rằng tình yêu ngày nay chị tặng cho anh phần lớn là do lòng thương hại. Và Đan không phải là người bằng lòng với sự thương hại khi anh tưởng là đã chinh phục được trái tim, lại hóa không. Rồi anh không bao giờ anh để cho một người phụ nữ, nhất là người mà anh đã tôn sùng, phải gắn liền với tai họa mù lòa của mình, trừ phi anh biết chắc chắn sự hòa hợp ấy là niềm hạnh phúc lớn lao nhất của người phụ nữ đó. Và làm thế nào để anh có thể tin được trước những sự việc cụ thể? Trong khi anh là tượng trưng cho tất cả những gì mà người phụ nữ có thể ước vọng, chị lại xua đuổi anh. Mặt khác, nếu chị giải thích được cho anh rõ nguyên nhân của sự từ chối của chị, anh ấy sẽ chỉ có thể trả lời một vấn đề: “Chị đã không tin tưởng vào lòng trung thành của tôi lúc tôi còn đôi mắt. Bây giờ mù rồi, tôi không còn khả năng để bày tỏ lòng trung thành của tôi nữa. Chị chỉ đến với tôi sau khi một tai nạn xảy ra làm chị hết lo.” Cô bạn tội nghiệp của tôi! Đó là thực trạng của vấn đề. Tôi e rằng chẳng còn có thể nghi ngờ về cách thức mà Đan sẽ nhìn nhận.

Bộ mặt hốt hoảng của Jên, nước da tái mét của chị làm bác sĩ mỉm lòng. Chị ấp úng nói:

- Nhưng anh ấy yêu tôi!

- Chính vì anh ấy yêu chị mà anh không thể chấp nhận lòng thương hại của chị.

- Ôi, Êdêrych! Hãy tìm cho tôi một biện pháp. Hãy cho tôi biết tôi cần phải làm gì bây giờ?

Nỗi thất vọng lộ rõ trong cặp mắt Jên. Bác sĩ im lặng ngẫm nghĩ một lúc lâu rồi nói:

- Tôi chỉ thấy có một biện pháp. Cần phải có một biện pháp nào đó dẫn Đan đến chỗ phải tự mình hình dung được trạng thái tinh thần của chị lúc chị từ chối anh, Đan nói lên được với người nào đó, với tôi chẳng hạn, điều đó sẽ đặt chị vào một tình huống tốt nhất với anh ấy. Nếu chị có thể ở ngay bên cạnh Đan mà không bị trông thấy. A! Tội nghiệp cho Đan, bây giờ thì dễ rồi! Tôi muốn nói, mà Đan không ngờ tới. Ví dụ như chị có thể vào với tư cách người nữ y tá thư ký mà tôi cử đến cho anh ấy...

Jên nhồm dậy trên ghế:

- A, Êdêrych, tôi nghĩ ra rồi! Anh để cho tôi đến như nữ y tá thư ký. Đan sẽ không thể ngờ được là tôi. Đã ba năm nay anh ấy không nghe thấy tiếng nói của tôi và tưởng tôi đang ở bên Ai Cập. Chẳng ai biết tôi đã trở về. Ôi Êdêrych! Anh có thể nhiệt tình giới thiệu tôi. Tôi có đủ đồ nghề của một nữ y tá. Tôi có thể đi ngay trong hai mươi bốn giờ! Tôi sẽ phục vụ bệnh nhân, nhân danh “bất kỳ gì.” Tôi sẽ ăn ở trong bếp nếu cần.

- Nhưng khốn thay bạn thân mến! Bạn không thể nhân danh “bất kỳ gì” được. Bạn chỉ có thể nhân danh cô nữ y tá Rôza mà tôi mới mượn buổi sáng nay và tôi đã báo cho bác sĩ Rôby. Về nguyên tắc, không bao giờ tôi lấy bệnh nhân từ người gác này trao cho người gác khác được. Vì vậy tôi muốn Jên giữ địa vị của người ấy, nếu có thể được. Và bây giờ tôi xin báo cáo để chị biết một vấn đề: trước khi tôi từ giã anh Đan, anh có hỏi tôi tin tức về chị. Anh ấy đã khôn khéo kẹp chị vào giữa bà quận chúa và vợ tôi, thế mà cũng không ngăn được cặp má gầy gò của anh ửng đỏ. Anh muốn biết chị ở đâu. Tôi nói chị ở Ai Cập. Khi nào chị trở về? Tôi đáp cuối tháng Tư sang đầu tháng tháng Năm. Anh hỏi tôi về sức khoẻ của chị. Tôi nói chị lười viết thư lắm, nhưng qua tấm bưu ảnh hiếm có, tôi thấy sức khoẻ chị cũng khá. Tôi cũng nói thêm rằng tôi đã cử chị đi ra ngoài vì sức khoẻ của chị suy sụp. Bàn tay anh phác một cử chỉ cáu kỉnh như muốn đánh tôi vì tôi đã dùng từ ngữ ấy, và nói: “Chị ấy mà suy sụp à!” với một giọng rất là miệt thị. Rồi anh vội vàng quay sang hỏi tôi về Hoa... Sau đó anh đề nghị tôi nhìn qua chồng thư đang đợi người đến để bóc, và nói cho anh ấy biết có nét chữ nào tôi quen. Dường như cả toàn cầu gửi đến cho anh những dòng tình cảm. Tôi đọc lên hàng tá những tên quen biết. Anh không muốn tôi đọc lá thư nào cả. “Có thư nào của quận chúa không?” anh hỏi. Có một bức, anh muốn biết nội dung. Bức thư kiểu mẫu về xã giao. Đến đoạn giữa viết: “Chắc Jên sẽ hoang mang lắm, tôi sẽ viết cho nó biết về tai hoạ của anh, sau khi nhận được địa chỉ của nó. Lúc này thì tôi chẳng hiểu nó đang ở xó xỉnh nào trên trái đất”. Lúc nghe đọc xong bức thư đó, anh hỏi luôn có cái nào của Jên không? Tôi nói không vì có thể chị chưa biết tin anh, và khi nào biết chắc chắn chị sẽ viết ngay. Và tôi mong rằng, bạn thân mến, chớ có quên, cô hộ lý Rôza sẽ có lệnh được đọc tất cả thư từ của Đan đấy.

- Ôi, Đêrych! Jên ấp úng, tôi không thể chịu đựng được nữa!... Tôi phải đến với anh ấy ngay!...

Có tiếng chuông điện thoại réo. Bác sĩ cầm lấy ống nghe:

- Alô... Vâng, bác sĩ Êderych đây... Ai nói đấy?... Ô, bà giám đốc... Thế à? Bà nói tên gì?... Đúng thế. Sáng nay, một trường hợp rất quan trọng. Chị ấy phải đến đây gặp tôi chiều nay... Sao... Một sự lầm lẫn trong sổ sách... Thế nào? Đi rồi à?... Đã tám ngày nay... Đi đâu... Châu Úc. Ô, xa quá! Ngoài tầm rồi!... Vâng, tôi biết đã được gửi đến đấy... Xin bà chớ thắc mắc, bà không có gì đáng trách cả... Cám ơn, tôi cho rằng không, tôi đã có người rồi... vâng vâng... Tất nhiên là chị ấy sẽ thích nghi... Tôi sẽ cho hay nếu tôi cần đến chị ấy... Cám ơn bà giám đốc, tạm biệt.

Bác sĩ để ống nói xuống rồi quay lại Jên. Một nụ cười do dự dần dần nở trên cặp môi anh, anh nói:

- Jên ạ! Tôi không tin vào sự may rủi, nhưng tôi tin ở đức Thượng đế người tạo ra và tiêu huỷ những dự định của ta. Chị sẽ đi.

- Bây giờ ta bàn đến biện pháp, - bác sĩ nói. - Ngày kia chị sẽ phải đi chuyển tàu tối. Chị có thể sẵn sàng được không?

- Tôi sẵn sàng rồi! - Jên đáp.

- Chị phải giả danh là nữ y tá Rôza.

- Tôi không thích thế đâu. Tôi muốn có một cái tên bịa ra thế nào chả được. Vì ngộ nhỡ ra chị Rôza xuất hiện, hoặc có người nào đó lại biết chị ấy...

- Bạn thân mến, lúc này chị ấy đang trên đường đi châu Úc, và bạn sẽ không gặp được ai ngoài bác sĩ Rôby và các gia nhân. Nếu đáng lo ngại là lo chị sẽ gặp phải ông khách nào tới thăm nhận ra chị. Ta phải chịu điều may rủi ấy. Nhưng để đề phòng những phức tạp có thể xảy ra, tôi có thể trao cho chị một bức thư để chị tạm thời sử dụng, trong thư đó tôi sẽ giải thích rằng theo yêu cầu của chị đã nhận thay thế người nữ y tá và giữ nguyên họ tên để tránh những lời lý giải mà trong tình thế hiện tại không có lợi cho bệnh nhân. Tôi có thể nói như thế một cách lương thiện vì đúng hơn ý nghĩ của chị. Chị phải cáng đáng vai trò ấy chừng nào thân hình chị còn cho phép, vì chị đừng có quên là tôi đã tả chị như một phụ nữ bé nhỏ, lịch sự và thon thả, thông minh hơn là cái vẻ bề ngoài.

- Đêrych ạ, ông bác sĩ Rôby sẽ thấy ngay thôi, tôi không phải là người anh đã tả trong thư.

- Không đâu! Chị nên nhớ là chúng ta có vấn đề với người xứ Êcôt, và một người Êcôt không bao giờ tin ngay. Ý nghĩ của con người đó bước đi rất chậm chạp mặc dù rất chắc chắn. Sau khi đã ngắm nhìn chị một lúc, ông ta sẽ cho tôi là một anh chàng hiểu biết tồi và cô Rôza “đẹp gái” hơn là tôi đã tả. Nhưng còn đối với Đan, ông Rôby đã tạo ra một nữ y tá có một hình ảnh thuộc về tinh thần, đó là điều quan trọng. Chúng ta đành phải phó mặc cho Thượng Đế và hy vọng rằng ông Rôby không sửa lại bài mô tả của ông. Chị nên cố tránh mọi câu chuyện theo hướng đó. Tuy nhiên nếu ông ta tỏ vẻ nghi ngờ, chị kéo ông ra một chỗ, đưa ông xem bức thư của tôi. Nhưng tôi nghĩ là không cần thiết phải làm như vậy đâu. Với bệnh nhân chị nên nhớ là thánh giá của người mù rất tốt. Chị đi thật nhẹ nhàng. Chị phải sắp xếp sao cho Đan không có cơ hội biết được vóc người của chị. Chị chớ quên là chị không thể với tới những ngăn trên của giá sách mà không dùng đến cái bọc. Và khi người mới khỏi bệnh đứng lên và bước đi được, cần cố gắng làm sao đừng để cho anh ấy nhận thấy cô y tá cao lớn hơn anh ấy một chút. Và Jên ạ, tôi thấy hình như một người đã một lần nắm bàn tay chị thì khó mà quên được nó, do đó tôi khuyên chị nên tránh cái bắt tay ban đầu. Nhưng tất cả những điều thận trọng ấy không có nghĩa lý gì đối với một sự khó khăn lớn hơn tất cả: giọng nói của chị! Chị có một giây nào tin rằng anh ấy không nhận ra không?

- Cần phải được sự giúp đỡ của anh. Anh cho tôi xin huấn thị của anh, coi như tôi thực sự là Rôza và hai tiếng nói của chúng tôi có một sự giống nhau kỳ lạ.

- Chị Rôza thân mến, - Êderych mỉm cười nói, - chị đừng nên ngạc nhiên nếu bệnh nhân của chúng ta phát hiện thấy một sự giống nhau kỳ lạ giữa giọng nói của chị với giọng nói của một người bạn chung của chúng ta. Chính bản thân tôi cũng liên tục thấy như thế.

- Thưa ông, thật vậy à? - Jên nói. - Thế tôi có thể biết giọng của ai giống hệt của chúng tôi không?

- Của chị Jên đáng mến! - Bác sĩ mỉm cười trả lời. - Chị có quen chị ấy không?

- Rất ít, - Jên nói, - nhưng tôi hy vọng trong thời gian tới sẽ được quen nhiều hơn.

Và cả hai người cùng phá lên cười.

- Cảm ơn Êdêrych, bây giờ thì tôi đã biết cần phải nói với bệnh nhân như thế nào rồi. Nhưng than ôi! Thật là khổ khổ cho tôi, khó mà lừa được Đan, anh ấy có cặp mắt tinh tường là thế... Liệu tôi có đủ can đảm mà giữ vai trò đó không?

- Nếu chị nghĩ đến tương lai hạnh phúc của anh ấy và của chị, chị sẽ nhất định thành công.

Cả hai người cùng đứng lên, và trước lò sưởi, họ nhìn nhau rất lâu.

- Anh Êdêrych, - Jên cảm động nói. - Đối với tôi lúc nào anh cũng tốt và cũng chân thành. Dù thế nào tôi cũng luôn luôn biết ơn anh.

- Lúc nào đối với chị, tôi cũng có một tình cảm chân thành.

Và trong những ngày khó khăn sau này, Jên có được nguồn động viên khi nhớ đến những câu nói giản dị này.

Rôza đã tới Gleneesh. Lúc đứng trên sân ga nhỏ nông thôn cùng với một chiếc hòm, chị có cảm giác vừa rơi từ trên mây xuống và nghi ngờ cả cái tên họ của chính mình.

Một chiếc ô tô đợi chị ở trước cửa ga. Xung quanh chị là một vùng hẻo lánh xa tít đến tận chân trời toàn những bụi rậm và đá tảng. Mỗi lúc Jên lại càng cảm thấy mình bị đưa sang một thế giới mới, và nét mặt thanh thản của người tài xế làm chị vững tâm hơn trong vai trò họ đang đóng.

Chị vẫn thường được nghe nói đến lâu đài cổ của Đan ở phía bắc, nhưng chị không ngờ nó hùng vĩ đến thế. Lúc ô tô leo lên sườn núi, những ngọn tháp xám hiện ra và Jên tưởng như nghe thấy tiếng của Đan nói với chị rên vang dưới bóng cây ở Overdene: “Tôi rất thích được chị thấy lâu đài Gleneesh, phong cảnh nhìn từ trên sân thượng, những khu rừng thông và những đầm lầy chắc chắn sẽ làm chị thích”. Thế mà chủ nhân của khu lãnh địa này đã bị mù, và chị thử bước qua cổng lâu đài với danh nghĩa mượn của người khác. Không hiểu rồi mọi chuyện sẽ kết thúc ra sao.

Người hầu phòng của Đan đón tiếp Jên trên ngưỡng cửa. Người này tên là Simxân mới làm việc với Đan chưa được ba năm nên không biết Jên.

Chị dừng lại ở hành lang, nhìn ra xung quanh theo thói quen mỗi khi đến thăm bạn. Bỗng nhiên chị nhận thấy Simxân đã lên được nửa cầu thang, chị vội vã chạy theo. Ở tầng trên, người đón chị là bà già Mac. Chỉ cần nhìn thấy bộ mặt nghiêm trang và hiền lành, nhăn nhoe nhưng tươi tắn, nhiều tuổi nhưng khoẻ mạnh, Jên cũng đủ đoán được người vú nuôi trung thành

của Đan. Chị ngoan ngoãn đi theo bà già đến căn buồng xinh xắn dành riêng cho chị...

Và bây giờ sau khi được tắm và ăn điểm tâm, Jên đứng ở cửa sổ buồng chị, ngắm cảnh tuyệt diệu và đợi bác sĩ chữa bệnh đến để giới thiệu chị với Đan.

Jên mặc bộ áo mới nhất nhưng cũng tiện dụng nhất: áo dài vải xanh, cổ và măng- set trắng, và một tấm vải choàng trước ngực có túi rộng, một cái mũ của nhà trường nơi chị đã tập sự y tá. Chị không muốn đội nó, nhưng hôm nay chị không muốn có gì là cầu thả trước cặp mắt của bác sĩ Rôby, mà phải đúng bộ nhà nghề. Thấy vẻ đứng đắn của bộ quần áo làm tăng thêm chiều cao của chị mặc dù chị đã đi giày đế thấp, chị lo lắng chờ đợi cái nhìn đầu tiên của ông bác sĩ người xứ Êcốt.

Bỗng chị trông thấy từ xa, một chiếc xe ngựa hai bánh tiến đến rất nhanh. Một người đàn ông cầm cương và một em nhỏ ngồi đằng sau.

Giờ của chị đã điểm.

Jên quỳ xuống và cầu Chúa phù hộ cho mình. Chị đã suy nghĩ nhiều quá đến nỗi tất cả mờ đi trong óc chị. Ngay cả bộ mặt thân yêu của Đan cũng vậy. Chỉ có một sự việc còn rõ nét: trong vài phút nữa chị sẽ được dẫn đến buồng Đan, nơi anh đang đau đớn. Chị sẽ nhìn thấy bộ mặt yêu dấu ấy, nhưng anh, anh không nhìn thấy mặt chị và chị phải cố gắng giấu tung tích của mình.

Chiếc xe đã biến mất ở chỗ ngoặt cuối cùng. Jên đứng lên và chờ đợi. Đột nhiên hai câu trong buổi nói chuyện giữa chị và Đêrych trở lại trong óc: “ Không hiểu tôi có đủ can đảm để đóng vai trò của tôi đến cùng

không?” Bạn chị nhiệt tình trả lời: “Nếu chị nghĩ đến tương lai hạnh phúc của Đan và của chị, chị sẽ có được!”

Có tiếng gõ cửa, Jên ra mở và thấy Simxân.

- Bác sĩ Rôby đang đợi cô ở thư viện.

- Tôi lên ngay đây. Anh dẫn tôi lên nhé!

Bác sĩ Rôby đang đứng trên tấm da gấu, quay lưng vào lò sưởi. Các bạn thân của ông thường gọi ông là “bác sĩ Rôb” hoặc “lão Rôby”.

Jên thấy trước mặt mình là một ông người thấp tròn, mặc một chiếc áo gilê bằng da rái cá đã cũ và một chiếc áo khoác quá rộng màu sáng. Dáng điệu của các sĩ giống hệt Napôlêông: đôi chân ngắn và choãi ra, hai tay khoanh trước ngực, hai vai nhô lên, nhưng bộ mặt thì không có gì là oai nghiêm bề vệ, cặp mắt nhanh nhẹn màu xanh tái, khi hướng về phía người nào, chúng biến mất dưới cặp lông mày rậm màu đỏ chỉ hơi hé ra hai điểm sáng màu lam ngọc.

Lúc Jên bước vào, cặp mắt ông đang nhìn trừng trừng vào một bức thư mở rộng mà chị đoán là của Êdêrych, và ông không ngẩng đầu lên ngay. Lúc ông ngẩng lên, Jên nhận thấy ông có một cử chỉ ngạc nhiên. Ông hé miệng toan nói nhưng rồi ngậm lại ngay và tiếp tục đọc thư của Êdêrych.

Jên chờ đợi trong sự im lặng kính cẩn, khó khăn lắm mới giữ được bình tĩnh. Sau cùng bác sĩ lại ngẩng mặt lên:

- Cô là...

- Nữ y tá Rôza! - Jên lễ phép đáp.

Chị có cảm tưởng như đang tập diễn vai ở Overdene, chỉ một phút nữa là bà quận chúa sẽ gõ cái gậy xuống sàn nhắc chị nói to lên.

- A! - Bác sĩ Rôb nói. - Tôi thấy là...

Rồi im lặng. Bác sĩ nhìn cô y tá từ đầu đến chân với cặp mắt sắc. Sau ông nói:

- Vậy là cô đã đến, cô Rôza?

Jên thấy nhẹ cả người vì thấy bác sĩ không tỏ vẻ nghi ngờ gì về căn cước của mình.

- Thưa bác sĩ vâng, tôi đã đến.

Ngừng một lát, bác sĩ lại nói:

- Tôi rất vui lòng thấy cô đã đến.

- Tôi rất sung sướng đã đến đây, - Jên nghiêm trang đáp.

Màn kịch ngắn đã diễn ra và Jên đợi để nghe những tiếng “Ha! Ha!” tán thưởng của bà quận chúa trong hậu trường.

Bỗng nhiên bác sĩ quay về phía Jên và cặp mắt sắc lại nhìn chị một lần nữa, vừa nhìn vừa nói nhanh:

- Cô Rôza, nếu tôi hiểu rõ thì cô đến đây để săn sóc về mặt tinh thần cho bệnh nhân hơn là về mặt thể xác. Cô không cần phải giải thích làm gì cho mất công. Tôi đã nắm được tình hình do bác sĩ Đêrych yêu cầu phải có một nữ y tá thư ký và đã chọn cô. Tôi hoàn toàn tán thành đơn thuốc ấy và cho phép tôi được nói thêm là tôi ca ngợi vị thuốc đó.

Jên lặng lễ cúi đầu.

- Và tôi tin là tôi chẳng có gì nhiều để nói với cô về vấn đề chữa bệnh. Ông Đêrych sẽ hướng dẫn cô tỷ mỉ. Vấn đề quan trọng bây giờ là giúp cho bệnh nhân quan tâm một chút đến thế giới bên ngoài. Xu hướng của những người đột nhiên bị mù là chìm đắm vào thế giới bên trong, một thế giới của những kỷ niệm, của những bước lùi về đằng sau, của những hồi tiếc và tưởng tượng, thực tế đó là một thế giới độc nhất mà người mù còn nhìn thấy được.

Jên lắng nghe và thấy là bổ ích. Dù sao thì bác sĩ người xứ Êcốt kỳ quặc này cũng có thể lên lớp cho chị một số vấn đề. Chị nói:

- Vâng, xin ông cứ dạy bảo cho.

- Vậy đó là điều khó khăn hiện nay đối với ông Đan. Hình như không thể nào gởi cho ông ấy một chút lợi ích đối với thế giới bên ngoài. Ông ấy từ chối không chịu tiếp khách, không muốn người ta đọc cho nghe những thư từ. Hàng giờ ông ấy không nói một câu. Nếu ông ấy không trả lời tôi, và một vài câu cần thiết với người hầu phòng, cô có thể cho là ông ấy mất luôn khả năng nói cũng như đã mất khả năng nhìn. Khi ta vào chỗ ông ấy, nếu ông ấy cố tỏ ý muốn nói riêng một mình đối với tôi thì cô đừng có rời buồng. Cô làm như đi ra và xin cứ ở lại. Tôi muốn cô nhận xét thấy, khi nào ông ấy muốn, ông ấy hoàn toàn có khả năng cố gắng. Cô Rôza ạ, nhiệm vụ quan trọng nhất của cô là ngày đêm giúp ông ấy gắn bó với cuộc sống, cuộc sống của một người mù, đúng như vậy. Bây giờ tất cả mọi sự viêm loét đã qua khỏi rồi, đã có thể dậy được, hoạt động và học được cách tự hướng dẫn bằng tai nghe và bằng tay sờ. Ông ấy là một họa sĩ có tài, ông ấy sẽ không còn vẽ được nữa nhưng có những tài năng khác xuất hiện từ một bản chất nghệ sĩ.

Ông bác sĩ ngừng lại đột ngột, rồi nhanh như chớp, ông quay lại và tung ra một câu hỏi:

- Ông ấy có phải là nhạc sĩ nữa không nhỉ?

Nhưng Jên đã cảnh giác, chị bình tĩnh trả lời:

- Thưa bác sĩ, ông Êderych chưa cho tôi biết điều này. Tôi không được rõ ông Đan có phải là nhạc sĩ không.

- A, tốt!... Cô phải có trách nhiệm phát hiện điểm đó. Về vấn đề ấy cô có biết chơi dương cầm không?

- Một chút thôi ạ!

- A! Thế có lẽ cô cũng biết hát một chút nữa chứ?

- Vâng ạ!

- Nếu vậy thì, thưa cô thân mến, tôi ra lệnh không được chơi đàn một chút, cũng như không được hát một chút trước mặt ông Đan. Chúng ta, những người trông nhìn được, chúng ta có thể chịu đựng được những người chơi ít, biểu diễn sự ít biết của họ, vì chúng ta có thể nhìn ra xung quanh và nghĩ đến cái khác, nhưng một người mù có tâm hồn nghệ sĩ sẽ có thể phát điên lên nếu gặp một cảnh ngộ như vậy. Đừng có mà liều. Tôi rất lấy làm tiếc phải tỏ vẻ thiếu lịch sự, nhưng lợi ích của bệnh nhân phải để lên trên hết.

Jên mỉm cười. Cái ông xứ Êcốt ấy đã bắt đầu làm cho chị thấy vui vui. Chị đáp:

- Vâng, tôi xin giữ không đàn hát trước mặt ông Đan.

- Tuyệt lắm! Nhưng cho phép tôi gợi ý cô nên làm gì. Cô sẽ dẫn ông ấy đến đàn dương cầm. Để ông ngồi xuống cạnh, trên một chiếc ghế chắc chắn. Ông sẽ tìm thấy phím đàn một cách dễ dàng. Cứ để tâm hồn ông được khuây khỏa bằng các hòa âm. Việc này sẽ làm ông qua được nhiều giờ thú vị. Nếu thực sự ông là nhạc sĩ, vì có cây đàn dương cầm to tướng làm tôi tin như vậy, có thể để ông bắt đầu tập ngay trước khi người ta quấy rầy ông bằng phương pháp Braille^[2] hay những phương pháp khác để dạy người mù. Và bây giờ, cô Rôza, vấn đề trước tiên là giới thiệu cô với bệnh nhân.

Jên cảm thấy máu mặt mình trào xuống tim làm thành những tiếng đập dồn dập. Nhưng chị giữ được bình tĩnh và chờ đợi. Bác sĩ Rôby rung chuông và Simxân xuất hiện. Bác sĩ nói:

- Một chai Sherry, một cái cốc và vài cái bánh bích-quy.

Simxân đi ra. Bác sĩ cứ đứng nguyên tại chỗ, tay vuốt mạnh bộ ria màu hung và nhìn ra ngoài. Simxân trở lại để một cái khay xuống bàn rồi đi ra. Bác sĩ rót một cốc rượu đầy, đẩy một chiếc ghế xuống cạnh bàn rồi nói:

- Bây giờ xin mời cô ngồi xuống đây, uống một chút rượu và ăn vài miếng bánh.

Jên phản kháng:

- Thưa bác sĩ, thực tế là chưa bao giờ tôi...

- Tôi tin chắc là cô không bao giờ uống rượu vào lúc 11 giờ sáng. Nhưng hôm nay thì cô nên làm, đừng nên để mất thì giờ tranh luận. Cô vừa trải

qua một cuộc hành trình dài suốt đêm, cô sắp phải chứng kiến một cảnh tượng đau lòng, nó sẽ là một cuộc thử thách thần kinh và tình cảm của cô. Cô cũng đã vừa mới phải trải qua một cuộc đối đáp khó nhọc với tôi, và cô nên cảm ơn Trời là đã kết thúc rồi. Nhưng cô sẽ cảm ơn Trời với nhiều sốt sắng hơn nữa sau khi cô đã uống hết cốc rượu này. Hơn nữa cô đã phải đứng khá lâu. Cô sẽ trèo lên cầu thang với bước chân vững chắc hơn nữa nếu cô ngồi vào bàn này năm phút.

Jên vâng lệnh, cảm động và khiêm tốn hơn. Dù sao thì dưới cái áo gilê cũ bằng da rái cá cũng đập một trái tim nhân từ, và cái bề ngoài kỳ quặc gần như đáng ghét kia lại chứa đựng một sự thông cảm thông minh của con người và cuộc sống. Trong khi chị dùng bữa ăn nhẹ, ông bác sĩ đi đi lại lại như một con ong. Ông như quên mất sự có mặt của chị, nhưng vừa đúng lúc chị đặt cốc rỗng xuống khay, ông quay lại, để tay lên vai Jên và nói:

- Bây giờ cô đi theo tôi lên gác và trước hết là xin nói hết sức ít. Cô chớ nên quên rằng mỗi một giọng nói mới xuyên thủng sự im lặng và bóng tối gây nên một điều hãi hùng cho bệnh nhân. Cô hãy nói ít thôi và nói khẽ. Cầu Trời sẽ làm cho cô khôn ngoan và sáng ý.

Trong cái bóng dáng kỳ dị đi trước Jên có một cái gì đàng hoàng và một uy lực. Chị phát hiện thấy vẻ mặt tinh thần chị dựa vào nó, nó cổ vũ và ủng hộ chị...

Và với một bước đi vững chắc, Jên tiến theo bác sĩ Rôby vào buồng Đan, anh đang nằm đó yếu ớt, mù lòa và khác hẳn.

Một cái đầu tóc nâu trên gối, đó là tất cả những gì Jên nhận thấy trước tiên trong căn phòng đầy ánh nắng.

Không tự hỏi vì sao chị lại hình dung là một căn phòng tối tăm, quên mất rằng đối với Đan, bây giờ ngày cũng như đêm và không có lý do gì lại tước mất của anh những tia nắng tốt lành làm khỏi bệnh và làm khỏe người. Đan đã yêu cầu giường của anh được đặt vào một góc xa cửa ra vào nhất, xa lò sưởi, xa cửa sổ phía trái là tường để anh có thể sờ thấy nó bằng tay khi anh quay mình đi để có cảm giác tránh được những cặp mắt vô hình. Anh nằm như vậy và không hoạt động lúc hai người bước vào.

Cái đầu tóc nâu thân yêu để trên gối. Đó là tất cả những gì Jên trông thấy trước tiên. Rồi chị phân biệt được cánh tay phải hất ra đằng sau trong một ống tay áo lụa xanh của bộ đồ ngủ, bàn tay trắng trẻo và gầy gò. Jên để hai tay chị ra sau lưng. Có một sức đẩy quá mạnh muốn chị quỳ xuống chân giường, nắm lấy hai bàn tay kia để mà phủ lên nó những cái hôn. Và chắc chắn cái đầu tóc nâu kia sẽ quay lại không ấn náu vào tường nữa, mà sẽ rúc vào đôi cánh tay dịu dàng của chị. Nhưng tiếng nói của Êderych bình tĩnh và nghiêm trang vang lên trong tai chị: “Nếu chị quan tâm đến tương lai và hạnh phúc của anh ấy và của chị...”

Bác sĩ Rôby đi lại gần giường và thân mật sờ lên vai Đan. Rồi ông nói với một giọng dịu hiền đặc biệt làm cho Jên khó nhận ra con người mới cách đây nửa giờ đã hỏi chị một cách sỗ sàng và quyền thế:

- Xin chào ông Đan, Simxân nói với tôi là đêm qua ông ngủ ngon, như thế là tốt lắm. Có lẽ vì ông đã thấy nhẹ cả người khi thoát được tay Jônxân

mặc dù hẳn ta rất hăng hái và ông được trở về với người hầu quen thuộc. Ấy. Những người y tá chuyên nghiệp bao giờ cũng muốn trình diễn tính hăng hái của mình, nhưng họ có biết đâu họ trở thành phiền phức. Để bù lại, hôm nay tôi đưa tới ông một người sẽ giúp ông tất cả mọi việc cần thiết mà không làm phiền ông. Đây là cô y tá của ông, cô Rôza do bác sĩ Êdêrych gửi tới giúp ông làm thư ký, làm người đọc sách, làm bạn hàng ngày, nói chính xác là “một cặp mắt mới” cho ông Đan. Đằng sau cặp mắt đó là một bộ óc thông minh và một trái tim phụ nữ đầy nhân hậu và tình cảm. Cô Rôza đã tới đây sáng nay.

Không một câu trả lời, nhưng bàn tay Đan lần tìm bức tường, sờ lên nó rồi lại buông thõng xuống. Jên không hiểu được sự minh bạch cô Rôza chính là bản thân mình. Jên chỉ có một nguyện vọng: người ốm không bị khổ tâm vì người phụ nữ ấy. Nhưng bác sĩ Rôby lại nói tiếp:

“Thưa ông Đan, cô Rôza đã có ở đây, trong buồng này.”

Thế là bản tính lịch sự vốn có ở Đan xuyên qua được đêm tối xung quanh anh, anh không quay đầu lại, nhưng bàn tay phải của anh phác một cử chỉ chào, rồi bằng một giọng mệt mỏi và rõ ràng, anh nói:

- A! Xin chào chị. Từ xa thế mà chịu khó lên đây, thật là quý hóa quá. Tôi mong rằng cuộc hành trình không làm chị mệt mỏi quá chứ?

Cặp môi Jên mấp máy, nhưng không một tiếng động nào thoát được ra ngoài. Bác sĩ Rôby vội vàng trả lời, không nhìn chị:

- Cô Rôza đã làm một cuộc hành trình rất tốt và sáng nay thấy cô có vẻ tươi tỉnh như đã làm được ngủ ngon suốt đêm qua trên giường của cô. Tôi cho cô là một thanh niên thích nước lạnh.

- Tôi mong rằng người nhà tôi sẽ phục vụ chị chu đáo không để chị phải thiếu thốn! Người ốm nói. Xin chị cứ sai bảo.

Rồi Đan nhích lại phía tường gần hơn nữa như để kết thúc câu chuyện. Bác sĩ Rôby yên lặng kéo rìa mép rồi ông quay hẳn lại nói với Jên:

- Cô Rôza, tôi muốn để cô xem một chiếc ghế bành mà chúng tôi đã cho làm để phục vụ ông Đan, trong đó ông sẽ tìm thấy đủ mọi tiện nghi có thể có khi nào ông dậy được. Cô nhìn này, đây là cái đỡ đầu có thể điều chỉnh được lúc cần. Những chiếc khay này, bàn con này có thể thay đổi chỗ và độ nghiêng. Đã có bao giờ cô trông thấy loại ghế bành này chưa, cô Rôza?

Jên đáp:

- Ở bệnh viện chúng tôi cũng có một chiếc nhưng chưa được hoàn hảo như chiếc này.

Một tiếng kêu đột nhiên phá tan sự im lặng của căn phòng đầy ánh nắng và xuất phát từ giường bệnh nhân làm hai người giật nảy mình. Đó là tiếng kêu của kẻ khốn khổ bị chìm đắm trong đêm tối van xin ánh sáng và kêu la nỗi thống khổ của mình, Đan trịnh trọng hỏi:

- Ai đấy? Ai ở trong buồng này?

Nhóm người lên khuỷu tay, anh ngẩng cao đầu trong một cử chỉ hãnh hùng. Bác sĩ Rôby vội đáp:

- Thưa ông Đan, chẳng có ai khác ngoài cô Rôza và tôi!

- Còn một người khác nữa trong buồng! - Đan nói tiếp vẻ dữ dội. - Tại sao ông lừa dối tôi? Ai vừa nói?

Jên vội vàng lại gần giường, hai bàn tay chị run lên, nhưng chị tự chủ được:

- Thưa ông, chính tôi nói đấy! Tôi là Rôza. Tôi chắc là giọng nói của tôi đã làm ông kinh hãi. Bác sĩ Êđerych đã báo trước cho tôi biết là điều đó có thể xảy ra và dặn tôi không được ngạc nhiên nếu ông phát hiện được sự giống nhau giữa giọng nói của tôi và của một người bạn gái quen biết chung. Ông Êđerych nói ông ấy cũng thường bị lầm như vậy.

Đan chìm đắm trong tối tăm, im lặng, nghe ngóng và suy nghĩ. Sau cùng anh chậm rãi hỏi:

- Ông Êđerych có cho chị biết giọng nói ấy của ai không?

- Có ạ, vì tôi có hỏi, ông ấy trả lời là của chị Jên đáng mến.

Đầu của Đan lại rơi xuống gối. Rồi không quay lại, anh nói:

- Chị Rôza, chị nên thứ lỗi cho tôi đã hốt hoảng như vậy. Tôi chưa được quen lắm với cảnh mù lòa và mỗi tiếng nói xuyên thủng tấm màn đen của đêm tối vô tận, có một khả năng mà người nói không thể nào lường được. Sự giống nhau của giọng nói của chị với người phụ nữ mà ông Êđerych đã nêu tên, thật kỳ lạ, đến nỗi tôi biết người phụ nữ đó đang ở Ai Cập mà tôi cứ tưởng như đang ở trong căn buồng này. Tuy nhiên sự có mặt của người phụ nữ đó ở đây là một điều không thể được! Một lần nữa xin lỗi chị và xin lỗi bác sĩ.

Đan chìa tay về phía Jên. Chị nắm chặt hai bàn tay mình vào với nhau ở phía sau lưng và lúng túng. May thay bác sĩ Rôby đã lên tiếng, giọng ông khô khan:

- Cô Rôza này, cô lại gần cửa sổ đây, tôi còn một số việc cần dặn cô.

Hai người nói chuyện với nhau một lúc lâu, giọng dè dặt. Sau cùng bác sĩ nói:

- Bây giờ tôi phải về.

- Thưa bác sĩ, - Đan nói, - tôi muốn nói chuyện riêng với bác sĩ vài phút.

- Tôi xin đợi bác sĩ ở dưới nhà.

Nói xong Jên đi ra phía cửa. Nhưng một cử chỉ oai nghiêm của bác sĩ làm chị phải dừng lại và rón rén đi đến cạnh lò sưởi. Không thấy cần thiết phải giở tờ mảnh lối nên chị làm việc đó một cách miễn cưỡng, vì không thể không chấp hành mệnh lệnh đó. Bác sĩ liền đi ra phía cửa buồng, rồi đóng lại. Sau đó ông quay về phía giường lấy một cái ghế và ngồi xuống.

- Thế nào ông Đan?

Đan nhồm người lên và quay về phía ông. Thế mà lần đầu tiên Jên mới lại được trông thấy mặt Đan... Anh nói:

- Thưa bác sĩ, xin ông nói cho tôi biết về người nữ y tá ấy, trước tiên xin ông hãy tả thật chính xác.

Sự căng thẳng trong giọng nói của anh đã lên đến cực độ, toàn thân anh rung lên, hai tay anh chấp lại, mặt anh xanh xao và gầy gò bị tàn phá bởi đau khổ, có vẻ nửa sống nửa chết, anh nói tiếp:

- Hãy miêu tả đi ông bác sĩ, chị Rôza như ông gọi đấy.

- Nhưng đó không phải là tên do tôi chọn. Đó là tên của một thiếu nữ, một cái tên đẹp, tôi cho là thế. Hình như là của Shekespeare có phải không nhỉ?

- Xin ông hãy miêu tả cho! - Đan nhắc lại lần thứ ba.

Bác sĩ khẽ rút trong túi ra bức thư của Đêrych, nghiền cứu nó rồi chậm rãi nói:

- Hèm... Một người phụ nữ xinh tươi nhỏ nhắn, thon thả và thanh tao. Loại người lịch sự mà ông thích có ở quanh ông. Giá như ông nhìn được cô ấy.

- Nâu hay hung?

Bác sĩ đưa mắt nhìn Jên và nhìn đôi bàn tay nâu của chị tỳ trên lò sưởi, rồi tuyên bố không lưỡng lự:

- Hung.

Jên giật mình và ngạc nhiên. Tại sao con người thấp béo ấy lại nói dối hộ chị?

- Tóc thế nào?

- Nói cho đúng ra thì phần lớn tóc bị che lấp dưới cái mũ xinh xinh. Nhưng tôi đoán là tóc quăn và nhẹ mỏng, rất thích hợp với một người phụ nữ nhỏ nhắn, xinh xắn.

Đan nằm dài xuống giường rên rỉ, hai tay áp vào mặt rồi nói:

- Thưa bác sĩ, tôi biết là tôi đã quấy rầy ông nhiều lắm và hôm nay lại còn có vẻ ngộ nghĩnh nữa. Nhưng nếu ông không muốn tôi trở thành điên rồ thì xin ông cho con người đó trở về bệnh viện, đừng để vào buồng tôi một lần nữa.

- Thưa ông Đan, bác sĩ hẳn nài nói, xin ông hãy xét lại mà xem. Tôi thiết tưởng ông không có vấn đề gì với đương sự ngoài trường hợp giọng nói giống với của người bạn gái đang đi du hành ở phương xa. Người phụ nữ ấy không có gì đáng mẫn sao?

Đan cười nhạo báng:

-Ồ, có chứ! Đáng mẫn lắm!

- Nếu vậy tại sao Rôza lại không thể gọi được cho ông một kỷ niệm êm đềm? Ấy là chưa kể giọng nói của cô ấy đối với tôi là rất phụ nữ, êm ái và dịu hiền, chúng ta còn phải biết ơn nữa ấy chứ! Vì biết bao phụ nữ có giọng nói làm con quạ cũng phải sợ hãi, theo tôi có thể nói là hòn sỏi lăn trong cái bình tưới.

- Vậy là ông không hiểu được, bác sĩ ạ! Chính cái kỷ niệm ấy, sự giống nhau ấy làm tôi không chịu đựng được trong đêm tối của tôi. Tôi không có gì ác cảm với giọng nói đó, Chúa biết cho! Nhưng khi tôi mới bắt đầu nghe thấy, tôi tưởng là chính Nàng... người phụ nữ kia... đã đến đây... với tôi... và...

Tiếng nói của Đan bỗng nhiên tắt hẳn. Bác sĩ Rôb nói:

- Người phụ nữ đáng mến ấy à? Tôi hiểu rồi. Vì vậy mà bác sĩ Êdêych đã nghĩ rằng đối với ông như vậy còn tốt hơn là để ông có những ham muốn tiếp khách. Hình như ông có rất nhiều bạn bè thân từ ở rất xa xôi sẵn sàng đến đây để cố vũ ông. Tại sao không cho phép tôi đòi hỏi người phụ nữ đáng mến ấy? Tôi tin chắc là cô ấy sẽ đến với ông. Và khi cô ấy đến đây ngồi cạnh ông, và hai người nói chuyện với nhau, thì tiếng nói của cô y tá không còn làm cho ông phải xúc cảm nữa...

Đan nhóm người trên giường, bộ mặt anh méo mó đi chứng tỏ sức mạnh của mỗi cảm xúc đang dầy vò anh. Jên đứng lặng nhìn anh.

- Không, thưa bác sĩ, không! Ôi, Chúa, không! Trên thế gian này nàng phải là người cuối cùng được bước qua ngưỡng cửa buồng này, nếu người ta muốn làm tôi vui lòng.

Bác sĩ Rôb cúi người xuống như muốn soi kính hiển vi vào cái chăn rồi hỏi rất khẽ:

- Tại sao thế?

- Vì rằng người phụ nữ đáng mến ấy, như ông gọi rất đúng, có một trái tim độ lượng và động lòng trắc ẩn, nên tai họa của tôi sẽ làm nàng tràn đầy lòng thương hại, và tôi không thể nào chấp nhận được lòng thương hại của nàng. Đó sẽ là giọt cuối cùng làm tràn đầy vại nước. Tôi có thể nhận cây thập ác đã dành cho tôi, bác sĩ ạ! Và tôi hy vọng rằng cùng với thời gian tôi sẽ vác được nó một cách dũng cảm cho đến tận bây giờ mà Chúa ra lệnh cho tôi đặt nó xuống. Nhưng lòng thương hại của Nàng sẽ làm cho tôi tan nát. Tôi sẽ rơi xuống vực thẳm để không bao giờ còn ngoi lên được nữa...

- Tôi hiểu rồi! - Bác sĩ Rôb nói một cách hiền từ. - Tội nghiệp chàng thanh niên. Nàng đáng mến ấy sẽ không được đến đây! – ông im lặng chờ

đợi vài phút rồi ông đẩy ghế ra và đứng lên, ông nói tiếp – Trong khi chờ đợi, tôi đề nghị ông hãy tỏ lòng rộng lượng với cô Rôza và không nên làm cho nhiệm vụ của cô ấy quá khó khăn. Tôi không dám trả cô ấy về, cô ấy đã được bác sĩ Êdêrych lựa chọn. Thêm nữa, ông hãy thử nghĩ mà xem, việc thái hồi đặc biệt này là một đòn ác liệt giáng lên đầu cô ấy! Bị đuổi, điều này có thể làm hại cô ấy một cách nghiêm trọng. Mong ông suy nghĩ lại. Sau khi đã vào buồng bệnh nhân mới được dăm phút, liền bị đuổi vì có giọng làm cho bệnh nhân phát điên... Tội nghiệp cô gái! Chứng nhận cho cô thế nào được và đương đầu làm sao được với bà Giám đốc Bệnh Viện? Ông có thể khá rộng lượng và khá vô tư để đặt mình vào địa vị cô ấy?

Đan lưỡng lự một lúc rồi mới nói:

- Thưa bác sĩ Rôby, ông có thể thề với tôi rằng những lời miêu tả của ông về người nữ y tá đó hoàn toàn đúng sự thật không?

- Tôi, thề ấy ư? Tôi có một người mẹ mộ đạo. Và lại tôi còn có thể làm hơn nữa. Tôi sẽ tiết lộ với ông một điều bí mật. Tôi trích đọc ông nghe bức thư của ông Êdêrych. Tôi xét đoán tồi tệ mặt phụ nữ vì tôi bao giờ cũng coi những con chó và những con ngựa là những người bạn dễ chịu hơn nhiều và đỡ kèn càng. Do đó tôi không dám tin cậy vào chính mắt tôi, và muốn cho ông đoạn miêu tả của bác sĩ Êdêrych. Chắc ông cũng sẵn sàng nhường tôi cái quyền đánh giá ông ấy là người xét đoán giỏi về mặt ấy. Ông có biết bà Êdêrych chứ?

- Chỉ biết thôi à? - Đan sốt sắng đáp, cặp má xanh xao của anh hơi ửng đỏ. - Còn hơn thế nữa chứ! Tôi đã vẽ chân dung bà ấy. A! Bức chân dung mới tuyệt làm sao: đứng gần một cái bàn, có ánh nắng trên tóc và đang sắp xếp một cái bình men cổ màu vàng. Ông có đi xem không, ông bác sĩ? Trong một cuộc triển lãm cách đây hai năm.

- Không, tôi không xem triển lãm bao giờ, nhưng (ông liếc, mắt nhanh nhìn lên, chị gật đầu) lúc này cô Rôza cho tôi biết cô đã được xem.

- Thật ư? (và giọng nói của Đan hơi để lộ một mối thiện cảm). Nói chung thì người ta không thể tưởng tượng được một nữ y tá dạo chơi trong phòng triển lãm tranh.

- Tại sao không? Trong những ngày nghỉ họ cũng phải đi chơi một chỗ nào chứ? Họ không thể cả ngày đứng ngắm nghía cửa hàng thời trang. Tại sao họ không đi xem tranh được? Hơn nữa cô Rôza lại là người có học thức. Ông Đêrych có nói với tôi cô ấy là con nhà gia giáo, thông minh và có trình độ văn hoá. Và bây giờ ông quyết định ra sao nào?

Đan im lặng suy nghĩ. Jên quay đi, run rẩy. Biết bao vấn đề bị đình lại trong giây phút ấy! Sau cùng Đan nói, chậm chạp và do dự:

- Nếu tôi có thể tiến tới tách được tiếng nói của... của người kia. Nếu tôi có thể xác nhận được rằng, mặc dù tiếng nói giống nhau, bản thân chị Rôza không phải là... - Đan ngừng một lát, và trái tim Jên cũng như ngừng đập, Đan lại tiếp tục - ... không giống chút nào người mà dáng vóc và bộ mặt đã vẽ rõ trong kí ức tôi, kết hợp với tiếng nói ấy...

- Nếu vậy, bác sĩ nói tiếp, chúng ta có thể giải quyết được mối khó khăn này. Những người trông coi bệnh nhân đều biết được rằng họ phải nhượng bộ những thói ngông của bệnh nhân. Chúng ta sẽ gọi cô thiếu nữ ấy đến đây, cô ấy sẽ quỳ xuống cạnh giường ông. Ông yên trí, có tôi ở đây cô ấy sẽ chấp thuận dễ dàng và ông sẽ đưa tay ra sờ mặt, sờ tóc và xung quanh cái thân hình thon thả ấy, và như thế ông có thể tự bảo đảm được là một con người nhỏ nhắn xinh xắn, với cái áo dài xanh và cái tạp dề trắng.

Đan phá lên cười, trong giọng nói của anh có một âm điệu mới:

- Chúa ơi! Trong tất cả những dự kiến bất lịch sự, cái này là cái quái đản nhất. Tôi hoàn toàn là một thằng ngốc rồi. Tôi đã bắt đầu nhận thấy tôi thật quá đáng trong vấn đề giống nhau của tiếng nói. Trong một vài ngày nữa tôi sẽ không còn để ý đến. Và đề nghị bác sĩ nói cho tôi biết, nếu thực sự chị y tá quan tâm đến bức họa chân dung ấy... Ê này, bác sĩ đi đâu đấy?

- Tôi ở đây ông Đan ạ! Tôi chỉ đẩy cái ghế đến bên cạnh một lò sưởi và rót một cốc nước. Gớm, sao ông thính tai thế? Tôi nghe đây. Ông đang nói gì về bức chân dung?

- Tôi đang nói rằng nếu chị y tá thực sự quan tâm đến bức chân dung bà Êderych, trong xưởng vẽ của tôi có những bản nghiên cứu, chị ấy có lẽ cũng thích xem. Nếu chị ấy mang chúng lên đây tôi có thể giải thích nội dung. Nhưng bây giờ, bác sĩ ạ, tôi năm có lẽ không tiện, trong khi cô gái lịch sự, vóc người thon thả, áo dài xanh, tạp dề trắng đi vào trong phòng tôi tùy thích. Tại sao tôi lại không dậy để thử chiếc ghế bành của ông? Ông gọi giúp tôi Simxân và mang đến cho tôi bộ quần áo làm việc màu nâu, cavát màu da cam. Xin ông cũng đề nghị chị Rôza đi dạo chơi trong rừng thông, hoặc lấy ô tô mà đi, hoặc nghỉ ngơi tùy thích. Ông nói với chị ấy cứ coi như là chị ở nhà chị và không vào buồng tôi với bất kỳ lý do gì nếu không có Simxân báo trước.

- Ông có thể tin ở tính nết kín đáo của Rôza, còn về việc ông muốn đứng dậy, cũng không nên làm nhanh quá. Ông sẽ nhận thấy sức lực của ông không đi xa được đâu. Tuy nhiên ông cũng có thể rời cái giường này lúc nào ông thích.

- Xin tạm biệt bác sĩ, - Đan nói và chìa tay ra. - Tôi rất lấy làm tiếc là không bao giờ còn có thể xin ông cho vẽ bức chân dung bà Rôby.

- Xin tạm biệt ông, cầu Chúa phù hộ cho ông. Ông nên hoạt động dè dặt thôi...

Bác sĩ giữ cho cửa mở và Jên đi qua không một tiếng động. Ông đi theo và ra hiệu cho chị xuống.

Trong thư viện, Jên quay lại và nhìn ông. Ông để chị ngồi xuống và đứng dưới mắt chị. Cặp mắt xanh của ông rơm rớm ướt dưới bộ lông mày rậm. Ông nói:

- Con gái tôi ạ! Tôi là một thằng già ngu ngốc. Cô tha lỗi cho tôi nhé. Tôi không lường trước được là phải trải qua một cuộc thử thách như vậy. Tôi hoàn toàn hiểu rằng lúc ông Đan lưỡng lự là lúc cô cảm thấy tương lai của cô lung lay. Tôi thấy cô đã khóc. Nhưng cô không nên quan tâm đến việc người ốm của chúng ta thắc mắc về tiếng nói của cô giống như là cô Jên nào đó. Sau đây vài ba ngày ông ấy sẽ không nghĩ đến nó nữa và cô sẽ có ích cho ông ấy hơn là một tá người đẹp. Ông ấy đang muốn đứng lên và cắt nghĩa cho cô về những bức tranh mà ông ấy đã vẽ. Đừng có sợ, cô sẽ thành công nhanh thôi và tôi sẵn có thể báo cáo với ông Êderych sự thắng lợi của cô bên người ốm. Bây giờ tôi phải đi tìm Simxan để căn dặn mấy điều cụ thể. Hai giờ nữa tôi sẽ quay lại đây xem ông Đan có gì thay đổi không. Tôi không có gì cần phải cô nữa.

- Thưa bác sĩ, - Jên nói, - tôi có thể hỏi ông là tại sao lại nói là tóc tôi hung và thực sự nó hoàn toàn trắng thì ông lại nói nó quăn?

- Bác sĩ Rôb đã nắm lấy cái chuông toan rung, nhưng thấy câu hỏi ấy ông ngừng lại và cặp mắt xanh tinh quái của ông gặp cái nhìn trong sáng của Jên:

- Tất nhiên là cô hỏi được cô Rôza, mặc dù tôi lấy làm lạ là cô lại cần biết. Với những lý do mà chỉ mình ông Êdêrych biết, rõ ràng ông có ý định để cho bệnh nhân biết về cô theo một chân dung tưởng tượng, và tôi thấy tôi có nhiệm vụ phải thống nhất ý kiến của ông ấy. Bây giờ thì xin phép...

Nói xong bác sĩ rung chuông mạnh.

- Thế tại sao ông lại xúi giục ông Đan tự kiểm tra lấy, như thế có quá liều lĩnh không?

- Vì tôi biết là tôi làm việc với một người đàn ông cao thượng! - Bác sĩ kêu lên vẻ bức tức. – Simxân, vào đi và đóng cửa lại. Ổn chúa đã sáng tạo ra anh và tôi là đàn ông chứ không phải đàn bà!...

Mười lăm phút sau Jên thấy chiếc xe con ra đi. Chị nghĩ thầm: “Êdêrych nói đúng, ông Rôby là một con người kỳ lạ nhưng có thể giúp được chúng ta”.

Nếu chị có thể nghe thấy được những ý nghĩ của bác sĩ Rôby tự nhủ thầm, chị sẽ phải ngạc nhiên. Ông có thói quen nói một mình trong khi đi từ bệnh nhân này đến bệnh nhân khác. “Úi chà! Ai sẽ nói cho ta biết tại sao Jên đáng mến lại tới đây? Có ma quỷ biết được!... Đừng có thể nhé, con ạ! Con còn có một bà mẹ mộ đạo...”

Thư của Jên đáng mến gửi bác sĩ Êdêrych:

“Êdêrych thân mến, điện tín và bưu thiếp chỉ báo được cho anh biết về những tin tức tôi đã đến đây. Ở đây đã được 15 ngày, tôi thấy đã cần phải gửi tới anh một bản báo cáo. Anh nên nhớ rằng tôi là một thông tín viên tồi. Nhưng là lần đầu tiên tôi mượn ngòi bút của một người viết thư giỏi, vì tôi vừa mới phải trải qua một cơn khủng hoảng mà hiếm người phụ nữ vấp phải. Rôza đã hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ, vì dần dần đã trở nên cần thiết cho bệnh nhân và tạo được lòng tin đối với người bệnh.

Còn về cô Jên tội nghiệp, phải bằng lòng với mình để biết được mình là người cuối cùng bệnh nhân mong sự có mặt. Khi tên của cô ta được tuyên bố như một người khách có thể đến thăm bệnh nhân đã kêu lên: “Trời ơi, không! Không!” với một vẻ ghê sợ lộ rõ trên nét mặt đến nỗi Jên thấy tim mình tan nát. Hỡi bác sĩ sáng suốt! Anh đã không lầm trong việc chuẩn đoán bệnh. Anh ấy nói rằng lòng thương hại là đòn cuối cùng mà người ta có thể giáng vào anh ấy! Làm thế nào để anh ấy hiểu rằng Jên đã đem lòng thương hại chính bản thân mình!...

Hỡi anh bạn già! Vết thương lòng của tôi đang chảy máu, tôi e rằng bàn tay anh quá nhẹ để băng bó nó... Tôi nói đến đâu rồi nhỉ? À, tôi đang nói về cô Jên, cô ấy đang gầy đi một mõi. Nhưng trái lại Rôza hình như đang nở nang và tiếp tục là một con người nhỏ nhắn xinh xắn với bộ tóc hung huyền ảo. Về mặt thể xác của Rôza, tôi thấy cần tâm sự với anh cả một đề mục.

Những việc bất ngờ và gay go xảy ra luôn. Ví dụ, trong thư viện, lần đầu tiên Đan xuống đây, anh ra lệnh cho Simxân mang một cái ghế đẩu cho cô Rôza. Simxân đã hé môi để định trả lời rằng cô Rôza dễ dàng với tới tầng trên, nhưng may thay sự giáo dục kỹ lưỡng về nghề nghiệp đã cứu vãn được tình hình, anh ta chỉ dám nói: “Thưa ông, vâng, xin có ngay!”, vừa nói vừa liếc mắt nhìn tôi khá ngạc nhiên. Nếu bà Mac có ở đây thì nguy to, ai mà ngăn được cái lưỡi của bà. Do vậy, ngay buổi tối hôm ấy lúc vắng mặt ông chủ, tôi triệu tập hai người đó lại ở dưới phòng ăn, tôi nói với họ là vì một lý do mà tôi chưa giải thích được, một sự miêu tả về thể xác tôi đã được gửi đến cho ông Đan nên ông ấy cho tôi là nhỏ nhắn, xinh xắn, tóc hung. Điều quan trọng là để tránh những lời giải thích dài dòng, không nên ra một tình thế khó xử, cho nên lúc này chưa nên đính chính vội. Nét mặt Simxân không có gì thay đổi, anh ta ngoan ngoãn vâng theo ngay. Trái lại, trên bộ mặt bà già Mac xảy ra một loạt những nét khác nhau, cuối cùng cũng kết tinh lại trong một nụ cười đồng ý, rồi bà bình luận thêm: “Theo tôi như vậy rất có lý, vì cậu Đan tội nghiệp lúc nào cũng chỉ thích cái đẹp. Đã nhiều lần tôi nói với cậu: Nay cậu quan tâm quá nhiều đến bề ngoài cái cốc mà không chú ý đến thực chất đấy nhé! Do đó, thưa cô Rôza, ta cứ tiếp tục đánh lừa cậu ấy thì hơn”. Và lúc thấy Simxân khẽ ho vào lòng bàn tay để báo cho bà biết nên thận trọng trong lời nói, bà nói thêm giọng tình cảm: “Vì rằng bộ mặt bình thường có thể gỡ lại bằng một vẻ nhân đức, nhưng giải thích cho vẻ mặt cho một người mù hiểu được, đâu có phải là dễ dàng!”

Có thấy không, Êderych! Câu nhận xét của bà già tinh tường này là người đã biết cả cuộc đời Đan, sẽ là đồng ý với lối giải quyết cách đây ba năm. Thôi ta trở lại bản báo cáo của tôi.

Giọng nói, như anh đã thấy trước, suýt nữa là một chương ngại vật, vì sau khi có vẻ bằng lòng với lời giải thích mà chúng ta đã chuẩn bị, sau khi yêu cầu tôi đi ra, anh ấy tuyên bố với bác sĩ Rôby là tiếng nói của tôi làm

cho anh ấy phát điên và yêu cầu trả tôi về ngay. Ông bác sĩ lại biết cách khắc phục được, do đó tôi đã được giữ lại.

Không thấy Đan có ấn tượng gì về vấn đề đó nữa, tuy nhiên tôi thường bất chợt thấy anh lắng nghe tôi nói.

Nhưng trong khi cô Jên tội nghiệp bị ra rìa thì Rôza lại được những giờ không thể tả được. Bệnh nhân quay về phía cô, nhờ cậy mọi việc, nói chuyện với cô, tìm cách thăm sâu vào tư tưởng cô. Đan là một người tuyệt diệu, được sống với anh là một niềm hạnh phúc...

Bây giờ tôi đi đến điểm chính của bức thư này, và mặc dù là phụ nữ, tôi cũng không dành cho nó mục ghi chú.

Anh Êrých, anh có thể sớm đến thăm tôi, nói chuyện với tôi không? Tôi không tin rằng tôi có thể chịu đựng được lâu hơn nữa nếu không có sự giúp đỡ của anh. Tôi sẽ rất sung sướng được gặp anh, được anh nhận xét tất cả những gì đã khéo léo đạt được. Và rồi anh có thể nói một tiếng cho Jên. Ôi, bạn thân mến! Ước gì bạn dành cho tôi được 48 giờ! Tôi đang ấp ủ một kế hoạch, kế hoạch đó phụ thuộc phần lớn vào cuộc đến thăm của anh. Một chút không khí nơi đồng lầy sẽ có tác dụng tốt cho anh. Vậy anh nhé! Rất mong anh!”

“Jên”

Bác sĩ Êrých gửi cô Rôza ở lâu đài Gleneesh:

“Jên thân mến! Chắc chắn là tôi sẽ đến. Tôi sẽ đi vào buổi chiều ngày thứ sáu. Tôi có thể ở lại đây cả ngày thứ bảy và một phần ngày Chủ nhật. Tôi phải có mặt ở nhà ngày thứ hai.

Tôi sẽ cố gắng hết sức mình, nhưng tôi không có đôi đũa của thánh Moise^[3]. Tuy nhiên tôi hi vọng lắm! Trời sẽ giúp ta.

Tôi rất sung sướng thấy Rôza tỏ ra có nhiều khả năng, nhưng tôi mong rằng chúng ta sẽ không gặp phải một tình huống phức tạp mới. Giả thử như anh chàng bệnh nhân của chúng ta lại mắc vào lưới tình với nàng Rôza xinh đẹp, thì số phận nào sẽ dành cho Jên? Phải bằng mọi giá tránh cho được tình huống đấy.

Tôi nói đùa đấy thôi vì sắp được gần chị rồi”

“Đêrych”

Bác sĩ Đêrych gửi bác sĩ Rôby:

“Rôby thân mến, ông xét thấy tôi có cần thăm bệnh nhân của chúng ta ở Gleneesh và cần tôi có ý kiến về tình trạng hiện nay của ông ấy không? Tôi có thể đến đấy vào cuối tuần này. Tôi mong rằng ông được hài lòng về cô y tá mà tôi đã cử đến.

“Đêrych”

Bác sĩ Rôby gửi bác sĩ Đêrych:

“Bệnh nhân nhận được từ người của ông cử đến sự chăm sóc tốt nhất có thể được. Ông ấy chẳng còn cần đến tôi cũng như đến ông. Nhưng tôi nghĩ rằng ông đến rất hợp thời để thăm người nữ y tá của ông, cô ta gầy đi trông thấy, không hiểu vì sao. Ngoài nhiệm vụ hiện nay, chắc hẳn có một sự buồn phiền nào đó làm khô héo con người ấy.

Có thể là cô ấy tin ở ông, còn ở tôi thì không có biểu hiện gì cả.”

“*Rôby*”

Rôza cùng với bệnh nhân của cô đang ở trong thư viện đầy ánh nắng ở Gleneesh. Giữa hai người là một cái bàn nhỏ, trên bàn có những chồng thư chưa bóc, vừa đến vào chuyển thư buổi sáng. Đan mặc bộ flanen trắng, ngồi thoải mái trong ghế bành. Rôza đọc xong bức thư gửi cho cô, gấp nó lại và bỏ vào túi với một vẻ thỏa mãn: Đêrych sắp đến.

- Bức thư của chị là của một người đàn ông, có phải không chị Rôza? - Đan hỏi một cách bất ngờ.

- Vâng, nhưng tại sao ông biết?

- Vì tôi biết chỉ có một tờ giấy thôi! Thư của một phụ nữ viết về một vấn đề nghiêm trọng thì phải có nhiều tờ. Và tôi tin chắc là bức thư đó giải quyết một vấn đề quan trọng.

- Lại một lần nữa ông đoán đúng! - Rôza cười nói. - Và một lần nữa vì sao ông biết?

- Vì rằng chị đã thốt ra một tiếng thở phào khoan khoái sau khi đọc xong dòng đầu, và một tiếng nữa sau khi lại bỏ nó vào phong bì.

- Thưa ông Đan! - Rôza cười nói, - ông tiến bộ như thế thì chẳng bao lâu nữa chẳng còn gì để giữ bí mật nổi với ông nữa. Thư viết cho tôi là do ông...

- Ô, chị đừng nói. Tôi không có ý định thóc mách về vấn đề thư tín của chị, chị Rôza. Nhưng tôi rất sung sướng làm cho chị thấy được tiến bộ của tôi, đã đoán được điều gì người ta không nói với tôi.

- Dù sao thì tôi cũng nói để ông biết. Thư là của bác sĩ Êdêrych và ngoài những việc khác, ông ấy báo tin thứ Bảy này sẽ tới đây.

- A, càng hay! Ông ấy sẽ nhận thấy biết bao thay đổi! Và tôi sẽ vui sướng được cảm ơn ông ấy việc đã đề cử cho tôi cô y rá thư ký và ông ấy đã khuyên tôi. Nhưng (Đan nói thêm với vẻ lo lắng đột nhiên) ông ấy không đến để đem chị đi đấy chứ?

- Không, chưa đâu. Và thưa ông Đan, chính tôi cũng định đề nghị xem ông có thể cho phép tôi nghỉ trong vòng bốn mươi tám giờ, và cuộc đến thăm ông Êdêrych, tôi thấy hình như là một dịp rất tốt để tôi vắng mặt. Tôi sẽ yên tâm ra đi vì ông đã có bạn. Nếu ông cho phép tôi đi vào cuối tuần, sáng sớm hôm thứ Hai tôi lại sẽ có mặt ở đây kịp chuyển thư. Bác sĩ sẽ đọc ông nghe chuyển thư của ngày thứ Bảy. Chủ Nhật không có, và ông ấy sẽ thay tôi làm nhiều việc khác nữa.

- Được lắm! - Đan nói và cố gắng giấu nỗi thất vọng. - Tôi tưởng sẽ được sung sướng nói chuyện tay ba. Nhưng tôi không ngạc nhiên khi thấy chị cần được nghỉ. Chị có đi xa đây không?

- Không ạ, tôi có những người bạn ở rất gần đây. Bây giờ ông đã sẵn sàng nghe đọc thư chưa?

- Rồi, - Đan nói và chìa tay ra, - hãy hượm một lát đã, có một tờ báo trong đồng thư, tôi nghĩ thấy mùi mực in. Tôi không cần nó, nhưng đưa cho tôi chỗ còn lại.

Rôza để tờ báo sang một bên rồi đẩy cả đồng thư lên, sao cho Đan không chạm vào tay mình. Đan cầm lấy tất cả rồi chăm chú sờ từng cái một. Bỗng nhiên anh dừng lại, anh đang cầm trong tay một bức thư viết trên giấy ngoại quốc có gấn xi. Rôza lo lắng quan sát anh. Anh không nói gì, để tuột bức thư rồi cầm cái khác, nhưng khi anh để chồng thư lên bàn, anh cẩn thận để bức thư có gấn xi xuống dưới để đọc nó sau cùng.

Rôza cầm bức thư thứ nhất lên, đọc nơi gửi, tả nét chữ. Đan thử đoán tên người gửi và tỏ ra khoái chí khi đoán đúng. Buổi sáng hôm đó là chín bức. Những ngón tay của Rôza run lên khi bỏ bức thư thứ tám vào phong bì. Đan đưa bàn tay lên che mặt. Rôza cầm bức thư cuối cùng lên và nói:

- Thưa ông Đan, bức thư này dán tem Ai Cập, đóng dấu bức điện thủ đô Le Caire. Dấu xi đỏ và hình in trên dấu là chiếc mũ chào mào cắm lông chim.

- Thế còn nét chữ? - Đan hỏi giọng rất bình tĩnh.

- Nét chữ khá rõ ràng.

- Và trước khi đọc, xin cho biết ký tên là gì?

Rôza cố chống lại cơn bối rối và chị thấy như cổ họng mình bị thắt lại và không nói được thành lời. Chị mở thư và đọc chữ ký.

- Thưa ông, thư kí tên Jên.

- Đề nghị đọc đi!

Và Rôza bắt đầu:

"Anh Đan thân mến! Tôi có thể nói gì được trên mảnh giấy này? Nếu tôi được ở bên cạnh anh, có biết bao vấn đề tôi có thể nói được, nhưng viết ra rất khó và gần như không thể được.

Tôi biết nỗi gian nan này thật là khắc nghiệt đối với anh hơn bất cứ đối với ai trong chúng ta. Nhưng anh sẽ lại là người dũng cảm nhất không ai bằng. Anh sẽ biết cách vượt qua, anh sẽ lại thấy đời là đẹp, và làm cho nhiều người khác thấy như thế. Tôi chỉ mới thấy chán giá trị của nó sau vụ nghị hè ở Overdene và ở Shenstone khi anh dạy cho tôi nhận thức được cái đẹp.

Từ đó, trước cảnh tượng của mỗi buổi chiều, mỗi buổi mặt trời mọc, trên làn nước xanh biếc của Đại Tây Dương, trước màu đỏ tía của các dãy núi, trước những thác nước của Niagara, những sa mạc vàng của Ai Cập, tôi đã nhớ đến anh và nhờ có anh mà tôi đã hiểu được chúng hơn. Ôi Đan! Tôi muốn đến anh để kể anh nghe tất cả những kỳ quan ấy và sẽ làm cho anh nhìn thấy chúng qua cặp mắt tôi, và nhờ ở anh tôi sẽ hiểu được hơn vẻ huy hoàng của chúng.

Người ta nói với tôi là anh không thích tiếp khách, nhưng anh có thể cho tôi ngoại lệ và cho phép tôi đến thăm anh được không?

Tôi đang ở trên Kim tự tháp vĩ đại khi tôi biết tin. Tôi ở trên sân thượng sau bữa ăn chiều. Ánh trăng vắng vặc gợi lên cho tôi những kỷ niệm. Tôi vừa mới quyết định thôi không đi thăm sông Nile và về thẳng nước Anh. Một khi về tới nước nhà tôi sẽ viết thư báo cho anh để mời anh đến thăm tôi. Đúng lúc ấy đại tá Lorraine chợt đến với một tờ báo nước Anh và một bức thư của Myra, thế là tôi biết hết.

Anh có sẽ đến thăm tôi không Đan?

Nhưng bây giờ bạn ạ, vì bạn không đến được, tôi có thể đến được không? Anh chỉ cần nói: "đến đây" là tôi sẽ chạy đến ngay bất kỳ tôi đang ở nơi nào trên thế giới. Anh không nên quan tâm thư này gửi từ nước nào đến. Tôi sẽ không còn ở Ai Cập nữa khi nó tới tay anh. Anh cứ viết cho bà cô tôi ở Luân Đôn. Tất cả các thư từ của tôi đến tới đây rồi để được gửi tiếp.

Hãy cho phép tôi đến và hãy tin ở tôi, tin rằng tôi hiểu nỗi gian nan của anh, Chúa sẽ phù hộ anh.

Hãy tin ở tấm lòng của tôi hơn là tôi có thể bày tỏ".

Đan bỏ bàn tay đang che mặt ra:

- Chị Rôza, nếu chị không mệt, tôi muốn đọc chị viết ngay một bức thư trả lời trong lúc tôi còn tỉnh táo. Chị đã có giấy chưa? Ta có thể bắt đầu được rồi chứ?

"Chị Jên thân mến, tôi cảm động sâu sắc về bức thư đầy tình cảm của chị... Phải có một tấm lòng cực kỳ chị mới viết cho tôi từ xa như vậy và từ giữa những cảnh tuyệt diệu có thể làm cho chị quên hết những người bạn nước nhà".

Yên lặng một lúc lâu. Rôza, bút trong tay, mong rằng tiếng đập của trái tim mình người ngồi ở phía bên bàn kia không thể nghe thấy được.

"Tôi rất vui thấy chị thôi không đi du lịch sông Nile... Nhưng..."

Một con ong vo ve ngoài cửa kính.

"... Nếu chị gọi, tất nhiên là tôi sẽ đến".

Im lặng hoàn toàn trong vài phút, rồi Đan lại đọc tiếp:

"Chị rất tốt vì đã đề nghị đến thăm tôi, nhưng..."

Rôza để rơi quăn bút xuống bàn và năn nỉ:

- Ôi, thưa ông Đan! Xin ông cứ cho chị ấy đến!...

Đan quay mặt về phía Rôza về ngơ ngác và cả quyết nói:

- Tôi không mong chị Jên đến.

- Nhưng xin ông hãy nghĩ lại mà xem, nhiệt tâm mong muốn đến thăm một người bạn thân bị tai nạn mà bị từ chối, đau lòng biết bao!

- Chỉ độc nhất vì lòng tốt mà Jên đề nghị như vậy. Chị ấy là một người bạn gái, một người đồng tâm nhất trí của thời quá khứ, nay thấy tôi thế này, hẳn chị ấy buồn lắm!...

- Ý kiến của tôi không phải là như vậy, - Rôza nói một cách tin tưởng. - Ôi! Nếu ông có thể đọc được những hàng chữ này! Hoặc là phải có trái tim của người phụ nữ mới hiểu được bức thư của phụ nữ chẳng? Hay là tôi đã đọc không tốt? Tôi có thể đọc lại không?

Một vẻ bất bình thật sự lộ trên mặt Đan. Anh nói nghiêm khắc khác thường, đôi lòng mày nhíu lại, vẻ mặt lạnh giá:

- Chị đã đọc rất tốt, nhưng chị không nên tranh luận. Tôi phải có quyền tự do đọc thư cho người nữ thư ký của tôi viết mà không cần phải giải thích

gì cả.

- Thưa ông, tôi xin lỗi ông, tôi có lỗi.

Đan chìa bàn tay qua mặt bàn, để như thế một lúc, nhưng không có bàn tay nào đáp lại cả. Anh nói với nụ cười có duyên của anh:

- Thôi, ta đừng nên nói đến đấy nữa. Chị có thể khuyên nhủ tôi về rất nhiều vấn đề, nhưng vấn đề này thì không đâu. Bây giờ chúng ta kết thúc. Chúng ta đến đâu rồi? A! "Có ý định đến thăm tôi", chị đã viết "chị tốt quá" chưa?

- Tốt quá, - Rôza nhắc lại giọng ghen ngào.

- Ta tiếp tục.

"Nhưng trong lúc này tôi không tiếp ai cả. Tôi chỉ tiếp khách khi nào tôi đã khá làm chủ được những khó khăn vật chất ở vị trí tôi, để chúng không quá lộ liễu nữa. Tôi có ý định sẽ qua một vụ hè ở Gleneesh này trong một tình trạng cô đơn hoàn toàn và chắc là tôi sẽ quen dần với cuộc sống mới này. Tôi tin chắc là các bạn bè của tôi sẽ kính trọng quyết định của tôi. Tôi có bên cạnh tôi một người có khả năng và lòng nhẫn nại"

- Không, khoan đã, - Đan bỗng nhiên kêu lên, - tôi sẽ không nói thế, người ta có thể hiểu lầm... chị đã bắt đầu viết câu ấy chưa? Chưa à? Chữ cuối cùng là gì rồi? "Quyết định của tôi". Tốt rồi. Chấm. Bây giờ tôi cần phải suy nghĩ chút đã!

Hai tay Đan ôm lấy đầu và suy nghĩ triền miên. Rôza chờ đợi, tay phải chị cầm quăn bút, ngời giờ lên, tay trái áp vào tim chị. Với một vẻ dịu dàng

khó tả, chị ngăm nhìn cái đầu có bộ tóc nâu đang gục xuống. Sau cùng Đan ngẩng đầu lên nói:

"Chúc chị mạnh khỏe. Đan".

Và không phản kháng, Rôza viết câu đó.

Sự im lặng khá nặng nề xảy ra sau khi kết thúc bức thư bị tiếng nói vui vẻ của bác sĩ Rôb phá tan:

- Hôm nay ai là người ốm nào? Cô gái hay chàng trai? A, không ai ốm cả, tôi thấy rồi. Cả hai đều có vẻ thịnh vượng làm cho thầy thuốc mất nhờ. Bên ngoài là mùa xuân mà bên trong là mùa hè.

Bác sĩ Rôb nói như vậy nhưng trong lòng tự nhủ thầm tại sao hai bộ mặt này lại tái xanh như vậy và không khí hình như có mùi đau khổ. Ông nói tiếp:

- Rôza này, tôi thấy bộ len màu ghi và mặc áo váy vải màu xanh thích hợp với cô hơn. Chỉ có điều quan trọng là không được nhiễm lạnh và chủ yếu là phải ăn cho tốt. Khí hậu này phải có một chế độ ăn uống cho tốt. Cô sút cân trong những ngày gần đây, khéo không lại trở nên không thể sờ thấy được đấy nhé!

- Tại sao bác sĩ lại cứ hay trêu chị Rôza với cái thân hình nhỏ bé của chị ấy thế? - Đan nói với vẻ hơi bất bình. - Nhỏ người đâu có phải là một khuyết điểm?

- Thế nếu tôi trêu cô ấy về cái thân hình to lớn thì hẳn ông bằng lòng chứ?

Bác sĩ Rôb vừa nói vừa liếc mắt tinh quái nhìn Rôza, cô đang thẳng như người bị đông cứng trước cửa sổ.

- Tôi không thích ai bình luận về cái bề ngoài của chị ấy, - Đan đáp về khô khan rồi lại thân mật nói tiếp. - Xin bác sĩ hiểu cho, chị ấy là tiếng nói của tôi, tiếng nói dẫn đường. Đầu tiên tôi còn cố gắng hình dung ra vẻ bề ngoài cho chị ấy, bây giờ tôi lại muốn tận hưởng cái gì tôi đã biết, còn cái gì không biết để nó trong mơ hồ. Kể từ khi tôi bị mù, chị ấy là người lạ đầu tiên đến với tôi, là tiếng nói độc nhất mà tôi không thể thấy được bộ mặt và dáng người. Sau này thì còn nhiều nữa, nhưng bây giờ chị ấy là người độc nhất.

Trong khi ấy cặp mắt của Rôby đảo khắp lượt xung quanh ông, bỗng nhiên dừng lại ở một vật đáng chú ý. Ông vừa trông thấy bức thư từ ngoại quốc để trên bàn cạnh ông. Ông nói:

- A! Kim tự tháp! Một con tem Ai Cập! Có vấn đề lý thú đây. Ông có những bạn bè ở bên ấy à ông Đan?

- Thư gửi từ Le Caire. - Đan đáp, - nhưng hiện nay tôi tin chị Jên đang ở Xyri.

Bác sĩ Rôby vuốt ria mép và như bị thu hút vào việc ngắm nghía bức thư rồi ông nói:

- Jên! Jên! Đó không phải là một cái tên tầm thường. Phải chăng là của Jên Đáng Mến?

- Đúng là chị ấy đấy! - Đan ngạc nhiên nói. - Ông cũng biết à?

Giọng nói của anh rung động một cách kỳ lạ. Bác sĩ thông thả đáp với một giọng ung dung:

- Biết lắm chứ! Tôi biết mặt cô ấy, tôi biết giọng nói của cô ấy, và tôi cũng biết rõ cả tính nết nữa. Tôi đã nhìn thấy cô ấy dưới làn lửa đạn, đó là điều mà phần lớn các bạn bè của cô ấy không biết mà nói. Nhưng cô ấy có một vấn đề mà cho đến nay tôi chưa biết, đó là nét chữ. Tôi có thể xem xét cái phong bì này được không?

Ông quay về phía cửa sổ, con người thấp lùn tàn bạo ấy, và câu hỏi ấy là ông đặt cho Rôza, nhưng ông chỉ nhìn thấy lưng chị, Rôza đang ngắm phong cảnh! Ông quay lại nhìn Đan. Tất nhiên anh tỏ dấu hiệu đồng ý và bộ mặt anh lại còn tỏ vẻ muốn nghe nhiều hơn nữa. Bác sĩ Rôby cầm phong bì lên rồi nói:

- Phải, nét chữ giống cô ấy như hệt: trong sáng, vững vàng, cương quyết, biết nói lên điều cô muốn nói, đi đến đâu cô muốn đi. A! Ông Đan, đó là một phụ nữ cao quý, nếu ông có cô Jên đáng mến làm bạn gái, ông có thể bỏ qua được khá nhiều vấn đề khác.

Một màu hồng phủ lên cặp má nâu của Đan. Trong đêm tối của anh, anh bị ám ảnh bởi lòng ham muốn nghe nói về Jên, nhưng không thể hy vọng. A! Nếu anh có thể hoài nghi! Lão Rôb này có thể làm được. Nếu như hỏi Êderych thì cần phải hết sức thận trọng vì sợ tiết lộ bí mật của anh và của Jên. Nhưng với bác sĩ Rôb và chị y tá thì không cần mưu mẹo gì nhiều. Anh có thể giữ bí mật mà vẫn cứ nghe, cứ trả lời. Đan bèn hỏi:

- Ông gặp chị ấy ở đâu?

- Tôi sẽ nói ở đâu và khi nào nếu ông muốn nghe một câu chuyện về chiến tranh.

Đan rất sốt sắng muốn nghe, anh cũng cứ hỏi:

- Bác sĩ có ghế chưa? Và cả chị Rôza nữa?

- Thưa ông, - bác sĩ Rôb nói, - tôi không cần ghế, vì khi tôi muốn thả sức cho tài hùng biện của tôi, tôi phải đứng. Cô Rôza cũng không có ghế vì cô đang đứng ở ngay cạnh cửa sổ, tất nhiên là đang say sưa ngắm cảnh. Cô ấy không chú ý đến ông và đến tôi nữa. Một người phụ nữ hiếm khi quan tâm đến chuyện người ta kể về một phụ nữ khác. Nhưng còn ông, xin mời ông tựa lưng vào ghế bành và đốt một điếu thuốc lá lên. Tôi xin nói để ông biết, tôi đã gặp cô Jên Đáng Mến ở đâu: bên châu Phi trong cuộc chiến tranh của người Boers. Tôi tình nguyện tham gia làm thầy thuốc ngoại khoa, cô ấy chăm sóc bệnh nhân, không phải là nghiệp dư mà là y tá ở Bộ Tham mưu. Cô ấy làm việc bằng mười người và động viên mọi người làm việc như mình. Bác sĩ và y tá ai cũng mến cô. Cô ấy nói với anh Tômy tội nghiệp, một lính bị thương, như một người mẹ, như một người yêu. Những trái tim sắt đá nhất cũng phải mềm lòng.

Đan lấy tay che mặt, điếu thuốc lá anh hút mới hết một nửa, rơi xuống sàn anh cũng chẳng để ý. Bác sĩ nhặt điếu thuốc lên, lấy chân xoa chỗ thảm bị cháy, rồi đưa mắt nhìn ra phía cửa sổ. Rôza đã quay lại, cặp mắt lo lắng nhìn Đan. Bác sĩ tiếp tục nói:

- Tôi có được gặp cô Jên trong nhiều trường hợp, nhưng chúng tôi không ở cùng một khu, và cô ấy chỉ nói với tôi có một lần. Tôi ở mặt trận về để lấy thêm thuốc mê. Trong khi người ta chuẩn bị cho tôi, tôi đi quanh phòng và trông thấy cô Jên đáng mến đang quỳ bên cạnh một người hấp hối, cô nói với thương binh hết sức dịu hiền và cố gắng làm cho anh ta bớt đau. Bỗng nhiên một sự huyền não kinh khủng xảy ra và Jên đáng mến cùng với anh thương binh bị phủ đầy bụi và các mảnh vụn của một viên đạn trái phá đã chui vào mái nhà ngay trên đầu họ. Anh thương binh gào lên vì sợ hãi. Người ta không chê anh ta được vì anh ta đang hấp hối và đang bị ảnh hưởng của thuốc moocfin. Jên Đáng Mến vẫn cứ bình tĩnh nói: "Lại nằm

xuống đi anh bạn, và giữ im lặng nhé!" - Anh thương binh thốn thức nói: "Không ở đây". Jên đáp: "Đợi một lát đã rồi sẽ được giải quyết". Thế là cô quay lại và trông thấy tôi. Tôi đang mặc một bộ quần áo khó mà tả được, áo dài kaki hạ sĩ quan mà tôi đã vợ vùi trong lều lúc ra đi và đầy những bụi và bột. Cô liền ra lệnh: "Lại đây anh đội; giúp tôi khiêng anh lính tội nghiệp này, tôi không muốn để anh ta phải thắc mắc!" Đó là cảm xúc độc nhất của cô ấy lúc viên đạn xuyên qua mái nhà. Ông có thấy lạ vì sao người ta mền cô Jên? Cô luồn hai tay xuống đôi vai người thương binh và ra hiệu cho tôi nâng đầu gối. Chúng tôi mang anh ta ra khỏi buồng, đi dọc theo hành lang chật hẹp để tới một căn buồng nhỏ trong đó có một cái giường êm ấm, xung quanh tường được trang trí bằng tranh ảnh và sách báo. Cô nói: "Đề nghị anh để ở đây, anh đội", và chúng tôi đặt anh thương binh lên giường. Tôi hỏi: "Giường này của ai?" Câu hỏi có vẻ làm cô Jên ngạc nhiên, nhưng biết tôi là một người lạ, cô lễ phép trả lời: "Của tôi đấy, anh đội!" Và nhận thấy anh thương binh đã ngủ thiếp đi, cô nói thêm: "Anh chàng tội nghiệp, đến lúc tôi cần đi nằm thì anh chàng chẳng còn cần đến giường nữa!" Cứng gân lắm mới dám làm thế! Và câu chuyện của tôi với Jên Đáng Mền là như thế. Ít lâu sau tôi trở về nước Anh.

Đan ngẩng đầu lên hỏi:

- Và có bao giờ ông gặp lại chị ấy không?

- Có đấy, nhưng cô ấy không nhận ra tôi, không một chút ký ức nào. Nhưng cũng là lẽ tự nhiên, ở bên ấy tôi để râu và ít thời gian cạo, và cái áo dài đi mượn làm cho tôi có vẻ mặt một anh đội chứ không phải là một bác sĩ ngoại khoa. Dĩ nhiên là cô ấy đã không ngờ gặp được một chiến hữu ngoài mặt trận trong rừng rậm... ở Picadilly. (Bác sĩ Rôb kết luận hơi vụng về). Và bây giờ, sau khi đã tuôn ra cho ông một câu chuyện dài như vậy, tôi phải đến gặp bà già Mac trong phòng ăn. Bà ấy thắc mắc vì hình như bà ấy

không tiêu hóa được cái món mỡ béo. Do đó xin phép ông cho tôi được rung chuông để hỏi bà Mac.

- Khoan đã bác sĩ, - Jên chen vào và nói giọng dè dặt. - Tôi cần nói với bác sĩ một câu, tôi xin theo vào phòng ăn, sau đó ông sẽ khám cho bà Mac. Trong lúc ông khám bệnh, tôi đi đội mũ và muốn đi theo ông một quãng đường nếu ông Đan đồng ý ở nhà một mình trong khoảng một giờ.

Jên theo ông bác sĩ bước vào phòng ăn, ông lưỡng lự nhìn chị rồi nói:

- Thế nào, phải trả cái giá đã lột lon tôi chứ?

Jên tiến thẳng đến ông, đưa hai bàn tay ra và nói:

- A! Anh đội, anh đội trung thành và thân mến! Anh đã thấy ảnh hưởng của việc mượn quần áo của người khác chưa?... Còn cái khốn khổ của tôi là mượn cái tên một người phụ nữ khác. Vậy là ông đã nhận ra tôi ngay à?

- Ngay từ khi cô mới bước chân vào.

- Thế tại sao ông không nói gì cả?

- Tôi đã nghĩ rằng cô đóng vai Rôza là phải có lý do của cô, và tôi không có nhiệm vụ được can thiệp vào nhiệm vụ của cô.

- Ôi, thật là quý hóa quá! Tìm đâu cho ta được một người khôn ngoan và kín đáo hơn!... Và tôi nhớ lại cách mà ông đã nói với tôi lúc bấy giờ: "Vậy là cô đã đến, cô Rôza?" Lẽ ra ông có thể nói với tôi như thế này: "Chào cô Jên vì sao cô đến đây với một cái tên mượn?"

- Quả là tôi có thể nói được như thế. Nhưng cảm ơn Chúa, tôi đã không nói.

- Thế tại sao bây giờ ông lại tiết lộ?

Bác sĩ Rôb nắm lấy cánh tay Jên và nói:

- Con gái tôi ạ! Tôi là một lão già chất phác, suốt đời tôi làm công việc tìm hiểu mà không được người ta nói ra cho tôi. Cô vừa mới qua một cơn thử thách ác liệt không những đối với ông Đan và còn đối với cả chúng ta nữa. Tôi biết là cô có đủ sức chịu đựng, cần phải có sự san sẻ điều bí ẩn của cô với một người nào đó. Và hôm nay lúc tôi bước vào buồng, nhìn nét mặt hai người, tôi biết là thời cơ đã đến. Ở đây cô có một người bạn, như tất cả những người bạn đã làm việc với cô ở bên châu Phi, sẽ vui lòng giơ bàn tay phải ra cho cô Jên Đáng Mến.

Jên nhìn ông với cặp mắt đầy biết ơn, cảm động quá không nói lên lời. Bác sĩ Rôb nói tiếp:

- Nếu có thể được, xin cô nói cho tôi biết lý do nào đã chia rẽ hai người..."

- Ôi, thưa bác sĩ, đây là một câu chuyện về nghi ngờ và lừa dối, và nghi ngờ lừa dối đều ở phía tôi cả, bây giờ trong lúc ông khám cho bà Mac, tôi chuẩn bị để đi ra ngoài với ông và kể ông nghe câu chuyện buồn thảm giữa hai chúng tôi và đã gây tác hại cho cuộc đời chúng tôi. Những lời khuyên bảo khôn khéo của ông sẽ giúp tôi và sự am hiểu của ông về tâm tình con người có thể sẽ phát hiện ra một lối thoát để giúp chúng tôi ra khỏi cái sừng bò này.

Lúc Jên đi qua hành lang và sắp sửa lên cầu thang, chị nhìn về phía cửa thư viện, thoáng thấy lo: Đan đã chịu đựng ra sao câu chuyện của bác sĩ Rôb? Chỉ mình chị là có thể đoán được sức mạnh của một số kí ức hồi tưởng lại. Jên cảm thấy không an tâm đi ra ngoài mà không biết anh ra sao.

Jên mở cửa ra ngoài, đi vòng quanh nhà đến tận bãi bằng và tiến đến gần cửa sổ thư viện, chị bước nhẹ trên thảm cỏ xanh. Chưa bao giờ chị lại rình anh như thế này. Nhưng bây giờ... chỉ một lần này thôi! Jên nhìn vào. Đan vẫn ngồi trên ghế, khoanh hai tay để trên bàn và vùi mặt vào đấy. Anh đang khóc nức nở, như đôi khi chị vẫn nghe thấy những người đàn ông khóc nức nở sau khi đã âm thầm chịu đựng một cơn ác liệt. Và giữa những giọt nước mắt, Đan thì thầm: "Vợ tôi. Ôi, vợ tôi!".

Jên cuống cuống bỏ trốn. Một tiên kiến bí mật bảo chị rằng lúc này mà lộ ra với anh ấy thì hỏng hết. Tiếng nói của Đêrych như nhắc vào tai chị: "Cẩn thận đấy! Nếu chị quan tâm đến tương lai hạnh phúc của hai người!" Và lại thời gian cũng chỉ còn ngắn thôi. Chắc chắn là trong sự im lặng tiếp theo cơn giông tố đó, sẽ là sự cần thiết phải có, chị sẽ thắng. Bức thư chưa gửi sẽ được viết lại. Anh ấy sẽ nói: "Xin mời đến!". Và chỉ một lát sau chị sẽ ở trong cánh tay anh...

Jên đi vào nhà không một tiếng động.

Một giờ sau khi đi ra ngoài với bác sĩ Rôb trở về. Tâm hồn Jên đầy những dự kiến sung sướng, chị thấy Đan đứng trong khung cửa sổ đang lắng nghe những tiếng động khác nhau mà anh đã bắt đầu phân biệt được. Lúc chị đến gần, anh quay đầu lại, chị tưởng như không thể không có cặp mắt xanh đẹp ở đấy được. Anh nói:

- Khí hậu trong rừng có tốt không chị? Sau bữa ăn trưa Simxân sẽ đưa tôi ra đây. Trong khi chờ đợi, chị Rôza, nếu chị không mệt lắm thì ta làm nốt

công việc của sáng nay.

Đan đọc cho chị viết năm bức thư. Rồi chị nhận thấy bức thư của chị không có ở đây nữa, nhưng thư trả lời nằm trên bàn. Sau một lúc lưỡng lự chị hỏi?

- Thế còn bức thư gửi cho chị Jên, ông đồng ý gửi chưa?

- Tất nhiên rồi. Hình như chúng ta đã kết thúc nó rồi.

- Tôi nghĩ rằng... sau câu chuyện bác sĩ Rôb, ông có thể...

- Câu chuyện kể cho bác sĩ Rôb không có tác động gì đến vấn đề đến thăm của chị Jên cả.

Đan nói với một vẻ kiêu kỳ, rồi sau lại dịu dàng nói thêm:

- Tuy nhiên câu chuyện ấy nhắc lại cho tôi hay...?

- Sao ông? - Jên nói, tay để lên ngực.

- Chị ấy là một phụ nữ cao thượng.

Lúc Êrých bước xuống sân ga xép xa xôi, anh nhìn dọc theo sân ga mong gặp Jên, nhưng không có ai ở đấy cả. Anh là hành khách độc nhất. Anh bước chân lên chiếc xe đón anh ở ngoài ga. Anh rất thắc mắc. Tại sao Jên không ra đón anh? Anh cảm thấy có những dự kiến nặng nề. Phải chăng Jên đã chùng gân trước sự cố gắng?

Trong ánh sáng rực rỡ của buổi sáng, chẳng bao lâu Êrých đã nhìn thấy những thảm cỏ rộng và sân của lâu đài Gleneesh. Simxân đón anh ở ngoài cổng. Anh kịp thời ngừng lại vừa lúc anh định hỏi tin tức về "cô Jên". Sự sơ xuất đó nhắc anh phải thận trọng lời nói và trong hành động. Anh sẽ phải ân hận suốt đời nếu anh phản Jên.

- Thưa ngài Êrých, - Simxân nói, - ông Đan đang ở trong thư viện.

Đan đang ngồi trên ghế liền đứng dậy và tiến lên đón bác sĩ, tay phải giơ lên, nụ cười nở trên môi, và rất thẳng, rất vững vàng làm bác sĩ phải nhìn thẳng vào mặt con người đang tiến đến với mình một cách thoải mái, vì không tin đó là bệnh nhân mà mình đến thăm. Rồi bác sĩ nhận thấy có một sợi dây bằng lụa căng từ chỗ ghế Đan ngồi ra đến cửa, và bàn tay bệnh nhân đang lướt nhẹ lên nó. Êrých đặt bàn tay mình vào bàn tay đang chìa ra và nồng nhiệt bắt tay.

- Anh bạn thân mến, sao biến chuyển nhiều thế này?

- Có phải không ạ? - Đan hân hoan đáp. - Đó hoàn toàn là công của chị y tá nhỏ nhắn mà anh đã cử đến cho tôi. Và tôi thấy cần phải nói với anh chị

ấy là nhất hạng.

Đan đã lại trở về ghế không khó khăn gì. Anh đưa ra cho bác sĩ xem công lao của Jên.

- Những thứ này đều là phát minh của chị ấy đấy!

Anh tháo dải lụa ra thả nó nằm xuống đất mà không để rời khỏi chỗ anh ngồi, anh nói tiếp:

- Anh thấy đấy, dây này dẫn đến đàn dương cầm, dây kia dẫn đến cửa sổ. Anh làm thế nào để phân biệt được cái này với cái kia?

- Bởi màu sắc, bác sĩ đáp. Cái màu nâu, cái màu đỏ, và cái thứ ba màu xanh.

- Vâng, - Đan nói. - Anh phân biệt được chúng bằng màu sắc, còn tôi thì ở độ mịn và ở chiều dày của chúng mà anh không nhìn thấy.

- Tôi rất sung sướng thấy chị Rôza đã làm anh vừa ý.

- Vừa ý thôi à! - Đan kêu lên. - Hãy nói là chị ấy giúp tôi sống lại. Tôi lấy làm xấu hổ nghĩ đến cái vực thăm thẳm tinh thần mà tôi đã rơi vào lúc anh đến hồi lâu, Đêrych! Hồi đó tôi là một mảnh vải xấu, một miếng giẻ rách... Và chắc anh đã cho tôi là một thằng nhu nhược, một thằng dần dện.

- Anh bạn ạ! Chẳng thằng nọ mà cũng chẳng thằng kia. Anh vừa mới trải qua một cơn gian lao ác liệt. Nhờ ơn Chúa anh đã thoát ra và thắng lợi.

- Tạ ơn anh nhiều lắm, anh Đêrych! Nhưng tôi lại chịu ơn chị Rôza nhiều hơn nữa. Tôi muốn có chị ấy ở đây để tiếp anh. Chị ấy vắng mặt cuối

tuần mất rồi!

- Văng mặt!... Đúng vào lúc này? - Đêrych kêu lên và suýt nữa anh lại mắc phải sơ xuất lần thứ hai.

- Vâng chị ấy đi vào chiều hôm qua. Chị ấy nói với tôi sáng sớm thứ Hai mới về. Chị ấy có vẻ cần phải nghỉ ngơi, và anh đến đây là cơ hội thuận tiện cho việc ấy. Anh Đêrych này! Anh vừa phải đi một quãng đường xa như thế để đến đây thăm tôi, thật là quý hóa quá! Tôi lấy làm bối rối đã làm phiền anh như vậy.

- Việc gì mà phải bối rối như thế, anh bạn thân mến! Mặc dù tôi đến đây là để thăm anh, nhưng gần đây tôi cũng có một người bạn mà tôi cần phải quan tâm đến. Tôi nói như vậy là để được hoàn toàn thành thật đối với anh và để san sẻ bớt gánh nặng ân huệ đang đè nặng lên vai anh.

- Ôi, cảm ơn! Anh làm nhẹ cho sự đóng góp của tôi chứ đâu làm nhẹ được lòng biết ơn của tôi! Và bây giờ mời anh đi ăn điểm tâm... và xin phép anh cho biết, Đêrych... (Đan đỏ mặt lên như một đứa trẻ rồi nói tiếp). Tôi rất ân hận là phải để anh đi ăn một mình. Chị Rôza đi vắng, điều đó làm tôi buồn lắm, nhưng tôi... tôi bao giờ cũng ăn riêng, chỉ trừ có Simxân phục vụ tôi.

Đan không thể trông thấy cặp mắt thông cảm của bác sĩ, nhưng một giọng nói đầy thiện cảm đáp lời anh: "Phải rồi, tất nhiên là thế!" không có bình luận gì khác làm anh can đảm nói thêm:

- Tôi cũng không dám nhận sự có mặt của chị Rôza. Chúng tôi vẫn ăn riêng. Anh không thể nào tưởng tượng được thế nào là cái cảnh vừa đuổi theo một miếng ăn xung quanh đĩa vừa tự hỏi không biết nó có nhảy đi chơi và ngoài bàn không?

- Không, tôi làm sao mà tưởng tượng nổi! Không một người nào chưa có kinh nghiệm ấy lại có thể tưởng tượng được. Nhưng vì sao Simxân lại ít trở ngại cho anh hơn là chị Rôza, người chuyên làm việc đó?

Đan lại đỏ mặt trả lời:

- Vì, anh thấy không, Simxân là người cạo râu cho tôi, mặc quần áo cho tôi và đưa tôi đi chơi. Và mặc dù đó mãi mãi là một nỗi khổ, nhưng một nỗi khổ mà tôi bắt đầu quen. Anh có thể tóm tắt tình hình như sau: Simxân đại diện cho cặp mắt của thân thể tôi, còn chị Rôza là cặp mắt của tâm trí tôi. Anh có biết rằng chị Rôza chưa bao giờ sờ đến người tôi không, ngay cả đến cái bắt tay cũng không nốt? Tôi lấy thế làm sung sướng lắm, vì chị ấy đối với tôi là tâm trí, là tiếng nói, tiếng nói giúp đỡ nhau một cách kỳ lạ. Tôi thấy hình như tôi không thể sống được nếu không nghe thấy nó.

Đan rung chuông và ra lệnh cho Simxân dẫn ngài Êderych về buồng riêng và mời ăn sáng.

Bác sĩ tắm rửa xong, mặc bộ quần nông thôn vào rồi ăn bữa sáng ngon lành. Anh còn đang thưởng thức món cà phê tuyệt diệu của bà Mac thì thấy bà già vào. Anh lập tức hỏi bà pha cà phê bằng gì?

- Thưa bác sĩ, trong một cái bình bằng sứ! Ông có vui lòng đi theo tôi thật im lặng không? Thật im lặng đấy nhé!

Hai người đi thật nhẹ nhàng lên cầu thang và đi theo một hành lang thật tối phủ một tấm thảm dày.

- Đưa tôi đi đâu thế này, bà Mac?

Bác sĩ vừa hỏi vừa bắt chước kiểu đi tập tễnh của bà già

- Thưa ông Êdêrych, chỉ một lát nữa là chúng ta sẽ đến.

Tới đầu hành lang, bà già dừng lại, gõ nhẹ vào một cánh cửa rồi mở nó ra và thì thầm một cách bí mật:

- Thưa cô Rôza, ông Êdêrych đã đến đây!

Và bà đưa bác sĩ vào một căn phòng lịch sự. Một ngọn lửa đang cháy sáng trong lò sưởi, Jên đang ngồi trong một chiếc ghế bành, chân để lên cái ghế cũi. Thoạt đầu, bác sĩ chỉ trông thấy mồm đầu và chiếc váy màu ghi của chị. Jên nói ngay:

- Ôi, Êdêrych! Có phải anh đấy không? Anh vào trong này và đóng cửa lại. Chỉ có chúng ta thôi đấy chứ? Lại nhanh đây bắt tay tôi đi, nếu không tôi sẽ phải đi tìm anh ấy...

Chỉ trong một giây, bác sĩ đã đến cạnh chị, anh quỳ một đầu gối xuống trước chiếc ghế bành và nắm lấy hai bàn tay đang giơ ra tìm anh.

- Jên! Anh nói. Jên!

Rồi vì ngạc nhiên và xúc động, anh không nói được nữa. Cặp mắt của Jên bị bịt chặt bởi một dải lụa màu đen buộc vào hai bên tai. Có một cái gì cảm động trong cảnh tượng một người phụ nữ một mình trong căn phòng khách nhỏ này, cặp mắt bị buộc chặt không còn trông thấy ánh sáng.

- Bạn ạ! Jên đáp. Tôi đi cuối tuần vào xứ sở của đêm tối. Ôi Êdêrych! Tôi phải làm cuộc hành trình này, đây là phương pháp hiệu nghiệm nhất để giúp Đan tội nghiệp của tôi, phải biết cụ thể thế nào là mù trong tất cả các

chi tiết nhỏ nhất. Tôi không bao giờ có trí tưởng tượng, ngay cả trong thời thơ ấu nhất của tôi. Và cũng vì anh ấy không phàn nàn bao giờ nên tôi không thể biết trong tình trạng của anh vấn đề gì là khốn khổ nhất. Tôi chỉ còn một cách để phát hiện: cũng mù như anh ấy trong 48 giờ. Bà Mac và Simxân rất hiểu tôi nên hết sức ủng hộ. Simxân bảo đảm cho tôi khu vực được tự do mỗi khi chúng tôi muốn lên hay xuống, vì ngộ nhỡ hai người mù mà gặp phải nhau thì rắc rối lắm. Bà Mac giúp tôi tất cả những gì mà tôi không thể làm một mình được. Và Êdêrych ạ, có nhiều vấn đề lắm, anh không thể tưởng tượng được là có bao nhiêu... Thế rồi trong bóng tối khủng khiếp ấy, tấm màn đen luôn luôn căng ra trước mắt anh vững chắc như một bức thành... không thể dò được như một vực thẳm trong đó hình như người ta sắp bị chôn vùi. Và từ trong đêm tối thốt ra những tiếng nói. Nếu nói to, tiếng nói sẽ đập vào anh như một cái búa và nếu không nói rõ, sẽ làm anh hoảng sợ. Và buổi sáng lúc thức dậy cũng vẫn là đêm tối đã bao phủ anh suốt cả đêm. Tôi chỉ mới cảm thấy có một lần vì tôi mới bắt đầu thí nghiệm từ tối hôm qua, sau bữa ăn, nhưng tôi lo sợ cho bữa sáng mai. Hãy cứ tưởng tượng phải chịu cảnh như thế này mãi mãi không hy vọng gì trông thấy ánh sáng mặt trời và những bữa ăn nữa!

- Sao, chị cứ giữ mãi tấm vải bịt cả trong bữa ăn nữa à?

- Tất nhiên phải thế, và anh không tưởng tượng được nhục nhã biết bao khi phải đuổi theo một miếng thức ăn trong cái đĩa để rồi lại thấy nó trên mặt bàn. Tôi cũng không còn lấy làm lạ nữa về việc anh Đan tội nghiệp không muốn tôi được chứng kiến bữa ăn của anh. Nhưng sau một thời gian tập luyện, tôi hy vọng anh ấy sẽ đồng ý và tôi sẽ giúp đỡ được anh trong việc khắc phục khó khăn. Ôi, Êdêrych! Tôi phải giải đáp được vấn đề đó, không có cách nào khác...

- Vâng, - bác sĩ trình trọng đáp, - đã thế thì phải thế chứ sao.

Jên không trông thấy mỗi xúc cảm trên nét mặt người bạn trai.

- Tôi rất vui lòng được anh công nhận sự cần thiết. Tôi chỉ lo anh nhìn nhận vấn đề là trẻ con và vô tác dụng. Và cần phải làm ngay nếu không bao giờ cả, vì nếu anh ấy tha thứ cho tôi thì tôi hy vọng chỉ hết tuần này là tôi không bao giờ phải xa anh ấy nữa. Anh có tin là anh ấy sẽ tha thứ cho tôi không?

- Ôi, tôi biết nói với chị thế nào bây giờ, chị bạn tội nghiệp? - Đêrych cảm động nói. - Chị hãy giải thích cho tôi rõ, chị không lúc nào bỏ miếng vải bịt ra à?

- Trừ lúc tôi rửa mặt, Jên mỉm cười nói. Tôi bảo đảm là tôi sẽ nhắm mắt trong vòng hai phút. Và đêm vừa rồi miếng vải làm tôi nóng quá không ngủ được, tôi đã phải bỏ nó ra trong một hai giờ. Nhưng trước lúc rạng đông tôi đã tỉnh dậy và lại bịt nó vào.

- Chị dự tính sẽ giữ nó đến tận sáng mai sao?

Jên mỉm cười, chị hiểu ý định của câu hỏi đó. Chị đáp:

- Đến tận chiều mai cơ đấy, anh bạn ạ!

- Nhưng Jên, - Đêrych nói giọng phản đối, - chị phải bảo đảm là nhìn thấy tôi trước khi tôi ra về chứ! Như vậy là quá mức đấy!

- Không, - Jên cúi người về phía anh nói. - A! Đêrych, thật khổ sở cho tôi quá, nghe anh nói mà không được nhìn thấy anh, tôi lại càng thông cảm hơn, thế nào là nỗi khổ nhất của anh ấy.

Bác sĩ lại gần cửa sổ và đứng ở đấy, khẽ huýt sáo miệng. Jên hiểu anh đang đấu tranh với sự trái ý anh. Chị kiên nhẫn chờ. Chẳng bao lâu anh thôi không huýt sáo nữa và chỉ nghe thấy anh khẽ cười. Rồi anh trở lại ngồi gần chị và nói:

- Bao giờ chị cũng là một trong những người thích đi sâu vào các vấn đề. Nửa vời là không thích hợp với chị. Vậy thì tôi cũng phải đồng ý với chị.

- Bạn ạ! - Jên nói và lần tìm bàn tay anh. - Tôi cảm thấy là anh sẽ giúp tôi, nhưng chưa bao giờ thấy anh gần đạt tới điểm ích kỷ như vậy!

- Trong mỗi chúng ta có hai con người, và người này đối với người kia là hoàn toàn xa lạ. Chị để tôi lấy cho chị mũ và áo khoác, tôi vẫn có thói quen phục vụ vợ tôi như thế. Chúng ta sẽ nói chuyện với nhau thoải mái hơn ở ngoài trời và chị sẽ có những phát minh mà chị sẽ đem dùng để hướng dẫn anh bạn của chị...

Trong thư viện hoàn toàn yên tĩnh, Đan và Êrích lặng lẽ ngồi hút thuốc lá, hai người đang lắng sâu vào cảm giác đầy đủ thường xảy ra sau một bữa ăn tối ngon và một cuộc đi chơi ngoài đêm lành.

Đáng tiếc là Jên không được nhìn thấy họ, Đan trong bộ ximônging rất hợp với dáng người cao thon của anh. Còn Êrích diện bộ quần áo ban đêm không chệ vào đâu được, vì anh biết cô bạn gái của anh rất để ý đến vấn đề đó, anh có ngờ đâu Jên không có mắt để mà nhìn anh.

Đan ngồi bên cạnh lò sưởi vì sức nóng của ngọn lửa rất dễ chịu trong đêm xuân lạnh lẽo này. Êrích đột nhiên hỏi:

- Lúc này anh định nói gì với tôi về chị Rôza?

- Vâng, nhưng trước hết tôi muốn hỏi anh đây có phải là nguyên tắc của bệnh viện hay ở viện y học gì đó, tức là nơi chị ấy làm việc, những người y tá không được đưa tay ra cho bệnh nhân?

- Tôi đâu có biết!

- Vậy đó là điều chị Rôza muốn thực hiện như tôi đã yêu cầu. Chị ấy không bao giờ bắt tay tôi, cũng như bằng bất cứ giá nào, chị ấy không mớ vào người tôi. Ngay cả những lúc đưa cho tôi bức thư hay đồ vật khác. Hàng chục lần trong ngày, những ngón tay của chị ấy không bao giờ lướt qua tay tôi.

- Như thế anh bằng lòng chứ? - Bác sĩ hỏi và thở ra những vòng tròn khói và quan sát kỹ nét mặt của người bạn mù.

- Tôi còn rất biết ơn nữa! - Đan sốt sắng nói. - Anh có biết không, lúc anh đề nghị cử cho tôi một nữ thư ký, tôi cảm thấy tôi không thể tha thứ cho bất cứ người phụ nữ nào sờ vào người tôi.

- Anh quả nói có thể...

- Sao! Đúng thế à? Lúc đó chắc trông tôi như con gấu ấy có phải không?

- Không đâu, nhưng như một bệnh nhân khác thường. Nói chung thì những người đàn ông...

- A! Tôi ngờ đâu, - Đan sốt ruột ngắt lời. - Đã có một thời kì tôi cũng thích sờ vào một bàn tay dịu dàng của người phụ nữ và nhiều khi đã nắm lấy lúc đi ngang qua, có thể còn hôn nữa. Trước kia làm việc đó thật là sơ sài. Nhưng Êderych ạ, một khi người đàn ông cảm thấy được nắm chặt bàn tay duy nhất đối với hắn ta là "vợ", sự tiếp xúc đó đôi với hắn chỉ còn là một kỉ niệm khi hắn bị chìm vào trong đêm tối, và kỷ niệm đó là một trong những vật duy nhất còn lại và an ủi. Anh còn có thể ngạc nhiên khi thấy bất cứ một bàn tay phụ nữ nào khác đều làm hắn sợ hãi không?

- Tôi hiểu, - bác sĩ chậm rãi nói. - Tôi chưa trải qua kinh nghiệm ấy, nhưng tôi hiểu. Tôi chỉ có thể nói với anh: nếu người "phụ nữ duy nhất" đó có thực đối với anh, chắc chắn chỗ của người đó phải là ở đây với anh, và sự tiếp xúc với bàn tay ấy là một trong những niềm an ủi của anh...

- Tất nhiên! - Đan nói và châm một điếu thuốc lá nữa. - Anh có thể nói như thế được. Nhưng cũng rất thực tế và rất đúng nếu cho rằng từ sân này

ta có một phong cảnh tuyệt diệu, tôi phải nhìn nó... Phong cảnh mà bệnh tật của tôi ngăn cản không cho tôi nhìn thấy.

- Nói một cách khác, - Êderych nói tiếp. - Mặc dù nàng đối với anh là "người phụ nữ duy nhất", anh đối với nàng có phải là "người đàn ông độc nhất" không?

- Không, - Đan đáp với vẻ cay đắng như trong một tiếng thở dài. - Tôi đối với nàng chỉ là đứa trẻ con.

- Chúng ta cứ cho là anh chưa có thể nhận thức được vai trò của anh đối với nàng và chưa làm nàng hiểu được! - Bác sĩ nói tiếp và làm ra vẻ như không nghe thấy những câu sau cùng. - Cần phải có thời gian và lòng kiên trì mới làm cho người phụ nữ hiểu được về vấn đề nào đó.

Đan ngẩng đầu lên với vẻ ngạc nhiên, anh hỏi:

- Anh có thực suy nghĩ về những câu anh nói không đấy?

- Hoàn toàn có! - Bác sĩ đáp một cách chắc chắn. - Ở người đàn ông việc phát hiện ra "người phụ nữ duy nhất" là tức khắc. Ở nàng thì trái lại, lòng tin lẫn nhau chỉ từng nấc một như mặt trời mọc.

- Ôi, lạy Chúa! - Đan thì thầm, - đối với chúng ta thì đúng như vậy. Trước mắt tôi Nàng là "vợ tôi" và tôi đã tặng Nàng danh từ đó không hề lưỡng lự. Và ngày hôm sau Nàng đã coi tôi như một "đứa trẻ con", một đứa trẻ con mà Nàng không thể kết hôn được... Nguyên lý của anh sẽ trở nên thế nào, anh Êderych?

- Đừng nên nói đến nguyên lý, anh bạn ạ! Nhưng tôi xin nói để anh biết: Adam đã rất sai lầm khi không theo đuổi Eva.

Đan nghiêng người về phía trước nắm chặt lấy tay ghế. Giọng nói bình tĩnh và bảo đảm ấy gọi lên trong anh những nghi ngờ về cách thức anh đã quan niệm. Đầu tiên anh nhớ lại cách đây ba năm, từ khi anh bước chân ra khỏi Nhà Thờ Shenstone. Bác sĩ trông thấy anh tái mét như một xác chết, những giọt mồ hôi lóng lánh trên trán anh, anh rên rỉ:

- Ôi, Êderych! Tôi mù. Hãy khoan dung độ lượng. Tất cả đều có ý nghĩa biết bao đối với tôi trong cảnh tối tăm này!

Bác sĩ suy nghĩ. Nếu những y tá và học trò của anh trông thấy nét mặt anh lúc này, họ sẽ cho là anh đang thực hiện một ca mổ tế nhị và nguy hiểm, chỉ trệch dao mổ một chút là gây tử vong cho bệnh nhân. Họ nghĩ đúng vì tương lai của hai người đang run rẩy trên cán cân, phụ thuộc vào bàn tay khéo léo và cả quyết của bác sĩ ngoại khoa. Bộ mặt hốt hoảng kia với những giọt mồ hôi ấy, tiếng kêu thảm thiết ấy: "tôi mù" không được bác sĩ dự kiến trước. Đó là cảnh ngộ của bạn anh, anh không thể không xúc động. Nhưng nghĩ đến người bạn gái trên kia với cặp mắt bịt chặt, giơ hai bàn tay van nài ra với anh, anh cảm thấy gân cốt cứng cáp hẳn lên. Anh từ tốn nói:

- Anh có thể mù quá, nhưng theo tôi, anh không thể là một thằng ngốc!

- Anh bảo sao?... phải chăng... tôi đã là một thằng ngốc?

- Làm sao mà tôi có thể xét đoán được? Anh hãy kể thật rõ cho tôi nghe sự việc theo quan điểm của anh? Anh hãy kể thật rõ cho tôi nghe sự việc theo quan điểm của anh, tôi sẽ cho anh biết ý kiến của tôi.

Giọng nói của Đêrych bình tĩnh, giản dị, có tác dụng làm yên lòng Đan, đồng thời cho anh một cảm giác an tâm. Đan nằm ngửa ra trên ghế, luồn tay vào túi áo trong của anh và mân mê một bức thư trong đó. Anh có dám không? Anh có nên nói hết nỗi thống khổ của anh cho một người bạn mà anh có thể tin được, để anh có được một nguồn an ủi, đồng thời tránh được nguy cơ để lộ tung tích Jên với một người rất quen biết chị hay không?

Bác sĩ im lặng chờ đợi. Thế rồi một lúc sau Đan nói:

- Anh Đêrych, anh đã có lòng tốt gợi ý cho tôi. Được tâm sự với anh tôi thấy nhẹ cả người. Anh có đồng ý hứa với tôi là sẽ không tìm cách đoán biết tung tích người phụ nữ mà tôi sắp nói ra đây với anh không?

- Bạn thân mến! - Bác sĩ nói với một giọng làm Đan an tâm thêm. - Tôi không bao giờ đoán biết bí mật của ai cả. Nếu tôi đã biết trước bí mật đó rồi thì tôi chẳng cần phải đoán làm gì. Nếu tôi chưa biết mà chủ nhân của chúng muốn giấu tôi, tôi nghĩ rằng ăn cắp một túi tiền và đoán biết bí mật của người khác cũng giống nhau.

- Cảm ơn anh! Cá nhân tôi, tôi không muốn giấu anh điều gì, nhưng tôi có nhiệm vụ không được để lộ tên Nàng.

- Tất nhiên là như thế! Anh cứ nói đi, tôi không ngắt quãng đâu.

- Tôi sẽ cố gắng nói ngắn và gọn. Tôi biết Nàng đã từ nhiều năm. Tôi gặp Nàng bất cứ ở đâu người ta có thể gặp nhau. Tôi lúc nào cũng có cảm tình với Nàng. Nàng là một người bạn, bạn chân chính của tôi và của nhiều người khác, nhưng không bao giờ người ta nghĩ đến việc phối hợp ý nghĩa về tình yêu với Nàng mà không thể nói được vì sao. Thật khó mà tả được... Nàng là... là...

Bác sĩ trông thấy câu "Jên" run rẩy trên môi Đan, và không muốn để cạn mất nguồn tâm sự, anh nói:

- Vâng, tôi hiểu anh muốn nói gì... Sao nữa?

- Tôi có những ham muốn nông nổi nhất thời, và có nhiều nữa. Tôi chỉ nhìn ở người phụ nữ sắc đẹp của họ, cái đẹp làm tôi mê mẩn. Tôi chưa bao giờ nghĩ đến hôn nhân, chỉ thích vẽ chân dung những người phụ nữ mà tôi mê. Mẹ họ, những bà cô bà bác của họ tưởng tôi muốn kết hôn với người mẫu của tôi. Nhưng những cô thiếu nữ ấy, bản thân họ hiểu được là ngược lại. Tôi chiêm ngưỡng sắc đẹp của họ và họ nhận thức được ý nghĩa của sự chiêm ngưỡng ấy. Tôi chỉ yêu cầu ở người phụ nữ, nếu người ấy đẹp là làm ơn làm mẫu cho tôi vẽ. Tôi không thể cắt nghĩa điều đó cho những người chồng, mẹ, vú nuôi của họ. Nhưng những người đẹp ấy hiểu được tôi hoàn toàn, và bây giờ, trong đêm tối của tôi, không một người nào nổi lên trách móc tôi.

- Người ta quên anh rồi! - Bác sĩ vừa cười vừa nói. - Nhưng tôi tin anh.

- Anh biết không, chỉ có hai người phụ nữ độc nhất có ảnh hưởng đến tôi, là mẹ tôi đã chết từ hồi tôi mười chín tuổi và bà già Mac mà mỗi khi tôi đi hoặc tôi về rồi ôm hôn thăm thiết. Những sợi dây thời thơ ấu đó là thiêng liêng nhất trong đời. Mọi sự việc cứ tồn tại như thế cho đến một buổi chiều tháng Sáu cách đây mấy năm. Nàng và tôi cùng ở trong một lâu đài. Một buổi trưa chúng tôi đã nói chuyện với nhau thân mật hơn thường lệ, tôi chỉ còn chờ ý kiến của bà Mac là sẽ cầu hôn với Nàng. Thế là có vấn đề xảy ra, tôi không thể cho anh biết như thế nào vì anh có thể nhận ra Nàng ngay, nhưng trong một lúc kỳ diệu, người phụ nữ người vợ, người mẹ trong Nàng trỗi dậy trong thâm tâm tôi với tất cả dịu dàng và hoàn hảo của một tâm hồn trong sáng. Trong lúc đó nảy sinh một sự ham muốn Nàng mà không gì có thể làm thỏa mãn, mà sẽ chỉ được toại nguyện ngày mà Nàng và tôi cùng

có mặt trong ánh sáng của thành phố. Vâng, ở đây sẽ không còn có nước mắt, khổ đau và bóng tối...

Khuôn mặt không còn thị giác sáng lên, được ánh lửa của lò sưởi rọi chiếu. Ký ức của quá khứ đem lại cho Đan hình ảnh của tương lai. Bác sĩ giữ im lặng chờ cho cảm xúc giảm bớt. Tiếng nói trẻ trung trong bóng tối lại tiếp tục:

- Thế là tôi hiểu ngay tôi yêu nàng, tôi khát vọng nàng. Tôi cảm thấy sự có mặt của Nàng rọi sáng bước đường tôi đi, sự vắng mặt đồng nghĩa với giá lạnh và đêm tối, và ngày ngày trở nên rực sáng vì có mặt nàng ở đó.

Đan ngừng lại một lát. Giọng nói sâu sắc của bác sĩ cất lên:

- Nàng chắc là phải đẹp, xinh, kiều diễm lắm phải không?

- Một phụ nữ xinh đẹp? Nàng? A Chúa ôi! Không... Đẹp! Tôi không biết nữa...

- Nhưng chắc là anh muốn vẽ chân dung nàng lắm phải không?

- Tôi đã vẽ rồi, Đan nói rất khe khẽ và dịu dàng. Và cả hai bức chân dung tôi đã vẽ về Nàng, mặc dù chỉ vẽ bằng ký ức và trong âu sầu, là hai trong những tác phẩm đẹp nhất của tôi. Chưa có con mắt nào, trừ của tôi, được trông thấy. Cũng sẽ không ai được xem, trừ cặp mắt của người mà tôi sẽ bắt buộc phải nhớ đến để mang lại đây cho tôi phá hủy đi.

- Và người đó sẽ là...? - Êrêch hỏi.

- Rôza! - Đan trả lời.

Bác sĩ dùng đầu ngón chân vun đống củi đang vui vẻ cháy trong lò và nói tiếp:

- Anh chọn đúng lắm (và Đêrych phải cố gắng lắm mới nên được niềm vui đang lan sang giọng nói của anh). Rôza sẽ giữ kín. Nhưng nói tóm lại chúng ta được phép tin rằng chị ấy là một phụ nữ đẹp.

- Tôi làm sao biết được! - Đan nói có vẻ phân vân. - Tôi không thể nhìn chị ấy như cặp mắt của những người khác nhìn. Hình ảnh về chị ấy ở tôi, trong lúc tất cả đều được rọi sáng, bao gồm cả tinh thần, tâm hồn và thể xác. Tâm hồn chị ấy rất đẹp, rất thanh tao, rất phụ nữ cho nên cái thể xác bao bọc chúng cũng được san sẻ vẻ hoàn hảo và trở nên muôn phần thẩm thiết đối với tôi.

- Tôi hiểu. Phải! Bạn thân mến, tôi hiểu.

Bác sĩ ngoài miệng nói như thế, nhưng trong thâm tâm lại nói: "Ôi, Jên, Jên! Trong lúc này chị chẳng cần bịt mắt mới là mù!"

Đan nói tiếp:

- Vậy là chúng tôi có những ngày tuyệt diệu. Tất cả đối với tôi đều rất đơn giản, rất sáng lạn đến nỗi tôi cũng không nghĩ là ở Nàng nghĩ khác. Chúng tôi cùng chơi nhạc, nói với nhau tất cả mọi chuyện trên đời, nhưng không hề nói về chúng tôi, bởi vì chúng tôi biết rằng... ít ra cũng là tôi, và trước Chúa, tôi đã tin rằng Nàng cũng thế. Mỗi lần tôi trông thấy Nàng, tôi lại thấy Nàng hoàn hảo hơn, phụ nữ hơn. Ít lâu sau chúng tôi phải xa nhau trong một thời gian ngắn, ba ngày, rồi cuối tuần chúng tôi lại cùng nhau xum họp. Vì người ta gán tên tôi vào tên một thiếu nữ Mỹ, và sau một nhận xét giữa tôi và Nàng về vấn đề đó, tôi quyết định nói với Nàng tôi đề nghị với nàng ra ngoài sân. Trời sáng trắng tuyệt diệu, tôi chưa từng thấy... - Im

lặng một lúc lâu, rồi Đan ập úng rất khẽ. - Tôi nói với Nàng... Tôi thấy nàng hiểu tôi, tôi đã tưởng Nàng chấp thuận và yêu tôi như tôi yêu Nàng. Nhưng trong khi tôi tưởng Nàng hiểu tôi và trả lời tôi... Nàng đã không hiểu mà chỉ cố gắng tỏ lòng tốt và độ lượng...

- Anh có chắc là như thế không? - Bác sĩ hỏi giọng âm thầm.

- Hoàn toàn chắc. Anh cứ nghe đã. Lúc tôi tặng Nàng danh hiệu mà tôi hy vọng Nàng sẽ mang mãi mãi trong tương lai, tôi gọi nàng là "vợ tôi", tôi còn nhớ, Nàng đứng lên và đẩy tôi ra nhưng không giận. Nàng bảo tôi cần phải có một đêm để Nàng suy nghĩ và hôm sau sẽ đến tìm tôi tại một Nhà Thờ nhỏ trong làng để trả lời. Có lẽ anh cho tôi là một kẻ hợm hĩnh ngốc nghếch, nhưng anh không thể tưởng tượng tôi đã ngu dốt như thế nào: tôi đã hoàn toàn tin tưởng vào Nàng. Nàng đến. Tôi hỏi câu trả lời của Nàng và trong thâm tâm cho là để lấy lệ. Nàng liền bảo tôi một cách nghiêm chỉnh và vững chắc: "Tôi không thể kết hôn với một em nhỏ".

Giọng của Đan nghẹn ngào. Đầu anh cúi xuống. Đối với anh tất cả như ngừng lại, cuộc sống vẫn còn đang diễn ra ở cảnh trước đây.

Bác sĩ rùng mình. Anh biết là sự việc còn đau đớn hơn Đan kể. Anh trông thấy người yêu Jên đã bị mù và sống lại vĩnh viễn cảnh ấy mà không gì có thể xóa nhòa được. Anh cúi xuống, dịu dàng để tay lên vai Đan và nói:

- Tội nghiệp anh bạn! Tội nghiệp!

Và hai người im lặng rất lâu.

Buổi sáng chủ nhật đẹp đẽ hôm ấy, Jên và bác sĩ Êderych leo lên con đường ngoằn nghèo từ sân dẫn đến rừng thông. Hai thân cây ngã xuống nằm giữa trời trước một phong cảnh đẹp được dùng làm ghế cho đôi bạn. Bác sĩ vừa kể cho Jên nghe về cuộc nói chuyện hôm trước.

- Tại sao anh không cho ý kiến của anh? - Jên phản kháng.

- Tôi không phát biểu ý kiến cũng như không giải thích gì cả. Tôi để anh ấy cứ tin như anh ấy đã tin, vì đây là cách duy nhất để giữ chị ở đỉnh cao mà anh ấy đã nâng chị lên. Không phải tôi làm để chị phải ngã xuống.

- Tôi sẽ ngã vào tay anh ấy! - Jên mạnh dạn nói. - Tôi muốn ở đây hơn là ở đỉnh cao.

- Chị cho phép tôi được nói: Tốt hơn hết là chị nên ngã vào chuyển tàu thứ nhất về Luân Đôn... Hình như tôi thấy chị ở đây rồi.

- Ôi Êderych! - Jên vừa than thở vừa luồn bàn tay vào dưới cánh tay bác sĩ và tỳ cặp mắt bịt vải vào tay áo anh. - Hôm nay anh làm sao thế? Anh ác với tôi lắm. Anh đã hành hạ và nhắc lại với tôi những câu nói của Đan, và bây giờ lẽ ra phải an ủi tôi thì anh lại cho là tôi sai trái. Anh làm tôi bối rối quá.

- Tôi cho là sai, đúng thế! Nhưng tôi không để chị phải bối rối. Tôi bảo đảm với chị buổi tối hôm qua không phải là một trò đùa. Tôi đã từng được

thấy một người đàn bà đã tàn phá như thế nào cuộc sống của người đàn ông yêu mình. Sáng nay lúc trở dậy, tôi có cảm giác như bị đánh đòn.

- Còn tôi, anh cho là tôi có cảm giác ra sao?

- Chị cho là chị đúng, nếu chị cứ ngoan cố thế mãi thì cảnh ngộ của chị sẽ hết hy vọng. Chị phải học nói: "Em nhận ra sai lầm rồi, anh có thể tha lỗi cho em không?"

- Tôi đã cố gắng làm rồi! Tôi đã nghĩ đến anh ấy trước khi nghĩ đến bản thân tôi.

- Không hoàn toàn đúng như thế đâu Jên ạ! Chị đã nghĩ đến chị trước tiên. Chị đã không có can đảm nghĩ đến khả năng tình yêu và lòng khâm phục của anh ấy lạnh nhạt dần. Tình yêu nào cũng ích kỷ, trừ có tình yêu của người mẹ.

- Ôi! - Jên than thở. - Tôi cảm thấy bị lạc đường trong nơi tối tăm ấy. Anh Đêrych, nếu tôi có thể nhìn thấy cặp mắt nhân đức của anh, tiếng nói của anh sẽ như bớt ác liệt hơn.

- Vậy thì xin mời chị bỏ cái bịt mắt ra và nhìn này!

- Tôi không muốn đâu! - Jên hốt hoảng kêu lên. - Có phải tôi đã làm tất cả như thế để tới bến, rồi lại bị hỏng sao?

- Bạn thân mến, sự mù lòa tự nguyện này bắt đầu có tác dụng đến thần kinh của chị đấy! Không khéo thì kết quả lại nhiều xấu hơn tốt. Những liều thuốc mạnh...

- Suyt! - Jên thì thầm, - tôi nghe thấy có tiếng chân bước.

- Trong rừng thì lúc nào mà chẳng nghe thấy tiếng chân bước!

Tuy nói thế, bác sĩ cũng im lặng và lắng tai nghe. Jên khẽ nói:

- Đó là tiếng chân bước của Đan. Anh Êrých thử nhìn xem, từ chỗ này ta có thể nhìn thấy tận cuối đường.

Êrých tiến lên vài bước rồi trở lại nói với lên:

- Đúng đấy! Chúng ta gặp vận may rồi, Đan đang đi lên cùng Simxân. Vài phút nữa họ sẽ lên tới đây.

- Anh Êrých ạ! Đúng hơn là Định Mệnh cứ theo đuổi tôi mãi.

Và bàn tay của Jên đưa nhanh lên băng vải bịt mắt, Êrých kịp thời ngăn lại không để chị tháo, anh nói:

- Chớ nên làm thế! Đừng làm hỏng việc vào giây phút cuối cùng. Tôi có khả năng giữ cho hai người mù đứng cạnh nhau mà không hay biết gì cả. Hãy tin ở tôi và cố gắng giữ im lặng. Làm sao mà chị không hiểu lý do tôi nói khi câu "ta gặp vận may rồi?" Đan đến đây để hỏi ý kiến tôi về những điều mà anh đã tâm sự với tôi. Chị sẽ nghe. Đó là một việc tiết kiệm thời gian cho tôi, và chị sẽ được chứng kiến cách thức anh ấy chấp nhận ý kiến của tôi. Bây giờ thì chớ có động đây, vì nếu chị động đây, tôi buộc phải nói chị là một con sóc và ném những quả thông vào chị.

Bác sĩ đi đến chỗ đường rẽ, Jên ở lại trong đêm tối của chị.

- Anh Đan đấy à? - Bác sĩ hỏi. - Chúng ta có thể thôi không cần đến Simxân nữa, anh hãy nắm lấy cánh tay tôi đây.

- Vâng, - Đan đáp, - người ta nói với tôi anh ra đây nên tôi đến tìm anh.

Simxân rút lui, còn lại hai người trên bìa rừng.

- Chỉ có mình anh thôi chứ? - Đan hỏi. - Hình như tôi có nghe thấy những tiếng nói.

- Đúng đấy, tôi có nói chuyện với một cô thôn nữ.

- Cô ấy người thế nào?

- Một cô gái mập mạp, có vẻ dễ thông cảm.

- Tôi biết cô ấy, đó là con gái lớn người làm vườn của tôi. Cô ta nặng gánh gia đình, tội nghiệp!

- Vâng, tôi có nhận thấy thế. Anh có bằng lòng ngồi xuống cái thân cây này không? Anh có hình dung được phong cảnh không?

- Có, tôi biết quá rõ, nhưng tôi rất lo sợ thấy từng hình ảnh một cứ dần dần phai mờ đi trong trí óc tôi, trừ có một cái.

- Cái nào vậy?

- Bộ mặt Nàng.

- A, anh bạn! Tôi không quên là hôm nay tôi sẽ nói cho anh biết ý kiến của tôi về câu chuyện anh tâm sự với tôi hôm qua. Tôi đã nghiêm chỉnh suy nghĩ về vấn đề đó rồi. Chúng ta nói chuyện với nhau ở đây rất tốt.

- Anh có chắc chắn là chỉ có mình chúng ta thôi không? Đan hỏi. Hình như tôi cảm thấy có mặt một người thứ ba nữa quanh ta.

- Anh bạn ạ, có bao giờ người ta chỉ có một mình trong rừng không? Có những khuôn mặt tí hon nhiều vô kể xung quanh ta. Nếu anh cần có tình trạng cô đơn, xin chớ vào rừng.

- Vâng, và tôi thích lắng nghe chúng. Nhưng tôi muốn nói đến sự có mặt của một con người. Vả lại, anh Êdêych ạ, tôi luôn luôn bị ám ảnh bởi cảm giác về một sự có mặt vô hình xung quanh tôi, tôi thấy cần phải nói để anh biết như vậy. Hôm vừa rồi tôi có thể nói rằng chính Nàng "người phụ nữ duy nhất" đã lặng lẽ đứng nhìn tôi đầy lòng thương hại. Đó là điều sẽ xảy đến nếu Nàng nhìn thấy tôi!...

- Anh có cảm giác ấy hôm nào?

- Gần đây thôi: hôm bác sĩ Rôb kể tôi nghe tình cờ ông ta đã gặp Nàng ở... à! Tôi không được phép tiết lộ ở đâu. Ông ta và chị Rôza đã để tôi lại một mình, và trong bóng tối cô độc của tôi, tôi cảm thấy có cặp mắt Nàng nhìn tôi.

- Bạn thân mến, ta không nên khuyến khích sự ám ảnh ấy bởi những sự có mặt vô hình. Anh nên nhớ rằng những người nào yêu chúng ta sâu sắc có thể, mặc dù ở rất xa, làm cho chúng ta cảm thấy linh hồn của họ luẩn quẩn quanh ta, nhất là khi chúng ta đau khổ. Anh không lấy làm lạ nếu anh luôn luôn có cảm tưởng có nàng ở rất gần anh, vì rằng theo tâm hồn và lương tâm tôi, tôi tin tưởng là trái tim và tình yêu của nàng theo anh khắp nơi.

- Ôi Thượng Đế! - Đan kêu lên.

Sau đó anh đứng dậy và bước liêu vài bước, Đêrych kịp nắm cánh tay anh kéo lại, chỉ một giây nữa là anh vấp vào chân của Jên.

- Anh Đan, anh hãy ngồi xuống đây và nghe tôi nói. Tôi sẽ cố giải thích cho anh những lời nói của tôi và xin anh chú ý đừng cử động nhiều. Chúng ta đang đứng trước một vấn đề tâm lý. Chúng ta hãy giả sử hai nhân vật đương sự có mặt. Anh phải hiểu một vấn đề. Tình yêu ở một người đàn ông tạo nên sự quên mình. Ở người đàn bà thì trái lại, nó nghiêm trọng hóa lương tâm của nhân vật. Nàng phải chẳng là tất cả những gì mà người yêu mình tưởng tượng? Nàng có thể làm chàng bằng lòng không những trong hiện tại mà còn cả tương lai dai dẳng đang mở ra không? Lúc đầu nàng càng đơn giản và quên mình bao nhiêu thì những tư tưởng đó sẽ càng ám ảnh nàng bấy nhiêu.

Bác sĩ nhìn về phía Jên. Chị giơ tay lên, anh hiểu anh đã đi đúng hướng. Anh tiếp tục nói:

- Thế rồi, theo như anh đã kể với tôi, nàng không đáp ứng được về mặt thể xác kiểu người phụ nữ mà anh chiêm ngưỡng theo nghề nghiệp. Phải chăng nàng có thể lo sợ sau một thời gian nàng sẽ thôi không còn khả năng làm anh vui lòng nữa?

- Không đâu, - Đan cả quyết nói. - Nếu là thế Nàng đã nói với tôi về nỗi lo vớ vẩn ấy ngay, và tôi đã lập tức làm Nàng yên lòng. Giả thuyết ấy của anh không xứng đáng với người mà tôi yêu dấu.

Gió thổi trong lùm cây. Một đám mây lướt qua mặt trời. Hai con người chìm đắm trong đêm tối rừng mình và im lặng. Về sau bác sĩ nói giọng âu yếm, sâu sắc:

- Bạn thân mến, tôi tin chắc là Nàng yêu anh. Có thể là trong lúc này nàng đang khao khát được ở gần anh với tất cả tấm lòng dịu hiền của Nàng. Xin anh vui lòng cho tôi biết đích danh, tôi sẽ đến tìm nàng nếu anh cho phép, và tôi sẽ trao đổi với nàng về vấn đề đã xảy ra. Nếu đúng như tôi nghĩ, anh cứ để tôi dẫn nàng đến đây để bày tỏ với anh lòng hối hận và tình yêu của nàng.

- Không bao giờ cả! Không bao giờ chừng nào tôi còn sống! Anh không thấy rằng trong lúc tôi còn lạnh lặn, còn tiếng tăm, còn tất cả những gì mà người ta khao khát, thế mà tôi đã không chinh phục nổi tình yêu của Nàng. Huống chi bây giờ, trong tình trạng hoạn nạn này Nàng mà cố đoái hoài đến tôi, họa chẳng chỉ vì tình thương. Tôi sẽ không bao giờ chấp nhận tình thương của Nàng. Nếu cách đây ba năm đối với Nàng tôi chỉ là một đứa trẻ, thì bây giờ chỉ là một tên "tàn tật" đáng để Nàng thương hại. Nếu anh nói đúng và nếu quả thật Nàng nghi ngờ tình yêu và lòng trung thành của tôi, tôi vĩnh viễn không còn khả năng, với lòng trung thành của tôi, làm cho Nàng hiểu là Nàng đã lầm. Nàng đã từ chối tôi vì thấy tôi không xứng đáng với Nàng. Tôi muốn rằng cứ để như thế này. Chúng ta dừng lại ở đây thôi!

- Như thế này thì anh cứ cô đơn mãi! - Bác sĩ buồn rầu nói.

- Thà cô đơn còn hơn vỡ mộng. Anh nghe kìa, tiếng keng thứ nhất rồi. Mac sẽ bực mình vì phải chờ đợi chúng ta bữa ăn ngày chủ nhật.

Đan đứng lên, quay mặt về phía phong cảnh xa tắp đến tận chân trời rồi nói tiếp:

- A! Tôi biết rõ tất cả cảnh này. Khi tôi đến đây cùng với chị Rôza, chị đã tả tôi nghe tất cả những gì chị trông thấy, và tôi phát hiện cho chị thấy những gì chị không trông thấy và tôi biết tôi đang ở đấy. Chị ấy có ý thức rất đặc sắc về nghệ thuật và về hầu hết những vấn đề mà tôi ham thích. Tôi

phải nhờ anh cánh tay mặc dù con đường rất rộng. Tôi không muốn liều bị vấp ngã, tôi đã bị hai ba cái khá đau rồi và tôi đã phải hứa với chị Rôza là phải cẩn thận rồi. Con đường rộng, vâng, chúng ta có thể đi hàng đôi, hàng ba cũng được nếu cần. May mà nó đã được sửa lại, trước đây khó đi lắm.

- Đi hàng ba, bác sĩ nói, đúng chúng ta có thể, nếu cần.

Anh lùi lại một bước và buộc Jên phải đứng lên, và luồn bàn tay chị vào dưới cánh tay trái của anh. Anh nói tiếp:

- Đan, anh nắm lấy cánh tay phải của tôi, như vậy anh có thể dùng cái gậy của anh ở bàn tay phải.

Và cứ như thế qua khu rừng trong một ngày hè êm dịu. Ba người chậm chạp đi xuống. Bác sĩ đi giữa hai người mà anh mong muốn kết hợp được hai trái tim đau thương.

Bỗng nhiên Đan dừng lại vênh tai lên nói:

- Tôi thấy hình như có một bước chân nữa ngoài của tôi và của anh.

- Rừng bao giờ cũng đầy những tiếng vang, - bác sĩ nói, - y như trái tim ta. Nếu anh lắng nghe, anh có thể nghe thấy tất cả theo ý anh muốn.

- Thôi ta không dừng lại nữa, - Đan nói, - trước đây hễ về chậm bữa ăn là bà Mac lại phạt tôi đấy!

- Chị Rôza này, không bao giờ tôi có thể bày tỏ cho chị biết tôi đã nghĩ gì về việc chị vừa mới làm cho tôi đây.

Đan đứng trước cửa sổ thư viện mở rộng. Ánh nắng tràn vào như những đợt sóng. Từ chàng thanh niên dong dỏng cao ấy toát lên một vẻ mới về sức khỏe và về hy vọng. Anh giơ hai bàn tay về phía Rôza để nhấn mạnh về những lời nói biết ơn chứ không phải để chờ đợi sự đáp lại cử chỉ của anh. Anh nói tiếp:

- Thế mà tôi cứ hình dung mãi xem chị đã làm gì vào cuối tuần, tôi tự hỏi bạn chị là những ai? Trong khi đó thì chị lại ở ngay đây với tấm vải bịt mắt, một mình trong buồng ngay trên đầu tôi. A! Lòng nhân hậu đã gọi chị làm một việc như vậy, thật là ngoài sức tưởng tượng của con người. Nhưng chị Rôza này, chị có cảm thấy chị có chút nào phạm tội nói dối không?

Quả nhiên đó là thứ cảm giác mà chị Jên tội nghiệp luôn luôn cảm thấy, do đó chị khiêm tốn trả lời:

- Vâng, có! Tuy nhiên tôi cũng đã nói với ông là tôi không đi xa. Và những người bạn láng giềng của tôi là bà Mac và Simxân đều hết sức giúp đỡ tôi. Vả lại, khi tôi nói là tôi ra đi, tôi đã nói đúng, vì thế giới của bóng tối khác với thế giới của ánh sáng.

- A! Chị nói đúng quá, thật là khó mà làm cho những người khác hiểu được cảm giác cô đơn hoàn toàn. Họ có vẻ như từ một hành tinh khác đến và sau khi đã giao thiệp với chúng ta bằng tiếng nói và bằng cử chỉ thiện

cảm, họ lại quay trở về đột ngột, để lại chúng ta trong cảnh cô đơn bao la và trong đêm tối vĩnh viễn.

- Vâng, Rôza đáp. Và hầu như họ e ngại cuộc đến thăm của họ, vì lúc họ ra về lại càng làm cho bóng tối sâu xa hơn, cô đơn hoàn toàn hơn.

- A! Chị cũng đã cảm thấy thế à? Tôi sẽ không còn cảm thấy cô đơn trong thế giới bóng tối nữa. Tôi sẽ tự bảo tôi: một người bạn gái thân thiết và tận tâm đến thăm tôi.

Đứng trước mặt Đan, Jên mở rộng cánh tay trong một cử chỉ chờ đợi và tình yêu. Và cứ đứng như thế trong một ánh sáng huy hoàng Jên nói:

- Thưa ông Đan, tôi có rất nhiều vấn đề muốn nói với ông. Nhưng trước khi bắt đầu, tôi cần phải nêu lên với ông bài học lớn mà tôi đã học được trong thế giới của bóng tối.

Rồi bỗng nhiên chị cảm thấy đang bị xúc động mạnh, mỗi cảm xúc đó làm cho giọng nói của chị có một sự rung động, làm Đan dễ nhớ đến những âm điệu của *Chuỗi tràng hạt*, nên chị phải ngưng một lát rồi mới tiếp tục với giọng nói cao hơn mà chị đã tập quen để cho đúng với vai trò của Rôza:

- Thưa ông Đan, tôi thấy là đã học được như thế này: nỗi cô đơn mà một người độc thân không thể nào chịu nổi có thể chuyển thành một thiên đàng thực sự cho hai người yêu nhau. Tôi nhận thấy rằng, với những tâm hồn trong một số trường hợp nào đó, bóng tối trở thành một nơi hội tụ tuyệt diệu. Nếu tôi yêu một người không còn trông thấy gì, tôi sẽ rất sung sướng thấy mình còn khả năng nhìn, để cặp mắt của tôi là của chàng lúc chàng cần đến. Nhưng tôi hiểu rằng nhiều khi ánh sáng ban ngày làm tôi khó chịu vì không cùng chia sẻ được với chàng và khi buổi tối đến, tôi vội nói:

"Chúng ta tắt đèn đi, đừng để cho ánh trăng vào buồng, và chúng ta cùng nhau ở trong cảnh tối tăm êm đềm này".

Trong khi Jên nói, Đan tái mặt đi và nét mặt cau lại. Rồi một phản ứng đưa máu từ tim lên khuôn mặt đỏ bừng đến tận kẽ tóc. Rõ ràng anh muốn lẩn tránh tiếng nói đã nói với anh những điều ấy... Tay phải anh lần dài lựa dẫn đến ghế bành.

- Chị Rôza này, - anh nói (và nghe thấy giọng nói ấy, hai cánh tay đang mở rộng của Jên phải bỏ rơi xuống). Vì lòng tốt mà chị tâm sự với tôi những ý nghĩ tốt đẹp đã đến với chị trong bóng tối. Nhưng tôi mong rằng người đàn ông có diễm phúc chiếm được trái tim chị, hoặc người nào có hạnh phúc chinh phục được nó sẽ không bị lâm vào cảnh tàn tật ác nghiệt này. Người đó nên sống trong ánh sáng hơn là được thử thách lòng tận tâm cao cả của chị. Bây giờ chúng ta bóc thư chứ?

Với một cảm giác sợ hãi, Jên nhận thức được việc chị vừa mới làm. Chị đã hoàn toàn quên mất Rôza và chị dùng tiếng nói của chị để gọi lên tình cảm của Đan trước tình yêu của chị, của Jên. Chị quên mất rằng với Đan, chỉ có một mình Rôza tham gia vào câu chuyện ấy, một mình Rôza vừa mới cho anh bằng chứng lớn về lòng tận tụy. Và chị hiểu rằng tất nhiên Đan sẽ đi đến kết luận là chị vừa mới tỏ tình yêu với anh... chị phải có một lối thoát.

Chị ngồi vào chỗ của mình, phía bên kia bàn. Chị nói:

- Tôi thấy đó là ý nghĩ về người đàn ông mà ông vừa mới ám chỉ đã cho phép tôi nói chuyện cởi mở với ông như tôi vừa làm điều chẳng may là chúng tôi đã giận nhau, bạn tôi và tôi... Anh ấy cũng không biết là tôi ở đây.

Tức thì vẻ cứng nhắc của Đan biến mất. Anh sốt sắng nói:

- A! Chị Rôza, mong rằng chị không cho tôi là một kẻ vô lễ hoặc tò mò. Tôi vẫn thường tự hỏi: không biết người đàn ông sung sướng ấy đã có chưa?

- Chúng ta không thể cho con người ấy là sung sướng lúc này, hoặc ít ra về ý nghĩ của anh ấy đối với tôi. Trái tim tôi thuộc về anh ấy hoàn toàn. Một sự hiểu lầm đã xảy ra giữa hai chúng tôi, hoàn toàn lỗi ở tôi, và anh ấy không muốn cho tôi có khả năng lập lại quan hệ bình thường.

- Anh ấy ngốc quá! - Đan nói. - Hai người đã đính hôn với nhau chưa?

- Chưa... chưa chính thức! - Rôza ngập ngừng. - Nhưng cũng gần như thế. Cả anh ấy lẫn tôi đều chưa có ý kiến thế nào cả.

Đan cảm thấy như trút được một gánh nặng trong đầu. Từ ít lâu nay Đan sợ không được hoàn toàn lương thiện đối với Rôza và đối với bản thân. Rôza đối với anh ngày càng trở nên thân thiết, hơn thế nữa, anh không thể thiếu được. Với khả năng và lòng tận tụy chị đã chiếm được một chỗ riêng trong lòng biết ơn của anh. Mỗi quan hệ giữa hai người thật là thú vị và sự hợp tác giữa họ thật là tuyệt diệu. và rồi bác sĩ Rôby đã vô tình xô đẩy thế cân bằng lý tưởng ấy. Một mình với bác sĩ, Đan đã tuyên bố chị Rôza rất cần cho hạnh phúc của anh và tỏ rõ nỗi lo ngại cho nơi ở của anh một khi chị bị bà giám đốc triệu về.

- Tôi lo sợ rằng người ta không cho phép chị ở không thời hạn bên cạnh một bệnh nhân. Nhưng ngài Êderych có được một ngoại lệ trong trường hợp này chẳng.

Bác sĩ Rôby đã trả lời với giọng cười mở:

- Vậy thì anh cứ việc mời bà cấp trên đi dạo mát và trêu ngai Đêrych một mẻ. Nếu anh muốn có cô ấy vĩnh viễn bên anh thì anh bảo đảm cho cô ấy, cưới cô ấy làm vợ, tôi cuộc rằng cô ấy sẽ nhận lời ngay.

Như vậy là với đôi giày đinh to tướng, bác sĩ Rôb đã dẫm nát một tình huống tế nhị.

Đan cố gắng đẩy ý kiến đấy ra nhưng không được. Anh bắt đầu hiểu những tìm tòi cho tiện nghi của anh và những quan tâm không ngừng của Rôza đã vượt quá nhiệm vụ nghề nghiệp và phải có một nguồn gốc êm đẹp hơn.

Anh cương quyết xua đuổi những ý nghĩ đã cường bức tâm trí, anh thầm coi bác sĩ Rôb là ngu đần, bản thân anh là lỗ bịch. Nhưng với tất cả những điều đó, anh thấy trong sự có mặt của Rôza một cảm giác huyền diệu được bao bọc trong bầu không khí của một tình yêu mãnh liệt. Một đêm anh suy xét một số khả năng và đấu tranh chống lại một ý muốn mạnh mẽ. Nói tóm lại tại sao anh không thực hiện ý kiến của bác sĩ Rôb. Như vậy anh sẽ mãi mãi giữ được Rôza bên anh. Cô ta không coi anh là một “em bé”!... Anh có gì để tặng cô? Một mái nhà tuyệt đẹp, tất cả các tiện nghi mong ước, một gia tài và một người bạn mà cô có vẻ cũng ưa... Nhưng lòng ham muốn đi quá xa, và anh thì thầm: “ Giọng nói vẫn cứ là của Jên!” anh không bao giờ nhìn thấy nét mặt Rôza, anh sẽ không bao giờ nhìn thấy cả. Anh có thể gán giọng nói vào giọng nói của người anh yêu, anh có thể kết hôn với Rôza và tiếp tục yêu Jên.

Thế là Đan kêu lên khiếp sợ: “Đồ quỷ sứ! Xéo đi cho rồi!” Và cuộc đấu tranh đã thắng lợi.

Nhưng do sự cố ý của anh mà sự yên tĩnh trong trái tim Rôza có thể bị xáo động, ý nghĩ đó làm Đan phân vân. Vì thế anh thấy thực sự nhẹ nhõm khi biết có một người đàn ông được Rôza gắn bó, mặc dù anh tự cảm thấy có một mối ghen tuông thầm kín. Và bây giờ anh biết Rôza đang bị đau đớn vì người yêu, như anh đang đau khổ vì Jên.

Một niềm kích động đột nhiên nổi lên, thôi thúc anh phải giải quyết cho xong điều lằng lẩn ấy, phải thật thành khẩn nói với Rôza. Anh nghiêng người về phía chị với một nụ cười thành khẩn trẻ trung đã từng làm xiêu lòng biết bao thiếu nữ. Anh nói:

- Chị Rôza, tôi rất cảm động, chị đã cho phép tôi nghe lời tâm sự. Và mặc dù tôi xin thú nhận là đã ghen tuông một cách vô lý với con người sung sướng chinh phục được trái tim chị, tôi cũng hân hoan được biết con người đó có thật. Và bạn thân mến và tận tâm, tôi cũng muốn cho chị biết một số vấn đề của tôi cũng giống như của chị. Nhưng trước khi thực hiện, tôi đề nghị chị hãy đặt bàn tay chị trong bàn tay tôi để đánh dấu tình bạn của chúng ta. Chị đã được ở trong xứ sở của bóng tối, chị hiểu thế nào là nắm chặt tay nhau.

Đan chìa bàn tay qua mặt bàn, tất cả con người anh để lộ một sự căng thẳng bên trong. Rôza trả lời giọng hơi run run:

- Không thể được, thưa ông Đan, tay tôi bị bỏng. Ồ không có gì nghiêm trọng đâu, ông chớ lo. Chỉ vì một que diêm thôi. Vâng, trong lúc tôi mù... Bây giờ xin ông nói tôi nghe điểm nào chúng ta giống nhau.

Đan rút bàn tay lại và đặt nó lên đầu gối. Anh ngửa người ra đằng sau, mặt ngẩng cao. Trong vẻ mặt đó có một vẻ gì trong sáng được toát ra từ một tinh thần lướt trên mọi cảm dỗ thấp kém, làm Jên nhìn anh phải ứa

nước mắt. Chị hiểu, tình yêu và lòng đau khổ đã gây nên cho Đan như thế nào. Anh bắt đầu nói khẽ và quay về phía Rôza:

- Chị cho biết anh ấy có thăm thiết với chị không?

Cặp mắt Jên không thể dời bộ mặt yêu dấu. Niềm xúc cảm của Jên làm run run tiếng nói của Rôza:

- Anh ấy là tất cả của tôi.

- Anh ấy có xứng đáng với chị không?

Jên cúi xuống và đặt môi lên chỗ mà bàn tay Đan đã đặt lên, rồi đáp:

- Anh ấy đã yêu tôi hơn cả cái mà tôi xứng đáng.

- Tại sao chị nói “đã yêu” ở thì quá khứ? “Đang yêu” có đúng hơn không?

- Than ôi! không ạ, - Rôza nói với giọng tan nát. - Tôi sợ rằng tôi đã làm mất tình yêu của chàng do sai lầm và không tin tưởng của tôi.

- Không bao giờ cả! - Đan vội nói. - Tình yêu không bao giờ sai cả. Nó có thể chết đi trong một thời gian, cả bị chôn vùi nữa! Nhưng một ngày lễ Phục Sinh đến, nó sẽ trỗi dậy. Bạn chị biết chị nhận ra sai lầm rồi chứ?

Câu hỏi được đặt ra hết sức dịu dàng.

- Chưa, chàng khước từ mọi khả năng giải thích mà tôi có thể cho chàng hiểu, và cả hai chúng tôi bị đau khổ do phương pháp nhận thức của chàng

về thái độ của tôi.

- Tôi nghiệp chị, - Đan nói giọng đầy tình cảm. - Kinh nghiệm của bản thân tôi đã bị thảm làm tôi rất thông cảm với những ai đau khổ trong yêu đương. Nhưng tôi xin có một lời khuyên: chị nên viết cho anh ấy những lời thật thành khẩn, giải thích cho anh sự việc đã xảy ra. Bất kỳ người đàn ông nào đang yêu sẽ tin và chấp nhận lời giải thích của chị và sẽ lấy làm sung sướng được làm việc ấy. Tôi chỉ có một điều mong ước là anh sẽ không đến đây để mang chị đi như một cơn lốc.

Jên mỉm cười qua nước mắt...

- Thưa ông Đan, nếu chàng gọi, tôi sẽ phải đi.

- Tôi lo ngại ngày đó biết chừng nào, chị sẽ đến nói với tôi: “Tôi phải đi đây!” Chị đã giúp đỡ tôi biết bao nhiêu và chị đã chiếm một vị trí lớn lao trong đời sống của tôi, cho nên, chị có biết không, nhiều lúc tôi đã nghĩ hôm nay tôi có thể thành thật thú nhận với chị, nhiều lúc tôi đã phải dùng đến biện pháp tốt cùng để giữ chị lại mãi mãi. Chị thật xứng đáng được hưởng tất cả những gì một người đàn ông có thể hiến dâng, tất cả tình thương mến mà người đó có thể có. Và với một người phụ nữ như chị, tôi chỉ có thể hiến dâng cái gì là tốt đẹp nhất của tôi. Tôi muốn chị biết tôi đã chôn sâu trong tim tôi một hình ảnh thân yêu. Tất cả những cái khác đều mờ dần. Bị mù tôi phải khó nhọc lắm mới gọi lên được trong ký ức khá nhiều bộ mặt dịu dàng mà ngọn bút lông của tôi đã họa lại, ít nhiều chúng đã mờ đi và trở nên không còn rõ nét nữa. Trái lại hình ảnh thân yêu ấy càng rực sáng khi mà đêm tối càng dày đặc trong tôi, đi theo tôi trong cuộc sống, và trong cõi chết tôi vẫn trông thấy bộ mặt người phụ nữ tôi yêu. Chị nói “đã yêu” về người thân của chị vì như chị nói, chị không được đảm bảo về tình trạng thực tại của tình cảm anh ấy. Còn tôi, tôi không thể nói được “đã yêu” hoặc “đang yêu” về người tôi yêu. Nàng không bao giờ yêu tôi cả,

nhưng tôi yêu nàng với một mối tình làm tôi không còn khả năng gì đáng tặng cho một phụ nữ khác. Nếu vì ích kỷ tôi đề nghị một phụ nữ khác làm vợ tôi, là tôi đã lừa dối người đó một cách tàn nhẫn. Bộ mặt xa lạ của người phụ nữ đó không là gì đối với tôi cả. Bao giờ bộ mặt kia cũng sáng lạn trong đêm tối của tôi. Bạn thân mến, nếu đôi khi bạn có cầu nguyện cho tôi, bạn hãy cầu cho tôi sao không thực hiện được ý định đê hèn: lấy được một người vợ giả danh giả nghĩa.

- Nhưng, - Rôza hỏi, - Nàng có thể có tất cả không?

- Nàng đã từ chối tất cả! Ôi, Chúa nhân từ! Người ta có thể lường được thế này là thế nào: không xứng đáng với người mình yêu!

Đan rên lên một tiếng rồi gục đầu vào hai lòng bàn tay. Thư viện im lặng hoàn toàn. Bỗng nhiên, không ngẩng đầu lên, Đan nói nhanh:

- Bây giờ tôi cảm thấy điều mà tôi nói cho Êrýchnghe, nhưng không bao giờ, trừ ngày mà tôi chỉ có một mình, với một cường độ... A! Chị Rôza, xin chị đừng có cử động, nhưng chị hãy nhìn xem chị có thấy gì không?... Hãy nhìn ra cửa sổ, nhìn ra cửa ra vào. Tôi không thể tin được là chỉ có chúng ta. Tôi không bao giờ tin như thế cả. Người ta đánh lừa tôi vì tôi mù. Tuy nhiên... tôi không lâm đâu... tôi nhận thức được sự hiện diện của người phụ nữ tôi yêu. Cặp mắt của nàng nhìn tôi đau đớn và xót thương. Do nỗi khổ hạnh của tôi mà sự đau lòng của Nàng quá lớn lao, bao quanh tôi gần như tôi mơ tưởng thấy tình yêu của Nàng bao quanh tôi vậy. Ôi, lạy Chúa! Nàng gần gũi tôi quá, và ghê gớm quá, vì tôi không muốn Nàng gần tôi chút nào. Tôi mong sao có hàng ngàn vạn dặm ngăn cách chúng tôi... Có phải là tâm linh không? Hay là thực? Hoặc tôi đang trở thành điên rồ?... Chị Rôza, chị đừng nói dối tôi nhé! Không một lòng tin tưởng nào, một sự tinh vi quỷ quái nào có thể làm chị nói dối tôi về điểm ấy. Hãy nhìn ra xunh

quanh chị, tôi van chị, và nói cho tôi biết, có thật là chỉ có chúng ta không? Nếu không, ngoài hai chúng ta ra, còn có người thứ ba nào trong nhà này?

Jên vẫn ngồi im lặng, hai tay khoanh trước ngực, cặp mắt say đắm nhìn Đan. Lúc anh tỏ ý muốn chị cách xa anh ngàn dặm, chị lấy hai bàn tay che mặt. Chị rất gần anh lúc anh giơ tay, chỉ tí nữa là anh đụng vào tóc chị.

Sau lời khẩn cầu của Đan, im lặng một lúc khá lâu, rồi Jên ngẩng lên nói:

- Thưa ông Đan, không có ai khác trong phòng này trừ ông và tôi.

- Cuộc đi chơi bằng ô tô thú vị chứ, chị Rôza? - Đan hỏi.

Lần đầu tiên hai người đi chơi với nhau bằng ô tô và cũng là lần đầu tiên hai người dùng trà với nhau trong thư viện. Cuộc nghỉ cuối tuần trong đêm tối của chị đã đem lại cho chị nhiều đặc ân. Chị cúi xuống và đặt một chén chè vào đúng tầm tay anh và dùng một chiếc đĩa nhỏ chạm nhẹ vào tay anh để hướng dẫn anh. Sau đó chị nói với một giọng làm lạnh gần như một lời ve vuốt:

- Ông sẽ dùng bữa ăn cùng với tôi, và như vậy điều bực mình sẽ không xảy ra nữa đâu, ông không thể tin vào mắt tôi sao?

Đan trả lời với một nụ cười vui vẻ và biết ơn:

- Tôi trông cậy vào chị về tất cả mọi vật trên đời này. A! Điều này làm tôi nhớ đến một nhiệm vụ mà tôi không thể nào nhờ ai khác. Đã bắt đầu buổi hoàng hôn chưa chị Rôza? Có còn một giờ ánh sáng nữa không?

Rôza nhìn ra cửa sổ rồi nhìn đồng hồ và nói:

- Hôm nay chúng ta uống trà sớm vì đi chơi về bị đói. Chưa đến năm giờ chiều trời sáng đẹp. Mặt trời lặn vào lúc bảy giờ rưỡi.

- Vậy thì ánh sáng còn tuyệt lắm. chị đã uống trà xong chưa? Ánh nắng lúc này đang chiếu vào cửa sổ phía tây của xưởng vẽ. Chị biết xưởng vẽ của tôi trên gác, chị đã đến đấy lấy những bản nghiên cứu chân dung chị

Hoa. Chắc chị có trông thấy mấy cuộn vải trong một góc, một số còn nguyên vẹn, một số tôi đã dùng rồi để nghiên cứu. Trong số này chị sẽ thấy hai cuộn mà tôi cần đến để hủy đi. Hôm trước tôi có bảo Simxân dẫn tôi đến đấy, sau khi đã bảo hăn để tôi ở lại một mình, tôi tìm cách sờ lần. Nhưng mặc dù đã cố gắng nhiều, tôi cũng không thể nào tìm ra giữa đồng vải hỗn độn ấy. Tôi không muốn nhờ Simxân tìm giúp, nội dung của hai bức họa có thể làm hăn ngạc nhiên và thành câu chuyện làm quà cho hăn. Tôi cũng không dám trông cậy vào ông Êderych, sợ ông nhận ra nhân vật chính trong tranh. Khi tôi họa những bức tranh đó, tôi không mong có cặp mắt nào khác ngoài mắt tôi được nhìn thấy. Chỉ có chị, người nữ thư ký thân yêu và trung thành của tôi, là người mà tôi có thể tin cậy. Chị có vui lòng làm theo đề nghị của tôi không? Và làm ngay bây giờ.

Rôza đẩy cái ghế ra, đứng lên và nói:

- Tất nhiên là tôi sẽ làm, thưa ông Đan! Tôi đến đây là để phục vụ ông và làm vui lòng ông.

Đan rút trong túi áo gilê ra một cái chìa khóa và để nó lên mặt bàn:

- Tôi cho là những cuộn tranh mà tôi cần, ở vào một góc xa cửa nhất, đằng sau một tấm bình phong Nhật Bản. Nếu chị thấy cuộn vải công kênh quá thì chị úp mặt chúng vào nhau rồi rung chuông gọi Simxân đến giúp. Nhưng đừng có để hăn một mình với tranh.

Rôza đến cầm lấy chìa khóa rồi đi đến mở nắp đàn dương cầm, chị căng sợi dây lụa từ ghế bành của Đan đến đàn rồi nói:

- Trong khi tôi lên trên ấy, đề nghị ông Đan ngồi chơi đàn. Nhưng trước hết xin hỏi ông một điều. Ông cũng biết là tôi rất mến những tác phẩm của ông. Khi tôi tìm thấy những bức tranh ấy, ông chỉ muốn tôi nhìn qua để tìm

ra chúng, hay tôi có thể tha hồ ngắm nhìn chúng trong ánh sáng huy hoàng của xưởng vẽ? Ông có thể tin là tôi sẽ làm đúng theo ý muốn của ông.

Tính nghệ sĩ của Đan không cưỡng nổi ý muốn tác phẩm của mình được đánh giá anh đáp:

- Chị có thể tha hồ ngắm nghía nếu chị thấy thích. Tôi chưa vẽ được bức tranh nào hơn thế, tuy chỉ vẽ bằng ký ức. Nói cho đúng ra, trước kia đó là thói ngông của tôi đấy:

Rôza đã đến cửa còn quay lại hỏi:

- Làm sao tôi có thể nhận ra chúng?

Chị ngừng lại và chờ đợi. Đan đã ngồi vào đàn và bắt đầu dạo nhạc, tiếng nói của anh như một khúc ngâm:

- Một người phụ nữ và một người đàn ông... chỉ hai người trong vườn. Trang trí chỉ là một phác thảo. Nàng mặc bộ đồ buổi tối, màu sẫm và nhẹ, áo lót viền đăng ten. Đó là bức tranh “Người vợ”.

- Vâng.

- Cũng vẫn người phụ nữ ấy, cũng trang trí ấy, nhưng lần này thì vắng mặt người đàn ông, không cần phải vẽ. Có hình hay không có hình, chàng vẫn ở đấy với nàng. Trong hai cánh tay người phụ nữ...

Tiếng đàn ngừng bật, và hai người trong im lặng hoàn toàn.

- ... bế một em bé. Đó là bức tranh “Người mẹ”.

Rồi tiếng đàn lại nổi lên chậm rãi và nhẹ nhàng. Rôza bước ra và đóng cửa lại.

Jên bước lên cầu thang vào trong xưởng vẽ và nhìn khắp xung quanh. Trên giá vẽ vẫn còn để một bức tranh đang vẽ dở, hộp màu, bút vẽ vẫn nguyên bên cạnh như Đan đã để đấy, vào buổi sáng rui ro, cách đây ba tháng...

Sau tấm bình phong vàng, chị thấy một đồng vải chõng chất lộn xộn, chứng tỏ bàn tay của người mù đã lục vào đây và không sắp xếp lại được. Jên thận trọng nhặt tất cả lên và xếp vào tường. Còn những tấm kia chị vẫn chưa thấy.

Jên đứng lên. Trong một góc khác của xưởng, một nửa bị tấm bình phong che lấp, chị thấy có một chõng những cuộn vải. Chị đến tìm và thấy ngay hai bức tranh. Chị vội mang ra phía cửa sổ, dưới ánh sáng tuyệt đẹp của buổi hoàng hôn. Chị ngồi xuống để được ngắm nghía thoải mái.

Bóng dáng thanh tao của người phụ nữ là hình ảnh đầu tiên in vào trong óc. Phải, dáng thanh tao bao trùm tất cả, toát lên từ dáng đứng, từ khuôn mặt ngẩng lên, từ phẩm cách người mẫu. Cảm tưởng thứ hai là sức mạnh của sức sống, của hành động và của của kiên nhẫn. Cảm tưởng thứ ba mà bức tranh bộc lộ là tình yêu trong sáng cao thượng và lý tưởng nhất nhưng cũng rất người. Ta đọc thấy rõ trong bộ mặt. Đó là một bộ mặt vào loại ta không thể cho là đẹp được. Nhưng càng nhìn càng thấy hấp dẫn, càng thấy những nhược điểm biến dần, càng ngắm nghía vẻ thành thật, vẻ trong sáng và vẻ giản dị thanh tao. Ta nhìn, rồi nếu ta ngoảnh mặt đi một lát, và sau đó quay lại nhìn bức tranh, điều kì lạ sẽ xảy ra: từ bộ mặt toát lên một thứ ánh sáng huyền bí, không thuộc về Trái đất, cũng không thuộc về Đại dương, nó long lanh trên cặp mắt bình thản trên mặt người đàn ông vẽ say đắm: cặp mắt đó nhìn ra ngoài bức tranh và bộc lộ một cảm xúc cao cả của người

phụ nữ đã hy sinh tất cả: tình yêu, sự phó thác, tình thương đối với người đàn ông đang ôm lấy đầu gối nàng. Tất cả đều hòa hợp trong một niềm dịu dàng êm ái, làm cho người xem phải rơi nước mắt. Mắt không rời bộ mặt đang sáng lạn trong tình yêu, môi thì thắm cái tên độc nhất của tình yêu “Người vợ”.

Jên không một lúc nào nghi ngờ là mình đã thấy chính mình. Nhưng, ôi Chúa nhân từ! Có điểm nào khác với hình ảnh chị phản chiếu trong gương! Đã hai ba lần nổi tiếp, chị như ngừng suy nghĩ và chị ngấm chứ không nhìn chi tiết của bức tranh. Sự biểu lộ tình cảm của cặp mắt xám hiện lên rất rõ mỗi xúc cảm mà chị đã cảm thấy lúc cái đầu tóc thân yêu ấy tỳ lên ngực chị, làm chị phải mấy lần phải thì thầm: “Đúng lắm... phải, đúng lắm... mình không thể chối được. Mình đã cảm thấy như thế, mình phải như thế!”

Rồi đột nhiên chị quỳ xuống trước bức tranh: “Lạy Chúa! Có đúng là con như thế không? Có phải là chàng đã nhìn thấy con không? Ôi Đan! Ôi chúa tôi! Hãy giúp chàng hiểu, giúp chàng tha thứ cho con!”

Một lúc sau Jên quay sang nhìn bức tranh thứ hai...

Cũng vẫn người phụ nữ ấy, cũng dáng điệu ấy, trong tay nàng đang bế một em bé, đầu tóc nâu của nó tỳ lên cặp vú căng phồng của người mẹ. Nàng cúi mặt nhìn con và mỉm cười với nó. Tất cả con người Nàng thể hiện vẻ trang nghiêm của tình mẹ. Bộ mặt cũng có những nhược điểm ấy, nhưng một lần nữa tình yêu đã làm cho nó thay đổi. Người vợ đã hoàn thành nhiệm vụ và nụ cười nở trên môi tỏ rõ một niềm vui khôn tả...

Những giọt nước mắt chảy xuống từ cặp mắt Jên. Chị khẽ nói: “Ôi anh yêu! Tha lỗi cho em, em đã lầm. Em sẽ thú nhận sai lầm của em và nhờ Chúa, em sẽ giải thích. Nhưng ôi, anh yêu dấu! Anh có tha lỗi cho em không?”

Mãi sau Jên mới lấy lại được sức lực để đứng lên và chị đi ra cửa sổ. Chị đứng đấy, giơ hai tay lên đầu và nhìn vẻ huy hoàng của cảnh chiều tà. Phía chân trời màu vàng đỏ, nhưng đưa mắt nhìn lên, bầu trời lại xanh thẳm vô tận và vô biên.

Cặp mắt của Jên nhìn vào màu xanh ấy và nụ cười nở trên môi. Chị đóng cửa sổ lại rồi cầm lấy hai tấm vải và thận trọng đi về.

- Chị Rôza, sao chị vắng mặt lâu thế? Tôi đã toan cử Simxân đến xem có chuyện gì xảy ra không.

- May mà ông lại thôi đấy, thưa ông Đan, nếu không Simxân sẽ bắt gặp tôi ngồi dưới đất mà khóc, và như thế thì nhục cho tôi quá.

Đan hơi giật mình. Tai nhà nghệ sĩ ngạc nhiên thấy trong giọng nói của Rôza có một nhận thức đúng hoàn toàn về tác phẩm của mình.

- Chị khóc à? Tại sao thế?

- Vì tôi say mê quá. Những bức tranh đó thật tuyệt vời, làm rung động đến tận đáy tâm hồn. Thật cảm động vô cùng. Ông làm một người phụ nữ xấu thành đẹp.

Đan nhảy chồm lên, quay về phía Jên, bộ mặt náy lửa:

- Chị vừa bảo sao? Một người phụ nữ...

- Một người phụ nữ xấu, - Rôza nhắc lại một cách trịnh trọng. - Chắc chắn là ông đã có được một tình cảm với người mẫu của ông. Đó là một sự thành công tuyệt vời. Ông làm cho người phụ nữ đẹp lên vì phẩm giá người

vợ. Ông đã làm cho Nàng thay đổi hẳn bộ mặt bởi lòng tự hào của người mẹ, đến nỗi càng nhìn người ta càng thấy biến dần những thiếu sót của bộ mặt. Người ta thấy nàng đáng yêu và đẹp lên. Đơn giản chỉ có thế. Đó là bước thành công của nghệ thuật.

Đan lại ngồi xuống, hai bàn tay chắp lại để trên đầu gối:

- Đó là sự thành công của hiện thực thì đúng hơn vì tôi vẽ cái mà tôi trông thấy.

- Ông đã vẽ tâm hồn người đó, và tâm hồn ấy đã làm rực sáng bộ mặt.

- Tôi đã nhìn thấy tâm hồn Nàng, - Đan thì thầm rất khẽ. - Nó rực sáng và rọi chiếu trong đêm tối của tôi.

Một sự im lặng cảm động. Hoàng hôn đã xuống. Đến lượt Rôza nói rất khẽ:

- Thưa ông Đan, tôi muốn thỉnh cầu ông một điều: xin ông đừng hủy bỏ hai bức tranh này.

Đan ngẩng đầu lên nói:

- Tôi phải hủy bỏ chúng, chị Rôza! Tôi không muốn chẳng may có người trông thấy và nhận ra người phụ nữ mà tôi đã vẽ.

- Dù sao cũng phải để một người được xem trước khi phá hủy.

- Ai vậy?

- Người mẫu của ông.

- Không, không bao giờ nàng xem được cả!

- Cần phải như thế ông ạ!

Trong giọng nói năn nỉ nhưng kiên quyết đó có cái gì làm rung động Đan, anh hỏi:

- Vì lý do gì?

- Vì lý do này: một người phụ nữ biết là mình xấu có thể có được một phát hiện là mình tuy thế vẫn có thể hóa thành đẹp trước cặp mắt người yêu.

Đan ngồi im lặng một lúc lâu, rồi anh lăm bầm nhắc lại:

- Một người phụ nữ... biết là... mình xấu?

Trong giọng nói của anh cũng lộ vẻ ngạc nhiên. Cảm thấy như được khuyến khích, chị nói tiếp:

- Ông hãy giả thiết là một chiếc gương soi phản chiếu người phụ nữ đó dưới trạng thái mà ông vẽ nàng! Ông có thể tin chắc rằng không bao giờ nàng có thể trông thấy mình dưới dạng một người vợ, một người mẹ. Nàng đã là vợ chưa?

- Rồi.

- Đã là mẹ chưa?

- Chưa. Tôi đã vẽ theo sự việc có thể xảy đến...

- Nếu...

- Nếu việc ngẫu nhiên xảy ra, - Đan nói một cách vắn tắt.

Rôza hiểu ý trách móc, chị khiêm tốn nói:

- Thưa ông Đan, tôi tự thấy là đối với ông, tôi có vẻ tự cao tự đại, bởi những câu hỏi và lời khuyên và câu hỏi của tôi. Nhưng ông hiểu cho là do tác động của những bức tranh tuyệt diệu này... Ôi, tuyệt diệu! Chúng thật là tuyệt diệu!

Lòng thỏa mãn của người nghệ sĩ lại được đặt lên trên hết, Đan nói:

- A, chị Rôza này! Tôi đã phần nào quên chúng, chúng có ở đây chứ? Chị hãy để chúng trước mặt chị và chị làm ơn tả lại tôi nghe.

Jên đi ra cửa sổ, mở to nó ra và hít thở không khí trong lành, đồng thời gửi lên Chúa lời thì thầm cầu nguyện phù hộ cho chị có đủ sức đương đầu với giờ phút gay go này.

Sau đó Rôza ngồi xuống rồi bằng một giọng ung dung và êm dịu, chị tả lại cho họa sĩ mà nghe những gì chị đã cảm thấy ở xưởng vẽ. Chị làm nhiệm vụ với một lòng tự chủ và không e dè. Tất cả lòng hăng hái đã tuyệt vọng của Đan trôi dạt. Anh có cảm giác là tối hôm đó Jên đã là của anh, và nếu anh đã nài ép một câu trả lời ấy ngay, thì câu trả lời không hẳn là một câu từ chối, và những lý lẽ tẻ lạnh đã không có trong những giờ sau này vào lúc mê ly ấy... Phải anh đã để mất Nàng. Tại sao? Chao ôi, tại sao? Còn có thể có lý do nào khác ngoài điều Nàng đã nêu ra không?

Tiếng nói của Rôza vẫn cứ tiếp tục và sôi nổi... Để kết thúc, chị ám chỉ cây hoa hồng leo vẽ làm nền của bức tranh:

- Tôi thích cái bông hoa mới là nụ ở bức tranh thứ nhất, và nở thành hoa ở bức tranh thứ hai.

Đan tỉnh lại và mỉm cười:

- Vâng tôi rất thích khi thấy chị đã nhận ra chi tiết ấy. Thế này nhé, chúng ta chưa nên phá hủy bức tranh đó vội. Bây giờ đã tìm thấy chúng rồi thì chả cần gì phải vội vã. Tôi sợ làm phiền lòng chị. Chị làm ơn lấy cho tôi mấy tờ giấy to, bọc hai tấm vải lại và viết ra ngoài: “Không được mở” và bảo bà Mac lại đem chúng cất vào xưởng vẽ. Bằng cách ấy, khi nào tôi muốn có thể tìm thấy chúng không khó khăn gì.

- Tôi rất vui lòng, - Jên đáp. - Như vậy có thể là người phụ nữ xấu ấy...

- Tôi không thể tha thứ cho ai nói Nàng như vậy! - Đan sốt sắng nói. - Tôi không biết nàng nghĩ về bộ mặt mình như thế nào, tôi cho rằng Nàng chẳng hề nghĩ đến vấn đề ấy. Tôi không hiểu cảm tưởng của Nàng về chị như thế nào, tôi chỉ có thể nói với chị một điều: bộ mặt Nàng là độc nhất trong đêm tối của tôi... Tất cả những bộ mặt đẹp mà tôi đã vẽ và chiêm ngưỡng đều đã tự xóa nhòa dần trong trí óc tôi. Chỉ có bộ mặt nàng là còn lại, bình tĩnh trong sáng, dịu dàng, đẹp đẽ. Lúc nào nó cũng ở trước mặt tôi. Và tôi lấy làm đau lòng có một người nào đó chưa trông thấy Nàng mà chỉ thấy bức tranh tôi vẽ, đã vội đánh giá Nàng là xấu.

- Xin ông tha lỗi cho tôi, - Rôza khiêm tốn nói, - tôi không muốn làm ông phải buồn lòng. Thưa ông Đan, để bày tỏ cảm tưởng của tôi trước bức tranh, tôi có thể tâm sự với ông về một giải pháp mà tôi đã nghĩ trong

xưởng vẽ của ông không? Tôi không muốn vì thiếu dũng cảm mà bỏ qua điều nghệ thuật của ông đã gợi lên cho tôi: những niềm vui sướng nhất trong đời... Tôi sẽ hạ thấp lòng kiêu ngạo của tôi xuống, tôi sẽ thành khẩn và hối hận. Tôi sẽ viết cho người bạn trai của tôi một bản sám hối hoàn toàn, trong đó tôi sẽ thanh minh với chàng về thái độ của tôi trong vụ hiểu lầm đã làm chúng tôi phải chia rẽ nhau. Ông có tin là chàng sẽ thông cảm không? Ông có tin là chàng sẽ tha thứ không?

Đan mỉm cười, anh cố hình dung đến một bộ mặt xinh xắn lo âu, xung quanh có một vầng sáng là bộ tóc hung nhẹ, hình ảnh đó không cân xứng với giọng nói, nhưng dứt khoát là bộ mặt Rôza như mọi người thấy.

Đan nói:

- Phải là một thằng ngốc, anh chàng ấy mới không tha thứ.

Bữa ăn tối hôm đó, bữa ăn đầu tiên trên chiếc bàn tròn, kết quả mỹ mãn. Sự sắp xếp khéo léo của Rôza đều thành công và Đan cảm thấy thoải mái. Nổi căng thẳng lúc buổi chiều đã đem lại một phản ứng vui vẻ. Vài câu hỏi được đặt ra một cách khéo léo gợi lại những câu chuyện vặt về bà quận chúa và những con vật được bà ưu ái, và tên của chị Jên được nhắc đến luôn, làm vui lòng cả hai người. Phát hiện được vị trí của Jên trong đầu óc Đan, Rôza cảm thấy một mối xúc động êm dịu. Tất cả đều hứa hẹn với chị sẽ không xảy ra khó khăn một khi bỏ đi được hàng rào hiểu lầm và cũng là để chiếm lấy vị trí hàng đầu trong trái tim Đan.

Sau bữa ăn, Đan ngồi rất lâu trước đàn dương cầm, căn phòng âm vang những khúc nhạc êm dịu. Có đôi lần khúc mở đầu của bài tình ca Chuỗi tràng hạt nổi lên nhưng lập tức được thay thế bằng một bản khác, trở lại như ám ảnh, rồi lại bị xua đi ngay.

Lúc Đan đứng lên rời khỏi đàn và trở về ghế bành nhờ sợi dây lụa, Rôza dịu dàng nói:

- Thưa ông Đan, ông có vui lòng cho phép tôi nghỉ vài ngày cuối tuần không?

- Ôi, tại sao thế? Để đi đâu? Và trong bao lâu? Tôi biết rõ là sau bao nhiêu bằng chứng về sự tận tụy của chị, tôi phải trả lời ngay: “Vâng, vâng, tất nhiên rồi!”. Nhưng thực tế là tôi không thể làm như thế được. Chị không thể hình dung được cuộc đời tôi sẽ ra sao nếu không có chị trong “những ngày cuối tuần ấy”. Ngày cuối tuần đối với tôi lâu bằng cả tháng, mặc dù có cả Êdêrych. Cũng là lỗi ở chị nữa, làm gì mà chị cần đi thế?

Rôza mỉm cười nói:

- Tôi sẽ không ở lại lâu nếu như ông mong tôi về. Tối nay tôi có định viết một bức thư mà tôi đã nói với ông, ngày mai tôi sẽ gửi đi và tôi phải theo sát nó. Tôi phải ở gần anh bạn khi anh ấy nhận được thư, hoặc ít ra cũng ngay sau đó. Tôi nghĩ, tôi mong rằng, sau khi đọc thư xong, chàng sẽ muốn có mặt tôi ngay tức khắc. Hôm nay thứ Hai, đến thứ Năm tôi sẽ đi, có được không ạ?

Anh chàng Đan tội nghiệp có vẻ rưng rờ, rồi anh thân mật nói đùa:

- Phải chăng là các chị y tá có thói quen bỏ mặc người ốm để đi xem người yêu sẽ ra sao khi nhận thư của mình, phải không chị?

- Thưa ông, đó không phải là một thói quen, - Rôza trịnh trọng đáp, - nhưng đây là trường hợp đặc biệt.

- Tôi sẽ điện cho Đêrych.

- Ông ấy sẽ cử tới cho ông một phụ nữ khác có khả năng hơn và ông có thể trông cậy được.

- Ôi, một phụ nữ không tâm hồn ấy à? Nếu có chị Jên ở đây, chị ấy sẽ giúp chị đắc lực. Chị nên hiểu rằng không ai có thể thay thế được chị.

- Ông rất tốt nên mới nói thế! Chị Jên có hay giúp đỡ mọi người không ạ?

- Có chứ! Khi người ta cần đến. Chị ấy nói chị ấy thích được giúp đỡ mọi người.

- Và chị ấy có đủ sức thực hiện lời dọa nạt của chị ấy không?

- Chắc chắn là có thể nếu chị ấy muốn. Nhưng chị ấy không muốn bao giờ, vì chị ấy nhân đức, độ lượng.

Rôza mỉm cười, một nụ cười hơi nóng nảy. Chị nói:

- Simxân đây rồi. Buổi tối nay thời gian đi nhanh quá! Vậy là ông thỏa thuận rồi nhé, thứ năm này tôi sẽ đi.

- Tôi chẳng biết cãi ra làm sao cả, tôi không có quyền trả lời không. Nhưng giả thiết chị sẽ không trở lại nữa thì sao?

- Thì ông sẽ điện cho bác sĩ Êdêrych.

- Thực sự tôi tin là chị có ý định từ giã tôi, - Đan nói, vẻ trách móc.

Lại một lần nữa Jên khẽ cười và tránh hai bàn tay giơ ra của Đan. Lúc Jên đóng bao bưu kiện lại để tối hôm ấy sẽ giao cho Simxân, chị đã luồn vào đó hai bức thư: một cho bà quận chúa và một gửi bác sĩ Êdêrych; và trên cả hai phong bì thư chị đều viết: “Trường hợp người nhận vắng mặt xin gửi tiếp ngay”.

Ngày thứ Ba trôi qua bề ngoài có vẻ không có gì xảy ra. Nếu có nhận thấy trên vẻ mặt Đan vẻ mệt mỏi chứng tỏ nỗi buồn rầu đã không cho anh nghỉ ngơi, Rôza làm như thể không biết.

Hai bức điện tín đến với Jên lúc buổi sáng. Bức thứ nhất, vào lúc chị đang đọc báo cho Jên nghe, Simxân mang đến và nói:

- Thưa cô Rôza, có điện tín gửi cô.

Rôza cầm lấy, xin lỗi tạm ngừng đọc rồi mở bức điện. Đó là của bà quận chúa: “Như cháu đã biết rất không tiện. Nhưng chiều nay cô đi Easton. Cô đợi chỉ thị mới ở Aberden”.

Rôza mỉm cười bỏ bức điện vào túi. Đan liền hỏi:

- Không có tin tức gì xấu chứ?

- Không ạ! Nhưng cuộc ra đi chiều thứ Năm này của tôi là bắt buộc. Bức điện này là do việc một bà cô già đi đến quê hương của anh bạn tôi. Tôi phải đến trước bà, nếu không sẽ xảy ra nhiều phức tạp không sao lường trước được.

- Tôi tin rằng anh chàng sẽ không để chị ra đi một khi gặp lại nhau, - Đan chán nản nói.

- Thật không, ông tin như thế à? - Rôza trả lời với một nụ cười hiền dịu.

Và chị lại tiếp tục đọc. Bức điện thứ hai đến sau bữa điểm tâm. Đan ngồi vào đàn chơi bài Chiêu hồn khúc của Beethoven và âm điệu mạnh mẽ của bản nhạc âm vang trong phòng. Sự xuất hiện không đúng lúc của Simxên trên ngưỡng cửa có vẻ khó chịu cho Rôza, chị để một ngón tay lên môi rồi rón rén đi ra cửa cầm lấy bức điện. Chị quay về chỗ ngồi và để cho nhịp trống cuối cùng chấm dứt. Lúc đó chị mới bóc phong bì màu vàng và lúc chị đang mở điện tín thì một sự việc lạ lùng xảy đến: Đan chơi bài *Chuỗi tràng hạt*. Trong lúc anh đếm những hạt ngọc, Rôza đọc điện. Đó là điện của Đêrych, nội dung như sau: “Giấy phép đặc biệt có dễ dàng. Hoa và tôi sẽ đến, tùy ý chị điện cho biết.”

Bản *Chuỗi tràng hạt* vừa dứt. Bỗng Đan hỏi:

- Bây giờ tôi chơi bài gì?

- Bài “Veni Creator Spiritus”, - Rôza nói và cúi đầu xuống.

Ngày thứ Tư đến: một ngày tháng Năm lý tưởng.

Trước bữa điểm tâm, Đan ở ngoài vườn và lúc anh đi qua dưới cửa sổ, Jên thấy anh đang cất tiếng hát. Ôi! Sao mà chị muốn kêu lên: “Anh yêu, anh yêu! Cầu Chúa phù hộ cho anh ngày hôm nay!”

Ngày hôm nay sẽ mang lại điều gì? Bản thú nhận của chị sẽ đến Đan chẳng? Anh rất trẻ con trong mọi quan hệ, rất vui trong tâm hồn, dễ cảm xúc như một người nghệ sĩ, đầy tưởng tượng mặc dù gặp rủi ro ác nghiệt. Nhưng không khi nào để động đến lòng tự trọng của anh, anh giành lấy quyền lựa chọn hoặc giải quyết, không để bị ảnh hưởng bởi những lời phán xét của kẻ khác. Lúc ấy anh trở nên cứng rắn và không gì lay chuyển được.

Sáng hôm đó, lúc chị đang đứng ở cửa sổ, chị không hiểu chiều nay mình sẽ lên đường đi Aberdeen hay vĩnh viễn trong sự ập ủ tình yêu của Đan.

Rôza xuống ăn điểm tâm. Đan vừa đi vào phòng ăn vừa hát. Nom anh có vẻ tươi vui và vô tư nhất. Anh hái một nụ hồng gài vào ve áo và tay cầm một bông nữa. Anh nói:

- Chào chị Rôza, buổi sáng tháng Năm tuyệt quá! Tôi trở dậy như con chim én. Simxân tội nghiệp đã nghe thấy tiếng chuông tôi gọi lúc năm giờ, vì tôi không thể nằm thêm trong giường được nữa. Tôi thức dậy với một cảm giác: sắp có chuyện gì xảy ra. Hồi tôi còn nhỏ, lúc tôi có ý kiến ấy, bà Mac bảo tôi: “Vậy cậu dậy nhanh lên để sự việc đó đến sớm hơn”. Cảm ơn Simxân nhé, cảm ơn!

Simxân ở lại để dắt ông chủ vào chỗ ngồi ra đi. Ngay sau khi cửa buồng đã đóng lại, Đan cúi qua mặt hăn, và không hề chệnh lệch, anh đặt bông hồng vào đĩa của Rôza rồi nói:

- Xin tặng chị bông hồng này. Chị hãy mang nó nếu chị nghĩ là chàng không có gì phản đối. Tôi đã suy nghĩ đến vấn đề chàng thanh niên và bà cô. Tôi mong rằng chị sẽ mời cả hai cô cháu đến đây hơn là chị đến đây vào thứ Năm này. Tôi sẽ tiếp bà cô trong khi chị giải thích với anh chàng. Và sau khi mọi việc xong xuôi họ sẽ về nhà họ. A! Chị Rôza này, hãy mời hai người đến đây, ngày mai đừng bỏ tôi ở đây!

- Thưa ông Đan, - Rôza nói và đưa anh cái chén. - Không khí của buổi sáng tháng Năm đã ám vào ông rồi. Để tôi gọi bà Mac, bà ấy biết rõ triệu chứng.

- Không phải thế đâu! - Đan nói rồi với giọng tâm sự hơn, - tôi nói với chị là sắp có chuyện gì xảy ra. Khi nào tôi có cảm giác ấy, sẽ có cái gì đến. Tôi có thể kể chị nghe nhiều chuyện, chỉ sợ chị chán tai thôi.

- Không đâu ạ! Chỉ có điều là tôi muốn ông ăn đi, vì chỉ một lát nữa bữa tiệc sẽ tới đây.

- Ôi, cho thư từ đi chơi! Hôm nay mừng một tháng Năm ta nghỉ một hôm.

- Thưa ông Đan, - Rôza nhắc lại. - Nếu ông không biết điều, tôi buộc phải đi gọi bà Mac.

- Thế là chị chưa trông thấy tôi vào cái ngày “sắp có chuyện xảy ra” đấy thôi! - Đan còn cố gan lì một lần nữa.

Nhưng Rôza thôi không rầy la nữa. Vả lại chị còn mãi nghĩ đến chuyện bữa tiệc. Đan đã ngồi vào dương cầm, những khúc dạo nhạc đang vang lên như những tiếng chuông bạc thì cánh cửa mở ra và bà già Mac bước vào. Bà đi thẳng tới chiếc đàn và nhẹ nhàng đặt lên vai Đan rồi nói:

- Cậu Đan bé nhỏ ơi! Cậu có vui lòng đưa già này vào rừng chơi trong buổi sáng tháng Năm này không?

Lập tức đôi bàn tay rời khỏi đàn, anh đáp:

- Cháu muốn, tất nhiên là cháu muốn thế lắm chứ! Bà Mac ạ, sắp có chuyện gì xảy ra đấy.

- Tôi biết, cậu ạ! - Bà già dịu dàng đáp. - Tôi cũng vậy, tôi đã trở dậy với cảm giác ấy. Thôi, chúng ta hãy vào rừng nghe tiếng nói của đất trời, của

cây cỏ, của hoa lá, xem chúng nói điều lành hay điều dữ... Ta đi nào, cậu bé.

Đan đứng lên như một giấc mơ. Chàng trẻ quá và đẹp quá, mặc dù cặp mắt đã tắt, làm cho trái tim Jên như ngừng đập.

Lúc chị xuống để ăn bữa trưa sau cuộc đi chơi một mình vào đầm lầy, chị ngạc nhiên thấy Đan đã ngồi vào bàn. Nghe tiếng chị bước vào, anh nói một cách nghiêm chỉnh:

- Chị Rôza, tôi thấy cần phải xin lỗi chị về thái độ của tôi sáng nay. Mac hiểu tôi khi tôi ở trong tình trạng ấy. Tôi đã nghe bà Mẹ Hiền của chúng ta là Trái Đất tiết lộ với tôi nhiều điều bí mật. Tôi đã nằm dài dưới gốc cây thông và ngủ thiếp đi và tôi thức dậy với tinh thần sảng khoái và sẵn sàng đón tiếp cái ngày hôm nay sẽ đến, vì nó sẽ đến, vì nó sẽ mang đến cái gì đấy. Đây không phải là một ảo ảnh nữa. Đó là một ngày hết sức quan trọng. Và bà Mac biết rõ lắm!

- Có thể là sẽ có những tin tức quan trọng trong thư chẳng? - Bà Mac gợi ý.

- À! - Đan nói, - thế mà tôi quên mất đấy! Chúng ta chưa bóc thư sáng nay. Chúng ta sẽ đọc ngay sau bữa ăn trưa, có nhiều không chị Rôza?

- Cả một chồng!

- Được, chúng ta sẽ biết hết.

Nửa giờ sau, Đan đã ngồi vào chỗ mọi khi, chăm chú, mặt quay vào phía cô thư ký. Anh đã sờ nắn những bức thư, trong số đó anh tìm thấy một cái có đóng dấu xi: thư gửi từ ngoại quốc, Rôza thấy anh tái mặt đi. Anh không

tỏ một phản ứng nào, nhưng như những lần trước, anh nhét nó xuống cuối để đọc sau cùng.

Khi Rôza đã đọc hết chồng thư, chị cầm lấy bức thư ấy. Tất cả đều lặng lẽ. Chỉ có hai người. Nghe thấy cả tiếng những con ong ngoài vườn. Mùi hoa thơm phảng phất vào tận trong phòng. Không có ai quấy rối sự yên tĩnh của họ. Rôza cầm phong bì lên.

- Thưa ông Đan đây là một phong thư có dấu xi đỏ...

- Tôi biết rồi, chị không phải mất công tả nữa. Chị mở ra đi.

Rôza mở thư rồi nói:

- Thưa ông Đan, bức thư này rất dài.

- Thật thế à? Chị đọc đi.

Im lặng một lúc, Rôza cầm bức thư trước mặt nhưng không sao đọc lên lời. Đan lặng lẽ đợi. Sau cùng Rôza nói:

- Thưa ông đây thực sự là một bức thư tâm tình. Tôi thấy khó đọc quá.

Thấy giọng nói Rôza có vẻ thiếu nã, Đan liền quay lại dịu dàng nói:

- Chị xúc động mà làm gì? Chẳng động chạm gì đến chị đâu! Đúng nó là một bức thư tâm tình. Nhưng tôi làm thế nào mà hiểu được nếu không có chị làm trung gian! Hơn nữa, người phụ nữ này chẳng có gì quá thân thiết để nói với tôi đâu mà chị lo!

- A! Nhưng trái lại đấy ạ! - Rôza, giọng run run khẳng định.

Đan im lặng suy nghĩ một lát rồi nói:

- Chị hãy giở trang và đọc cho tôi chữ ký.

- Có nhiều trang lắm!

- Thì giở nhiều trang chứ sao! - Đan nghiêm nghị nói. - Đừng để tôi phải đợi lâu. Bức thư đó ký tên như thế nào?

- Vợ anh, - Rôza thì thào nói.

Đan đột nhiên như biến thành đá. Rồi sau một lúc im lặng nặng nề, anh chìa tay ra nói:

- Chị Rôza, chị làm ơn đưa cho tôi bức thư ấy. Cám ơn. Tôi đề nghị chị xuống và ở lại trong buồng ăn để ngăn không cho ai vào đây. Tôi không muốn bị ai quấy rầy. Mười lăm phút nữa xin mời chị lại vào đây.

Đan nói với một giọng thản nhiên làm Rôza như muốn khụy xuống. Giá có được vài dấu hiệu bề ngoài tỏ ra Đan có rung động, sẽ làm chị yên tâm hơn. Đây là người đã cả quyết bước xuống Giáo đường rời xa chị... Đây là người có can đảm kết thúc vĩnh viễn mối quan hệ giữa hai người. Đây cũng là người không hề cầu xin, không hề trách móc. Và chị đã ký “vợ anh” với người đó.

Jên suốt đời chưa biết sợ là gì, lần này là lần đầu tiên chị có cảm giác ấy,

Chị đi ra không tiếng động. Chị chưa hề biết khoảng thời gian nào lại dài vô tận như khoảng mười lăm phút này. Chị hiểu là đang có một cuộc đấu

tranh ác liệt trong căn phòng yên tĩnh ấy. Đan đang phải đi đến một quyết định. Bởi một Định Mệnh kỳ lạ, anh mới chỉ nghe có hai câu trong bức thư của chị, nhưng đó là hai câu có tính chất quyết định, hai câu ấy, kết quả của tất cả những gì viết ở trên. Hai câu ấy đã tiết lộ với anh trong một giây, xu hướng của bức thư và trạng thái tâm hồn của người phụ nữ viết thư.

Jên đi đi lại lại trong một cơn hấp hối mơ hồ... Với một niềm an ủi, chị nhớ lại nguồn sức mạnh của thực tại trong tâm hồn nhà nghệ sĩ lúc Rôza nói với anh về bức tranh “Người vợ”: “Đó là thành công của nghệ thuật.” Đan đã trả lời: “Đó là thành công của thực tại”. Phải chăng anh đã trông thấy trước chữ ký đó là thực tại? Và trong cảnh cô đơn, nếu được “vợ anh” đến, anh có sung sướng hay không. Trừ phi những lời thú nhận trong thư bị anh coi là không xứng đáng?

Bỗng nhiên chị nhận thấy có một lợi thế lớn trong việc đọc cho anh nghe cả bức thư. Đã biết trước đoạn kết, anh không thể đặt lại từ đầu. Chị cảm ơn Chúa và một cảm giác bình yên và vững tin tràn đầy tâm hồn chị.

Mười lăm phút trôi qua, Jên lặng lẽ vững bước đi qua hàng hiên, ngừng một lát trên ngưỡng cửa thư viện để biến vào hậu cảnh... Rôza bước vào.

Đan đang đứng cạnh cửa sổ và không quay lại ngay. Rôza đưa mắt tìm bức thư và thấy nó trên bàn. Có vẻ bức thư đã bị vò nhàu ném vào sọt giấy rồi lại lấy lên. Nói tóm lại là nó đã được vuốt lại cẩn thận và hiện đang ở tầm tay Rôza. Lúc Đan rời cửa sổ để về ghế bành, bộ mặt hoảng hốt của anh chứng tỏ một cuộc đấu tranh mãnh liệt đã diễn ra bên trong. Anh cho người ta cảm tưởng một người mù đã đấu tranh giành lại thị giác. Cặp má anh lúc này tái xanh, đang bừng cháy, và bộ tóc dày của anh lúc nào cũng được chải mượt, bị rối tung. Nhưng giọng nói của anh với cô thư ký thì lại bình tĩnh.

- Chị Rôza thân mến, chúng ta đang đứng trước một nhiệm vụ khó khăn và phức tạp. Tôi đã nhận được bức thư mà nhất thiết tôi phải nghe nội dung. Tôi buộc lòng phải nhờ chị đọc vì không còn ai khác tôi có thể nhờ được. Tôi hiểu rằng nhiệm vụ này làm cho chị rất khó chịu vì nó đặt chị trước hai trái tim bị tổn thương và chia cách. Tôi có thể làm cho vấn đề đỡ đau thương được chăng, nếu tôi xác nhận với chị rằng không còn ai khác có thể đọc cho tôi nghe bức thư này mà làm tôi đỡ đau khổ hơn? Vì tôi tin chắc rằng với tấm lòng nhân đức chị sẽ phê phán tôi và tác giả của bức thư, và chị sẽ quên đi tất cả để không một người nào khác biết được.

- Xin cảm ơn ông! - Rôza nói.

Đan ngồi giữa trong ghế bành, lấy tay che mặt rồi nói:

- Nào, bây giờ xin mời chị đọc.

Và rất rõ ràng, rất bình tĩnh, Rôza bắt đầu đọc:

“Đan thân mến, vì anh không muốn để tôi đến và cho tôi khả năng giải bày với anh, giữa anh và tôi, chỉ hai chúng ta, những điều cần nói, nên tôi buộc lòng phải viết. Đó là lỗi tại anh, Đan ạ! Và cả hai chúng ta đều bị đau khổ. Vì, làm sao mà tôi có thể viết cho anh một khi tôi biết rằng anh không thể nào nghe được tôi mà không có vai trò của một người thứ ba biết được những gì là thiêng liêng giữa hai chúng ta? Tuy nhiên tôi vẫn cứ phải viết một cách thoải mái, vì cần phải làm anh hiểu được, vì tương lai của hai chúng ta phụ thuộc vào câu trả lời của anh cho bức thư này. Vậy là tôi phải viết như thể là anh sẽ cầm trong tay và anh tự đọc thư. Nếu như anh không thể hoàn toàn tin cậy vào nữ thư ký của anh, anh bảo chị ấy đừng lật trang đầu để trả lại anh bức thư này và cho phép tôi, anh Đan, được đến để nói nốt với anh phần còn lại”.

- Đến đây là hết trang đầu ạ! - Rôza nói.

Và chị chờ đợi. Đan vẫn không bỏ bàn tay đang che mặt, anh nói:

- Tôi tin cậy hoàn toàn vào nữ thư ký của tôi. Không thể để cho người ấy đến đây.

Rôza lật trang và đọc tiếp:

“Đan, tôi muốn anh hiểu được rằng mỗi câu tôi viết đây là sự thực hoàn toàn. Nếu anh lục lại trong ký ức, anh sẽ xác nhận rằng tôi vốn là một người thành thực. Thế mà, Đan ạ, tôi đã một lần dối anh. Lời thú nhận sau đây có liên quan đến câu nói dối độc nhất ấy.

Tôi không cần phải nhấn mạnh anh cũng hiểu được rằng thật là xấu hổ khi tôi buộc lòng viết một bản thú tội với người đàn ông đã không chịu tiếp

tôi dù chỉ với tính chất hỏi thăm bạn bè. Chắc anh cũng nhớ rằng bản tính tôi không dễ gì chịu xấu hổ, trái lại tôi còn có một lòng tự hào đáng kể, và có thể là do cố gắng lớn lao ấy mà anh đánh giá được tình yêu của tôi. Chúa sẽ giúp tôi việc đó, hỡi anh yêu! Anh yêu cô đơn tội nghiệp của em!”

Rôza đột nhiên ngừng lại vì khi đọc lời yêu thương bất ngờ ấy của Jên, Đan đứng lên và bước đi vài bước như thể thoát khỏi một cuộc thử thách vượt quá sức chịu đựng của anh. Nhưng một lúc sau anh trấn tĩnh lại, ngồi xuống và che kín mặt. Rôza lại tiếp tục:

“Ôi! Em đã làm cả hai chúng ta mắc sai lầm. Anh yêu, anh có còn nhớ buổi tối hôm ấy trên sân băng ở Shenstone, lúc anh đã nói với em và gọi em là “vợ anh” không? Em đã là như thế rồi mà em không hiểu. Em bị bất ngờ vì em rất không có kinh nghiệm về những chuyện tâm tình, bị choáng váng bởi tất cả những gì em thấy là mới đối với em. Nhưng chính ngay trong lúc đó, trái tim em cũng đã suy tôn anh là chủ nhân của nó. Và lúc anh ghì em vào trong đôi cánh tay anh, và khi cái đầu thân yêu của anh tỳ lên ngực em, lần đầu tiên em hiểu thế nào là mê ly, ngây ngất, và em không còn cầu xin gì hơn là được kéo dài những giây phút khôn tả ấy”.

Tiếng nói của Rôza đột nhiên dứt giọng và phải ngừng đọc. Đan cúi người về phía đằng trước, hai tay ôm lấy đầu và một tiếng nấc không có nước mắt, nghẹn ngào trong cổ họng anh.

Đan trấn tĩnh được trước tiên. Anh giơ tay về phía trước với một cử chỉ che chở, vẫn không ngẩng đầu lên, anh nói:

- Tội nghiệp chị Rôza, tôi lấy làm đau lòng! Nếu bức thư này đến vào những ngày có Đêrych ở đây! Nhưng tôi vẫn phải xin chị tiếp tục đọc, chỉ có điều là cố gắng đọc mà không cần hiểu, phần hiểu là thuộc về tôi.

Và Rôza lại tiếp tục đọc:

“Lúc anh ngẩng đầu lên và nhìn em - Ôi, cặp mắt thân yêu ấy! - cái nhìn của anh làm em nhận thức được về bản thân em, nhớ đến bộ mặt em... em đau lòng về sự thấp kém của nó, em vội vàng ghì đầu anh lên trái tim em để cho cặp mắt anh không nhìn được vào mặt em nữa. Bây giờ em đã hiểu sự xét đoán của anh về cử chỉ đó của em. Đan, em xin thề với anh là lúc anh nhìn em lần thứ hai và gọi em là “vợ anh”, là biểu hiện đầu tiên của sự kiện lạ lùng ấy, có nghĩa là hôn nhân. Điều này có vẻ khó tin, nhưng anh nên nhớ lại là từ trước đến nay em chỉ biết có tình bạn thăm thiết, và anh chớ nên quên là – hồi chủ nhân của tâm hồn em – bao giờ em cũng coi anh như trẻ hơn em rất nhiều và ngay cả trong những mối quan hệ thăm thiết của chúng ta từ buổi hòa nhạc ở Overdenne, em chưa bao giờ nghĩ rằng đó là tình yêu.

Anh hẳn cũng chưa quên là em đã xin anh 12 tiếng đồng hồ để suy nghĩ, anh đã nhượng bộ em ngay lập tức – vì rằng, anh Đan, anh là hoàn hảo trong tất cả mọi vấn đề – và anh đã để em... Anh yêu, để sau này em sẽ kể anh nghe tiếp, ít ra em cũng mong được như vậy, câu chuyện tỉ mỉ về những giờ tiếp theo đó.

Còn bây giờ em phải giải bày để anh biết mọi việc, với tất cả nỗi đau khổ đã chia rẽ chúng ta. Em biết anh là một người sùng bái cái đẹp dưới tất cả mọi hình thức. Em đã ghi vào sổ nhật ký của em một câu chuyện xảy ra giữa chúng ta về việc một nhà giảng đạo mà vẻ xấu xí của ông ta đã làm anh chùn bước, nhưng sau đó bộ mặt ấy được sáng lên bởi vẻ đẹp của tư tưởng bên trong. Tuy nhiên, anh cũng đã nói thêm là bộ mặt ấy mà lúc nào cũng xuất hiện trước mặt anh là một điều khổ hạnh...

Chao ôi! Em đã đọc đi đọc lại những hàng chữ đó trong cái đêm đáng ghi nhớ ấy... Và em đã không có đủ lòng tin vào tình yêu của anh để mà

chịu đựng được những thiếu sót trên bộ mặt em... Em đã không nhìn em bằng cặp mắt của anh, nên đã xảy ra như vậy. Em những tưởng rằng cường quyết đẹp sang một bên hạnh phúc đang bùng nổ là để tránh cho tương lai những mối hận khắc nghiệt và những vỡ mộng đắng cay.

Trong trạng thái bệnh hoạn đang chế ngự lòng em lúc đó, em tự nhủ: “Sao! Một chàng trai như vậy gắn bó với cái xấu xí này, anh ấy trở nên ngày càng đẹp, còn mình càng già càng xấu đi!” Tất cả các điều đó thật là bỉ ổi! Bây giờ em đã hiểu được sức mạnh tình yêu của anh. Thế mà lúc bấy giờ em lại cho là em đúng và hợp lý, và với trái tim tan nát em đã quyết định trả lời “không”. Ôi! Anh hãy tin em, em đã không thể tưởng tượng được ý nghĩa của câu nói “không” đó đối với anh ra sao. Em đã cho rằng anh sẽ quay lại lập tức tìm một cái mới khác. Thành thực mà nói, anh Đan ạ, em đã cho rằng chỉ có mình em chịu đau khổ.

Rồi đến vấn đề: làm sao em từ chối anh được? Em biết rằng nếu em cho anh biết lý do thực sự, anh sẽ buộc được em phải tin là em đã lừa. Do đó, anh yêu, sợ bị khuất phục, em đã dối anh. Em không xin lỗi, em không tự bào chữa, em chỉ xin thú tội, trồng cây vào tấm lòng rộng lượng của anh để mà thú nhận rằng không có một câu trả lời nào khác ngoài câu em đã trả lời anh có thể làm anh phải xa em.

Ôi, tội nghiệp cho Jên! Nó đau lòng, nó sầu não biết bao! Nếu anh có thể trông thấy nó trong ngôi Nhà thờ nhỏ bé ấy, nó kêu gọi anh, nó dúi dúi lại, nó hứa hẹn, nó rình bước chân anh trong một nỗi ước mong tuyệt vọng!... Nhưng anh Đan của em đâu phải là người đứng ở ngưỡng cửa để chờ thói ngông cuồng của phụ nữ!

Năm tiếp sau đó, sức khỏe em bị suy sụp đến độ bác sĩ Êdêrych ra lệnh cho em phải đi du lịch. Thế là trong một bầu không khí mạnh mẽ hơn, giữa những quang cảnh mới, em nhìn nhận cuộc đời một cách trong sáng hơn.

Hồi tháng Ba vừa rồi ở Ai Cập, em đã xác định em không thể sống không có anh. Em thấy em cần có tình yêu của anh, với khát vọng được tặng mỗi tình của em cho anh, em đã quyết định xuống chuyến tàu thủy đầu tiên và đi gọi anh. Thế rồi, thế rồi, anh yêu, em được tin!... Em đã gửi anh một bức thư và lời thỉnh cầu của em đến thăm bị từ chối!

Anh có thể nói: “Khi ta còn nhìn được, cô ấy đã chẳng tin ta. Bây giờ ta mù rồi, cô ấy chẳng còn sợ gì nữa!”. Anh Đan, anh có thể nói như thế, nhưng đó không phải là sự thật.

Mới đây em đã có những bằng chứng chắc chắn là em lầm và em phải tin tưởng vào anh. Những bằng chứng đó sau này em sẽ nói với anh. Tất cả những gì mà em có thể quả quyết được với anh là nếu cặp mắt đẹp dễ sáng ngời của anh có thể nhìn được, chúng sẽ nhìn thấy, không một chút ẩn ý nào, một người phụ nữ hoàn toàn là của anh. Nếu chị ta còn tí thắc mắc vớ vẩn nào trong óc về bộ mặt, về con người, chị ta chỉ có một cách nói đơn giản: “Chúng được chàng thích như vậy, chúng là của chàng, ta không có quyền chỉ trích chúng. Chúng không phải là của ta mà là của chàng!”

Anh yêu, em chưa thể tiếp lộ với anh vì sao em có lòng tin vững chắc như vậy. nhưng em đã có những xác minh không gì có thể so sánh được về lòng trung thành và về tình yêu của anh.

Vấn đề tóm tắt lại như sau: Anh có thể tha thứ được cho em không? Nếu được, em sẽ chạy đến anh ngay tức khắc. Nếu anh không tha thứ cho em, em đành chịu. Nhưng, hỡi anh yêu! Trái tim mà đã có lần anh tựa vào, nó chỉ đập vì anh. Nếu anh cần đến, xin anh đừng hắt hủi nó.

Hãy viết cho em bằng chính tay anh chỉ một câu: “Tha thứ”. Em chỉ cần có thế. Khi nhận được, em sẽ đến. Anh đừng nên đọc cho cô thư ký viết thư.

Em không thể chịu được như thế. Với tất cả tấm lòng thành khẩn, anh chỉ cần viết câu “tha thứ” và gửi cho:

“Vợ anh”

Căn phòng hoàn toàn yên tĩnh lúc Rôza đọc xong và bỏ thư xuống, chị ngồi chờ.

Sau một phút im lặng, Đan ngẩng đầu lên nói:

- Nàng yêu cầu tôi một điều không thể được!

Và một nụ cười làm nở nang bộ mặt bị nhăn nhúm từ lâu. Jên chấp hai tay lên ngực hỏi:

- Ông không thể viết tha thứ được sao?

- Không chị ạ! Tôi không thể viết thế được. Chị làm ơn cho tôi xin một tờ giấy và cái bút chì.

Rôza để hai thứ ấy vào tầm tay Đan. Anh cầm lấy bút, sờ tìm tờ giấy, tay trái sờ mép giấy, tìm quãng giữa của tờ giấy bằng ngón tay rồi vạch một chữ nét thật to và rõ. Xong anh đưa cho Rôza và hỏi:

- Có đọc được không hả chị?

- Rõ lắm ạ!

Chị nói, vì chị trả lời anh trước khi nét chữ bị ướt đẫm nước mắt của chị. Đáng lẽ là “tha thứ”, Đan đã viết “yêu em”.

- Chị có thể bỏ ngay vào bưu điện được không? - Đan hỏi giọng trầm và rung động. - Và nàng sẽ đến... Lạy Chúa! Nàng sẽ đến. Nếu thư đi được chiều nay thì ngày kia nàng sẽ có ở đây.

Rôza cầm lấy bức thư của Jên, và bằng một nghị lực phi thường, chị nói được:

- Thưa ông Đan, trong thư còn có tái bút: Địa chỉ gửi thư: Khách sạn Palace Aberdene.

Đan chồm lên kêu:

- Aberdene? Jên ở Aberdene? Nếu vậy thì sáng mai Nàng nhận được thư này, ngày mai Nàng đã có thể có mặt ở đây rồi! Jên, Jên! Rôza thân yêu, chị có nghe thấy không? Ngày mai Jên sẽ có mặt ở đây rồi. Chị quả là người Anh, chị không hiểu được linh cảm của tôi, nhưng bà Mac thì hiểu đấy. Chị Rôza, bức thư có gửi được đi ngay bây giờ không?

- Thưa ông Đan, tôi sẽ đích thân mang đi. Tôi rất lấy làm khoan khoái có dịp được đi chơi và có thể về vào bữa uống trà.

Ra đến Bưu điện, Rôza không gửi câu Đan viết, nó đã được giấu kín trong ngực chị. Nhưng chị lại gửi hai bức điện, bức thứ nhất cho: “Bà Quận chúa, Khách sạn Palace Aberdene, mời đến, tàu 5h30 chiều nay. Không lý do từ chối”. Bức thứ hai cho “Ngài Đêrych phố Wimpole Luân Đôn. Mọi việc tốt lành.”

Để ông chủ ở lại một mình trong thư viện, Simxân đi nhanh qua hiên vào lúc 18h30. Anh nghe thấy một tiếng động nhẹ phía trên, và ngẩng đầu lên, anh trông thấy một phụ nữ cao lớn đang bước xuống cầu thang. Simxân ngừng lại sững sốt. không phải bộ đồ buổi tối lịch sự đã gây cho anh cảm xúc ấy, mà bộ mặt toát lên niềm tin và sức mạnh.

- Anh Simxân, - Jên nói, - bà cô tôi là quận chúa Vetma cùng với hai người hầu và hành trang sẽ tới đây vào hồi 7h30 tối nay. Bà Mac đã được biết để chuẩn bị buồng. Tôi đã cho xe ngựa ra ga đón, bà Quận chúa không thích dùng ô tô. Khi đức bà đến, anh phải mời ngay vào thư viện. Chúng tôi sẽ dùng bữa ăn tối vào quăng 8h30 tại phòng ăn. Trong khi chờ đợi, ông Đan và tôi rất bận nên không muốn bị ai làm phiền trước lúc bà quận chúa đến. Anh hiểu rõ chưa?

- Dạ, hiểu rồi ạ!

Bằng bước đi mạnh mẽ, chị bước vào thư viện. Đan nghe thấy tiếng chị mở và đóng cửa. Cặp tai thính của anh nghe được rõ cả tiếng sột soạt của chiếc váy dài chị mặc.

- A, chị Rôza! Chị đã chuẩn bị hành trang xong chưa?

- Xong cả rồi đây ạ!

Jên từ từ tiến qua căn phòng, đứng một lúc ở gần lò sưởi nhìn Đan, anh mặc bộ đồ đen như hôm ở Shenstone, vào cái buổi tối không thể quên được

ấy. Jên ngắnh anh. Cuối cùng giờ của chị đã đến. Nhưng ngay cả trong lúc này, vấn đề quan trọng đối với tình yêu của Đan là phải thận trọng và kiên nhẫn. Chị nói:

- Thưa ông Đan, ông chưa hát như ông đã tuyên bố với tôi.

- Không, - Đan đáp. - Trước hết là tôi không nghĩ đến, khi tôi nhớ đến lời hứa thì tôi lại có vấn đề khác trong đầu. A chị Rôza! Tối nay thì tôi không thể hát được, tâm hồn tôi không còn ao ước gì nữa.

- Tôi hiểu, - Jên dịu dàng nói. - Vậy tôi xin hát ông nghe nhé!

Một vẻ ngạc nhiên hơi lộ trên nét mặt Đan. Anh hỏi:

- Chị cũng hát được sao? Từ trước đến nay tôi không thấy chị hát?

- Lúc tôi mới đến, bác sĩ Rôb hỏi tôi có biết chơi dương cầm không? Tôi đáp “một ít”, thế là ông ta kết luận tôi cũng biết hát một ít thôi, và nghiêm cấm tôi không được chơi nhạc trước mặt ông. Ông ta tuyên bố không được làm ông hoàn toàn phát điên.

Đan cười một cách rất vui. Anh nói:

- Tôi biết lão Rôb là thế đấy! Và mặc dù có sự cấm đoán của ông ta, chị liều một chút xem, và hãy vì tôi mà hát “một ít” tối nay nhé!

- Tôi chỉ xin hầu ông một bản tình ca thôi. Bên tay phải của ông có sợi dây lụa đấy. Giữa ông và cây đàn không có gì cả... nó ở ngay trước mặt ông. Nếu ông muốn bắt tôi phải dừng lại, xin ông cứ việc đi thẳng đến.

Chị tiến đến dương cầm và ngồi xuống.

Bài *Chuỗi tràng hạt* chỉ có một hòa âm mở đầu. Chị gõ mười ngón tay lên phím đàn, mắt chị nhìn mặt Đan. Chị thấy anh đứng phắt lên một vẻ ngạc nhiên và chờ đợi.

Thế là chị cất tiếng hát. Một giọng hát sâu xa, rung động và dịu dàng nổi lên trong tĩnh mịch:

Những giờ mà em đã trải qua với anh, hồi trái tim thân yêu!

Đối với em là một chuỗi hạt ngọc.

Em lần chúng, từng hạt một, từng hạt một...

Chuỗi tràng hạt... Chuỗi tràng hạt của em...

Jên không cần hát thêm nữa... Đan đã đứng lên, anh không thốt ra một lời nào nhưng dừng mãi lao về phía đàn. Chị quay người lại, dang hai cánh tay ra đón anh. Bàn tay của Đan đi trước đập vào những phím đàn...

Bây giờ đã tìm thấy chị rồi. Anh quỳ xuống, ôm chị vào trong hai cánh tay. Hai cánh tay chị cũng choàng lấy anh trong một tình thương yêu mê man đã bị kìm hãm bấy lâu. Anh ngẩng nhìn chị với bộ mặt đẹp nhưng không còn thị giác. Một lúc sau anh mới nói được:

- Em! Em! Em! Trong tất cả thời gian này sao?

Rồi Đan ép đầu mình vào ngực Jên. Chị dịu dàng nói:

- Ôi! Anh yêu của em! Vâng, em trong tất cả thời gian đó, gần bên anh yêu của em trong hoạn nạn và trong cô đơn của anh. Làm sao em có thể ở xa được? Nhưng... anh Đan, diễm phúc được thấy anh ở đây, rất gần em... Vâng, em đây! Ôi, anh yêu! Anh không tin à? Anh lại ngồi đây bên em.

Đan đứng lên, và hai người vẫn không rời nhau, chị dẫn anh đến tràng kỷ. Nhưng lúc chị vừa ngồi xuống đấy, anh lại quỳ xuống một lần nữa, vùi người vào hai cánh tay thân yêu của Jên. Hai bàn tay chị dịu dàng vuốt ve mái đầu anh đang tỳ lên ngực chị. Chị nói:

- Anh yêu! Anh yêu! Thật là một niềm an ủi lớn lao khi em được ở đây, phục vụ anh để tránh cho anh những đau khổ vô ích, để giúp anh trong đêm tối của anh! Nhưng em không thể đến bằng chính bản thân em được... trừ khi nào người yêu của em hiểu và tha lỗi cho Jên... Không phải tha lỗi... Anh vẫn còn yêu, anh tha lỗi... Ôi, anh Đan!... Ôi anh yêu! Hãy bình tĩnh lại... Anh làm em sợ... Không, em sẽ không bao giờ xa anh nữa, không bao giờ cả! Anh yên trí, anh hãy nghe em. Chỉ mấy ngày nữa thôi, và bằng một cách nhanh nhất, chúng ta sẽ có một bản đăng ký kết hôn và chúng ta sẽ được xum họp, anh Đan ạ! Cô Vetma tối nay sẽ tới đây, trong nửa giờ nữa thôi. Chúng ta sẽ cưới nhau... Và thế là niềm hạnh phúc lớn nhất của em được mãi mãi ở với chồng em, ngày và đêm.

Im lặng một lúc lâu. Cơn bão táp xúc động đang lay chuyển tâm hồn Đan dịu dần rồi trở nên yên tĩnh. Sau cùng anh ngẩng đầu lên nói:

- Vĩnh viễn bên nhau! Đó là ánh sáng!

Lúc Simxân trịnh trọng bước vào tuyên bố: “Đức bà Quận chúa Vetma” là lúc Jên đang ngồi ở đàn dương cầm và chơi những bài mơ mộng. Và một chàng thanh niên vóc người dong dỏng cao mặc bộ đồ buổi tối vội vã tiến lên đón khách quý.

Hoặc bà Quận chúa giả vờ, hoặc không nhìn thấy sợi dây lụa, bà nói:

- Ôi, Chúa nhân từ! Anh Đan thân mến, anh làm tôi ngạc nhiên quá! Tôi tưởng anh mù, thế mà anh đang đi lại đón tôi với một dáng điệu đẹp đẽ như xưa.

- Thưa bà Quận chúa kính mến! - Đan nói và cúi xuống hôn bàn tay già đang nắm lấy tay anh. - Than ôi, cháu không nhìn thấy bà, nhưng tối nay cháu chỉ cảm thấy hơi mù một chút thôi, đêm tối xung quanh đã được rọi sáng bởi một niềm hạnh phúc vô biên.

- Á à, thế thì tôi biết rồi! Anh cưới ai nào? Cô y tá, à người ta rất ngời ca, hay con bé hỗn láo đã dám ra lệnh cho bà cô già nua này của nó phải đi từ đầu đến cuối vương quốc để đến với nó vào lúc nó thích?

Jên rời dương cầm đến luôn bàn tay dưới cánh tay người yêu rồi nói:

- Thưa cô thân mến! Cháu biết rằng cô rất hoan hỉ được đến, vì cô thích đến như một bà tiên nhân từ tới đúng lúc. Đan sẽ kết hôn với cả hai người, cô y tá và Jên, vì cả hai người đều rất yêu anh và đều không thể xa anh được. Anh cũng thế, không thể nào bỏ hai người được.

Bà Quận chúa nhìn hai khuôn mặt rạng rỡ, bà ứa nước mắt nói:

- Nào, nào! Cầu Chúa phù hộ cho các cháu, những con người sung sướng một cách phi lý! Còn cô, cô cũng sẽ phù hộ cho các cháu nhưng chỉ sau bữa ăn tối. Nào ta đi thôi!

Mấy ngày sau Jên và Đan làm lễ thành hôn trong một ngôi Nhà Thờ nhỏ trên đỉnh một ngọn đồi cao.

Báo chí tả buổi lễ như được tổ chức một cách thân mật nhất đối với Jên và Đan, điểm quan trọng nhất là được cưới nhau trong một thời hạn ngắn nhất. Họ không quan tâm gì đến những chi tiết phụ. Jên giao phó tất cả mọi việc cho Êrých, chỉ nói với anh:

- Anh cứ thu xếp sao cho đám cưới có hiệu lực và gửi những tờ hóa đơn cho chúng tôi.

Bà Quận chúa quen với phong tục cổ, đề cập đến vấn đề quần áo cưới của Jên:

- Satanh trắng và khăn voan à? Cháu chả mặc đâu!

- Thế chị định mặc gì?

- Bộ đồ mà cháu mặc sáng nay... - Rồi thấy vẻ không hài lòng của bà cô, Jên nói thêm. - Thừa xô, ta nên dung hòa các vấn đề với nhau. Trên kia cháu có rất nhiều quần áo đẹp, cô lên, chọn xem, cháu hứa sẽ mặc bộ nào mà cô thích.

Kết quả là Jên xuất hiện tại nhà thờ trong bộ đồ lộng lẫy: áo dài xanh thêu vàng, áo vét không cài khuy để lộ áo gilê bằng gấm vàng viền đăng ten rất phù hợp với thân người đẹp của chị. Đan chăm chú đến quần áo hơn,

và Simxân đã mặc cho anh một cách rất cầu kỳ. Trông anh rất đẹp, anh đứng trên bục giáo đường, nghe tiếng bước chân của người yêu, Đan hơi quay lại và mỉm cười.

Bà Quận chúa mặc toàn sa-tanh và khoác tấm lông chồn, mũ gài lông, cổ đeo đầy vòng, bà đứng bên trái cô dâu và sẵn sàng đóng vai trò của mình.

Phía bên kia đứng sát vào cô dâu là bà già Mac trong bộ satanh đen và áo khoác bằng lụa, một khăn choàng mỏng vắt chéo lên trái tim trung thành với Đan từ hồi anh mới sinh.

Bác sĩ Rôby, người độc nhất chưa có vợ, làm phù rể và được giao nhiệm vụ phân phát tiền thưởng cho tất cả mọi người.

Đêrych dáng đi đàng hoàng, Hoa, thấy sự có mặt mình là cần thiết nên đã đến từ hôm qua. Lúc Đêrych, chồng bà, đưa Jên đến bên Đan, anh lại ngồi gần vợ đằng sau bà Mac.

Lúc rời cánh tay Đêrych, Jên quay lại và hai người nhìn nhau một lúc lâu. Tất cả những kỷ niệm, tất cả lòng tin cậy của bao nhiêu năm bạn bè đều chứa đựng trong cái nhìn ấy. Hoa cúi xuống nhìn cuốn kinh nhỏ cầm tay, chị không biết ghen là gì, không bao giờ Đêrych để cho chị có một lý do nào đủ nhỏ để ám ảnh chị. Nhưng không bao giờ chị hiểu được tình bạn giữa chồng mình và Jên, thứ tình cảm dựa trên mối giao du thời thơ ấu và một số tính kết hợp nhau.

Thầy tư tế hỏi trong số những người đến dự có ai phản đối hoặc biết có một sự cản trở nào việc đôi lứa sum họp không? Thầy im lặng một lúc khá lâu làm cho bà già Mac nóng tiết và lên tiếng: “Không”. Chú rể quay lại và mỉm cười. Và Đêrych cúi xuống đặt nhẹ bàn tay lên vai bà già rồi nói rất nhỏ:

- Xin bà cứ bình tĩnh, mọi việc đều tốt lành cả!

Rồi Jên thấy bàn tay phải mình bị bóp chặt trong tay Đan. Thầy tư tế hỏi những câu hỏi thêm về lễ tiết:

- Đan có muốn lấy Jên làm vợ không?

Đan trả lời anh rất muốn.

Rồi cũng câu hỏi đó, thầy tư tế hỏi Jên:

- Cả trong sức khỏe và trong bệnh hoạn?

Jên trả lời, giọng rung động như lúc chị hát bài *Chuỗi tràng hạt*:

- Tôi muốn thế.

Khi những câu nói đã xong, Đan kính cẩn nâng bàn tay Jên lên và hôn.

Họ kết hợp với nhau đến trọn đời, một cách long trọng, thành kính trước Chúa. Để tượng trưng cho tình yêu không có bắt đầu và cũng không có kết thúc, sau khi đã đặt lên được đặt lên quyển Thánh Kinh, chiếc nhẫn cưới được luồn vào ngón tay Jên.

Nghi lễ kết thúc, Jên nắm lấy cánh tay Đan và dẫn anh ra kho đồ thánh.

Trong xe đưa họ về, khi hai vợ chồng ngồi sát bên nhau, lần đầu tiên, Đan quay sang Jên với một lòng ham mê bị nén lại anh không nói “vợ tôi” – ba năm trước đây họ đã được nếm vị dịu ngọt của tiếng gọi ấy – nhưng

những tiếng đơn giản ấy còn làm họ xúc động hơn cả những bài diễn văn chuẩn bị kỹ nhất:

- Em yêu! Khi nào tất cả mọi người đi hết? Khi nào thì chúng ta được tự do? Tại sao không đưa họ thẳng từ nhà thờ ra ga?

Jên nhìn đồng hồ và đáp:

- Anh Đan, nhiệm vụ chính yếu của chúng ta là tiếp khách. Họ đã chứng tỏ biết bao là thân ái và tận tình. Chúng ta mà bỏ rơi họ để đi khánh thành cuộc sống vợ chồng lúc này thì liệu có tiện không? Bây giờ là một giờ, bữa ăn trưa vào lúc một giờ rưỡi. Trong ba giờ nữa chúng ta sẽ được tự do, anh yêu ạ!

- Liệu anh có giữ vững được trong ba giờ nữa không? - Đan kêu lên với một nụ cười trẻ con.

- Cần phải thế, nếu không em đi gọi Rôza đến.

- Suyt, Jên! Hôm nay ta chớ nên đùa, thực tại đẹp quá! (Anh vội vớ lấy bàn tay Jên). Em có hiểu rằng bây giờ em là vợ anh không?

Jên nâng bàn tay Đan lên áp nó vào ngực mình đúng vào chỗ mà nhiều khi chị cũng đặt tay mình lên để giữ cho nhịp đập dồn dập của trái tim khỏi tiết lộ mỗi xúc động của mình. Jên nói:

- Anh yêu của em, em không hiểu nhưng em biết, lạy Chúa, nó là như thế.

Ánh trăng tràn ngập trên sân, một thứ ánh sáng trong trẻo, bàng bạc, không vết gợn. Đan và Jên đi qua cửa vào vùng sáng. Cặp vợ chồng bị hấp dẫn bởi không khí êm dịu của đêm hè và bởi tiếng hót của chim họa mi trong khu rừng xung quanh. Hai người kéo theo hai chiếc ghế bành, đặt sát vào bao lơn, thoải mái ngồi xuống và thưởng thức tiếng vọng du dương của ban đêm. Quang cảnh hoàn toàn hiu quạnh và tuyệt đối yên tĩnh. Đan lấy đệm ghế trải xuống sàn, bây giờ anh ngồi dưới chân vợ, dựa lưng vào đầu gối chị. Jên vừa nói chuyện vừa vuốt nhẹ lên trán Đan. Còn anh thỉnh thoảng lại ngửa ra đằng sau nắm lấy bàn tay Jên và hôn lên cái nhẵn mà chính anh đã luồn vào ngón tay chị, nhưng chẳng bao giờ anh nhìn thấy. Im lặng kéo dài và êm đềm bao bọc hai người. Những ý nghĩa thiêng liêng, những niềm vui thân thiết lượn quanh họ không lời nào tả xiết. Sự tĩnh mịch đầy đủ hơn lời nói. Tuy nhiên Đan không chịu để Jên xa tầm tay anh một lúc. Nếu có người khác nói: “Tôi muốn được luôn luôn trông thấy Nàng”, Đan sẽ nói: “Tôi muốn không ngừng ở bên nàng”. Và Jên tự nguyện chịu sự phục tùng êm ái ấy, chị thu xếp sao cho anh luôn cảm giác về sự gần gũi của chị. Và lại trong cảnh thể xác thân mật của họ, chị có được một niềm an ủi gần như tương đương.

Quả vậy, trong những tuần lễ phải chờ đợi dài dằng dặc, lúc hai cánh tay chị đau đớn giờ về phía Đan, chị phải nén ham muốn vào tận sâu trong đáy lòng và ngay cả đến sờ vào tay anh chị cũng không dám. Và giờ chị cảm thấy cơn đói trong trái tim không bao giờ thỏa mãn được.

Một con chim họa mi hót lên từng hồi riu rít Đan huyết sáo theo, Jên nói:

- Ôi, anh yêu! Anh làm em nhớ em nhớ đến một ca khúc mà em rất mong được nghe anh hát. Em không thể cho anh biết đầu đề là gì, nhưng có lẽ anh có nhớ: Một buổi chiều hôm thứ hai theo yêu cầu của anh, Rôza lần lượt tả hai bức tranh của anh - trái tim của chúng ta lúc đó đều bị giày vò - em rút lui về buồng riêng sớm hơn thường lệ để viết bản sám hối của em, còn anh đã gọi cho Simxân đến để dặn đến 11h mới được lên tìm anh. Trong khi em đang viết, em nghe thấy tiếng đàn anh trong thư viện. Anh mở đầu bằng bản nhạc quen thuộc vì chúng ta đã cùng hòa tấu với nhau trước kia... Bỗng nhiên, phải sau một vài dò dẫm và biến điệu, một đề mục khác hẳn được xác định thành một hòa âm tuyệt diệu. Em lập tức bỏ bút và lắng tai nghe... Thế là em sung sướng quá vì anh đã cất tiếng hát. Thế là em đứng lên khê mở cửa sổ và thò đầu ra ngoài. Không phải tất cả lời của bài ca tới được với em, nhưng em nghe rõ hai câu thơ thấm buồn sâu sắc làm em phải gục đầu tỳ lên thành cửa sổ, không thể nào viết tiếp thư được nữa. Em thấy không còn đủ sức chờ đợi lâu hơn nữa và nhất thiết phải đi tìm anh.

Đan liền kéo về phía mình bàn tay thân yêu đã cầm bút đêm hôm đó và hôn lên lòng bàn tay rồi hỏi:

- Những câu thơ như thế nào hả em?

- “Khi tất cả những gì đã qua đi không còn nữa, lạy Chúa! Hãy dẫn chúng con tới bến”. Anh yêu lời thơ sao mà cảm động thế! “Khi tất cả những gì đã qua đi không còn nữa!” Ai đã sáng tác bản nhạc này hẳn đã phải trải qua những thử thách giống như của chúng ta. Sau lời than vãn đó, tiếp đến là một đề tài đầy hy vọng và sung sướng làm em thấy như được tiếp thêm một sức mạnh mới. Thế là em lại cầm bút. Bản nhạc đó là của ai thế anh yêu? Em rất muốn được nghe... Không, đúng thế, em không chờ được?

Đan ngấn lên và dịu dàng cười:

- Em Jên! Thật trái ngược với bản tính đầy sức mạnh và lòng kiên nhẫn của em. Dù sao anh cũng thấy rất thích cái vẻ thật thà trong cơn ham muốn của em, anh sẽ chiều em. Anh đã tìm thấy những lời trong tập Thánh thi ở nhà thờ Worchester cách đây khoảng một năm. Anh đã chép nó vào một quyển sổ tay. Bài Thánh thi ấy đối với anh thật tuyệt nên anh đã thuộc lòng nó, may thay! Tất nhiên nếu em thích anh sẽ hát nó ngay tại đây. Anh chỉ e rằng thiếu phần đệm, ca khúc sẽ bị giảm giá trị và lại lúc này chẳng có gì trên đời có thể làm ta phải dờn bỏ chỗ này.

Thế rồi, quay lưng vào Jên hai tay khoanh trên đầu gối, Đan cất tiếng hát... Jên lắng nghe, lòng tràn đầy sung sướng.

Buổi sáng rực rỡ đã tắt

Than ôi! Đã tiêu hết dự trữ ánh vàng

Những bóng dài của hoàn hôn,

Đã lại trải trên mặt đất.

Đời chúng ta là bình minh đang tắt.

Ánh sáng sao chóng tàn!

Khi tất cả đã qua sẽ không còn màng,

Ôi Chúa! Hãy dẫn chúng con tới bến.

Những câu cuối cùng rung lên niềm hi vọng vang vào đêm tối... Đan như được khuây khỏa, anh bỏ hai tay đang bó gối ra để rồi lại tỳ lên đầu gối vợ.

- Tuyệt quá! - Jên nói, - sao mà hợp với chúng mình trong đêm hôm nay thế!

- Quả thật anh thấy hình như anh cũng đã tới bến, vì có em là anh có tất cả, em Jên ạ!

Jên cúi xuống, tỳ má lên đầu chồng rồi nói:

- Anh yêu! Đúng là anh có tất cả những gì mà bản thân em có thể tặng anh. Nhưng trong những ngày đen tối của chúng ta tất cả như chưa mất hết!... Thế còn phần nhạc là của ai...

Tiếng cười của Đan lại vang lên, vui vẻ và ngượng ngịu lẫn lộn:

- Jên ạ! Anh rất vui thấy âm nhạc làm em thích. Anh xin thú thật: tác giả là anh. Cô bé Rôza vừa mới làm thức tỉnh, không xót thương, tất cả kỷ niệm của anh về “Nàng trong tranh”. Anh ước chừng tình yêu của “người vợ” có thể, phải là cho anh. Anh đã cảm thấy đau lòng, buồn bã và cô đơn... Lúc đó những lời thơ trong Thánh thi lại đến trong óc anh, và để tránh những ý nghĩ khắc nghiệt, anh cất tiếng ngâm... Bỗng nhiên trong anh hình ảnh gợi lên bởi bài thơ biến sang thành âm điệu... Đúng như xưa kia anh nhìn thấy mặt trời lặn dần dần rồi anh ghi lên mặt vải. Anh nghe thấy âm giai của hòa âm lúc mặt trời lặn. Anh thấy cùng một cảm giác “những mũi kim ở đầu ngón tay lúc thấy hứng thú muốn cầm bút lông và hộp màu.” Thế là trong anh rung lên những nét nhạc lúc mặt trời lặn của buổi hoàng hôn, anh tung ra lời kêu gọi lòng tin và hòa bình. Bản hòa khúc được sáng tạo bởi những yếu tố khác nhau ấy, như những thể nghiệm cho một bức tranh. Do đó, trước khi bản hòa khúc được xác định, em đã nghe thấy

những dò dẫm và những biến thể. Anh không tìm cách nhớ lại mà phối hợp những đề mục khác nhau thành hình thể vĩnh viễn của chúng. Anh rất sung sướng thấy em thích bản nhạc này, có thể rồi em sẽ chép lại. Nếu em thấy nó xứng đáng được diễn tấu bằng giọng của em, anh sẽ xin đệm đàn.

Jên khóc nhè nhẹ. Một giọt nước mắt rơi xuống tay Đan, anh vội vàng quỳ cuống trước mặt vợ:

- Jên? Sao thế em yêu? Anh đã nói điều gì làm em phải băn khoăn: Lạy chúa, sao cho tôi nhìn thấy mặt nàng!

Lập tức Jên trấn tĩnh lại và trả lời bằng một giọng bình thường buộc anh phải ngồi xuống:

- Anh yêu! Đó chỉ là một niềm vui sướng lớn lao. Anh cứ tỳ vào người em và em sẽ tìm cách giải thích anh hay. Anh đã sáng tác được một kiệt tác. Không những vợ anh sẽ rất sung sướng được hát lên bài đó, mà tất cả những phụ nữ yêu nghệ thuật cũng muốn được biểu diễn nó. Đan, anh có nhận thức hết được ý nghĩa của tài năng đó không? Năng lực sáng tạo trong anh mạnh đến độ bị bịt kín mất một lối, nó xì ra bằng một lối khác. Thật diệu kì! Đây là một địa bàn mới của thế giới bên ngoài, mở đường cho hoạt động nghệ thuật của anh.

Đan đưa tay lên bộ mặt thân yêu còn ướt nước mắt rồi nói:

- Anh không quan tâm gì đến việc đánh giá của những người khác mà chỉ nghĩ đến ý kiến của vợ anh mà thôi!

- Em biết, vợ anh là hoàn toàn của anh, nhưng vợ anh phải có nhiệm vụ và niềm vui làm sao cho anh được dễ dàng đi vào con đường mới đó. Đan! Anh hãy tưởng tượng chúng ta sẽ vui sướng biết bao khi những bản nhạc

do ánh sáng tác vang lên khắp mọi nơi, khi chúng ta được nghe thấy những cuộc hòa nhạc, những tài năng đẹp đẽ nhất cố gắng trình diễn đúng những bản tình ca của anh. Sẽ mãi nguyện biết bao khi ta làm rung động được trái tim, làm thức tỉnh được tâm hồn bằng những giấc mộng du dương.

Đan ngẩng đầu lên hỏi:

- Có đúng là hay như vậy không?

- Anh yêu, em chỉ nói với anh một điều. Lần đầu nghe anh hát bản ca khúc đó, em không hề có ý nghĩ anh là tác giả bài hát đó và em tự nhủ: em chưa nghe bài nào hay như thế.

- Anh sung sướng lắm! - Đan nói bình thản. - Bây giờ ta thay đổi đề tài. Em Jên, cái hiện tại đang rất tuyệt, không còn thì giờ để nói đến tương lai. Ta hãy cứ nói đến hiện tại đã.

Jên mỉm cười, và đó là cái mỉm cười của người vợ, bí mật, dịu dàng, ưng thuận và quên mình, chị cúi xuống và tỳ đầu lên cánh tay chồng, nói:

- Vâng anh yêu! Chúng ta sẽ chỉ nói đến hiện tại nếu anh muốn, xin anh bắt đầu đi!

- Em hãy nhìn ngôi nhà và tả cho anh nghe thật đúng cảnh tượng của nó dưới ánh trăng.

- Toàn một màu xám, nó gợi lên cảm giác yên tĩnh thanh bình và êm ái.

- Có ánh sáng ở các cửa sổ không?

- Có, thư viện được thắp đèn lúc chúng ta ra đây. Cửa sổ mở rộng, đèn để lên trên bệ đồng, chụp đèn màu đỏ, chiếu một thứ ánh sáng nóng ra khắp phòng. Rồi em trông thấy ánh sáng của một ngọn nến trong phòng ăn: Simxân đang dọn dẹp bát đĩa... Cũng có ánh sáng trong phòng phía đông... Em thấy bà Mac đang đi đi lại lại... Buồng của anh cũng được thắp sang, bà Mac đã vào đó bằng cửa bên... Em trông thấy bà ấy đứng im giữa phòng, đưa mắt nhìn ra xung quanh để được yên trí là tất cả đều được gọn gàng. Anh Đan, thật êm dịu ấm cúng biết bao khi được ở trong nhà mình giữa những gia nhân trung thành và tận tâm.

- Anh rất sung sướng thấy em có cảm giác ấy. Anh hay lo lắng rằng em sẽ ân hận vì không có được một tuần trăng mật khác thường. Tuy nhiên, không, anh không còn lo về chuyện đó nữa... Cũng không lo về bất cứ một vấn đề nào khác nữa... Cuối cùng là chúng ta được sum họp. Đó là ước mong đẹp nhất của chúng ta, có phải không, vợ anh?

- Em không mong gì khác.

Một chiếc đồng hồ điểm chín tiếng Đan nói:

- Chiếc đồng hồ cổ thân yêu! Anh đã nghe nó điểm chín tiếng hồi anh còn là một cậu bé con, nằm trong chiếc giường nhỏ anh cố gắng thức chờ mẹ anh trong tiếng váy sột soạt đi qua ngưỡng cửa buồng anh để vào buồng bà. Cánh cửa thông nhau hé mở, anh có thể trông thấy ánh sáng của ngọn nến trên trần buồng anh, khi ánh sáng ấy xuất hiện là anh ngủ ngay. Sự có mặt của mẹ anh và tin tưởng bà không xuống nữa gây cho anh một cảm giác yên ổn hoàn toàn. Jên, căn buồng phía đông, em có thích nó không?

- Có, anh yêu! Đó là một căn buồng tuyệt diệu và thiêng liêng đối với em vì em đã là của anh. Anh biết không, bà quận chúa đã yêu căn được dẫn vào đây và góp ý kiến là nên sơn và dán giấy. Em nhất mực phản đối vì trần

và tường được trang trí bằng những bức bích họa và em tin chắc rằng hồi còn nhỏ anh thích những bức tranh đó lắm và anh còn nhớ đến chúng.

- À đúng đấy! - Đan sôi nổi nói. - Một họa sĩ Pháp, trong thời gian nghỉ tại đây đã trang trí căn buồng đó: nước, cây lau và những con hạc tuyệt đẹp: con thì đứng dưới nước ngất ngưỡng trên những chiếc cẳng cao, con thì đang bay sải rộng đôi cánh, nổi bật trên nền trời xanh tái, trên những đám mây. Em Jên, anh tin rằng anh có thể bịt mắt đi xung quanh buồng - Không, anh muốn nói trong tình trạng hiện nay của anh – và chỉ đúng vị trí của mỗi con hạc.

- Anh yêu, anh sẽ hoàn thành chiến công đó. Dần dà anh sẽ kể em nghe anh đã làm gì và thích gì hồi còn thơ ấu, em thích tất cả. Bao giờ anh cũng ngủ trong buồng bên cạnh buồng mẹ anh à?

- Từ lúc anh nhớ được, cửa buồng thông nhau bao giờ cũng mở. Sau khi mẹ anh mất, anh khóa cửa lại nhưng trước hôm sinh nhật anh, anh vẫn có thói quen mở nó ra. Sáng hôm sau lúc trở dậy, thấy cửa mở, anh nhảy ra khỏi giường và chạy vào buồng... anh thấy hình như bóng dáng thân yêu, vào lúc bình minh của buổi sáng độc nhất ấy, đã trở lại để đón anh. Tuy nhiên, để cho ảo tưởng được hoàn toàn, anh phải vào thật sớm ngay lúc mới dậy, cũng như phải đi ra ngoài thật sớm để bắt chợt bình minh với những ngón tay hồng hồng sau những đám mây lằng đằng hoặc để nhìn những tấm màn nhện lóng lánh những giọt sương hè. Nhưng chẳng biết bằng cách nào bà Mac cũng phát hiện được những ngón chơi thành kính ấy của anh, và đến năm thứ ba anh thấy một tờ giấy, anh đọc được một hàng chữ: “Cậu Đan, chúc cậu một sinh nhật tốt lành và mong ngày hôm nay luôn rạng rỡ với cậu!” Tinh thần thì cảm động, ý định là cầu mong tốt đẹp cho anh, nhưng lại phá hủy mất ảo tưởng mà anh vui thích. Từ đó cánh cửa không mở nữa.

Tiếp theo là im lặng thăm thiết và dịu dàng. Những con họa mi đối đáp nhau, chúng tuôn ra những tràng ríu rít như tiếng thác đổ.

Đan lại tìm nắm lấy bàn tay Jên trong tay anh rồi nói thêm:

- Em đã nói, bà Mac đi từ phòng này sang phòng khác, vậy căn phòng lớn có mở không?

Hai tay Jên ôm lấy đầu Đan, những bàn tay khỏe nhưng hơi run run, rồi ép mặt chồng vào má mình cũng với cử chỉ mà trước đây ba năm chị đã चुन hai đầu lại với nhau ở Shenstone. Rồi bỗng nhiên Jên xiu người dưới sức nặng của cảm xúc, chị nói:

- Anh yêu, xin anh cất đi cho em thứ anh trăng hăn học này! Em không thể chịu đựng được ánh sáng của nó lâu hơn nữa. Nó làm nhớ lại Shenstone và nỗi đau khổ mà em đã làm anh phải chịu. Nó như một hàng rào ánh sáng dựng lên giữa chúng ta. Em không muốn phải chịu thứ gì không phải của hai chúng ta.

Những giọt nước mắt của Jên rơi xuống mặt Đan... Thế là anh đứng phắt dậy, anh cảm thấy mình cường tráng trở lại. Mặc dù mà lòa, anh cũng thấy mình là khỏe nhất. Do bị tàn tật mà phụ thuộc vào người khác, nhưng mọi việc Jên phải dựa vào anh. Anh dịu dàng dìu vợ đứng lên, quàng tay vào người vợ, anh đứng cạnh vợ và sáng lên như có ánh hào quang vì mối tình vĩ đại của anh. Anh nói:

- Vợ yêu quý của anh! Từ giờ trở đi, ánh sáng cũng như đêm tối không bao giờ có thể chia cắt được chúng ta. Ánh trăng êm dịu này không có quyền bắt em của anh đi, nhưng trong bóng tối tĩnh mịch, im lặng và dịu dàng em càng cảm thấy hoàn toàn là của anh hơn bởi vì tất cả đều là của chúng ta. Thôi chúng ta vào thư viện, chúng ta sẽ tắt hết đèn, buông hết

rèm, em sẽ ngồi vào ghế bành cạnh dương cầm, chỗ mà em đã ngồi buổi tối tuyệt diệu ấy khi anh đã đoán ra em và đã làm cho em Jên của anh phải sợ hãi. Nhưng từ giờ trở đi Nàng không còn phải sợ nữa vì Nàng đã là của anh hoàn toàn rồi, và anh có thể nói gì, làm gì tùy thích. Nàng sẽ không còn dọa gọi Rôza đến nữa vì anh chỉ muốn có Jên, chỉ một mình Jên thôi. Lại đây em yêu, đối với anh đêm tối không có gì là bí mật cả, anh sẽ ngồi vào đàn và anh sẽ chơi bài *Chuỗi tràng hạt* theo ý muốn của em.

Đan đưa tay khoác vào tay vợ và cả hai cùng vào trong nhà... Jên vừa tựa vào chồng vừa nhẹ nhàng hướng dẫn anh đi, chị chìm ngập trong niềm hạnh phúc hoàn toàn của cuộc sống vợ chồng.

[1]

Triết gia Hy Lạp đề xướng chủ nghĩa khoái lạc.

[2]

Braille: Giáo sư người Pháp (1809 – 1852) bị mù mắt, đã sáng chế ra chữ viết nổi để người mù sử dụng.

[3]

Moise: nhân vật nổi tiếng trong kinh Cựu Ước, là quân nhân, chính khách, người giải phóng dân tộc, nhà luân lý học, nhà lập pháp của dân tộc He1breux (Do Thái cũ).

Table of Contents

<u>1.</u>
<u>2.</u>
<u>3.</u>
<u>4.</u>
<u>5.</u>
<u>6.</u>
<u>7.</u>
<u>8.</u>
<u>9.</u>
<u>10.</u>
<u>11</u>
<u>12</u>
<u>13</u>
<u>14.</u>
<u>15</u>
<u>16</u>
<u>17</u>
<u>18</u>
<u>19</u>
<u>20</u>
<u>21</u>
<u>22</u>
<u>23</u>
<u>24</u>
<u>25</u>
<u>26</u>
<u>27</u>
<u>28</u>

[29](#)

[30](#)

[31](#)

[32](#)

[\[1\]](#)

[\[2\]](#)

[\[3\]](#)